

Voorlopige agenda van de commissie Onderwijs en Welzijn van 9 mei 2012

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Onderwijs en Welzijn

Datum: woensdag 9 mei 2012
Aanvang: 16:00 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: dhr. D. Jager
Griffier: mevr. G. Mulder; (050) 3677725

16.00-16.30 UUR:
PRESENTATIE OVER HET PROGRAMMA VAN EISEN EN PLAN VAN AANPAK
GRONINGER FORUM.

Opening

A Algemeen deel

- A1. Mededelingen.
- A2. Vaststelling agenda
- A3. Lange-termijnagenda en lijst toezeggingen, initiatiefvoorstellen en moties
 - [Bijlage - LTA O&W 9 mei](#) (pdf)
 - [Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei](#) (pdf)
- A4. Conformstukken
 - a. Nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO in het kader van 'Kennis om te delen' (raadsvoorstel 28 maart 2012)
[Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen](#) (pdf)
 - b. Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015.
[Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015](#) (pdf)
- A5. Rondvraag

B Inhoudelijk deel

- B1.** Programma van eisen en plan van aanpak Groninger Forum.
Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum
(pdf)
- B2.** Evaluatie en impuls Vensterscholen.
Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen. (pdf)
- B3.** Evaluatie accommodatiebeleid.
Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid (pdf)
- B4.** Kaders jeugdzorg en uitgangspunten nota decentralisatie AWBZ.
Collegebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ (pdf)
- B5.** Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding collectief Wmo-vervoer en woon-werkvervoer Iederz.
(collegebrief 26 april 2012)
Collegebrief - Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer
(pdf)

C Huishoudelijk deel

- C1.** Ingekomen stukken
Bijlage - lijst ingekomen stukken O&W 9 mei (pdf)
- C2.** Vaststelling verslag van 4 april 2012.
Verslag - O&W 4 april (pdf)

Sluiting

.
Bij commissievergaderingen kunt u gebruik maken van het spreekrecht bij de inhoudelijke agendapunten (inclusief de conformstukken onder A) en de rondvraag. U krijgt dan drie minuten de gelegenheid de commissieleden te vertellen hoe u over een onderwerp denkt. Voor aanmelding en informatie kunt u terecht bij de commissiegriffier. De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

Bijlage - LTA O&W 9 mei

LANGE-TERMIJNAGENDA RAAD				per 24 april 2012		
<i>(nieuwe onderwerpen in blauw)</i>						
nr	dd	dje	onderwerp	portefeuille	dienst	opmerkingen
7	4-apr-12	O&W	Discussienota Bewegingsonderwijs	De Vries	OCSW	
16	9-mei-12	O&W	Rapportage huiselijk geweld	Visscher	OCSW	
18	9-mei-12	O&W	Toegankelijkheid Openbaar Vervoer (uitrol lijn 4, 7 en 8 in navolging pilot lijn 5)	Visscher	HVD	
19	9-mei-12	O&W	Sportpeiling	De Vries	OCSW	
37	2-jun-12	O&W	Voorstel bezuiniging zelforganisaties	Visscher	OCSW	
38	12-jun-12	O&W	Ontwerp Cultuurnota	Schroor	OCSW	incl. Crowdfunding
39	12-jun-12	O&W	Definitieve Visie Kardingie kerngebied	De Vries	OCSW	In combinatie met 2e tramlijn
40	12-jun-12	O&W	Plan moderne/vitale voerbilverenigingen	De Vries	OCSW	
83	5-sep-12	O&W	Aanpassing Wmo-verordening (i.v.m. decentralisatie AWBZ)	Visscher	HVD	
84	5-sep-12	O&W	Integrale visie en strategie drie decentralisaties na inspraak	Visscher	OCSW	
85	5-sep-12	O&W	Kredietaanvraag Sportcentrum Kardingie fase 2	De Vries	OCSW	
98	3-okt-12	O&W	Gunning aanbesteding Wmo-vervoer mogelijk in combinatie met AWBZ vervoer	Visscher	HVD	
105	1-nov-12	O&W	Def. Cultuurnota	Schroor	OCSW	
116		F&V/W&I/ O&W/R& W/B&V				
	7-nov-12	O&W	Begroting 2013	Dekker	BD	
117	8-nov-12	O&W	Kaders voor een sportieve inrichting (stuurvisie voor de sport)	De Vries	OCSW	
118	8-nov-12	O&W	Dak- en thuislozenmonitor	Visscher	OCSW	
119	8-nov-12	O&W	Evaluatie project multiprobleemgezinnen	Visscher	OCSW	
120	8-nov-12	O&W	Haljaarrapportage 2012 Individuele Wmo-voorzieningen	Visscher	HVD	
121	8-nov-12	O&W	Evaluatie Hulp bij het Huishouden (i.v.m. aflopen contract in 2014)	Visscher	HVD	
122	8-nov-12	O&W	Plan moderne sportverenigingen	De Vries	OCSW	
123	8-nov-12	O&W	Parkvisies (Esserberg, Hoogkerk)	De Vries	OCSW	
131	6-dec-12	O&W	Accommodatienota	Visscher	OCSW	
132	6-dec-12	O&W	Nota huisvesting kwetsbare groepen	Visscher	OCSW	
133	6-dec-12	O&W	Brief nazorg ex-gedetineerden voor stad en ommeland	Visscher	OCSW	
134	6-dec-12	O&W	Uitvoeringsplan Onder Dak	Visscher	OCSW	
135	6-dec-12	O&W	Topsportnota	De Vries	OCSW	
136	6-dec-12	O&W	Nadere subsidievoorwaarden invoeren	De Vries	OCSW	
137	6-dec-12	O&W	Nota Bewegingsonderwijs	De Vries	OCSW	
156	PM	O&W	Jaarverslag Groninger Museum 2010, haljaarrapportage 2011 en Plan van Aanpak	Schroor	OCSW	
157	PM	O&W	Visie Draibaan	De Vries	OCSW	zie collegebrief 7-9-11
158	PM	O&W	Concept-accommodatienota	Visscher	OCSW	
159	PM	O&W	Evaluatie Vensterscholen	Pastoor	OCSW	

Bijlage - LTA O&W 9 mei

nr	dd	cie	onderwerp	portefeuille	dienst	opmerkingen
160	PM	O&W	Parkvisie Corpus den Hoorn	De Vries	OCSW	
161	PM	O&W	Discussiestuk t.b.v. het debat Groningen-onderwijsstad	Pastoor	OCSW	
162	PM	O&W	Discussie Subsidieëtel	De Vries	OCSW	
163	PM	O&W	Voorstel m.b.t. problematiek Kruihuis	Schroor	OCSW	
164	PM	O&W	Vierde hockeyveld	De Vries	OCSW	
165	PM	O&W	Ontwikkeling sporthal Noorderpoortcollege	De Vries	OCSW	
166	PM	O&W	Trainingscomplex FC Groningen	De Vries	OCSW	
167	PM	O&W	Subsidiering Martiniplaza			
168	PM	O&W	Problematiek dakloze asielzoekers	Visscher	OCSW	toez. in cie. O&W 4 april 2012
169	PM	O&W	Bestrijding voortijdig schoolverlaten	Pastoor	OCSW	Op termijn nadere informatie
170						Raad krijgt brief met procesvoorstel over de invulling van de motie Groningen Onderwijsstad van Nederland
171	PM	O&W	Groningen onderwijsstad	Pastoor	OCSW	Wethouder komt z.s.m. met een datum wanneer het Masterplan klaar is en de 1ste plannen van aanpak per locatie.
172	PM	O&W	Masterplan Op naar schoolgebouwen van de toekomst	Pastoor	OCSW	toez. in cie. O&W 22-02-2012
173	PM	O&W	1e Kwartaalrapportage Reddingsplan Groninger Museum	Schroor	OCSW	toez. in cie. O&W 22-02-2012
174	PM	O&W	2e Kwartaalrapportage Reddingsplan Groninger Museum (uitgebreider dan de kwartaalrapportage)	Schroor	OCSW	toez. in cie. O&W 22-02-2012
181	PM	W&I/O&W	Evaluatie project wonen, werken, leren (Campus Diep)	Schroor	OCSW	toez. in cie. O&W 22-02-2012
				Pastoor	OCSW	

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

RAADSCOMMISSIE ONDERWIJS EN WELZIJN

A. OPENSTAANDE TOEZEGGINGEN

Nr.	Datum collegelid dienst	Agendapunt/onderwerp	Verzoek (vraag) van	Toezegging	Opmerkingen
1.	11-05-11 Visscher (OCSW)	A4 conformstuk	Stadspartij	De samenwerkingsvorm Meerschop Paterswolde zal worden geëvalueerd, krijgt cie. tzt bericht over	<i>De Raad wordt binnenkort schriftelijk geïnformeerd.</i>
2.	09-06-11 De Vries (OCSW)	Programma's rekening 2010		Zal in bestaande contacten met hockeybond en –verenigingen ook eens het ontbreken van top hockey in Groningen aansnijden	<i>Komt hierop terug in de Discussienota Topsport.</i>
3.	06-07-11 Pastoor (OCSW)	IHP		Raad zal betrokken worden bij verdere discussie inzake eventuele doordecentralisatie	
4.	06-07-11 Pastoor (OCSW)	IHP		komt na overleg met schoolbesturen terug op verschil in beleving m.b.t. capaciteit gymzalen; idem inzake relatie discussie schoolzwenmen en capaciteit gymzalen	<i>Onderzoek van de werkgroep is gaande. Na resultaten komt de wethouder met bevindingen.</i>
5.	26-10-11 Schroor (OCSW)	Forumvisie Programma van eisen	Raad van 26-10-11	Programma van eisen wordt uitgewerkt en wordt met procesvoorstel besproken in de raad.	
6.	27-10-11 Pastoor (OCSW)	Uitbreiden Jimmy's		Wethouder komt hierop terug.	
7.	27-10-11 Pastoor (OCSW)	Plannen onderwijs arbeidsmarkt ROC's		Idem.	
8.	27-10-11 Pastoor (OCSW)	VVE-doelgroep kinderen		Idem.	
9.	27-10-11 Pastoor (OCSW)	Schoolzwenmen en gymzalen		Idem.	
10.	27-10-11 Pastoor (OCSW)	Debat Groningen-onderwijsstad		Er komt een discussiestuk.	

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

11.	27-10-11 De Vries (OCSW)	Top sporthal		De wethouder komt terug op het gesprek met het Noorderpoortcollege omtrent top sporthal.	<i>Er vinden onderhandelingen plaats.</i>
12.	27-10-11 De Vries (OSCW)	Structurele benadering sportinfrastructuur		De wethouder zoekt uit wat de mogelijkheden v.w.b. de structurele benadering van sportinfrastructuur.	
13.	27-10-11 Schroor (OCSW)	Effecten BTW-verhoging op toegangsgaarten		Na 1 jaar zal het College de raad informeren over eventuele effecten van de BTW-verhoging op toegangsgaarten naar 19%.	<i>In oktober 2012 wordt de raad geïnformeerd.</i>
14.	27-10-11 Schroor (OCSW)	Permanente ateliers		College komt hierop terug in de nieuwe Cultuurnota.	<i>Wordt in juni a.s. besproken.</i>
15.	27-10-11 Schroor (OCSW)	Stimuleringsprojecten		College zal de doelstellingen verduidelijken t.a.v. Stimuleringsprojecten amateurkunst (kwalitatief goede projecten binnen het beschikbare budget) en komt hier schriftelijk op terug.	<i>Wordt meegenomen in Cultuurnota.</i>
16.	02-11-11 De Vries (OSCW)	Verhuisplannen FC Groningen		Komt terug op de plannen vanuit FC Groningen betreffende verhuizen (besluit, procedure, etc.) van het eerste trainingsveld v/d/ locatie Mediacentrale naar Corpus den Hoorn.	<i>Wordt meegenomen in Kadern sportieve inrichtingen.</i>
17.	02-11-11 De Vries (OSCW)	Ontwikkelingen Verduurzaming Euroborg		Komt terug op ontwikkelingen die FC Groningen voortstaan m.b.t. verduurzaming v/d Euroborg en de omliggende gebieden.	<i>Raad ontvangt collegebrief in de 2° deel van februari a.s.</i>
18.	02-11-11 Schroor (OCSW)	Forum		De wethouder zegt toe dat – indien commissie het wenselijk en interessant vindt – een bijzondere commissie op locatie georganiseerd kan worden, waarbij commissieleden vragen kunnen stellen aan intendant en kwartiermaker m.b.t. het plan van aanpak en andere onderwerpen.	<i>Wordt georganiseerd vóór de zomer 2012.</i>
19.	02-11-11 Pastoor (OCSW)	Techniek-educatie		Komt terug op het onderwerp van het leggen van een verbinding op het gebied van techniekonderwijs tussen VO en basisonderwijs.	
20.	28-11-11 Schroor (OCSW)	Bespreking individuele instellingen		Komt bij concept Cultuurnota uitgebreid op terug.	<i>Juni a.s.</i>
21.	28-11-11 Schroor (OCSW)	Museumvisie en Accommodatievisie		Museumvisie en accommodatiebeleid zijn aparte onderdelen van de Cultuurnota. Wethouder komt hierop terug.	<i>Wordt meegenomen in Cultuurnota van juni a.s.</i>

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

22.	28-11-11 Schroor (OCSW)	Nuancen productiefunctie		Komt bij definitief advies uitgebreid op terug.	<i>Idem.</i>
23.	28-11-11 Schroor (OCSW)	Motie 'De Groningse nieuwe'		Komt hier bij de Cultuurnota op terug.	<i>Idem.</i>
24.	07-12-11 Visscher (OCSW)	Tijdpad nieuw voorstel aanvulling egalisereserve		Vóór de begroting volgend jaar moet er duidelijkheid zijn of de gemeente de huidige koers aanhoudt of niet.	<i>Idem.</i>
25.	07-12-11 Pastoor (OCSW)	Wubbo Ockels jr.-prijs		Bespreekt deze kwestie met de naamgever van de prijs.	
26.	07-12-11 Pastoor (OCSW)	Type sport dat in gymzalen beoefend wordt	SP	Laat onderzoeker om welke sport het precies gaat.	
27.	07-12-11 Pastoor (OCSW)	Sporthal zuid	CU	Komt schriftelijk op terug.	
28.	07-12-11 Pastoor (OCSW)	Verhouding uitgaven – gemeentefonds en ontwikkeling reservefonds onderwijshuisvesting	PvdA en D66	Komt schriftelijk op terug.	<i>De raad wordt in februari schriftelijk geïnformeerd.</i>
29.	01-02-12 Schroor (OCSW)	Samenwerking Kunstcentrum en Muziekschool	PvdA	Vóór de zomer komt er een debat omtrent de fusie Kunstencentrum en Muziekschool. Hoopt dat het stuk in april in het college behandeld wordt.	
30.	01-02-12 Schroor (OCSW)	Toegankelijkheid Forum		V.w.b. de toegankelijkheid van het Forum voor gehandicapten: komt schriftelijk op terug.	
31.	01-02-12 Schroor (OCSW)	Tweede tranche bezuinigingen MartiniPlaza		Wordt uitgesteld tot november 2012. Na overleg met MartiniPlaza bespreekt de wetouder met commissie de mogelijkheid van het realiseren van deze bezuinigingsopgave. Mocht de raad met deze plannen instemmen dan wordt de mogelijkheid van juridisch terugvorderen uitgesloten! Dit komt z.s.m. in de vorm van een raadsvoorstel terug.	

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

32.	01-02-12 Visscher	Kademota 'Samen Gezond in Stad'			Zegt toe de concrete suggesties m.b.t. Kademota 'Samen gezond in stad' mee te nemen in het uitvoeringsprogramma dat april 2012 komt.	
33.	01-02-12 De Vries (OCSW)	Vergroening Euroborg			De raad(scommissie) krijgt nadere informatie m.b.t. vergroening van de atletiekbaan.	
34.	01-02-12 De Vries (OCSW)	Renovatie atletiekbaan			De raad(scommissie) ontvangt een raadsvoorstel betreffende renovatie van de atletiekbaan (na akkoord college).	
35.	01-02-12 Pastoor (OCSW)	Integraal Toezicht Jeugdzaken			Integraal Toezicht Jeugdzaken gaat een levenslooptraject in kaart brengen. De wethouder komt hier na een aantal maanden op terug met de resultaten van het onderzoek en vervolgstappen.	
36.	01-02-12 Pastoor (OCSW)	Kinderactiviteiten			Bij de evaluatie maakt de wethouder het bereikte percentage doelgroepkinderen inzichtelijk.	
37.	15-02-12 Pastoor (OCSW)	SLA en juridisch eigendom (OZG2)			Gaat z.s.m. in gesprek met OZG2 over SLA en juridisch eigendom. Komt hierop terug.	
38.	15-02-12 Pastoor (OCSW)	Doorbetaling aan bijzonder onderwijs			Is momenteel in gesprek met bijzonder onderwijs. Komt hierop terug.	
39.	15-02-12 Schroor (OCSW)	Onderzoek gemeentesecretaris n.a.v. de GM			Komt terug op resultaten onderzoek (oplossing) van gemeentesecretaris over financiële relatie gemeente – diverse instellingen n.a.v. de GM-problematiek.	
40.	15-02-12 Schroor (OCSW)	Procedures omtrent de RvT GM			Commissie krijgt brief vóór de Raad van 22 februari.	
41.	15-02-12 De Vries (OCSW)	Revitalisering GM			Deze/volgende week ontvangt commissie een brief met nadere concretisering van contracten, planning en projectkosten revitalisering GM.	
42.	22-02-12 Pastoor (OCSW)	Kinderactiviteiten	Raadsvergadering		College treedt in contact met diverse instellingen over mogelijkheden voor activiteiten van doelgroepjongeren.	

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

43.	22-02-12 Schroor (OCSW)	Reddingsplan Groninger Museum	Raadsvergadering	College zal per kwartaal rapporteren over de stand van zaken, en per halfjaar een uitgebreidere rapportage leveren.	
44.	07-03-12 Schroor (OCSW)	Toegankelijkheid van het dak van het Informatiecentrum	CDA	Komt binnenkort schriftelijk op terug (kosten- en alternatievenanalyse).	
45.	07-03-12 De Vries (OCSW)	Sporthof in Europapark en sporthal-zuid	VVD	In bespreking met Noorderpoortcollege. Komt hier later op terug.	
46.	07-03-12 De Vries (OCSW)	Minder valide sporters	GroenLinks	Dit onderwerp wordt meegenomen in de definitieve Topsportnota.	
47.	07-03-12 Vijscher (HVD)	Klachten betreffende W/mo- vervoer		Komt hierop terug.	
48.	07-03-12 Vijscher (HVD)	Doelgroep 'dementerenden' (vraag m.b.t. W/mo- meerjarenkader)	PvdA	Komt hierop terug bij nadere uitwerking van Decentralisaties	
49.	04-04-12 De Vries (OCSW)	FC-Groningen/ Sportpark Corpus den Hoorn		Na gesprekken met alle sportclubs die gebruik maken van het sportpark wordt via presentatie of op papier de varianten met de raad gedeeld, voordat de def. nota hierover wordt geschreven.	Bestuursvorming in juni.
50.	04-04-12 De Vries (OCSW)	MIP sportaccommodaties (OCSW)		Aanbod voor een Workshop Meerjaren Investerings Programma t.a.v. sportaccommodaties.	Datum: 7 juni op locatie (Kardinge?) (eenmalige melding)
51.	04-04-12 De Vries (RO/EZ)	Krachtwijken		Komt na de gesprekken met de corporaties terug op het borgen (met minder geld) van de wijkvernieuwing na 2014.	
52.	04-04-12 Schroor (OCSW)	Cultuurnota 2013-2016		Aanbod om Kunstraad presentatie te laten houden over hun bevindingen m.b.t. de Cultuurnota 2013-2016.	Datum: 29 mei i.c.m. presentatie fusie Muziekschool/Kunstencentrum (eenmalige melding)
53.	04-04-12 Pastoor (OCSW)	Bestrijding voortijdig schoolverlaten		Op termijn nadere informatie. Groningen is trekker, werkt samen met de 3 ROC's en AOC Terra en de 3 ROC-regio's.	Op LTA als PM gezet (eenmalige melding)
54.	04-04-12 Pastoor	Groningen Onderwijsstad		Raad krijgt brief met proces voorstel over de invulling van de motie Groningen Onderwijsstad van Nederland	Op LTA als PM gezet (eenmalige melding)

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

(OCSW)				
55.	04-04-12 Pastoor (OCSW)	Masterplan Op naar School- gebouwen van de toekomst	Wethouder komt z.s.m. met een datum wanneer het Masterplan klaar is en de eerste plannen van aanpak per locatie.	Op LTA als PM gezet (eenmalige melding)

B. INITIATIEFVOORSTELLEN

Nr.	Datum collegelid dienst	Indiener(s)	Titel en dictum	Opmerkingen
3.	22-06-11 De Vries (OCSW)	ChristenUnie	De pas erin! <ul style="list-style-type: none"> onderzoek te doen naar de haalbaarheid van de Sportpas voor jongeren in de leeftijd van 12 – 18 jaar als voortzetting van de sportstimulering na de basisschool, naar Utrechts model en toegesneden op de Groningse situatie, en als middel om op laagdrempelige wijze in aanraking te komen met het sportaanbod in de stad. Bij het onderzoek dient te worden betrokken de vraag in hoeverre invoering van de Sportpas mogelijk is en gedekt kan worden uit de sportstimuleringsmiddelen zonder dat dit ten koste gaat van het sportstimuleringsbeleid dat de gemeente met Bslim2 heeft ingezet 	schriftelijke reactie college: <ul style="list-style-type: none"> preadvies 07/06/11 <p>De raad wordt in mei schriftelijk geïnformeerd.</p>
4.	30-11-11 Schroor (OCSW)	PvdA	Crowdfunding <ul style="list-style-type: none"> de haalbaarheid te (laten) onderzoeken van een online crowdfunding platform toegesneden op de Groningse situatie, daarbij gebruikmakend van het succesvolle voorbeeld van Amsterdam – en de raad hier uiterlijk in het voorjaar 2012 over te rapporteren 	Wordt meegenomen in Cultuurnota!
5.	21-12-11 Pastoor (OCSW)	GroenLinks	Een plek voor jongeren <ul style="list-style-type: none"> het college te verzoeken een voorstel uit te werken, in overleg met zoveel mogelijk jongerenorganisaties, om te komen tot een fysieke plek waar die jongerenorganisaties de ruimte en de mogelijkheden hebben om hun activiteit uit te voeren en uit te breiden en samen te werken; het college te verzoeken om binnen zes maanden dit voorstel voor een plek voor jongeren voor te leggen aan de Raad. 	Wordt behandeld in de commissie van 20 juni a.s.

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

C. OPENSTAANDE MOTIES

Nr.	Datum	Indiener(s)	Motie	Opmerking
1.	30-06-10 Pastoor (OCSW)	GL, PvdA, CU, SP	<p>Motie Convenant Alcoholvrije scholen</p> <ul style="list-style-type: none"> • bij het uitvoeren van het project alcoholbewuste school initiatief nemen om te komen tot convenant tussen gemeente en schoolbesturen om onderwijs alcoholvrij te maken 	<p>Wordt betrokken bij bespreking resultaten Jeugdpelling met schoolbesturen (collegebrief 9/7/10)</p> <p>Beantwoord in brief over moties 26/5/11 (o.m. predicaat alcoholbewuste school)</p>
2.	30-06-10 Pastoor (OCSW)	D66, GL, PvdA	<p>Motie Onderwijsstad</p> <ul style="list-style-type: none"> • discussie met raad voorbereiden over nieuwe regierol gemeente i.r.t. verzelfstandiging O.O. • plan van aanpak maken om Groningen deze collegeperiode tot dé onderwijsstad van Nederland te maken • inrichting Vensterscholen op korte termijn evalueren 	<p>Betrokken bij voorbereiding nieuwe nota Integraal Jeugdbeleid (collegebrief 9/7/10) Cie. 10/5: komt bij nader inzien toch apart Brief moties 26/5/11: evaluatie wordt voorbereid.</p> <p>Wordt apart behandeld. Evaluatie vensterscholen staat op de LTA.</p>
3.	24-11-10 Pastoor (OCSW)	GL, SP, PvdA, CU, D66	<p>Motie Randvoorwaarden afschaffen schoolzwenmen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bezuiniging op het schoolzwenmen pas daadwerkelijk te realiseren wanneer er een sluitende vangnetregeling is en wanneer duidelijk is op welke manier de vrijvallende uren kunnen worden ingevuld • Bij het vormgeven van de vangnetregeling als uitgangspunt te nemen dat voor ouders van kinderen die nog niet kunnen zwenmen financiële belemmeringen om aan de regeling deel te nemen zoveel mogelijk worden beperkt of weggenomen • Deze randvoorwaarden te verwerken in plan van aanpak begin 2011 	<p>Begin 2011</p> <p>Brief moties 26/5/11: taakstelling ingeboekt voor 2013, dus consequenties v.a. schooljaar 2012/2013: voorstel volgt eind 2011.</p> <p>Voorstel komt in januari 2012.</p>

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

				Wordt uitgesteld i.v.m. ongeval betrokken ambtenaar!
4.	24-11-10 Pastoor (OC&W)	GL, CU	<p>Motie Laageletterdheid</p> <ul style="list-style-type: none"> De raad op de hoogte te houden van de stand van zaken rond het aanvalsplan laaggeletterdheid De raad tijdig te informeren wanneer budget ontbreekt om activiteiten uit plan uit te voeren 	Raad wordt jaarlijks op hoogte gehouden via gemeenterekening (brief moties 9/12/10)
5.	24-11-10 Pastoor (OC&W)	GL, PvdA, CU	<p>Motie Wubbo Ockels prijs</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij discussie over techniek- en duurzaamheidsonderwijs een goede organisatie van de Wubbo Ockels prijs te betrekken en zonodig aanvullende voorstellen te doen om een duurzaam goede invulling van organisatie van prijs mogelijk te maken 	Betrokken bij voorstel techniekeducatie. Is apart onderdeel geworden. Komt terug vóór de zomer 2012.
6.	24-11-10 De Vries (OC&W)	GL, D66	<p>Motie Sportief inrichten openbare ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> Onderzoeken of bijv. in Noorderplantsoen, Stadspark, Zernike Campus en Hoornsemeer hardlooppfaciliteiten kunnen worden ingericht In voorjaar voorstel te doen voor aanleggen hiervan 	Bevindingen onderzoek in voorjaarsbrief 2011 (brief moties 9/12/10) Brief moties 26/5/11: vooralsnog niet nodig, komt terug bij rekening 2011
7.	24-11-10 De Vries (OC&W)	S&S, CDA, VVD	<p>Motie Druk op sportaccommodaties</p> <ul style="list-style-type: none"> Voor voorjaarsdebat 2011 te komen met actueel beeld van druk op sportaccommodaties en de evt. met het oplossen van deze druk gepaarde kosten 	Wordt meegenomen in Kadern sportieve inrichtingen. Bij voorjaarsbrief komt college met actueel beeld (brief moties 9/12/10)
8.	24-11-10 Schroor (OC&W)	SP, VVD	<p>Motie Nationaal Historisch Museum</p> <ul style="list-style-type: none"> Serieus te onderzoeken wat mogelijkheden zijn om samen te werken met dan wel een plek te bieden aan het Nationaal Historisch Museum in het Groninger Forum 	Actueel beeld opgenomen in brief over moties 26/5/11 De raad wordt in juni a.s. schriftelijk geïnformeerd. Wethouder zegt in LTA-overleg toe om voor 11 mei hier schriftelijk op terug te komen Brief 4 mei: meenemen bij Forumvisie Brief moties 26/5/11: er is

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

9.	30-03-11 Schroor (OCSW)	CU, CDA, Stadsp.	Motie Familiebibliotheek in de Wijert <ul style="list-style-type: none"> op korte termijn, uiterlijk binnen een half jaar, te komen met een voorstel tot passende huisvesting voor de familiebibliotheek in de Wijert 	contact gelegd met NHM Er komt een revitaliseringsoplossing. Voorstel komt in tweede kwartaal 2012 en vóór de zomer wordt hiermee van start gegaan. Komt in Cultuurnota terug.
10.	30-03-11 Schroor (OCSW)	D66, S&S, PvdA	Motie 'Omdat de veldspelers de doelpunten moeten maken' (popvisie) <ul style="list-style-type: none"> bij het uitvoeren van de popvisie het veld de ruimte te geven om zich verder te ontwikkelen zich vooral faciliterend op te stellen hierbij voortdurend intensief met het pop-veld te overleggen over het in uitvoer brengen van deze popvisie 	
11.	30-03-11 Schroor (OCSW)	D66, PvdA	Motie 'Duiden van een visie' (popvisie) <ul style="list-style-type: none"> de beleidsmatige aspecten van de popvisie vooral als beschrijvend te beschouwen en voorgenomen beleid mee te nemen als intentie richting de behandeling van de nieuwe cultuurnota 2012-2016 conform deze raadsuitspraak om te gaan met het in uitvoering brengen van hetgeen in de popvisie is neergelegd 	Idem.
12.	25-05-11 Schroor (OCSW)	VVD, PvdA, CDA, S&S	Motie 'Investeren in Groningen' <ul style="list-style-type: none"> in de forumvisie en het aangepaste bedrijfsplan meenemen dat het wenselijk is dat van de 2,5 miljoen euro jaarlijkse exploitatiesubsidie een aanzienlijk deel wordt besteed in Groningen stad en regio voor zover mogelijk binnen wettelijke kaders 	
13.	29-06-11 Visscher (OCSW)	SP	Motie AWBZ <ul style="list-style-type: none"> met voorstellen te komen voor besteding van rijksmiddelen voor organiseren van nieuwe Wmo-voorzieningen ipv AWBZ-zorg, en raad vroegtijdig en nauw te betrekken bij ontwikkeling van beleid op dit vlak 	Collegiebrief 14/7: oktober 2011 gezamenlijke bijeenkomst O&W/ W&J hierover.
14.	29-06-11 Pastoor (OCSW)	D66, Stadspartij	Motie Extra impulsen voor vensterschool <ul style="list-style-type: none"> bij het opstellen van de begroting 2012 ook in financiële zin rekening te houden met de a.s. evaluatie van de vensterscholen en de nieuwe impulsen die hierop kunnen volgen 	Begroting 2012 Collegiebrief 14/7: evaluatie Vensterscholen pas in 2012 afgerond, dan ook duidelijk of er nieuwe impulsen nodig zijn Komt terug in de commissie van 9 mei.

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

15.	29-06-11 Pastoor / De Vries (OCSW)	D66, GL, VVD, S&S, CDA	<p>Motie Kinderopvang en sport</p> <ul style="list-style-type: none"> plan van aanpak opstellen om te stimuleren dat nog meer kinderopvangorganisaties sportactiviteiten gaan aanbieden, de samenwerking tussen k.o.-organisaties en sportverenigingen te stimuleren en k.o.-organisaties te stimuleren gebruik te maken van projectsubsidie en te ondersteunen bij de aanvraag daarvan 	<p>Collegiebrief 14/7: t.b.v. integrale opzet gaat men in overleg met betrokkenen; opzet naar verwachting najaar 2012 afgerond</p> <p>Er komt een discussienota in april a.s.</p>
16.	09-11-11 Schroor (OCSW)	S&S, CU	<p>Motie Onderhoud Kruithuis en Stadschouwburg</p> <ul style="list-style-type: none"> te onderzoeken wat de precieze kosten zijn en de uiterlijke uitvoeringstermijn van het benodigde onderhoud van het Kruithuis en de Stadschouwburg de bevindingen van dit onderzoek voor de vaststelling van de Kadernota Cultuur presenteren aan de raad 	<p>Collegie legt een separaat voorstel aan de Raad voor over de positie van het Kruithuis in het kader van de nieuwe Cultuurnota.</p> <p>Collegie zal de raad – voorafgaand aan de vaststelling van de Cultuurnota separaat informeren over het thema (onderhoud) casco van de Stadschouwburg.</p> <p>Wordt meegenomen in Cultuurnota.</p>
17.	09-11-11 Pastoor (SoZaWe)	CU, S&S, VVD, Stadspartij, CDA, PvdA	<p>Motie Ontschotting fondsen armoedebestrijding bij kinderen</p> <ul style="list-style-type: none"> het jeugdsportfonds, de Stichting Leergeld, het mentorenproject van Humanitas en de pc-regeling voor minima financieel te ontschotten 	
18.	09-11-11 Visscher (HVD)	CU, GroenLinks	<p>Motie Jongeren en alcohol</p> <ul style="list-style-type: none"> het College verzoeken een vervolg te schrijven op de nota 'Aanpak overmatig alcoholgebruik jongeren', gebaseerd op een duidelijke visie en integrale aanpak het College vragen een actieve lobby richting de rijksoverheid te voeren voor de komst van een polikliniek voor jeugd en alcohol (alcoholi) naar Groningen, ter voorkoming en bestrijding van alcoholschade bij jongeren 	<p>In het uitvoeringsplan Gezonder Zorgen III zal et tegengaan van alcoholgebruik onder jongeren een nadrukkelijk speerpunt zijn.</p> <p>Collegie zal op korte termijn in gesprek gaan met de ziekenhuizen en komt hier in maart 2012 schriftelijk op terug.</p>
19.	09-11-11 De Vries (OCSW)	D'66, VVD, Stadspartij	<p>Motie Nationale Sportweek@Groningen</p> <ul style="list-style-type: none"> vanaf volgend jaar, jaarlijks deel te nemen aan de Nationale SportWeek de Nationale SportWeek samen met lokale sportaanbieders en andere 	<p>Collegie zal voor het volgend jaar samen met lokale sportaanbieders en andere</p>

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

			<p>partners vorm te geven en na afloop te evalueren</p> <ul style="list-style-type: none"> te onderzoeken of het haalbaar is om in deze collegeperiode een opening of sluiting van de Nationale SportWeek te organiseren, zodanig dat het een landelijke uitstraling heeft, en de raad hierover te informeren 	<p>partners proberen vorm te geven aan de Nationale Sportweek en dit jaarlijks te continueren.</p> <p>College is overigens in gesprek met de landelijke organisatie van de Nationale Sportweek om uit te zoeken of en wanneer het haalbaar is de opening/sluiting in Groningen te organiseren.</p> <p>De raad krijgt in mei een collegebrief met verslag.</p> <p>Wordt meegenomen in Kaders sportieve inrichtingen in november a.s.</p>
20.	09-11-11 De Vries (OCSW)	CDA, GroenLinks, PvdA, D'66, S&S	<p>Motie De openbare ruimte als sportaccommodatie</p> <ul style="list-style-type: none"> op de site van de gemeente een overzicht te publiceren van alle openbare ruimte die voor sport en spel gebruikt kan worden (van trapveldje tot looproute) hierbij een lijst met paden en wegen te publiceren waar in een bepaalde periode onderhoud wordt gepleegd (zodat deze buiten de onderhoudsperiode veilig door wielrenners, skeelers en skaters benut kunnen worden) deze lijst zo vaak als nodig te updaten 	<p>College voert jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek onder besturen en de leden van sportverenigingen. Daarbij wordt jaarlijks keuze gemaakt in soort sportaccommodatie.</p> <p>Voor 2012 worden gebruikers van alle sporthalen bevraagd. Eind 2012 worden de eerste resultaten van de onderzoeken gepresenteerd.</p> <p>Brief moties 1/12: Komt terug in voorjaarsbrief 2012</p>
21.	09-11-11 De Vries (OCSW)	CDA, S&S, PvdA, D'66, GroenLinks	<p>Motie Verenigingen maken de sport</p> <ul style="list-style-type: none"> een gericht klanttevredenheidsonderzoek te houden onder alle verenigingen die gebruik maken van gemeentelijke sportaccommodaties (hallen, velden e.d.) en deze rapportage in april 2012 ter beschikking te stellen van de raad de verenigingen daarna mee te nemen in de reguliere klanttevredenheidsonderzoeken van de sportaccommodaties en raad op de hoogte te brengen van de uitkomsten hiervan 	<p>College voert jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek onder besturen en de leden van sportverenigingen. Daarbij wordt jaarlijks keuze gemaakt in soort sportaccommodatie.</p> <p>Voor 2012 worden gebruikers van alle sporthalen bevraagd. Eind 2012 worden de eerste resultaten van de onderzoeken gepresenteerd.</p> <p>Brief moties 1/12: Komt terug in voorjaarsbrief 2012</p>
22.	09-11-11 De Vries (OCSW)	Stadspartij, ChristenUnie, PvdD, S&S	<p>Motie Duurzame sportaccommodaties</p> <ul style="list-style-type: none"> een voorstel en tijdspad uit te werken voor het overstappen op ledverlichting (voor sportzalen) 	<p>College voert jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek onder besturen en de leden van sportverenigingen. Daarbij wordt jaarlijks keuze gemaakt in soort sportaccommodatie.</p> <p>Voor 2012 worden gebruikers van alle sporthalen bevraagd. Eind 2012 worden de eerste resultaten van de onderzoeken gepresenteerd.</p> <p>Brief moties 1/12: Komt terug in voorjaarsbrief 2012</p>

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

23.	30-11-11 Schroor OCSW	PvdA, GroenLinks	<p>Motie Forum: Opdracht voor de Intendant</p> <ul style="list-style-type: none"> Programma van eisen, aangevuld met een plan van aanpak voor het vervolg, ter besluitvorming aan de Raad voor te leggen uiterlijk 1 mei 2012 	
24.	21-12-11 Visscher (OCSW)	GroenLinks, CDA, Stadspartij, ChristenUnie	<p>Motie voortzetting Perspectief voor AMV-ers</p> <ul style="list-style-type: none"> het project Perspectief van VluchtelingenWerk voort te zetten, in lijn met de aangenomen motie tijdens het voorjaarsdebat en de benodigde middelen te dekken uit het daarvoor bestemde budget voor noodopvang asielzoekers 	<p><i>Commissie wordt hier schriftelijk over geïnformeerd.</i></p>
25.	21-12-11 Schroor (RO/EZ)	VVD, CDA	<p>Motie 'Informatiecentrum drempelvrij'</p> <ul style="list-style-type: none"> het informatiecentrum dusdanig aan te passen dat het ook volledig toegankelijk is voor mensen in een rolstoel en mensen die slecht trap kunnen lopen 	<p><i>Raad krijgt brief.</i></p>
26.	22-2-12 Visscher (HVD)	GroenLinks, ChristenUnie	<p>Motie 'Psychosociale gezondheid van de jeugd'</p> <ul style="list-style-type: none"> in het uitvoeringsprogramma nadrukkelijk maatregelen op te nemen voor de aanpak van de psychische en psychosociale gezondheid van de Groningse jeugd 	
27.	22-2-12 Visscher (HVD)	GroenLinks, ChristenUnie	<p>Motie 'Eenzaamheid en zelfdoding'</p> <ul style="list-style-type: none"> onderzoek te laten doen naar de oorzaken en omstandigheden van ernstige eenzaamheid en zelfdoding onder inwoners van Groningen, waarom zelfdoding vaker voorkomt in Groningen dan in de rest van Nederland en de uitkomsten daarvan aan de raad voor te leggen 	
28.	22-2-12 Visscher (HVD)	CDA, SP	<p>Motie 'Verloskundigen bij spoed over busbaan'</p> <ul style="list-style-type: none"> bij de uitwerking van de kadernota 'Samen gezond in Stad' de mogelijkheid voor verloskundigen op bij spoed de busbaan te gebruiken mee te nemen 	
29.	22-2-12 Griffie/ Presidium	SP, CDA, ChristenUnie, D66, GroenLinks, PvdA, PvdD, Student&Stad	<p>Motie 'Raadsonderzoek zelfstandig openbaar onderwijs Groningen'</p> <ul style="list-style-type: none"> De Griffie verzoeken om de Raad te adviseren over een route-tijd-label met betrekking tot een raadsonderzoek/enquête en hierbij expliciet aandacht te besteden aan de voor- en nadelen van een raadsenquête (ex art. 155a Gemeentewet) ten opzichte van een raadsonderzoek Het presidium te verzoeken een commissie te benoemen van raadsleden die met inachtneming van het bovenstaande, een voorstel zal doen voor een inhoudelijke onderzoeksoepzet 	
30.	22-2-12	GroenLinks, ChristenUnie, SP, PvdA, PvdD, Stadspartij, D66	<p>Motie 'Kinderparadijs'</p> <ul style="list-style-type: none"> bij de minister voor Migratie & Asiel aan te dringen op een oplossing voor deze groep kinderen, bij voorkeur conform de Wortelingswet van PvdA/ChristenUnie 	

Bijlage - Tim lijst O&W 9 mei

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 25-04-2012
Raadscommissie Onderwijs en Welzijn
Datum raadscommissie 04-04-2012
Publiciteit
Bijlagen 1

Registratienr. OS 12.2892415
Datum B&W besluit
Portefeuillehouder Elly Pastoor
Steller R.G. Oorthuizen
Telefoon 6027
E-mail rob.oorthuizen@groningen.nl

Onderwerp

Nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO in het kader van "Kennis om te delen"

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de nacalculatie met betrekking tot de nieuwe huisvesting voor het VMBO in het kader van "Kennis om te delen" vast te stellen;
- II. de in de begroting opgenomen onttrekking aan de reserve met een bedrag van € 400.000,- te verminderen;
- III. de vermindering van de reservemutatie te dekken uit huuropbrengsten ad € 400.000,-;
- IV. de gemeentebegroting 2012 overeenkomstig te wijzigen.

Afgehandeld en naar archief

Paraf

Datum

Classificatienr.

- 2 -

Publiekssamenvatting

Eind 2003 hebben de verschillende schoolbesturen in Groningen en de gemeente Groningen afspraken gemaakt over het verbeteren van de huisvesting voor het VMBO. Naast aanpassingen aan bestaande gebouwen met name in het zuiden van de stad zijn twee volledig nieuwe schoolgebouwen gerealiseerd; één aan de Diamantlaan en één aan de Kluiverboom. Het schoolgebouw aan de Kluiverboom biedt ook huisvesting aan het praktijkonderwijs. Alle werkzaamheden zijn voltooid en uit de financiële afwikkeling blijkt dat er een totale investering is gedaan van 35,8 miljoen euro. Het totaal van de uitgaven is binnen de door de gemeenteraad beschikbaar gestelde kredieten gebleven. Met deze nieuwe huisvesting is het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs waar zo'n 50% tot 60% van alle leerlingen naar toegaan voor jaren goed onder dak.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. de nacalculatie met betrekking tot de nieuwe huisvesting voor het VMBO in het kader van "Kennis om te delen" vast te stellen;
- II. de in de begroting opgenomen onttrekking aan de reserve met een bedrag van € 400.000,- te verminderen;
- III. de vermindering van de reservemutatie te dekken uit huuropbrengsten ad € 400.000,-;
- IV. de gemeentebegroting 2012 overeenkomstig te wijzigen.

Inleiding

In de periode 2006 tot 2010 heeft uw raad kredieten van in totaal 31,4 miljoen euro beschikbaar gesteld om de huisvesting van het VMBO te verbeteren. Een investering uitvloeisel van de convenanten "Kennis om te delen" tussen de schoolbesturen en de gemeente Groningen.

Daarnaast is gekoppeld aan de nieuwbouw in noordoost 5,4 miljoen euro beschikbaar gesteld voor nieuwe huisvesting voor de voormalige praktijkschool Star Numan. In totaal is derhalve 36,8 miljoen euro beschikbaar gesteld. De nieuwe huisvesting is opgeleverd en in gebruikgenomen. Bijgaand treft u de nacalculatie aan van het gehele project.

Daaruit blijkt dat met een totaal aan uitgaven van ruim 35,8 miljoen euro het totale uitgavenniveau bijna 1 miljoen lager is dan het beschikbaar gestelde budget op basis van de ramingen. Een scherpe kostenbeheersing en een relatief gunstig aanbestedingsklimaat hebben bijgedragen aan dit resultaat. Het effect van deze onderschrijding zijn lagere kapitaallasten van 61 duizend euro ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Dit positieve effect te korten op de concernbijdrage aan het project.

Daarbij wordt wel opgemerkt dat een deel van de dekking van de uitgaven moet komen uit opbrengsten van de af te stoten voormalige onderwijspannen. De marktomstandigheden voor de verkoop van vastgoed is minder gunstig. Dit betekent dat er rekening mee moet worden gehouden dat de opbrengsten uit verkoop uiteindelijk lager zijn dan verwacht. Door tijdelijke verhuur wordt deze mogelijk lagere opbrengst gecompenseerd. Bovendien hebben enkele panden op dit moment (tijdelijk) een voortgezet onderwijs gebruik gekregen. Dit hebben wij gedaan om vanuit een breed perspectief de mogelijkheden optimaal te benutten voor de onderwijshuisvesting. Wij zullen de ontwikkeling in het kader van de onderwijshuisvesting jaarlijks monitoren.

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

- 3 -

Begrotingswijziging.

In de begroting 2012 hebben wij rekening gehouden met onttrekking aan de reserve VMBO om een deel van de kapitaallasten te dekken. Echter, één van de onderwijsspanen dat voor verkoop is bedoeld, wordt tijdelijk verhuurd. De huuropbrengst gaan wij inzetten om een deel van de kapitaallasten te dekken en daarmee komt de eerder voorgestelde onttrekking te vervallen. Om deze reden wordt de begroting gewijzigd.

Wij stellen u voor de begroting te wijzigen zoals het hierna is gepresenteerd.

Begrotingswijziging 2012

Onderwijshuisvesting: terugdraaien Onttrekking reserve VMBO NO

Betrokken dienst(en)	OCSW
Naam voorstel	Onderwijshuisvesting: terugdraaien Onttrekking reserve VMBO NO
Incidenteel / Structureel	I
Soort wijziging	Exploitatie: terugdraaien Onttrekking reserve VMBO NO
Tijdsplanning krediet	2012

Nr.	Financiële begrotingswijziging Naam deelprogramma	Bedragen x 1.000 euro			Toevoeging reserve	Onttrekking reserve	Saldo
		Lasten	Baten	Saldo			
3.1	Deelprogramma: <i>Integraal Jeugdbeleid</i>		400	400			400
3.1	Deelprogramma: <i>Integraal Jeugdbeleid</i>			0		-400	-400
				0			0
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING		0	400	400	0	-400	0

BIJLAGE

**NACALCULATIE
VMBO 'kennis om te delen'
NIEUWBOUW (noordoost en west)
VERBOUW (zuid)**

INHOUDSOPGAVE

Vooraf	1
Achtergrond	1
1. Projectbeschrijving	1
2. Kredietbesluiten	2
3. Tijdsplanning	3
4. Aanbestedingsprocedure	3
5. Moment van gereedkoming, ingebruikneming	3
6. Totale definitieve kosten	4
7. Verschillenanalyse	10
8. Afwikkeling meer-/minderwerk e.d.	12
9. Handelwijze t.a.v. onder-/overschrijdingen, e.d.	12
10. Fiscale aspecten	12
11. Bijdragen VMBO's	12
12. Inkomsten uit vastgoedtransacties	13

Januari 2012
Dienst OCSW
afd. A&V

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

Vooraf

Op grond van eind 2003 gemaakte afspraken tussen de verschillende schoolbesturen en de gemeente Groningen zijn forse investeringen gedaan in het verbeteren van de huisvesting van het VMBO. De verschillende bouwtrajecten zijn afgerond, c.q. de laatste werkzaamheden worden in 2012 uitgevoerd. De totale kosten bedragen afgerond 35,87 miljoen euro. Daarvan is ultimo 2011 bijna 97% feitelijk uitgegeven. Vandaar dat een nacalculatie is opgesteld.

Achtergrond

In 2003 hebben gemeente en de Groningse schoolbesturen voor voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en het agrarisch opleidingscentrum het convenant 'Kennis om te delen' afgesloten. Een ambitieus plan ter verbetering van het VMBO en de aansluiting van het VMBO op het MBO. In grote lijnen komt het er op neer, dat in alle leerwegen (ook de theoretische) meer beroepsvoorbereidende en praktijkgerichte elementen worden ingebouwd, dat er meer maatwerk per leerling wordt geboden en dat de doorlopende leerlijnen met het MBO worden versterkt. Dit om het aantal voortijdig schoolverlaters (met name in de overgang van VMBO naar MBO) te verminderen en om een betere aansluiting van het onderwijs bij de mogelijkheden en belangstelling van de leerlingen te bereiken. In een tweede convenant met de schoolbesturen heeft de gemeente zich bereid verklaard tot een substantiële financiële impuls in een eigentijdse, op de vernieuwingen toegesneden huisvesting voor het VMBO. Nadat in de periode tot medio 2006 overeenstemming was bereikt tussen alle partijen over onder andere de locatiekeuze in noordoost is de procedurebestemmingsplan in noordoost gestart. Na vaststelling van het stedenbouwkundig plan in januari 2008 is het ontwerptraject gestart. Eind 2007 is besloten de nieuwbouw in noordoost uit te breiden met nieuwbouw voor de praktijkschool Star Numan. Als gevolg van veel bezwaarprocedures – aangespannen door omwonenden – is de bouw later dan beoogd in december 2010 gestart. Voor de locatie in west zijn in 2008 nadere keuzes gemaakt, zodat na de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan in november 2010 met de bouw kon worden gestart.

1. Projectbeschrijving

Het project is opgebouwd uit drie onderdelen, te weten:

1. aanpassingen VMBO- locaties in zuid m.b.t. Zernikecollege en Gomarus
2. nieuwbouw VMBO west ten behoeve van het Augustinuscollege
3. nieuwbouw VMBO noordoost ten behoeve van het H.N. Werkman College en het Wessel Gansfortcollege alsmede voor de praktijkschool Heyerdahl College (tot voor kort Star Numan).

De aanpassingen van bestaande VMBO-locaties in zuid zijn op basis van een afzonderlijke subsidieregeling, waarbij de gemeente aansloot bij een landelijke regeling voor verbeteren van de praktijklokalen bij het praktijkonderwijs (PRO en VMBO), door de betreffende schoolbesturen geregeld. Bij de nieuwbouw VMBO west is het schoolbestuur van de Christelijke Scholengemeenschap Groningen (CSG) opgetreden als bouwheer. De rol van de gemeente is bij de bouw van deze school en de directe schoolomgeving (schoolplein en parkeergelegenheid) beperkt gebleven tot die van verstrekker van geldmiddelen. Wel is de gemeente als bouwheer opgetreden met betrekking tot de aanpassing/herinrichting van de Diamantlaan en de toegangsweg. De realisering van de nieuwbouw VMBO noordoost is organisatorisch ondergebracht bij de afdeling A&V van de dienst OCSW. Op basis van een projectplan – vastgesteld door het DO van OCSW – is de realisering fasegewijs tot stand gekomen.

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

2. Kredietbesluiten

Het project heeft een lange looptijd gehad. De beschikbaarstelling van de kredieten is fasegewijs gebeurd, zodat de gemeenteraad bij elke stap werd geïnformeerd. In totaal zijn er 9 kredieten beschikbaar gesteld voor een totaalbedrag van 36,836 miljoen euro. In onderstaand overzicht staan alle verstrekte kredieten chronologisch weergegeven.

	Datum	bedrag (x 1.000)	soort krediet	Doel
1.	jun 2006	1.800	RB	Stedenbouwkundig Plan NO (0,300) Sportpark Lewenberg (1,500)
2.	mrt 2007	606	RB	Aanpassing bestaande gebouwen in Zuid (0,606)
3.	nov 2007	4.200	RB	Interne grondtransactie (1,000) Vorbereiding / bouwrijp maken NO (1,600) Vorbereiding /aanleg 2e kunstgrasveld (0,500) Vorbereiding bouw sportgebouw NO (0,200) Vorbereiding schoolgebouw NO (0,900)
4.	dec 2007	100	PR OHV	Vorbereiding Star Numan (0,100)
5.	dec 2008	2.883	PR OHV	Bouwkrediet Star Numan 1e tranche (2,000) Bouwkrediet 3e gymzaal Star Numan (0,883)
6.	mrt 2009	14.400	RB	Bouwkrediet schoolgebouw NO (11,200) Bouwkrediet sportgebouw NO (2,000) Vorbereiding nieuwbouw W (1,200)
7.	dec 2009	2.417	PR OHV	Bouwkrediet Star Numan 2e tranche (1,500) Bouwkrediet 2e gymzaal W (0,917)
8.	apr 2010	8.070	RB	Bouwkrediet nieuwbouw W (8,100)
9.	okt 2010	2.360	RB	Bouwkrediet terreinaanleg NO (2,360)
	Totaal	36.836		
	RB = raadsbesluit PR OHV = onderdeel van het Programma Onderwijs Huisvesting			

Het totale kredietbedrag is voor de drie deelprojecten zuid, west en noordoost, waarbij het deelproject noordoost weer onderverdeeld is in 4 subcategorieën.

In onderstaand overzicht zijn de verstrekte kredieten toebedeeld naar de deelprojecten.

krediet	Zuid	West	Noordoost				Totaal
			Kunstgras velden	Sport gebouw	School gebouw	Terrein inrichting	
1.			500	1.000		300	1.800
2.	606						606
3.			500	200	900	2.600	4.200
4.					100		100
5.				883	2.000		2.883
6.		1.200		2.000	11.200		14.400
7.		917			1.500		2.417
8.		8.070					8.070
9.						2.360	2.360
(*)			250				250-
Tot	606	10.187	1.250	4.083	15.700	5.010	36.836
(*)	Vóór de aanleg van de kunstgrasvelden moest het moerriool verplaatst worden.						

De verantwoording van het totale project zal ook op deelprojectniveau plaatsvinden.

3. Tijdsplanning

Bij de start van het traject 'Kennis om te delen' werd er vanuit gegaan dat in het voorjaar van 2010 de nieuwe gebouwen en de verbouwingen gerealiseerd zouden zijn. Voor de verbouwingstrajecten in zuid is dat gelukt. Voor de nieuwbouwtrajecten in noordoost en west bleek dat onhaalbaar. Om te beginnen bleek het verkrijgen van overeenstemming tussen alle betrokken onderwijspartijen (onder andere m.b.t. de locatie in noordoost) veel meer tijd te vergen dan was voorzien. Voorts was in noordoost het verzet tegen de komst van de scholen zeer fors met meerdere procedures tot aan de Raad van State toe. Als gevolg hiervan heeft de realisatie veel meer tijd gevergd. In west is op verzoek van het schoolbestuur afgeweken van de oorspronkelijke locatiekeuze. Door nader locatieonderzoek en de noodzaak een nieuw bestemmingsplan op te stellen, is de bouw in west veel later van start gegaan dan beoogd. Niettemin is het gelukt de nieuwbouw in noordoost in september 2011 in gebruik te nemen en de nieuwbouw in west is begin 2012 in gebruik genomen.

4. Aanbestedingsprocedure

De verschillende aanbestedingsprocedures zijn overeenkomstig de regelgeving afgewikkeld. Zowel in west als noordoost is bij de architectkeuze – gegeven het feit dat de bedragen voor deze dienstverleningen boven de Europese normbedragen lagen – een Europees aanbestedingstraject doorlopen. Bij de aanbestedingen van de bouw zijn eveneens Europese procedures gevolgd gelet op omvang van de werken. Bij de aanpassingen in de omgeving zijn uiteraard ook de geëigende procedures toegepast. In noordoost is gelet op de omvang een aanbestedingsprocedure met voorselectie afgewikkeld, waarbij in de laatste fase de 7 geselecteerde partijen een aanbieding hebben gedaan. In west is – gelet op de beperkte omvang van het werk – een meervoudige onderhandse procedure gevolgd.

5. Moment van gereedkoming, ingebruikneming

Het totale project is opgedeeld in drie deelprojecten.

5.1. VMBO-locaties zuid

Deze projecten zijn uitgevoerd door de verschillende schoolbesturen en in overeenstemming met de rijksvoorschriften in 2009/2010 bij het rijk verantwoord.

5.2. Nieuwbouw VMBO west

Het schoolgebouw is eind 2011 aan de opdrachtgever – de Christelijke Scholengemeenschap Groningen – opgeleverd, zodat met ingang van het nieuwe kalenderjaar het gebouw in gebruik genomen kon worden. De aanpassing van de Diamantlaan en de nieuwe ontsluitingsweg (haaks op de Diamantlaan) is in november opgeleverd.

De aanpak van de groenstrook langs de Diamantlaan – essentieel voor het gewenste open karakter – is in het najaar van 2011 gestart en wordt in het voorjaar 2012 afgerond. De aanpak van de zuidrand van de nieuwe schoollocatie met een versterking van de ecologische waarde wordt in het voorjaar van 2012 afgerond.

5.3. Nieuwbouw VMBO noordoost

Het eerste onderdeel betrof twee nieuwe kunstgrasvelden, die in de zomer van 2008 gereed zijn gekomen, zodat de FC Lewenborg het gedeelte van het sportpark ten noorden van de Stadsweg kon ontruimen en er een bouwlocatie ontstond voor het nieuwe schoolgebouw. Het sportgebouw, waarvan de bouw in januari 2010 startte, is in februari 2011 bouwkundig en installatietechnisch opgeleverd en grotendeels in gebruik genomen. De FC Lewenborg is haar deel gaan inrichten en heeft dat eind mei 2011 feestelijk in gebruik genomen.

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

Na de zomer van 2011 is de inrichting van de gymzalen opgeleverd en het gebouw in zijn geheel in gebruik genomen. De bouw van het schoolgebouw is in december 2009 gestart en ondanks de strenge winter 2009/2010 is het in mei 2011 bouwkundig en installatietechnisch opgeleverd. In de zomer is het overgrote deel van de inrichting – een verantwoordelijkheid van de beide schoolbesturen – grotendeels geregeld, zodat bij de start van het schooljaar 2011/2012 het gebouw in gebruik genomen kon worden. De inrichting van de terreinen is grotendeels klaar, maar nog niet afgerond. De vernieuwde fietspaden zijn in het voorjaar 2011 gereed gekomen. Voorts is ook in die periode de nieuwe ontsluiting van het Alfa-college en de Kimkiel op de Kluiverboom voltooid. De terreininrichting rond het sportgebouw is kort voor de zomer klaar gekomen. Het parkeerterrein is gekoppeld aan de gebruiksbehoefte stapsgewijs in gebruik genomen en gecombineerd met de schoolboulevard in de zomer van 2011 opgeleverd. De fietsstalling is bij de start van het schooljaar gedeeltelijk in gebruik genomen, maar pas laat in het najaar voltooid. Eind oktober is het kunstwerk op de schoolboulevard (krukken met krukjes) opgeleverd en begin november is het gekoppeld aan een opendag in het schoolgebouw in letterlijke zin door de schooljeugd in gebruik genomen. De groene aankleding met bomen, hagen en struiken is voor een klein deel – de bomen op de schoolboulevard – in het voorjaar van 2011 gedaan. De rest van de beplanting is deels in het najaar van 2011 aangebracht en wordt verder nog in het voorjaar van 2012 afgerond. De gedeeltelijke herinrichting van de groenstrook tussen de woonbebouwing en het fietspad Langzij als sluitstuk van alle werkzaamheden is gaande. De grondwerkzaamheden zijn in het najaar van 2011 verricht en de groene invulling wordt in het voorjaar van 2012 gedaan.

6. Totaal definitieve kosten

Het totaal van de kredieten van € 36.836.000,- is toebedeeld aan 3 onderdelen, te weten:

- aanpassingen VMBO-locaties in zuid voor een bedrag van € 606.000,-
- nieuwbouw in west voor een bedrag van € 10.187.000,-
- nieuwbouw in noordoost voor een bedrag van € 26.043.000,-

De totale uitgaven voor het VMBO 'kennis om te delen' zijn afgerond 35,869 miljoen euro. In onderstaand overzicht gesplitst naar reeds gedane uitgaven en nog uit te geven.

Totale kosten VMBO (bedrag)	Krediet/ Raming	Uitgaven feitelijk			Verschil
		gedane uitgaven	nog uit te geven (*)	Totaal	
1. VMBO zuid	606	606		606	-
2. VMBO west	10.187	9.745	394	10.139	48
3. VMBO noordoost	26.043	24.317	807	25.124	919
Totaal	36.836	34.668	1.202	35.869	967

(*) In 'nog uit te geven' zijn bij noordoost ook de termijnen opgenomen vastgehouden ivm garanti

Uitgaande van het beschikbaar gestelde krediet van 38,836 miljoen euro is er dus sprake van een overschrijding van 0,967 miljoen euro. Echter, bij de beschikbaarstelling van het krediet in maart 2009 is aangegeven dat er een verplicht aanbestedingsvoordeel moest worden gerealiseerd van 0,3 miljoen euro. Hiermee rekening houdend is er dus een overschrijding van 667 duizend euro. Het verplichte aanbestedingsvoordeel is gerealiseerd bij het deelproject noordoost door daar op drie onderdelen (schoolgebouw, sportgebouw en terreininrichting) een voorgerecalculeerd voordeel in de aanbesteding op te nemen van elk 0,1 miljoen euro. In de volgende paragrafen wordt aangegeven hoe de overschrijdingen per onderdeel zijn ontstaan.

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

6.1. VMBO-locaties zuid

Het gehele bedrag ad € 606.000,- is op basis van een specifieke subsidieregeling toegekend aan de schoolbesturen. De subsidiebeschikkingen zijn voor de zomer van 2007 toegekend en de afwikkeling en verantwoording ervan is gekoppeld aan de Rijksregeling 'Regeling subsidie praktijkgerichte leeromgeving 2006'.

6.2. Nieuwbouw VMBO west

Het budget voor de nieuwbouw in west bedroeg 10,187 miljoen euro. De totale uitgaven voor het onderdeel VMBO west zijn afgerond 10,139 miljoen euro. In onderstaand overzicht zijn deze gesplitst naar reeds gedane uitgaven en nog uit te geven.

Totale kosten West (bedragen x 1.000)	Krediet/ Raming	Feitelijk			Verschil
		gedane uitgaven	nog uit te geven	Totaal	
1. Bouwkosten school	9.187	9.302	208	9.510	323-
2. Grondgebonden kosten	1.000	443	186	629	371
Voorgecalculeerd aanbestedingsvoordeel	-	-	-	-	-
Totaal	10.187	9.745	394	10.139	48

Uitgaande van de geprognosticeerde kosten van 10,187 miljoen is er dus sprake van een onderschrijding van 48 duizend euro.

Het budget voor west is opgebouwd uit twee onderdelen:

- A. het bouwbudget voor het nieuwe schoolgebouw met de directie omgeving 'schoolplein en parkeerterrein en fietsenstallingen'.
- B. het budget voor de grondgebonden kosten om het voormalige gebruik 'sportpark' om te kunnen zetten in gebruik als 'onderwijslocatie' bestaat uit kosten voor o.a. een bestemmingsplan, sloopkosten, realisering ontsluiting en herinrichting Diamantlaan.

Hierbij wordt nog het volgende opgemerkt. Bij de realisatie van het nieuwe gebouw in west is niet de gemeente opgetreden als bouwheer, maar de Christelijke Scholengemeenschap Groningen. Dit is in lijn met de normale gang van zaken bij het bouwen van scholen voor het voortgezet onderwijs. Op grond van de Verordening Onderwijshuisvesting worden middelen aan het betreffende schoolbestuur voor de bouw beschikbaar gesteld. In deze bouwkosten zitten ook middelen voor de directe schoolomgeving (schoolplein met inrichting, parkeergelegenheid, fietsenstallingen e.d.). De grondgebonden kosten zijn uitgaven om de bouwlocatie en de omgeving geschikt te maken voor de nieuwe functie als onderwijslocatie. Dit projectonderdeel wordt door de gemeente uitgevoerd.

A. Bouwkosten voor het nieuwe schoolgebouw

De bouwkosten voor het nieuwe schoolgebouw zijn in totaal 9,51 miljoen euro. Met het schoolbestuur is overeengekomen dat het totaal van de eigen inbreng afgerond € 1.052.000,- bedraagt (zie ook 11.). Van het verschil ad € 8.458.000,- is aan het schoolbestuur reeds als subsidie verstrekt een bedrag van in totaal € 8.250.000,-. De bouw is inmiddels afgerond.

Bouwkosten schoolgebouw West	gedane uitgaven	nog uit te geven	Totaal
1. Geldverstrekking aan CSG (bouwheer)	8.250.000	208.000	8.458.000
2. Eigen inbreng CSG in bouwkosten	1.052.000	-	1.052.000
Totaal	9.302.000	208.000	9.510.000

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

Op basis van een door het schoolbestuur in te dienen afrekening wordt nog maximaal een bedrag van € 208.000,- beschikbaar gesteld.

B. Grondgebonden kosten

In onderstaand overzicht staan de gemaakte en nog te maken grondgebonden kosten.

Grondgebonden kosten West		gedane uitgaven	nog uit te geven	Totaal
1.	Bestemmingsplankosten	92.306	0	92.306
2.	Bodemonderzoeken, saneringen en sloopkosten	66.105	0	66.105
3.	Diverse bijkomende kosten	13.792	0	13.792
4.	Aanpassen Diamantlaan + ontsluitingsweg	246.636	75.942	322.579
5.	Groenstrook Diamantlaan, ecostrook zuidzijde	1.637	95.200	96.837
6.	Onvoorzien	22.343	15.000	37.343
Totaal		442.819	186.142	628.961

6.3. Nieuwbouw VMBO noordoost

Het budget voor de nieuwbouw in noordoost bedroeg 26,043 miljoen euro. De totale uitgaven voor het onderdeel VMBO noordoost zijn afgerond 25,124 miljoen euro. In onderstaand overzicht zijn deze gesplitst naar reeds gedane uitgaven en nog uit te geven.

Totale kosten Noordoost (bedragen x 1.000)	Raming	Uitgaven feitelijk			Verschil
		gedane uitgaven	nog uit te geven (*)	Totaal	
1. Totaal Kunstgrasvelden	1.250	1.191	-	1.191	59
2. Totaal Schoolgebouw	15.700	14.883	233	15.116	584
3. Totaal Sportgebouw	4.083	3.686	140	3.826	257
4. Totaal Terreininrichting	5.010	4.557	434	4.991	19
Totaal	26.043	24.317	807	25.124	919

(*) In 'nog uit te geven' zijn ook de termijnen opgenomen vastgehouden i.v.m. garantietermijn

nacalculatie: nieuw- en verbouw VMBO 'kennis om te delen'
OCSW / A&V, januari 2012

6

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

Uitgaande van de geprognosticeerde kosten van 26,043 miljoen is er dus sprake van een onderschrijding van 0,919 miljoen euro. Echter, hiervoor is reeds aangegeven dat er in noordoost en aanbestedingsvoordeel moest worden gerealiseerd van 0,3 miljoen euro. Hiermee rekeninghoudend is de onderschrijding 619 duizend euro.

Het budget voor noordoost groot € 26.043.000,- is opgedeeld in vier onderdelen:

- A. een budget van 1,250 miljoen euro voor de aanleg van twee kunstgrasvelden en de aanpassing van het moerriool (noodzakelijk voor de bouw van het sportgebouw).
- B. een budget van 15,700 miljoen euro voor de bouw van het nieuwe schoolgebouw voor twee VMBO-scholen en een praktijkschool.
- C. een budget van 4,083 miljoen euro voor de bouw van het nieuwe sportgebouw met club-/kleedaccommodatie voor de FC Lewenborg en drie gymzalen voor de scholen.
- D. een budget van in totaal 5,010 miljoen euro voor de terreininrichting bestaande uit de overall planologische procedure, interne gemeentelijke grondtransactie, de realisatie van de nieuwe ontsluiting van het gebied, de aanleg van parkeerterrein en schoolboulevard voor de scholen (inclusief bestaande Alfa-college), vernieuwing fietspaden en herinrichting groenzone tussen woonbebouwing en fietspad Langszij.

Hierbij wordt nog het volgende opgemerkt. Het schoolgebouw in noordoost is gebouwd voor twee schoolbesturen en drie scholen. Vandaar dat niet het schoolbestuur is opgetreden als bouwheer, maar de gemeente. Het gebouw is vervolgens op basis van de regelgeving binnen het onderwijs ter beschikking gesteld van de schoolbesturen. Het sportgebouw, waarin de gymfaciliteiten voor het onderwijs zijn ondergebracht, is gelet de multifunctionaliteit (kleed-/clubaccommodatie FC Lewenborg en avondgebruik gymzalen) door de gemeente gebouwd. Omdat de kunstgrasvelden en omgevingsinrichting sowieso door de gemeente gerealiseerd worden, is de gemeente voor het hele deelproject noordoost opgetreden als bouwheer.

A. Kosten Kunstgrasvelden

Het door de raad beschikbaar gestelde krediet voor de aanleg van de kunstgrasvelden bedroeg 1 miljoen euro. Echter, vóór dat met de aanleg van de kunstgrasvelden kon worden begonnen moest o.a. het moerriool verlegd en een sloot langs de Stadsweg gedempt worden. Door deze werkzaamheden ontstond een bouwlocatie voor het sportgebouw. Vandaar dat uit de middelen beschikbaar gesteld voor de terreininrichting van de VMBO-boulevard 0,25 miljoen is onttrokken voor deze werkzaamheden. In onderstaand overzicht zijn de totale feitelijke kosten voor de kunstgrasvelden en de verlegging van het moerriool e.d. weergegeven.

TABEL 8: VMBO Noordoost kunstgras					
Kunstgrasvelden		Krediet/ Raming	Uitgaven feitelijk		
			gedane uitgaven	nog uit te geven	Totaal
1.	Voorbereiding en begeleiding	70.000	81.809	-	81.809
2.	Kunstgrasvelden	1.017.000	962.243	-	962.243
3.	Moerriool	114.000	100.805	-	100.805
4.	Divers/onvoorzien	49.000	46.109	-	46.109
Voorgecalculeerd aanbestedingsvoordeel		-			
Totaal		1.250.000	1.190.966	-	1.190.966

Met een bouwsom van 1,191 miljoen euro is er een onderschrijding van 59 duizend euro.

B. Bouwkosten Schoolgebouw

Het door de raad beschikbaar gestelde krediet voor de bouw van het schoolgebouw bedroeg in totaal 15,7 miljoen euro. Om het verplichte aanbestedingsvoordeel van 0,3 miljoen voor het totaalproject te realiseren is bij dit deelproject bij de kostenbewaking gerekend met een

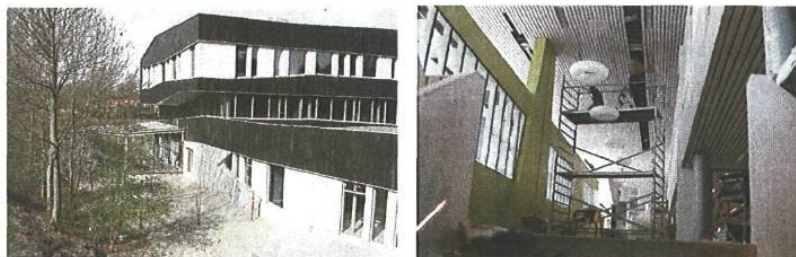
Raadsvoorstel - ncalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

voorgecalculeerd aanbestedingsvoordeel van 0,1 miljoen. In onderstaand overzicht zijn de totale feitelijke kosten voor het schoolgebouw weergegeven.

TABEL 9: VMBO Noordoost Schoolgebouw				
Schoolgebouw	Krediet/ Raming	Uitgaven feitelijk		
		gedane uitgaven	nog uit te geven (*)	Totaal
1. Voorbereiding en begeleiding	1.638.000	1.439.309		1.439.309
2. Bouwkundige werken	8.736.000	8.673.302	40.000	8.713.302
3. Installatietechnisch werken W	2.281.500	2.265.281	90.000	2.355.281
4. Installatietechnische werken E	1.228.500	1.245.177	55.000	1.300.177
5. Divers (leges, grondonderzoek, etc.)	546.000	397.523	-	397.523
6. Fietsenstallingen en terreininrichting	780.000	798.160	33.000	831.160
7. Onvoorzien	390.000	63.975	15.000	78.975
Voorgecalculeerd aanbestedingsvoordeel	100.000			-
Totaal	15.700.000	14.882.727	233.000	15.115.727

(*) In 'nog uit te geven' zijn ook de termijnen opgenomen vastgehouden i.v.m. garantietermijn

Met een bouwsom van 15,116 miljoen euro is er een onderschrijding van 584 duizend euro.

C. Bouwkosten Sportgebouw

Het door de raad beschikbaar gestelde krediet voor de bouw van het sportgebouw bedroeg in totaal 4,083 miljoen euro. Om het verplichte aanbestedingsvoordeel van 0,3 miljoen voor het totaalproject te realiseren is bij dit deelproject bij de kostenbewaking gerekend met een voorgecalculeerd een aanbestedingsvoordeel van 0,1 miljoen. In onderstaand overzicht zijn de totale feitelijke kosten voor het sportgebouw weergegeven.

TABEL 10: VMBO Noordoost Sportgebouw				
Sportgebouw	Krediet/ Raming	Uitgaven feitelijk		
		gedane uitgaven	nog uit te geven (*)	Totaal
1. Voorbereiding en begeleiding	418.215	431.354	-	431.354
2. Bouwkundige werken	2.230.480	1.951.041	30.000	1.981.041
3. Installatietechnisch werken W	672.131	637.588	35.000	672.588
4. Installatietechnische werken E	224.044	218.573	60.000	278.573
5. Divers (leges, grondonderzoek, etc.)	139.405	94.575	-	94.575
6. Fietsenstallingen en terreininrichting	139.405	224.815	-	224.815
7. Onvoorzien	159.320	128.441	15.000	143.441
Voorgecalculeerd aanbestedingsvoordeel	100.000			-
Totaal	4.083.000	3.686.387	140.000	3.826.387

(*) In 'nog uit te geven' zijn ook de termijnen opgenomen vastgehouden i.v.m. garantietermijn

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

Met een bouwsom van 3,826 miljoen euro is er een onderschrijding van 257 duizend euro.

D. Kosten terreininrichting

Het door de raad beschikbaar gestelde krediet voor de terreininrichting bedroeg in totaal 5,010 miljoen euro. Om het verplichte aanbestedingsvoordeel van 0,3 miljoen voor het totaalproject te realiseren is bij de kostenbewaking een aanbestedingsvoordeel van 0,1 miljoen ingeboekt. In onderstaand overzicht zijn de totale feitelijke kosten voor het sportgebouw weergegeven.

Terreininrichting	Krediet/ Raming	Uitgaven feitelijk		
		gedane uitgaven	nog uit te geven (*)	Totaal
1. Saldo grondtransacties	1.000.000	1.004.000	-	1.004.000
2. Planontwikkeling (bestemmingsplan, e.d.)	430.000	431.610	-	431.610
3. Directievoering / toezicht	200.000	286.660	15.000	301.660
4. Verleggen leidingen	100.000	79.852	-	79.852
5. Parkeervoorzieningen en ontsluiting	1.330.000	1.150.526	25.000	1.175.526
6. Waterpartijen en geluidsvoorzieningen	350.000	192.977	55.000	247.977
7. Padenstructuur	380.000	465.046	25.000	490.046
8. Groenaanleg	700.000	584.109	44.408	628.517
9. Boulevard (incl. fietsenstallingen, e.d.)	1.220.000	1.364.751	50.000	1.414.751
10. Onvoorzien	150.000	113.278	20.000	133.278
Contractsperiode onderhoud 5 jaar			200.000	200.000
Voorgecalculeerd aanbestedingsvoordeel	100.000			
Ondergebracht/verantwoord bij (**)				
Schoolgebouw	950.000-	831.160-		831.160-
Sportgebouw		224.815-		224.815-
Stadsbeheer	-	60.000-		60.000-
Totaal	5.010.000	4.556.834	434.408	4.991.242

(*) In 'nog uit te geven' zijn ook de termijnen opgenomen vastgehouden i.v.m. garantietermijn

(**) Een deel van de kosten van de terreininrichting is overeenkomstig Raadsvoorstel okt. 2010 ten laste gebracht van de bouwbudgetten voor het schoolgebouw en het sportgebouw. Voorts is de aanpak van het fietspad Langszij uitgebreid tot buiten het plangebied in overleg met en ten laste van Stadsbeheer

Met een bouwsom van 4,991 miljoen euro is er een onderschrijding van 19 duizend euro.

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

7. Verschillenanalyse

Met betrekking tot de verschillenanalyse wordt het onderdeel 'Zuid' buiten beschouwing gelaten, aangezien het een subsidieverstrekking was gekoppeld aan een rijksregeling. Hieronder wordt wel nader ingegaan op 'west' en 'noordoost'.

7.1. Nieuwbouw VMBO West

De totale uitgaven bij de VMBO west zijn binnen de raming gebleven. Wel zijn de kosten van het schoolgebouw hoger dan geraamd. De oorzaak hiervan is driedelig, te weten:

Normatieve bijstelling.

Rekening houden met de gemaakte afspraken bleek dat de normatieve vergoedingen in beperkte mate hoger lagen dan het oorspronkelijk beoogde bouwbudget. Aangezien daarmee de eigen inbreng nog weer hoger zou worden, heeft er een normatieve bijstelling plaatsgevonden.

Paallengte.

Uit bodemonderzoek bleek dat een dragende zandlaag pas op ruim 20 meter diepte zat. Overeenkomstig de regelgeving onderwijshuisvesting heeft het schoolbestuur recht op extra middelen voor de fundering.

Duurzaamheid.

Bij raadsbesluit van december 2009 zijn middelen beschikbaar gesteld voor een tweede gymzaal. Dit bedrag betrof het standaard normbedrag. Voor het nieuwe schoolgebouw inclusief de eerste gymzaal waren tussen schoolbestuur en gemeente afspraken gemaakt met betrekking tot de te realiseren duurzaamheidsdoelstellingen en de gezamenlijke financiering daarvan. Doorvertaling van deze afspraken naar de tweede gymzaal impliceerde hogere uitgaven. De uitgaven aan grondgebonden kosten zijn ondanks een stevig pakket aan eisen voor de ruimtelijke inpassing van de nieuwe schoollocatie (Welstandseisen) en maatregelen op het gebied van ecologie binnen de geraamde kosten gebleven.

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

Per saldo is er bij het deelproject VMBO west een onderschrijding van 48.000 euro, waarmee de uitgaven uitkomen op 99,5% van het beschikbaar gestelde budget.

7.2 Nieuwbouw VMBO Noordoost

Alle vier de onderdelen binnen het deelproject VMBO noordoost zijn binnen de ramingen gebleven. Binnen de onderdelen zijn er uiteraard afwijkingen van de ramingen, maar de minnen vallen ruimschoots weg tegen de plussen.

Kunstgrasvelden

Bij dit onderdeel bleek de aanleg van de velden door de scherpe aanbesteding lager dan geraamd. De voorbereiding en begeleiding bleken daarentegen duurder.

Schoolgebouw

De Europese aanbesteding van de architect (totaal engineering incl. andere adviseurs) was mede door aanvullende scherpe prijsonderhandelingen de eerste 'meevaller'. Installatietechnisch zijn de kosten hoger geweest dan geraamd, hetgeen mede een gevolg is van het hoge ambitieniveau op het terrein van duurzaamheid. Voorts is met name de fietsenstalling kostbaarder gebleken dan ingeschat. Oorzaak hiervan is het hoge kwaliteitsniveau van de buiteninrichting. Het zou afbreuk aan het geheel doen als de aanleg van de fietsenstalling niet in diezelfde stijl zou zijn doorgetrokken.

Sportgebouw

De aanbesteding van de bouwkundige werken is bij dit deelproject uiterst scherp geweest. Voor het overige zijn er plussen en minnen, waarbij ook hier de fietsenstalling een significante overschrijding laat zien in verband met het gewenste hoge kwaliteitsniveau.

Terreininrichting

De terreininrichting is scherp aanbesteed, maar door veel meerwerk is een en ander toch op budgetniveau afgewikkeld. Het vele meerwerk is enerzijds een rechtstreeks gevolg van de scherpe aanbesteding (extra toezicht/directievoering is noodzakelijk en de aannemer is sterk gefocust op meerwerk) en anderzijds is er ook aanzienlijk extra werk toegevoegd. Tot slot heeft de strenge winter, het complexe realisatietraject en het korte tijdsbestek tot de nodige meerkosten geleid.

Per saldo is er bij het deelproject VMBO noordoost – naast de realisatie van het taakstellende aanbestedingsvoordeel van 300.000 euro – een onderschrijding van 619.000 euro, waarmee de uitgaven uitkomen op 96,5% van het beschikbaar gestelde budget.

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

8. Afwikkeling meer- en minderwerk

Zie onder 7. Verschillenanalyse.

9. Handelwijze t.a.v. onder- en overschrijdingen

Het project 'Kennis om te delen' is een totaalproject. Niettemin is nadrukkelijk gestuurd op de onderscheiden deelprojecten. Gevolg is dat vrijwel alle deelprojecten binnen de financiële kaders zijn gebleven. Alleen de bouw van de nieuwe VMBO-school in west is duurder gebleken dan geraamd. Hiervoor zijn echter duidelijk aanwijsbare redenen, zoals aanzienlijk langere palen. Per saldo is er sprake van een onderschrijding van een kleine 1 miljoen euro. Het effect van deze onderschrijding zijn lagere kapitaallasten van 61 duizend euro ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Dit positieve effect te korten op de concernbijdrage aan het project.

10. Fiscale aspecten

Het sportbesluit is van toepassing op de onderdelen 'kunstgrasvelden' en 'sportgebouw' bij de nieuwbouw VMBO Noordoost voor zover het geen onderwijsgebruik betreft. Dat betekent dat de betaalde btw op de investering voor een deel verrekend wordt met de belastingdienst. In onderstaand overzicht is aangegeven om welke bedragen het gaat.

TABEL 12: VMBO Fiscale aspecten						
Sportbesluit btw verrekening		Raming	Feitelijk			Verschil
			verrekend	nog te verrekenen	Totaal	
1.	Kunstgrasvelden	262.000	169.837	-	169.837	92.163-
2.	Sportgebouw	648.000	-	416.722	416.722	231.278-
Totaal		910.000	169.837	416.722	586.559	323.441-

Met betrekking tot de kunstgrasvelden heeft de afwikkeling met de fiscus plaatsgevonden en is deze overeenkomstig onze opgave afgewikkeld. Met betrekking tot het sportgebouw is nog niet bekend of de fiscus onze opgave accepteert. Wel is al duidelijk dat de ruwe ramingen uit 2007 en 2009 niet gehaald worden.

11. Bijdrage VMBO's

Het totale bruto krediet bedraagt 36,836 miljoen euro. In de begroting hebben wij rekening gehouden met bijdragen van beide schoolbesturen (CSG en O2G2). De omvang van deze bijdragen zijn bij de laatste kredietaanvraag (augustus 2010) geraamd op ruim 3,3 miljoen. Het totaal van de feitelijke bijdrage is in overeenstemming met de gemaakte afspraken en ramingen. Ter toelichting hierop en in aansluiting op de raadsvoorstellen van de afgelopen jaren wordt opgemerkt dat deze bijdragen zijn opgebouwd uit meerdere onderdelen, namelijk:

- o de zgn. Ekensteinafspraken
- o de partiële doorsluiting van de investeringsregeling van het Rijk in het kader van de verbetering van de praktijklokalen
- o de schoolbestuurlijke bijdrage van 40% in de duurzaamheidsmaatregelen

In onderstaand overzicht is aangegeven welke de feitelijke bijdragen op basis van afrekening zijn ontvangen in relatie tot deze laatste raming.

Raadsvoorstel - nacalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

TABEL 13: VMBO Schoolbestuurlijk bijdragen in nieuwbouw 'Kotd'			
VMBO West		raming	feitelijk
Bijdrage CSG	Ekenstein	500	551
	Doorsluiting Rijksregeling	119	131
	Duurzaamheidsbijdrage	371	370
	Rentetoerekening	56	
Totaal bijdrage in west		1.046	1.052
VMBO Noordoost			
Bijdrage CSG	Ekenstein	500	548
	Doorsluiting Rijksregeling	70	76
	Duurzaamheidsbijdrage	286	280
Bijdrage OZG2	Ekenstein	500	548
	Doorsluiting Rijksregeling	276	302
	Duurzaamheidsbijdrage	530	520
	Rentetoerekening	123	
Totaal bijdrage in noordoost		2.285	2.274
Totaal Bijdragen VMBO's		3.331	3.326

In overeenstemming met de voorschriften van de BBV worden deze bijdragen van derden in mindering gebracht op de uitgaven.

12. Inkomsten uit vastgoedtransacties

In de begroting voor de nieuwbouw VMBO is als onderdeel van de dekking van de uitgaven rekening gehouden met inkomsten uit vastgoedtransacties van in totaal 7,4 miljoen euro. Dit omvat twee componenten, te weten:

- A. resultaat grondtransacties met de MBO's bij noordoost geraamd op 1,1 miljoen euro.
- B. resultaat verkoop van de voormalige onderwijspannen geraamd op 6,3 miljoen euro.

Overeenkomstig de BBV worden deze inkomsten aangewend voor dekking van de kapitaallasten van de investeringen. Daartoe is bij raadsbesluit van 25 maart 2009, onder nr. 6 besloten een bestemmingsreserve nieuwbouw VMBO in te stellen. De opbrengsten uit de vastgoedtransacties zullen dan ook gedoteerd worden aan deze bekleemde reserve.

A. Grondtransacties MBO's

In het kader van de realisering van de nieuwe (V)MBO-boulevard in noordoost was het oogmerk én de omgeving van het aanwezige Alfa-college te verbeteren én een locatie te realiseren voor een nieuwe vestiging van het Noorderpoortcollege. Daartoe zijn beide MBO's nadrukkelijk bij de hele planontwikkeling in noordoost betrokken. Per saldo was rekening gehouden met een saldo in grondtransacties van in totaal 1,1 miljoen euro. Het Noorderpoortcollege heeft eind 2010 besloten om financieel-economische redenen af te zien van het realiseren van een nieuwe vestiging aan de Kluiverboom. Omdat de tegemoetkoming aan het Noorderpoortcollege in het kader van de Ekenstein-afspraken daarmee ook kwam te vervallen, heeft dit besluit nauwelijks financiële gevolgen. De onderhandelingen met het Alfa-college over de grondtransactie met inbegrip van de aanlegkosten zijn in een afrondend stadium. Een deel van de grond met een gedeelte van de parkeergelegenheid zal worden verkocht aan het Alfa-college. Daarmee krijgt het Alfa-college voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein. De verwachting is dat begin 2012 de onderhandelingen worden afgerond en notarieel worden afgewikkeld. In financiële zin is er vrijwel overeenstemming. De grondtransactie zal resulteren in een netto-opbrengst van circa 1 miljoen euro.

B. Bijdragen uit verkoop panden

In het kader van de realisering van de nieuwbouw in noordoost en west komen meerdere oude schoolgebouwen vrij. Deze gebouwen zijn/worden aan het onderwijs onttrokken, omdat zij niet meer in structurele zin voldoen aan de eisen van deze tijd. Voorafgaand aan de laatste kredietaanvraag in augustus 2010 is opnieuw beoordeeld, welke opbrengst mag worden verwacht van de af te stoten panden. Deze herijking op grond van nieuwe taxaties was nodig omdat de vastgoedmarkt zich in de voorgaande periode in neerwaartse zin had ontwikkeld. De totaal te verwachten opbrengsten uit verkoop werden naar beneden bijgesteld tot 6,3 miljoen. Daarvan was en is nog steeds 1,19 miljoen gerealiseerd in verband met de verkoop van het pand Antillenstraat. Derhalve moet nog gerealiseerd worden 5,11 miljoen euro.

De markt is de afgelopen 1,5 jaar verder verslechterd met als gevolg dat verkoopopbrengsten op dit moment waarschijnlijk zullen tegen vallen. Vandaar dat ook gezocht is/wordt naar andere tijdelijke bestemmingen, die middelen genereren in afwachting van betere tijden. Voor twee panden is dit inmiddels gelukt, te weten Star Numanstraat 52 en voor Travertijnstraat 12. Star Numanstraat 52.

Dit pand is tijdelijk ter beschikking gesteld aan Renn4 voor een periode van 3 á 4 jaar. Hiermee wordt voorkomen dat het budget 'Onderwijshuisvesting' onnodig wordt belast.

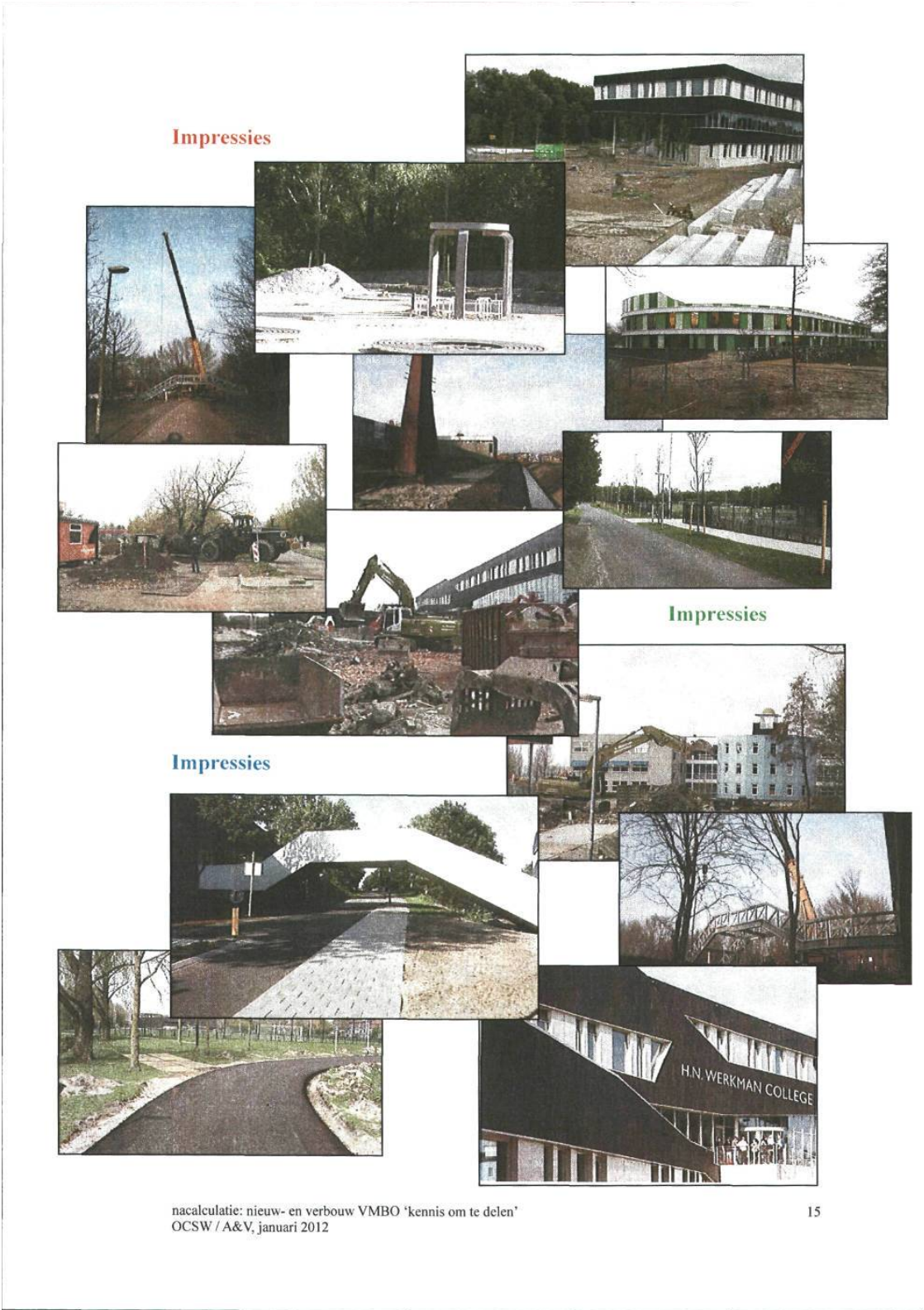
Travertijnstraat 12

Dit pand is voor een periode van 2 jaar, mogelijk 3 jaar verhuurd aan het Alfa-college. Deze huurinkomsten worden in de komende jaren – onder aftrek van kosten benut als dekking van de lasten (afschrijving en rente) voor de investeringen in het kader van 'Kennis om te delen'. Daartoe worden de netto-opbrengsten uit deze verhuur gedoteerd aan de bekleemde reserve 'nieuwbouw VMBO'.

Het is op dit moment niet goed in te schatten welke opbrengsten er op termijn uit verkoop gegeneerd kunnen worden. Vandaar dat is doorgerekend – rekeninghoudend met de zekere gestelde netto-inkomsten uit tijdelijke verhuur – welke opbrengsten nodig zijn om de dekking voor het totale project rond te krijgen. Daaruit blijkt dat een opbrengst van 3 miljoen in de periode 2013 tot 2018 uit de verkoop van deze panden toereikend is om de dekking geheel sluitend te krijgen. Gegeven de onderliggende waarden van de panden mag geconcludeerd worden dat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de dekking volledig is. Uiteraard zal de ontwikkeling gemonitord worden en bij de raadsvoorstellen met betrekking tot de verkoop van de betreffende panden ook aangegeven worden hoe de resultaten van die verkoop doorwerken.

Raadsvoorstel - ncalculatie nieuwe huisvesting VMBO ihkv kennis om te delen

nacalculatie: nieuw- en verbouw VMBO 'kennis om te delen'
OCSW / A&V, januari 2012

15

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	30-05-2012	Registratienr.	OS 12.2983793
Raadscommissie	Onderwijs & Welzijn	Datum B&W besluit	10-04-2012
Datum raadscommissie	09-05-2012	Portefeuillehouder	Elly Pastoor
Publiciteit	Persbericht PB	Steller	L Rozema
Bijlagen	2	Telefoon	6195
		E-mail	lieuwe.rozema@groningen.nl

Onderwerp

Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de uitgangspunten van de Nota "Van leerling naar maatschappelijk betrokken burger", Maatschappelijke Stages 2012-2015 met terugwerkende kracht per 1 januari 2012 vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeentebblad;
- III. de Uitvoeringsnota "Van leerling naar maatschappelijk betrokken burger", Maatschappelijke Stages 2012-2015 voor kennisgeving aan te nemen.

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

2

Publiekssamenvatting

Vanaf augustus 2011 is een Maatschappelijke Stage (MaS) van minimaal 30 uur per leerling per schoolloopbaan een verplicht onderdeel van het programma van het voortgezet onderwijs. MaS heeft tot doel om leerlingen kennis te laten maken met vrijwilligerswerk en onbetaald een bijdrage te laten leveren aan de samenleving. MaS past in het streven van de gemeente Groningen naar een stad van en voor iedereen. Een stad waarin iedereen er bij hoort en een stad waarin iedereen meedoet. MaS kent veel raakvlakken met andere maatschappelijke en gemeentelijke terreinen. De gemeente Groningen wil er samen met haar lokale partners voor zorgen dat leerlingen positieve ervaringen opdoen met vrijwilligerswerk, om hen als toekomstige burgers medeverantwoordelijk te maken voor de samenleving. De Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 bevat de doelstellingen en uitgangspunten. Deze zijn in de Uitvoeringsnota vertaald in negen concrete acties.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. de uitgangspunten van de Nota "Van leerling naar maatschappelijk betrokken burger", Maatschappelijke Stages 2012-2015 met terugwerkende kracht per 1 januari 2012 vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeentebled;
- III. de Uitvoeringsnota "Van leerling naar maatschappelijk betrokken burger", Maatschappelijke Stages 2012-2015 voor kennisgeving aan te nemen.

Inleiding

Vanaf augustus 2011 is de Wet maatschappelijke stage in werking getreden. Vooruitlopend op de wettelijke invoering is in Groningen in de periode 2009-2011 geëxperimenteerd met de maatschappelijke stages. De ervaringen die hierbij zijn opgedaan zijn meegenomen in de Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 en de Uitvoeringsnota. De nota's betreffen vooral een uitwerking van de rol en de verantwoordelijkheden van de gemeente. De Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 omvat de beleidsdoelen en uitgangspunten. In de Uitvoeringsnota zijn de uitgangspunten nader uitgewerkt in een negental concrete actiepunten. Deze actiepunten vormen de basis van de afspraken die wij via een Programma van Eisen met de makelaar Maatschappelijke Stages en Vrijwilligerswerk (Stiel) maken.

De nota's treden met terugwerkende kracht per 1 januari 2012 in werking. De reden hiervoor is dat het proces van afstemming met de lokale partners meer tijd heeft gekost dan gepland. Dit levert echter geen problemen op in de aansturing van de stagemakelaar en het nakomen van de afspraken met onze lokale partners in de eerste helft van 2012.

Beoogd resultaat

Het gemeentelijk beleid zoals neergelegd in de Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 is er op gericht om:

- er samen met onze lokale partners voor te zorgen dat leerlingen positieve ervaringen opdoen met vrijwilligerswerk, om hen als toekomstige burgers medeverantwoordelijk te maken voor de samenleving;
- het belang en de positieve kracht van maatschappelijke stages voor de stad Groningen breed onder de aandacht te brengen;
- de maatschappelijke stages te gebruiken om het vrijwilligerswerk te versterken, te verjongen en om te komen tot nieuwe vormen van vrijwilligerswerk;
- de maatschappelijke stage in te bedden in die gemeentelijke beleidsterreinen die gericht zijn op het vergroten van de betrokkenheid en de participatie van jongeren.

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

3

In de Uitvoeringsnota zijn de vorengenoemde doelstellingen vertaald in concrete acties.

Kader

De Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 geeft uitvoering aan de Wet Maatschappelijke Stages. Gemeenten hebben hierin de verantwoordelijkheid om een goede makelaarsfunctie in te richten voor zowel (potentiële) vrijwilligers als voor maatschappelijke stageleerlingen.

Daarnaast heeft de gemeente binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning de verantwoordelijkheid om vrijwillige inzet te ondersteunen (prestatieveld 4 binnen de WMO). De Maatschappelijke Stage speelt ook een belangrijke rol in het Integraal Jeugdbeleid als het gaat om het meedoen aan de samenleving, dicht bij huis, in de eigen straat en buurt.

Tot slot geeft de Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 invulling aan de wens van het college een betrokken stad te willen zijn, waarin iedereen meedoet. De MaS-leerling van vandaag, is de vrijwilliger van morgen.

Argumenten/afwegingen

De Nota Maatschappelijke Stage 2012-2015 geeft aan waarom, hoe en met wie de gemeente het beleid op dit terrein vorm gaat geven voor de komende vier jaar. Dit schept duidelijkheid naar de betrokken partners toe over wat zij van de gemeente en de stagemakelaar kunnen en mogen verwachten.

Er is voor gekozen het beleid in samenspraak met de belangrijkste lokale partners te ontwikkelen en af te stemmen (zie ook maatschappelijk draagvlak/participatie). Dit heeft er toe geleid dat de doelstellingen en uitgangspunten breed gedragen worden.

Tijdens de drie projectjaren voorafgaand aan de wettelijke invoering is een schat aan ervaringen opgedaan, die zijn meegenomen in de beleidsontwikkeling 2012-2015. De inhoud van de Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 komt hierdoor ook tegemoet aan de wensen en behoeften van de lokale partners.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

De nota's zijn in samenspraak met de betrokken partijen tot stand gekomen, te weten de makelaar maatschappelijke stage en vrijwilligerswerk, het voortgezet onderwijs en de vrijwilligersorganisaties. Het landelijke Kenniscentrum Movisie en het ministerie van OCW hebben dit proces begeleid. In het gemeentelijk MaS-beleid staat de leerling centraal. Alles is er op gericht om vanuit het belang van de leerling vorm en inhoud aan de maatschappelijke stages te geven.

Financiële consequenties

In 2012 is voor de uitvoering van MaS een rijksbijdrage beschikbaar van 186 duizend euro. De verwachting is dat dit bedrag ook de komende jaren voor de uitvoering beschikbaar blijft.

Realisering en evaluatie

De nota's treden met terugwerkende kracht per 1 januari 2012 in werking. Met stagemakelaar Stiel zijn in afwachting van nieuw beleid voorlopige werkafspraken gemaakt tot en met juni 2012.

Een evaluatie van het MaS-beleid 2012-2015 staat gepland voor de zomer 2015. Op basis van de evaluatie kan bijsturing of vernieuwing van het MaS-beleid plaatsvinden.

BIJLAGE

NOTA

Maatschappelijke Stages Groningen

2012-2015

VAN LEERLING NAAR MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN BURGER

Gemeente Groningen
Dienst Onderwijs Cultuur Sport Welzijn
Maart 2012

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

Samenvatting

Vanaf augustus 2011 is een Maatschappelijke Stage (MaS) van minimaal 30 uur per leerling per schoolloopbaan een verplicht onderdeel van het programma van het voortgezet onderwijs. MaS heeft tot doel om leerlingen kennis te laten maken met vrijwilligerswerk en onbetaald een bijdrage te laten leveren aan de samenleving. Een MaS-stage is geen beroepsgerichte stage en kent verschillende vormen. De scholen voor voortgezet onderwijs zijn er verantwoordelijk voor dat leerlingen ook daadwerkelijk aan hun stageverplichting voldoen. Naast de scholen zijn ook de makelaar Maatschappelijke Stage en Vrijwilligerswerk, de vrijwilligersorganisaties en de gemeente Groningen betrokken bij het vorm en inhoud geven van MaS. Scholen en gemeenten ontvangen hiervoor geld van de rijksoverheid. Vooruitlopend op de wettelijke invoering is in de periode 2009-2011 geëxperimenteerd met MaS. De ervaringen die hierbij zijn opgedaan zijn meegenomen in het plan voor de jaren 2012-2015

MaS past in het streven van de gemeente Groningen naar een stad van en voor iedereen. Een stad waarin iedereen er bij hoort en een stad waarin iedereen meedoet. MaS kent veel raakvlakken met andere maatschappelijke en gemeentelijke terreinen. Terreinen waar veel met vrijwillige inzet van Stadgers wordt gewerkt, zoals het integraal jeugdbeleid, het sportbeleid, de sector kunst & cultuur, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en het participatiebeleid.

De gemeente Groningen wil er samen met haar lokale partners voor zorgen dat leerlingen positieve ervaringen opdoen met vrijwilligerswerk, om hen als toekomstige burgers medeverantwoordelijk te maken voor de samenleving. Vanuit deze kijk op Maatschappelijke Stages zijn een vijftal uitgangspunten geformuleerd die leidend zijn bij de concrete uitwerking in een uitvoeringsnota. Deze zijn:

- De leerling staat centraal
- MaS heeft meerwaarde voor alle betrokkenen
- Maatschappelijke stages doen we samen
- Vrijwilligersorganisaties zijn MaS-proof
- Een heldere subsidieverstrekking aan de makelaar Maatschappelijke Stage en Vrijwilligerswerk.

De vijf uitgangspunten zijn nader uitgewerkt in een Uitvoeringsnota, die als bijlage bij deze Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 is toegevoegd.

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

INHOUDSOPGAVE

	<u>Paginanummer</u>
<i>Samenvatting</i>	2
1. Algemeen	4
1.1 Kenmerken Maatschappelijke Stage	4
1.2 Betrokken partijen	4
1.3 Pilotproject	4
2. Maatschappelijke Stages in Groningen	5
2.1 Beleidsdoelen	5
2.2 Uitgangspunten	5
3. Financiering	7
4. Raakvlakken met andere beleidsterreinen	7
<i>Bijlage I</i> <i>Pilotproject Maatschappelijke Stages Groningen 2009-2011</i>	10
<i>Bijlage II</i> <i>Taken en verantwoordelijkheden betrokken partijen</i>	12

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

1. Algemeen

Vanaf het schooljaar 2011-2012 is de Maatschappelijke Stage (MaS) een verplicht onderdeel van het programma van het voortgezet onderwijs. Dit is vastgelegd in de Wet Maatschappelijke Stage die in april 2011 door de Tweede Kamer is goedgekeurd. Doel van de wet is om leerlingen uit het voortgezet onderwijs een onbetaalde bijdrage aan de samenleving te laten leveren. Dit betekent dat alle leerlingen die in schooljaar 2011-2012 starten in het Praktijkonderwijs, VMBO, HAVO of VWO tijdens hun schoolcarrière een maatschappelijke stage moeten vervullen van minimaal 30 uur. Leerlingen die hun maatschappelijke stage niet doen of niet met een voldoende afronden krijgen geen diploma uitgereikt.

In deze nota gaan wij eerst in op de bijzondere kenmerken van de maatschappelijke stage, de partijen die betrokken zijn bij de uitvoering ervan en de ervaringen die wij de afgelopen jaren hebben opgedaan met het pilotproject Maatschappelijke Stage 2009-2011.

Daarna schetsen wij het belang van de maatschappelijke stage voor de stad Groningen en de doelstellingen die wij hiermee de komende vier jaar willen bereiken. Hierbij komen ook de vijf uitgangspunten aan bod die leidend zijn bij de uitvoering. Ook gaan wij even kort in op de financiering van de maatschappelijke stages. Tot slot staan wij iets langer stil bij de raakvlakken van MaS met andere (beleids)terreinen, omdat hieruit blijkt dat MaS een belangrijk instrument kan zijn om de maatschappelijke participatie en betrokkenheid van jongeren bij hun eigen leefomgeving te vergroten.

1.1 Kenmerken Maatschappelijke Stage

Een maatschappelijke stage heeft in tegenstelling tot andere soorten stages een aantal bijzondere kenmerken. Zo is de maatschappelijke stage onbetaald en vindt deze altijd plaats op school of bij een non-profitorganisatie. Een maatschappelijke stage is geen beroepsstage, maar is gericht op de samenleving. De school is eindverantwoordelijk voor de maatschappelijke stage van hun leerlingen en bepaalt welke vrijwilligersklus wel of niet geschikt is als maatschappelijke stage. De stages kunnen alleen of in groepsverband uitgevoerd worden en kunnen verschillende vormen aannemen: actiedagen, vrije vormen, blok- lint, estafette- of carrouselstages.

1.2 Betrokken partijen

Bij het vorm en inhoud geven van de maatschappelijke stages zijn vier partijen betrokken, te weten de school en hun leerlingen, vrijwilligersorganisaties, de makelaar Maatschappelijke Stage en Vrijwilligerswerk en de gemeente. Deze partijen hebben ieder hun eigen taak en verantwoordelijkheid. In bijlage II vindt u een korte opsomming van deze taken en verantwoordelijkheden.

Er zijn ook diverse landelijke organisaties die maatschappelijke stages aanbieden. Zij hebben hun voornemen vastgelegd in een intentieverklaring. Landelijke stagebieders zijn onder meer Scouting Nederland, De Zonnebloem, Humanitas, de ANWB, Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen en de Vereniging van Nederlandse Poppodia en -Festivals. Een aantal landelijke stageaanbieders is ook in de stad Groningen actief.

1.3 Pilotproject

Vooruitlopend op de wettelijke invoering van MaS in het schooljaar 2011-2012 is in de periode 2009-2011 via een pilotproject geëxperimenteerd. De ervaringen die hierbij zijn opgedaan zijn meegenomen in deze nota en de uitvoeringsnota voor de jaren 2012-2015. In bijlage I gaan wij nader in op de uitkomsten van dit pilotproject.

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

2. Maatschappelijke Stages in Groningen

De stad Groningen streeft er naar om een stad te zijn van en voor iedereen. Een stad waarin iedereen er bij hoort en een stad waarin iedereen meedoet. De maatschappelijke stage levert hier een forse bijdrage aan. Een groot deel van de ruim 14 duizend leerlingen in het voortgezet onderwijs in de stad Groningen gaat vanaf het schooljaar 2011-2012 minimaal 30 uur maatschappelijke stage vervullen.

Vooruitlopend op de invoering van MaS hebben veel scholen de maatschappelijke stage al in het curriculum geïntegreerd. Het merendeel van deze stages vindt plaats in de stad. Er van uitgaande dat er voldoende stageplekken zijn en dat de begeleiding vanuit school en de vrijwilligersorganisaties goed is geregeld heeft dit een grote impact op de stad.

De maatschappelijke stage vergroot de sociale en culturele vitaliteit van de stad en versterkt de sociale cohesie. Door het opbouwen van duurzame netwerken rond de maatschappelijke stages is de continuïteit gewaarborgd en bevordert het de solidariteit en verbindingen tussen alle mensen in de stad. Maatschappelijke stages zijn van betekenis. Zij doen er toe.

2.1 Beleidsdoelen

De Maatschappelijke Stage is vooral om leerlingen kennis te laten maken met vrijwilligerswerk en onbetaald een bijdrage te laten leveren aan de samenleving. Het idee is dat zij op deze manier verder leren kijken dan hun eigen omgeving en zich meer verantwoordelijk gaan voelen voor de samenleving. Door het doen van een maatschappelijke stage komen deze jongeren ook in contact met bepaalde groepen in de samenleving, waarmee ze anders misschien niet zo snel in aanraking zouden komen.

Daarnaast is de maatschappelijke stage een instrument om jongeren te motiveren om later zelf vrijwilligerswerk te gaan doen. Op deze manier leren zij (nieuwe) competenties bij zichzelf te ontdekken en persoonlijk te ervaren dat iets voor een ander doen een goed gevoel geeft.

In Groningen zetten wij de komende vier jaar in op het behalen van de volgende doelstellingen:

- Wij willen er samen met onze lokale partners voor zorgen dat leerlingen positieve ervaringen opdoen met vrijwilligerswerk, om hen als toekomstige burgers medeverantwoordelijk te maken voor de samenleving;
- Wij willen het belang en de positieve kracht van maatschappelijke stages voor de stad Groningen breed onder de aandacht brengen;
- Wij willen de maatschappelijke stages gebruiken om het vrijwilligerswerk te versterken, te verjongen en om te komen tot nieuwe vormen van vrijwilligerswerk. Met de ervaringen die wij hiermee de komende jaren opdoen willen wij het stageaanbod nog aantrekkelijker, inspirerender en uitdagender maken voor toekomstige MaS-leerlingen;
- Wij willen de maatschappelijke stage inbedden in die gemeentelijke beleidsterreinen die gericht zijn op het vergroten van de betrokkenheid en de participatie van jongeren.

In de Uitvoeringsnota Maatschappelijke Stages Groningen 2012-2015 gaan wij in het negen-puntenplan nader in op hoe wij van plan zijn de voortgang van de bovenstaande doelstellingen te meten.

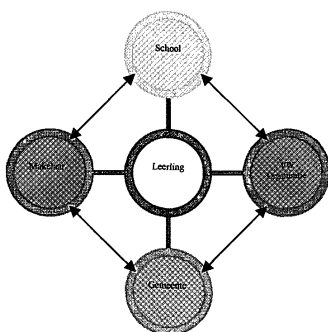
2.2. Uitgangspunten

Bij het uitwerken van de doelstellingen in een concreet actieplan hanteren wij vijf uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn leidend voor het MaS-beleid voor de komende vier jaar.

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

Leerling centraal

Door de leerling centraal te stellen beogen wij dat de lokale partners vanuit het belang van de leerling vorm en inhoud geven aan de maatschappelijke stages. Dit betekent dat wij met de wensen en behoeften van de leerling in het achterhoofd kijken naar het soort stages dat wij willen aanbieden en in welke vorm. Dat we inspelen op de talenten van leerlingen en stages aanbieden die het beste bij hen passen. Dat de lokale partners er voor zorgen dat een leerling zich welkom voelt op een stageplek en een positief beeld opdoet van het doen van vrijwilligerswerk. Dat wij gezamenlijk een inspanning leveren om leerlingen ook na hun maatschappelijke stage te behouden voor het vrijwilligerswerk.

MaS heeft meerwaarde

De maatschappelijke stage staat niet op zich, maar maakt deel uit van een groter geheel. MaS heeft niet alleen meerwaarde voor de jongere zelf, maar ook voor de samenleving en de samenwerkende partijen. MaS speelt een belangrijke rol op andere (beleids)terreinen als het bijvoorbeeld gaat om het verhogen van jongerenparticipatie en het versterken en verjongen van het vrijwilligerswerk of in het streven naar moderne vrijwilligersorganisaties. Wij dragen de meerwaarde van MaS op positieve wijze naar buiten toe uit en laten alle betrokken organisaties er van doordrongen zijn dat MaS ook voor hen een goed instrument kan zijn om hun maatschappelijke- en organisatiewensen te realiseren.

Maatschappelijke stages doen we samen

Wij zijn ons er van bewust dat de maatschappelijke stages alleen een succes kunnen worden als alle partners werken vanuit een gedeelde visie en de hen beschikbare middelen aanwenden om deze visie te verwezenlijken. Ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid, maar altijd vanuit de gedachte dat wij samen een positieve bijdrage leveren aan de stad, de inwoners en de leerlingen.

Vrijwilligersorganisaties zijn MaS-proof

Vrijwilligersorganisaties zijn in staat een aantrekkelijk en kwalitatief hoogstaand stageaanbod te formuleren en zijn voldoende toegerust om een adequate begeleiding van de jongeren te kunnen garanderen. Zij hebben affiniteit met de belevingswereld van jongeren en zijn in staat met hun stageaanbod in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Zij worden hierin met raad en daad ondersteund door de makelaar. Ook de lokale samenwerkingspartners hebben hun zaakjes op orde, waardoor de uitvoering van MaS in Groningen soepel verloopt. MaS-proof zijn betekent dat de kwaliteit van de vrijwilligersorganisatie, de begeleiding en de stageplek gegarandeerd is. De grondgedachte is dat een hoge kwaliteit van de begeleiding en de stageplek leidt tot een positievere ervaring met vrijwilligerswerk en tot meer bereidheid

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

van de leerling om ook in de toekomst vrijwilligerswerk te willen doen. Wij veronderstellen een directe relatie tussen de kwaliteit en de meerwaarde van een maatschappelijke stage.

Heldere subsidieverstrekking aan de makelaar Maatschappelijke Stage en Vrijwilligerswerk

De gemeente verstrekt onder eenduidige en heldere voorwaarden de subsidie aan de stagemakelaar. De subsidiebeschikking verschaft duidelijkheid over de taken en verantwoordelijkheden van de makelaar en de rol van de makelaar ten opzichte van de andere betrokken partijen. De subsidie wordt jaarlijks via een Programma van Eisen verstrekt. Dit biedt de mogelijkheid om de subsidievoorwaarden jaarlijks te evalueren en aan te scherpen.

3. Financiering

Scholen en gemeenten worden door het rijk gecompenseerd voor het invoeren van de maatschappelijke stages en het vervullen van de rol van makelaar. Scholen ontvangen een bedrag van 60 euro per talleerling voor de eerste vier leerjaren. In totaal kunnen de scholen dus beschikken over 240 euro per leerling.

Bij de verdeling van het geld naar de gemeenten hanteert het rijk de volgende verdeelsleutel:

$$\text{aantal inwoners} \times \text{€ } 0,40 + \text{aantal vo-leerlingen} \times 0,80 \times \text{€ } 9,22 \times 1,527$$

De gemeente Groningen ontving in 2011 een bedrag van 186 duizend euro voor de uitvoering van de maatschappelijke stages. Voor 2012 blijft dit bedrag gelijk. De verwachting is dat dit bedrag ook de komende jaren voor de uitvoering beschikbaar blijft.

Tot nu toe zijn er geen signalen dat de rijksoverheid wil bezuinigen op het budget voor de Maatschappelijke Stage. Vooralsnog gaan wij uit van handhaving van de huidige budgetten. Gezien de tijdsspanne van deze nota en de verwachte verdieping van de financiële crisis is niet uit te sluiten dat er alsnog een bezuiniging op MaS wordt doorgevoerd. Dit kan gevolgen hebben voor de uitvoering van het negen-puntenplan.

4. Raakvlakken met andere (beleids)terreinen

De maatschappelijke stage staat niet op zich, maar heeft raakvlakken met en invloed op veel andere terreinen. Terreinen die behoren tot het domein van de school, de vrijwilligersorganisatie en de gemeente en haar uitvoerende instellingen. De maatschappelijke stage maakt deel uit van een bredere maatschappelijke ontwikkeling waarin begrippen als burgerschap, innovatie, verjonging, meedoen en talentontwikkeling centraal staan. Hieronder volgt een opsomming van de in onze ogen belangrijkste sectoren die gebruik kunnen maken van de maatschappelijke stage als middel om hun doelen te verwezenlijken. En omgekeerd kan ook de maatschappelijke stage gebruik maken van de al ingezette (beleids)instrumenten en van de bestaande infrastructuur in deze sectoren. Op deze manier snijdt het mes aan twee kanten.

In het *onderwijsprogramma* speelt MaS een belangrijke rol als het gaat om het ontwikkelen van burgerschap. De maatschappelijke stage draagt bij aan het burgerschap van leerlingen door enerzijds de leerlingen relevante vaardigheden aan te leren – zodat zij burgerschapsgedrag *kunnen* vertonen, en anderzijds door leerlingen het belang te laten inzien van vrijwillige inzet – zodat zij goed burgerschapsgedrag *willen* vertonen. Daarnaast kan MaS de aanzet geven tot het ontwikkelen van een breder stagebeleid op scholen.

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

Vrijwilligersorganisaties kunnen door het integreren van MaS in hun vrijwilligersbeleid nieuwe doelgroepen aanboren en nieuwe klussen aanbieden. Het is in het belang van alle vrijwilligersorganisaties de MaS-leerling vast te houden, om zo hun vrijwilligerspotentieel uit te breiden.

In het gemeentelijk *vrijwilligerswerkbeleid*¹ speelt MaS de rol van aanjager van de landelijk vastgestelde basisfuncties ‘verbinden en makelen’ en ‘versterken en verbreden’. De maatschappelijke stage geeft de aanzet tot het ontdekken en inzetten van nieuwe doelgroepen door vrijwilligersorganisaties, het ontwikkelen van nieuwe vormen van vrijwilligerswerk en het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties bij dit proces.

Een aantal elementen uit de gemeentelijke *sportvisie*² biedt aanknopingspunten voor de maatschappelijke stages. Het streven om sportvoorzieningen zo dicht mogelijk bij huis te realiseren past in het uitgangspunt maatschappelijke stages in de eigen leefomgeving van jongeren te realiseren. Ook in de wens om tot moderne sportverenigingen te komen kan door de maatschappelijke stage in een stroomversnelling komen. Door het inzetten van maatschappelijke stages wordt een sportvereniging zich meer bewust van hun maatschappelijke rol, staat meer open voor een breed en jonger publiek en haalt met de jongeren innovatieve kracht in huis die gebruikt kan worden om het aanbod te verbreden en ook buiten de grenzen van de sport te kijken.

De uitdaging in de sector *kunst & cultuur*³ van de gemeente Groningen is om alle inwoners te faciliteren om deel te kunnen nemen aan kunst en cultuur en zich te ontwikkelen tot culturele burgers. Vooral kinderen en jongeren moeten voldoende culturele bagage krijgen om op de toekomst in onze samenleving te zijn voorbereid. Inwoners van de stad worden op alle leeftijden op een laagdrempelige en interactieve wijze gestimuleerd actief of passief deel te nemen aan kunst en cultuur. Ze zijn zich bewust van hun eigen identiteit in relatie tot hun directe leefomgeving en het verleden. MaS kan een middel zijn om dit te bereiken en om jongeren van 12-18 jaar kennis te laten maken met het brede en gevarieerde werkkterrein van kunst en cultuur.

De *Wet Maatschappelijke Ondersteuning*⁴ heeft tot doel de deelname van burgers te bevorderen en hun zelfredzaamheid te waarborgen. MaS is vooral een stimulans voor de prestatievelden 1 en 4 van de WMO, te weten ‘het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in wijken en buurten’ en ‘het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers’. In de meerjarenkadernota WMO Groningen zijn deze twee prestatievelden ondergebracht bij het hoofdthema ‘Meedoen’.

In het *Integraal Jeugdbeleid*⁵ staat onder meer het vergroten van kansen en het ontplooiën van talenten centraal. Hierdoor ontwikkelen kinderen zich tot betrokken en verantwoordelijke burgers die een bijdrage leveren aan een duurzame en democratische samenleving. Meedoen aan de samenleving begint dicht bij huis, in de eigen straat en buurt. Meedoen is ook lid worden van een sportvereniging en meedoen aan andere activiteiten. MaS past uitstekend in dit streven en is bij uitstek een middel om bovengenoemde doelstellingen te realiseren.

¹ *Investeren in sociaal kapitaal*, Nota Vrijwilligerswerkbeleid gemeente Groningen (2007)

² *Meer ruimte voor sport en bewegen*, Sportvisie 2010-2020 gemeente Groningen (2010)

³ *Ruimte voor vernieuwing, vernieuwing voor ruimte*, Kadernota cultuur 2013-2016 gemeente Groningen (2011)

⁴ *Samen sterk in de stad*, Meerjarenkader WMO 2012-2015 gemeente Groningen (2011)

⁵ *Stad om op te groeien*, Kadernota Integraal Jeugdbeleid 2011-2014 gemeente Groningen (2011)

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

In het *participatiebeleid*⁶ van de gemeente Groningen staat het meedoen aan de samenleving centraal, onder het motto 'Alle Stadgers actief'. Het liefst via betaald werk en als dat niet lukt met andere werkzaamheden of maatschappelijke activiteiten. Het participatiebeleid verbindt persoonlijke en maatschappelijke doelen met elkaar. MaS is bij uitstek een instrument dat gericht is op het activeren en participeren van jonge Stadgers. MaS biedt leerlingen de kans om al op jonge leeftijd actief kennis te maken en ervaring op te doen met vrijwillige maatschappelijke activiteiten. Hiermee het belang onderstrepend van meedoen in de maatschappij en de rol die de leerling daar in kan spelen.

Naast dat wij vrijwilligersorganisatie MaS-proof willen maken, werken wij er ook naar toe om de gemeentelijke beleidssectoren MaS-inclusief te maken. Met de Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 beogen wij dan ook de maatschappelijke stage te verankeren in alle gemeentelijke beleidsterreinen die te maken hebben met vrijwillige inzet van Stadgers. Ook gedurende de looptijd van deze nota blijven wij samen met onze lokale partners alert en spelen wij in op nieuwe ontwikkelingen die MaS direct of indirect raken.

⁶ *Actief in goede banen*, Kadernota re-integratie/participatie 2012-2015 gemeente Groningen (2011)

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

Bijlage I Pilotproject Maatschappelijke Stages Groningen 2009-2011

Vooruitlopend op het verplichtende karakter van MaS heeft de gemeente Groningen in 2009 Stiel en Huis voor de Sport de opdracht gegeven om een gezamenlijk plan van aanpak te ontwikkelen met als doel vrijwilligersorganisaties te informeren, te ondersteunen en te stimuleren om leerlingen een aantrekkelijke, nuttige en uitdagende maatschappelijke stageplek te bieden. Het plan van aanpak beschrijft de stappen die genomen moeten worden om in het schooljaar 2011-2012 voldoende voorbereid te zijn op het in werking treden van de Wet Maatschappelijke Stages.

Stiel en Huis voor de Sport vervulden in het project de rol van makelaar: het koppelen van vraag en aanbod van maatschappelijke stages in de regio Groningen. Hiervoor werd gebruik gemaakt van het digitale systeem jijindemaatschappij. Dit systeem was vooral bedoeld om vrijwilligersorganisaties en leerlingen te informeren en inspireren over de (on)mogelijkheden van de maatschappelijke stage. En om een uitgebreid stageaanbod te creëren voor leerlingen en in het bijzonder voor leerlingen die moeite hadden om zelf een stageplek te vinden.

De afgelopen jaren hebben Stiel en Huis voor de Sport veel geïnvesteerd in het MaS-proof maken van vrijwilligersorganisaties. MaS-proof houdt in dat de vrijwilligersorganisaties zelf in staat zijn een aantrekkelijk aanbod te formuleren en voldoende zijn toegerust om een adequate begeleiding van de jongeren te kunnen garanderen. Om dit te bereiken hebben Stiel en Huis voor de Sport een uitgebreid pakket aan trainingen en workshops ontwikkeld, diverse informatiebijeenkomsten gehouden, achtergrondinformatie en actuele ontwikkelingen over MaS bekend gemaakt via onder meer de website van beide organisaties, flyers, nieuwsbrieven en andere promotionele activiteiten.

2.1 Aandachtspunten

Uit evaluatiegesprekken met beide makelaars en met de scholen bleek dat niet alle ingezette maatregelen uit het plan van aanpak voldoende tot hun recht zijn gekomen of voldeden aan de verwachtingen van de betrokken partijen. Hieronder volgt een korte opsomming van de belangrijkste aandachtspunten. Al deze punten komen terug in het negen-puntenplan, waarin de doelstellingen in concrete acties zijn uitgewerkt

- **Koppeling vraag en aanbod**

De website jijindemaatschappij bleek in het praktisch gebruik te omslachtig te zijn. Leerlingen en scholen moesten veel handelingen verrichten om aan te geven dat een koppeling tussen vraag en aanbod tot stand was gekomen. Met als gevolg dat er nauwelijks gebruik werd gemaakt van de mogelijkheden van de site. Hierdoor was het moeilijk om aan te geven hoeveel daadwerkelijke plaatsingen er via de website gerealiseerd waren. De aanbodkant echter groeide explosief. Veel van de stagevacatures werden echter niet vervuld, wat tot teleurstelling leidde bij de vrijwilligersorganisaties. Het niet vervullen van de vacatures werd vooral veroorzaakt door het geringe aantal leerlingen dat gebruik maakte van de site om een stageplek te vinden. De website jijindemaatschappij, waarvoor in gezamenlijkheid is gekozen, bleek uiteindelijk niet geschikt als centraal registratiesysteem, te weten een systeem dat een goed en volledig overzicht van het aantal matches en naar tevredenheid voltooide stages geeft.

- **Rol betrokken partijen**

Gedurende de looptijd van het plan van aanpak is er te weinig aandacht geweest voor een heldere beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van de afzonderlijke

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

partners in het MaS-proces. Hierdoor ontstond verwarring over elkaars rol en was niet altijd duidelijk tot wiens domein het inzetten van een bepaalde actie behoorde. Verwachtingen konden daardoor over en weer niet altijd waargemaakt worden.

- **Regierol gemeente**

Onduidelijkheid was er ook over de regierol van de gemeente. In de eerste plaats verstrekte de gemeente subsidie aan Stiel en Huis voor de Sport. De subsidievoorwaarden stonden op zich helder in het plan van aanpak weergegeven, maar werden onvoldoende naar de scholen en vrijwilligersorganisaties gecommuniceerd. Door het wegzetten van de subsidie bij twee instellingen ontstond ook onduidelijkheid over de rol en verantwoordelijkheden van beide instellingen. Ten tweede droeg de gemeente zorg voor afstemming met de lokale partners, waaronder vooral de scholen. Het door de gemeente ingestelde scholenoverleg MaS is nooit goed van de grond gekomen. Dit had vooral te maken met het ontbreken van een gevoel van meerwaarde van dit overleg als het ging om invloed op het MaS-proces. Een aantal scholen voelde zich door het niet vooraf bespreken van het plan van aanpak met het onderwijs voor een voldongen feit gesteld. Hierdoor nam de belangstelling vanuit de scholen voor dit overleg af. De meeste scholen hebben een verzorgingsgebied tot ver buiten de stad Groningen en hebben in de praktijk met verschillende stagemakelaars te maken. Deze scholen hadden graag gezien dat de gemeente het initiatief had genomen om de verschillende makelaarsfuncties op elkaar af te stemmen. Afstemming met makelaars in de regio heeft er toe geleid dat er een zogenaamd open aanbod van stagevacatures voor de hele regio Groningen tot stand is gekomen. Leerlingen die in Groningen op school zitten en in een andere gemeente wonen, kunnen op deze manier gebruik maken van alle vacatures van alle aangesloten gemeenten.

- **Inbedding in gemeentelijk en schoolbeleid**

De maatschappelijke stage is meer dan 30 uur een klus klaren. Hiermee wordt bedoeld dat een stage meerwaarde moet hebben. Voor een leerling, maar ook voor een vrijwilligersorganisatie. Dit vraagt bijvoorbeeld om kwalitatief hoogwaardige stages, waarbij ook aandacht is voor aspecten als training en deskundigheidsbevordering, adequate stagebegeleiding en een boeiende en inspirerende stageplaats. Dit beeld hadden de betrokken partners duidelijker en meer in gezamenlijkheid naar buiten toe kunnen uitdragen en onderdeel kunnen laten worden van hun reguliere beleid. Vanuit het perspectief van de gemeente past MaS uitstekend in de visie op onder meer de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, het vrijwilligerswerk-, jeugd- en sportbeleid. Vanuit het perspectief van het onderwijs past MaS goed in het ontwikkelen van burgerschap bij leerlingen. MaS kan op scholen ook onderdeel zijn van een breder stageprogramma, dat zich niet alleen beperkt tot de minimaal vereiste 30 uren. Voor de vrijwilligersorganisatie is MaS een kans op het werven van nieuwe, jongere vrijwilligers en kan MaS een belangrijke rol vervullen het beleid gericht op de toekomst.

- **Communicatie**

Alle bovengenoemde aandachtspunten hebben communicatie als gemeenschappelijke deler. In de communicatie over en weer wil nog wel eens ruis ontstaan, waardoor de boodschap niet of maar gedeeltelijk over komt. In een aantal gevallen is dit ook in het MaS-proces gebeurd. Een gemeenschappelijk communicatieplan met daarin vooraf bepaalde communicatiemomenten en –middelen zou standaard een onderdeel van een plan van aanpak moeten zijn. In onze snel digitaliserende maatschappij is de juiste

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

vorm van communicatie met de doelgroep van essentieel belang. Het plan van aanpak voorziet vooral in traditionele communicatiemiddelen als flyers, nieuwsbrieven en een website. Deze blijven nodig. De jongere van nu echter gebruikt de nieuwe media of zelfs de nieuwste media om met leeftijdgenoten te communiceren. Het is goed om hier in een communicatieplan op in te spelen. Daarnaast is communicatie van groot belang om op het juiste moment de juiste boodschap uit te stralen. Communicatie kan op deze manier gebruikt worden om positieve aandacht te vragen voor MaS.

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

Bijlage II Taken en verantwoordelijkheden betrokken partijen

School:

- Opnemen van maatschappelijke stage in het curriculum
- Informeert van ouders en leerlingen over het hoe en waarom van maatschappelijke stages
- Stelt randvoorwaarden op voor geschikte stageplaatsen
- Stelt een maatschappelijke stagecoördinator aan
- Zorgt voor een digitaal systeem om maatschappelijke stage administratief te regelen
- Geeft vooraf goedkeuring voor de stageplaatsen die leerlingen opgeven
- Begeleidt leerlingen bij de keuze van een stageplek en stelt stagecontracten op
- Zorgt voor reflectie bij en evaluatie van leerlingen
- Geeft vooraf goedkeuring voor het eerste contact van de leerling met een stagebiedende organisatie
- Zijn verantwoordelijk voor de verzekeringen voor leerlingen
- Begeleidt leerlingen met problemen tijdens hun stage

Vrijwilligersorganisatie:

- Garandeert een veilige werkomgeving voor de leerlingen
- Begeleidt leerlingen tijdens de stage
- Bedenkt stageopdrachten
- Evalueert stages met leerlingen (in overleg met de school)

Makelaar:

- Versterkt het vrijwilligerswerk in het algemeen en het bieden van een passende en zinvolle maatschappelijke stage aan leerlingen die niet zelf of via de school een plaats kunnen vinden;
- Ondersteunt vrijwilligersorganisaties bij het werven, plaatsen en begeleiden van nieuwe vrijwilligers en maatschappelijk stagiairs.
- Bevordert dat de maatschappelijke stagiair van nu de vrijwilligers van de toekomst wordt.
- Informeert en enthousiasmeert organisaties die met vrijwilligers werken over de maatschappelijke stage
- Begeleidt deze organisaties bij het bedenken van zinvolle stageplekken voor leerlingen en trainen bijvoorbeeld in het omgaan met jongeren.
- Verzamelt vacatures en helpt stagebieders bij het formuleren van stageplaatsen.
- Helpt leerlingen als zij zelf of via de school geen stageplaats kunnen vinden bij het kiezen van een stageplek
- Beheert en/of onderhoudt een ICT-systeem voor maatschappelijke stages en/of vrijwilligersklussen
- Is een vraagbaak voor stagebieders en scholen

Naast deze kerntaken kan de maatschappelijke makelaar ook andere taken uitvoeren. Bijvoorbeeld in opdracht van de school. Zoals het geven van voorlichtingslessen over maatschappelijke stage, of het organiseren van een stagemarkt.

Gemeente:

- Zoekt een uitvoerende partner die past in het landelijke profiel voor een maatschappelijke makelaar;
- Verstrekt de opdracht aan de maatschappelijk makelaar;
- Coördineert het contact en de samenwerking tussen gemeenten, maatschappelijke makelaar en scholen
- Maakt regionale afspraken over de financiering van de maatschappelijke makelaar en over stageplekken;
- Draagt zorg voor afstemming binnen de gemeentelijke beleidsterreinen die direct en indirect met MaS te maken hebben, bijvoorbeeld onderwijs- en jeugdbeleid.

BIJLAGE

UITVOERINGSNOTA
Maatschappelijke Stages Groningen
2012-2015

VAN LEERLING NAAR MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN BURGER

Gemeente Groningen
Dienst Onderwijs Cultuur Sport Welzijn
Maart 2012

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

Samenvatting

In de Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 hebben wij het meerjarenperspectief van de gemeente Groningen op de maatschappelijke stage geschetst. Daarnaast hebben wij de uitgangspunten geformuleerd, die wij hanteren bij het uitwerken van dit perspectief in een concreet uitvoeringsplan.

Doelstellingen

De gemeente Groningen wil er samen met haar lokale partners voor zorgen dat leerlingen positieve ervaringen opdoen met vrijwilligerswerk, om hen als toekomstige burgers medeverantwoordelijk te maken voor de samenleving.

Uitgangspunten

Vanuit dit perspectief zijn een vijftal uitgangspunten geformuleerd die leidend zijn bij de concrete uitwerking van de doelstellingen in de uitvoeringsnota. Deze zijn:

- De leerling staat centraal
- MaS heeft meerwaarde voor alle betrokkenen
- Maatschappelijke stages doen we samen
- Vrijwilligersorganisaties zijn MaS-proof
- Een heldere subsidieverstrekking aan de makelaar Maatschappelijke Stage en Vrijwilligerswerk.

Uitvoeringsnota

De doelstellingen en uitgangspunten van de maatschappelijke stage zijn vertaald in een uitvoeringsnota, het zogenaamde Negen-puntenplan. Dit plan voeren wij uit in de periode 2012-2015. De negen punten zijn:

1. het ontwikkelen van een communicatieplan met als doel de maatschappelijke stages in Groningen positief onder de aandacht te brengen;
2. het belang uitstralen van MaS voor de stad, onder meer door het inzetten van ambassadeurs en het belonen van jongeren die een belangrijke bijdrage leveren aan het vrijwilligerswerk in Groningen;
3. het versterken van de samenwerking tussen lokale partners door het stimuleren van kennisoverdracht en kennisuitwisseling;
4. het ontwikkelen van een inspirerend en uitdagend aanbod dat rekening houdt met de wensen en behoeften van leerlingen en van vrijwilligersorganisaties;
5. het genereren van nieuwe aanbieders om ook in de toekomst over voldoende en gevarieerde stagemogelijkheden te kunnen beschikken;
6. het ontwikkelen van kwaliteitseisen voor aanbod en begeleiding oftewel de vrijwilligersorganisaties MaS-proof te maken;
7. het meten van het maatschappelijk effect van MaS om te volgen of MaS inderdaad meer jongeren tot het doen van vrijwilligerswerk aanzet en vrijwilligersorganisaties de mogelijkheden van MaS voldoende benutten;
8. het ontwikkelen van een instrument voor de het aanbieden van stages aan leerlingen, zodat een leerling goed zicht houdt op het totale aanbod van stages en makkelijker iets van zijn gading vindt.
9. het verstrekken van de subsidie aan één makelaar Maatschappelijke Stage en Vrijwilligerswerk vanuit het oogpunt van een heldere en eenduidige aansturing.

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

INHOUDSOPGAVE

	<u>Paginanummer</u>
<i>Samenvatting</i>	2
1. Inleiding	4
1.1 Doelstellingen	4
1.2 Uitgangspunten	4
2. Negen-puntenplan	
2.1 Ontwikkelen van een communciatieplan	4
2.2 Uitstralen van het belang van MaS voor de stad	5
2.3 Samenwerking versterken tussen lokale partners	5
2.4 Inspirerend en uitdagend aanbod ontwikkelen	6
2.5 Nieuwe aanbieders genereren	6
2.6 Ontwikkelen kwaliteitseisen voor aanbod en begeleiding	7
2.7 Maatschappelijk effect meten	7
2.8 Ontwikkelen van een instrument voor het aanbieden van stages	7
2.9 Subsidieverstrekking aan één makelaar MaS	8
<i>Bijlage</i>	
Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015	

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

1. Inleiding

De uitvoeringsnota is een uitwerking van de Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015. In de Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 gaan wij nader in op:

- de doelstellingen en de kenmerken van de maatschappelijke stage (MaS);
- het meerjarenperspectief van de gemeente Groningen op de maatschappelijke stage;
- de uitgangspunten die wij hanteren bij de uitwerking van het meerjarenperspectief in een concreet uitvoeringsplan.
- de samenhang van de maatschappelijke stage met andere (gemeentelijke) beleidsterreinen;
- de ervaringen die wij in de projectperiode 2009-2011 met MaS hebben opgedaan;

1.1 Doelstellingen

De gemeente Groningen wil er samen met haar lokale partners voor zorgen dat leerlingen positieve ervaringen opdoen met vrijwilligerswerk, om hen als toekomstige burgers medeverantwoordelijk te maken voor de samenleving.

1.2 Uitgangspunten

Vanuit dit perspectief zijn een vijftal uitgangspunten geformuleerd die leidend zijn bij de concrete uitwerking van de doelstellingen in de uitvoeringsnota. Deze zijn:

- De leerling staat centraal
- MaS heeft meerwaarde voor alle betrokkenen
- Maatschappelijke stages doen we samen
- Vrijwilligersorganisaties zijn MaS-proof
- Een heldere subsidieverstrekking aan de makelaar Maatschappelijke Stage en Vrijwilligerswerk.

Voor een uitgebreide toelichting op de doelstellingen en de uitgangspunten verwijzen wij u naar de Nota Maatschappelijke Stages 2012-2015 die integraal onderdeel uitmaakt van deze uitvoeringsnota.

2. Negen-puntenplan

Onze doelstellingen en uitgangspunten hebben wij vertaald in een uitvoeringsplan, het zogenaamde Negen-puntenplan. Negen concrete acties die wij in de periode 2012-2015 uit willen voeren. Deze zijn:

2.1 Ontwikkelen van een communicatieplan

Om de maatschappelijke stage goed voor het voetlicht te krijgen is effectieve en gestroomlijnde communicatie tussen en naar alle betrokkenen toe een vereiste.

Het ontwikkelen van een communicatieplan in samenspraak met de betrokken partners maakt deel uit van de opdracht van de gemeente aan de makelaar Maatschappelijke Stage en Vrijwilligerswerk Stiel. Doel van het communicatieplan is dat:

- Groningen merkt dat er leuke en interessante dingen gebeuren op het terrein van de maatschappelijke stage;
- de maatschappelijke stage een bekend fenomeen wordt in de stad;
- de maatschappelijke stage op een positieve manier naar buiten toe wordt uitgedragen door alle betrokken partners.

Daarnaast bevat het communicatieplan duidelijke afgesproken communicatiemomenten en een omschrijving van de rol die elke partner daarin speelt. Wij besteden extra aandacht aan

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

het inzetten van nieuwe media om vooral jongeren op een laagdrempelige en aansprekende manier te bereiken en te informeren over nut en noodzaak van de maatschappelijke stage.

2.2 *Uitstralen van het belang van MaS voor de stad*

De maatschappelijke stages vinden op allerlei plekken in de stad plaats. Ook het stageaanbod van de vrijwilligersorganisaties in de stad is enorm gevarieerd. Je kunt een leerling die maatschappelijke stage loopt letterlijk overal in de stad tegenkomen. Op de buitenschoolse opvang, het sportveld, het verzorgingstehuis of in de wijk. Om er maar een paar te noemen. Samen met onze samenwerkingspartners willen wij het belang van maatschappelijke stages voor de stad naar buiten toe uitdragen. Ook om leerlingen en vrijwilligersorganisaties te bevestigen dat ze goed bezig zijn en dat hun bijdrage meer dan welkom is. Dit alles onder het motto: goed voorbeeld doet volgen. Wij willen dit voor elkaar krijgen door:

- het inzetten van ambassadeurs Maatschappelijke Stage. Dit kunnen bekende Groningers zijn, maar ook jongeren die als voorbeeld kunnen dienen;
- leerlingen, vrijwilligersorganisaties en Stadlers kennis te laten maken met inspirerende stages, die laten zien dat MaS een meerwaarde heeft voor alle betrokkenen;
- het positief uitdragen van MaS door alle betrokken partners. Het benadrukken van de gezamenlijke inspanning die door de partners geleverd wordt om MaS tot een succes te maken;
- het belonen van jongeren die een belangrijke bijdrage leveren aan het vrijwilligerswerk in de stad Groningen met een JongGoud-lintje.

2.3 *Samenwerking versterken tussen lokale partners*

Uitgangspunt is dat wij de maatschappelijke stage in Groningen samen met onze lokale partners uitvoeren. Ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid, maar altijd vanuit de gedachte dat de maatschappelijke stage meerwaarde moet hebben voor alle betrokkenen. Deze meerwaarde moet niet alleen leiden tot een kwalitatief hoogwaardige stage, maar uiteindelijk ook tot het behouden van de leerlingen voor het vrijwilligerswerk. Om deze samenwerking te bestendigen, te versterken en uit te breiden zetten wij de komende jaren in op de volgende maatregelen:

- Het stimuleren van kennisoverdracht en kennisuitwisseling tussen betrokken partners. Niet opnieuw het wiel uitvinden, maar leren van elkaars ervaringen en openstaan voor vernieuwende ideeën. In voorgaande jaren heeft dit gestalte gekregen door onder meer het organiseren van workshops over onderwerpen als 'Wat beweegt jongeren en hoe motiveer je ze voor een stageklus' en 'Het ontwikkelen van een stappenplan om de maatschappelijke stage succesvol in een vrijwilligersorganisatie in te voeren'. Ook de komende periode zetten wij opnieuw in op workshops en trainingen die zijn afgestemd op de wensen en behoeften van de deelnemers.
- In het kader van kennisoverdracht en kennisuitwisseling zijn wij voornemens ook het breed overleg tussen scholen en de gemeente pragmatischer in te vullen. Dit sluit vooral aan bij de wens van de scholen om minder te vergaderen en meer samen te doen. Het idee is dat scholen bij elkaar op bezoek gaan om een kijkje in de keuken van de maatschappelijke stage te nemen. Wij noemen dit MaS-hoppen.
- Om scholen, leerlingen en hun ouders goed te informeren over de bestaande stagemogelijkheden in de stad organiseren wij gastlessen op scholen over vrijwilligerswerk en een Open Huis van vrijwilligersorganisaties. Dit vindt in co-productie met de scholen en vrijwilligersorganisaties plaats.
- Wij handhaven het open aanbod voor stagevacatures in de stad en de regio en stemmen dit af met de makelaars in de betreffende gemeenten. Dit open aanbod geeft leerlingen die in de stad Groningen wonen en naar school gaan en ook de leerlingen

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

die niet in Groningen wonen maar er wel naar school gaan een goed overzicht van stageplekken in de directe woonomgeving. Het doen van een stage in de directe woonomgeving heeft een positief effect op de verantwoordelijkheid van de leerling voor de eigen leefomgeving.

- Wij gebruiken de komende periode om naast de reguliere netwerken tussen lokale partners ook aansluiting te zoeken bij netwerken van andere partijen in de stad die baat kunnen hebben bij de maatschappelijke stage (maatschappelijk betrokken ondernemers, studentenverenigingen).

2.4 *Inspirerend en uitdagend aanbod ontwikkelen*

Het vrijwilligerswerk is constant in beweging. De tijd van het langdurig op één plek vrijwilligerswerk doen lijkt een beetje voorbij. Vrijwilligersorganisaties moeten hierop inspelen om ook in de toekomst verzekerd te kunnen zijn van voldoende vrijwillige ondersteuning. De maatschappelijke stage kan hen hierbij helpen. Wij willen alle vrijwilligersorganisaties in Groningen motiveren en stimuleren om een inspirerend en uitdagend stageaanbod te ontwikkelen gericht op de nieuwe vrijwilliger. Om dit te bereiken zetten wij de komende jaren in op:

- het in kaart brengen van de wensen en behoeften van leerlingen, zodat hiermee in het stageaanbod rekening gehouden kan worden;
- het bevorderen van de deskundigheid van vrijwilligersorganisaties over het aanbieden van geschikte maatschappelijke stages;
- het trainen van vaardigheden op het gebied van het begeleiden van jongeren, het inrichten van de organisatie op de komst van jongeren. Het trainingsaanbod is op maat en kan desgewenst sectorgericht aangeboden worden;
- het inzetten van de adviesfunctie van de makelaar Maatschappelijke Stage en Vrijwilligerswerk voor het aanboren van nieuwe netwerken en het leggen van nieuwe verbindingen tussen betrokken partijen.

2.5 *Nieuwe aanbieders genereren*

Wij willen graag dat in Groningen iedereen meedoet. Dit geldt ook voor de maatschappelijke stages. Potentiële stageaanbieders, zoals bedrijven, instellingen en vrijwilligersorganisaties, willen wij motiveren en activeren om een stageaanbod te ontwikkelen. Zij moeten er van overtuigd raken dat de maatschappelijke stage meerwaarde heeft. Als middel om hun maatschappelijke betrokkenheid vorm en inhoud te geven. Om hun activiteiten uit te kunnen voeren. En om kennis te maken met de vrijwilliger van morgen en deze vrijwilliger te bewegen om ook op latere leeftijd als vrijwilliger actief te blijven. Het maatschappelijke effect van MaS is groter naarmate steeds meer organisaties en instellingen in de stad hiermee te maken krijgen en hier een rol in spelen.

Wij richten ons de komende jaren op het behouden van de vrijwilligersorganisaties die al een aanbod hebben geformuleerd. Het gaat hierbij om een kwart van alle Groninger vrijwilligersorganisaties. Wij willen hen blijvend ondersteunen bij het ontwikkelen en vernieuwen van het aanbod, zodat het blijft aansluiten op de wensen en behoeften van jongeren.

Tegelijkertijd willen wij het potentieel aan stageaanbieders in de stad uitbreiden. Dit kunnen vrijwilligersorganisaties zijn die nog geen ervaring hebben opgedaan met maatschappelijke stages of organisaties die nog helemaal geen kennis hebben met deze stagevorm. Op de korte termijn willen wij de welwillende organisaties bewegen om alsnog een aanbod te ontwikkelen. Het overtuigen van organisaties die nu aangeven geen interesse te hebben vergt

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

meer tijd en waarschijnlijk ook een ander aanpak dan die wij tot nu toe hebben ingezet. Het benaderen van deze vrijwilligersorganisaties nemen wij mee in het communicatieplan. Wij verbinden hier nog geen harde streefcijfers aan, maar zetten in eerste instantie in op het overtuigen van nut en noodzaak van de maatschappelijke stage. Interessant is in dit verband om onderzoeken welke redenen vrijwilligersorganisaties hebben om niet van MaS gebruik te maken.

Wij willen ook bedrijven betrekken die in het kader van maatschappelijk betrokken ondernemen een bijdrage willen leveren aan de maatschappelijke stages. Dit doen wij via bestaande netwerken zoals het Platform Maatschappelijk Ondernemen Groningen.

Tot slot vormen studenten(sport)verenigingen een bron van mogelijkheden als het gaat om de inzet en begeleiding van maatschappelijke stages. Wij zullen ook hen benaderen om de mogelijkheden tot het leveren van een bijdrage te onderzoeken.

2.6 Ontwikkelen kwaliteitseisen voor aanbod en begeleiding

Het formuleren van een uitdagend en inspirerend stageaanbod en een goede begeleiding van de leerling tijdens de maatschappelijke stage vraagt nogal wat van een vrijwilligersorganisatie. Naast een activiteitenaanbod op het gebied van deskundigheidsbevordering willen wij een checklist ontwikkelen die vrijwilligersorganisaties kunnen gebruiken om te bepalen of hun organisatie voldoende in staat is uitvoering te geven aan MaS. Met andere woorden, of zij wel MaS-proof zijn. Het voldoen aan de voorwaarden uit de checklist biedt voldoende kwaliteitsgaranties voor de inhoud van de stage en de begeleiding. Het ontwikkelen van de checklist maakt onderdeel uit van de opdracht aan de makelaar.

2.7 Maatschappelijk effect meten

Wij willen in een eerstvolgend onderzoek onder Vrijwilligersorganisaties specifieke vragen opnemen over MaS. De uitkomsten van dit onderzoek willen wij gebruiken als onderbouwing voor het bijsturen van het MaS-beleid.

De ervaringen van organisaties met nieuwe vormen van vrijwilligerswerk, waaronder MaS, gaan standaard deel uitmaken van dit onderzoek. In de komende periode willen de vinger aan de pols houden als het gaat om het maatschappelijk effect van MaS. Met andere woorden, kunnen wij uit onderzoek afleiden of vrijwilligersorganisaties meer gebruik zijn gaan maken van MaS en heeft het inzetten van MaS op de langere termijn tot een toename van het aantal jonge vrijwilligers in Groningen geleid. Ook willen een onderzoek houden onder de leerlingen die in het schooljaar 2011-2012 een MaS stage hebben gelopen. Dit onderzoek kan dienen als een 0-meting en om de twee jaar herhaald worden.

Daarnaast willen wij een tevredenheidsonderzoek houden onder de gebruikers van de maatschappelijke stage, te weten de leerlingen, de scholen en de vrijwilligersorganisaties. Op deze manier maken wij onze doelstellingen voor de komende vier jaar meetbaar.

2.8 Ontwikkelen van een instrument voor het aanbieden van stages

We hebben al geconcludeerd dat de website jijindemaatschappij niet geschikt blijkt te zijn om een match tussen vraag en aanbod tot stand te brengen en om de functie van centraal registratiesysteem te vervullen. Wij willen de mogelijkheden onderzoeken om het aanbod aan maatschappelijke stageplekken onder te brengen bij de bestaande vacaturebanken, die zowel een regionale, een stedelijke als een wijkgerichte functie kennen. Ook dient er een goede en eenvoudige terugkoppeling tussen de vacaturebanken en de scholen te komen om leerlingen te kunnen informeren over het meest actuele stageaanbod.

Raadsvoorstel - Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

2.9 Subsidieverstrekking aan één makelaar MaS

Wij maken jaarlijks subsidieafspraken met onze uitvoerende instellingen in zogenaamde Programma's van Eisen (PvE). Het PvE geeft aan wat wij het komende jaar van de betreffende instelling vragen en verwachten en hoeveel subsidie wij hiervoor beschikbaar stellen. De afgelopen jaren is het project Maatschappelijke Stages 2009-2011 door twee instellingen uitgevoerd, te weten Stiel en Huis voor de Sport. Vanuit het oogpunt van aansturing bleek dit niet altijd even handig en helder. Wij hebben er voor gekozen de subsidie voortaan aan één instelling te verlenen, te weten Stiel. Stiel is onze uitvoerende instelling als het gaat om het vrijwilligerswerk en heeft goed zicht op en nauwe contacten met het gehele werkveld. Het Programma van Eisen en de subsidiebeschikking aan Stiel bevatten ook de voorwaarde dat sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties in de sector kunst & cultuur nadrukkelijk bij de uitvoering van MaS betrokken worden. In deze twee sectoren zijn de meeste vrijwilligersorganisaties actief en verhoudingsgewijs zullen in deze sectoren ook meer maatschappelijke stages plaatsvinden. Het is wenselijk dat Stiel dit doet in samenwerking met lokale partners die in deze sectoren actief zijn.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 23-05-2012
Raadscommissie O en W
Datum raadscommissie 09-05-2012
Publiciteit
Bijlagen 1

Registratienr. OS 12.3040009
Datum B&W besluit
Portefeuillehouder Schroor
Steller Wessel Rothstegge
Telefoon 6241
E-mail wessel.rothstegge@gro
ningen.nl

Onderwerp

Programma van eisen en plan van aanpak Groninger Forum.

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het programma van eisen op hoofdlijnen voor het Groninger Forum vast te stellen;
- II. kennis te nemen van het plan van aanpak voor het Groninger Forum.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

2

Publiekssamenvatting

Vorig jaar november heeft de gemeenteraad de Forumvisie vastgesteld. De raad heeft verder vastgesteld beter inzicht te willen in de activiteiten die het Forum gaat realiseren. Dat hebben wij gedaan met behulp van een Programma van Eisen (PvE). In het PvE staat WAT het Groninger Forum de komende jaren moet bereiken. Het Forum formuleert, op basis van het PvE, vervolgens een concreet en inhoudelijk programma aanbod HOE zij de resultaten wil bereiken. Op basis van het programma aanbod wordt vervolgens een subsidie toegekend. De voortgangsbewaking op het bereiken van de afgesproken resultaten doen wij door middel van kwartaalgesprekken. Met andere woorden: het PvE is het "bestuurlijke gereedschap" waarmee de Forumvisie vertaald is in te behalen resultaten en waarmee de gemeente kan sturen op de voortgang. In het PvE zijn de doelstellingen beschreven die wij in 2017, en op weg daar naar toe, willen realiseren. Het PvE zal jaarlijks worden geactualiseerd en worden geconcretiseerd. In het PvE is ook uitgewerkt hoe de "governance" van de Forumorganisatie er uit moet zien, de positionering van de familiebibliotheken is daarbij nog een punt van nader onderzoek. In het Plan van Aanpak is uitgewerkt hoe het proces de komende jaren aangestuurd wordt.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. het programma van eisen op hoofdlijnen voor het Groninger Forum vast te stellen;
- II. kennis te nemen van het plan van aanpak voor het Groninger Forum.

Inleiding

In uw vergadering van 30 november 2011 heeft u de Forumvisie vastgesteld. In aanvulling daarop heeft u een motie aangenomen waarin u ons verzoekt. Het programma van eisen voor het Groninger Forum, aangevuld met een plan van aanpak voor het vervolg, ter besluitvorming voor te leggen aan uw raad uiterlijk 1 mei 2012. Hierbij bieden wij dit programma van eisen en het plan van aanpak aan.

Beoogd resultaat

Programma van eisen.

Het programma van eisen op hoofdlijnen (hierna PvE) is een belangrijk document voor de gemeente om te sturen. Naast inhoudelijke sturing gaat het ook om het geven van sturing aan de ontwikkeling van het Groninger Forum (hierna Forum) Het PvE bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om in aanmerking te komen voor subsidie. Naast deze voorwaarden gelden natuurlijk nog de regels van de ASV en daarop gebaseerde regels. Het PvE is als instrument belangrijk omdat:

- het Forum op basis van het programma van eisen het jaarplan en de begroting maakt, die weer de grondslag vormen voor een subsidieverzoek;
- het toekennen van subsidie afhankelijk is van het oordeel of op basis van het jaarplan en de begroting de resultaten uit het programma van eisen worden bereikt;
- het PvE in combinatie met het jaarplan en de begroting de grondslag vormen voor de monitoring en het bewaken van de voortgang.

Organisatie.

In het PvE worden eisen gesteld aan de organisatie van het Forum. Die inrichting is gebaseerd op de uitgangspunten van één organisatie, één directie, één programmering en één subsidiestroom (4x één).

Dit wordt gerealiseerd door:

1. alle activiteiten die voortvloeien uit het PvE Forum uit te laten voeren door en onder verantwoordelijkheid van de stichting Forum (Forum);
2. alle subsidiestromen die met onder 1. bedoelde activiteiten samenvallen te verleggen naar het Forum.

In het PvE is vastgelegd dat dit op 1 januari 2015 moet zijn gerealiseerd.

Plan van aanpak.

Met het PvE zijn doelen gegeven die het Forum moeten gaan realiseren. Daarmee is de ontwikkelingsrichting bepaald en is zichtbaar gemaakt wanneer doelen moeten zijn gerealiseerd. In het plan van aanpak (PvA) is aangegeven hoe binnen de gemeentelijke organisatie het inhoudelijke dossier Forum wordt aangepakt en hoe samenwerking met het Forum vorm krijgt. Het PvA is daardoor procesmatig van aard.

Kader

PvE.

Het PvE en het PvA bouwen voort op de Forumvisie. In praktische zin is het PvE een verdere detaillering van die Forumvisie en een routekaart naar de uiteindelijke en stabiele situatie bij opening van het Forum in 2017. Als uitwerking van de Forumvisie worden in het PvE eisen gesteld rond de thema's programmering, samenwerking, draagvlak/marketing, publieksbereik, organisatie en bedrijfsvoering. Deze thema's sluiten aan bij de onderwerpen in de Forumvisie. Elk thema is verder uitgewerkt in een aantal onderwerpen. Per onderwerp is aangegeven welke doelen de komende jaren moeten worden gerealiseerd. Het PvE is de basis voor de verdere ontwikkeling van het Forum. Voor de nog aan te trekken intendant geldt de opdracht om dit PvE verder uit te werken in concrete activiteiten.

Het PvE beslaat de periode 2012-2017. Deze periode valt voor een belangrijk deel samen met de nieuwe Cultuurnota die u binnenkort wordt aangeboden. Er vindt afstemming tussen beide plaats.

Het PvE is gemaakt met de kennis van nu. Bij nieuwe ontwikkelingen en nieuwe inzichten is steeds aan de orde de vraag wat dit betekent voor het PvE. De effecten en gevolgen van nieuwe ontwikkelingen en inzichten worden meegewogen bij een jaarlijkse herijking van het PvE.

Organisatie.

De Forumvisie is richtinggevend voor de organisatorische inrichting van het Forum. Belangrijke kaders zijn dat voor de activiteiten van het Forum sprake is van:

- één programma van eisen;
- één subsidierelatie;
- één integraal businessplan en daarop gebaseerde bedrijfsvoering;
- doorzettingsmacht voor de directie.

PvA.

Op verschillende momenten is aangedrongen op meer regie van en door de gemeente. Met de Forumvisie is daarin een eerste stap gezet. Op basis van het PvE hebben wij nog meer handvatten om de regie te nemen bij de verdere ontwikkeling van het Forum. Om die regie ook daadwerkelijk waar te maken hebben wij het bijgevoegde PvA opgesteld. Het plan van aanpak gaat uit van een volwaardig projectmatige aanpak. Binnen het PvA worden ook de samenwerking en inbreng van het Forum vastgelegd.

Argumenten/afwegingen

PvE.

Door in het PvE vooraf te vast te leggen wat wordt beoogd (het wat), liggen de criteria voor het verlenen van een subsidie vooraf vast. Aan het Forum is dan de opdracht om aan te geven welke activiteiten daarvoor nodig zijn (het hoe). Dit legt het vast in jaarplannen en begrotingen. Deze jaarplannen en begrotingen vormen de basis voor een subsidieverzoek van het Forum.

Het bijgevoegde PvE heeft betrekking op meerdere jaren. Daarmee is het ook een globaal planningsdocument voor de activiteiten in de komende jaren. Het PvE wordt voor elke jaarschijf verder verfijnd naar concrete eisen voor het Forum en waar nodig naar concrete eisen voor één of meer partners.

Organisatie.

Vanaf de start van het denken over het Forum is één organisatie steeds het uitgangspunt geweest. In de bedrijfsplannen van het Forum is dit ook terug te vinden. De Forumvisie heeft dit uitgangspunt verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Het Forum moet vanwege de opdracht en de noodzakelijke samenhangende programmering een flexibele organisatie die snel kan inspelen op:

1. actuele thema's;
2. wisselende voorkeuren van het publiek;
3. nieuwe technologieën.

Daarvoor is nodig dat dynamisch kan worden omgesprongen met formatieopbouw, de inzet van personeel, de kostenstructuur, de ruimte voor programmering en de benutting van het gebouw. Dat vraagt om één subsidierelatie met de gemeente en integraal personeelsbeleid en -beheer.

De noodzakelijke flexibiliteit is naar onze mening alleen goed mogelijk door alle activiteiten die voortvloeien uit het PvE Forum uit te laten voeren door en onder verantwoordelijkheid van het Forum en de daarbij horende subsidiestromen te verleggen.

Naast de noodzakelijke flexibiliteit is ook de gewenste integrale programmering, de gewenste state of the art-uitstraling en de ontwikkelkracht reden om de kiezen voor één organisatie.

Als datum voor het moment waarop de nieuwe organisatie er staat hebben wij gekozen voor 1 januari 2015. Deze datum is niet willekeurig gekozen maar valt samen met de start van de transformatieperiode. In die periode zijn regelmatig snelle en ingrijpende besluiten nodig die van invloed zijn op de exploitatie van het Forum in de daarop volgende jaren. Daarnaast is tijd nodig om op zorgvuldige wijze de overgang van verantwoordelijkheid en het verleggen van subsidies te realiseren. Een andere reden voor de datum van 1 januari 2015 dat er bij de start van de transformatieperiode duidelijkheid moet zijn voor het personeel. Niet onbelangrijk is ook dat het personeel ruim voor de opening (2 jaar) van het gebouw zich kan identificeren met het Forum.

In de Forumvisie hebben de familiebibliotheken een opdracht om een bijdrage te leveren aan het realiseren van de Forumvisie. Of het daarvoor nodig is om de familiebibliotheken ook onderdeel te laten zijn van de nieuwe Forumorganisatie gaan wij nog onderzoeken.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

5

PvA.

De in het plan van aanpak genoemde projectmatige aanpak legt de regierol uitdrukkelijk neer bij de gemeente. Dit sluit aan bij één van de conclusies van de commissie Terlouw. De regierol betekent dat de gemeente:

- uitdrukkelijk de verantwoordelijkheid neemt voor de inhoud van het PvE;
- initiatief neemt als het Forum niet de noodzakelijke informatie levert of resultaten niet lijkt te bereiken;
- periodiek de voortgang monitort en zonodig maatregelen neemt.

In de motie verzoekt u ons het PvA ter besluitvorming aan u voor te leggen. In het PvE is op hoofdlijnen aangegeven in welk jaar welke resultaten moeten zijn gerealiseerd. Ook is de prioritering en de aanpak op hoofdlijnen zichtbaar. Daarnaast hebben wij een PvA gemaakt, waarin wij meer gedetailleerd aangeven hoe wij binnen onze eigen organisatie de inhoudelijke kant van het Forumdossier procesmatig aan gaan pakken. Dit PvA bieden wij u ter kennisname aan zodat u zicht hebt op de wijze waarop wij de komende periode de regierol op dit dossier vorm gaan geven.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Op 4 april 2012 heeft een bestuurlijk overleg plaatsgevonden met het Forum en een drietal partners. Op 10 april 2012 heeft nog bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de vierde partner. In dat bestuurlijk overleg is aan de orde geweest de organisatie van het Forum, het bijgevoegde PvE en het bijgevoegde PvA. Voor de bespreking van het onderdeel organisatie is in overleg met de RvT van het Forum een bespreeknotitie gemaakt. Naar aanleiding van de bestuurlijke overleggen is de notitie aangepast. De aangepaste versie van de notitie ligt ter inzage in de visietrommel.

In de notitie wordt een onderscheid gemaakt tussen de situatie vanaf 1 januari 2015 en de periode die daar aan vooraf gaat.

Vanaf 1 januari 2015 worden alle activiteiten die voortvloeien uit het PvE Forum uit te laten voeren door en onder verantwoordelijkheid van het Forum. Alle subsidiestromen die met die activiteiten samenvallen dan ook verlegd naar het Forum. Aanvullende punten daarbij zijn dat:

1. de code cultural governance van toepassing is;
2. het Forum een Raad van Toezicht (hierna RvT) krijgt met een directeur/bestuurder;
3. de RvT uit 7 leden bestaat op de benoeming waarvan de gemeente Groningen op nog nader uit te werken wijze invloed heeft;
4. de leden van de RvT worden aangezocht op basis van goede competentieprofielen;
5. de statuten op zo kort mogelijke termijn aangepast en aangevuld met het oog op de gewenste situatie op 1 januari 2015.

Om betrokkenheid van de partners te borgen worden tot 1 januari 2015 in de statuten een aantal overgangsbepalingen opgenomen. Het gaat dan om de volgende afspraken:

1. in de profielschetsen voor de leden van de RvT wordt nadrukkelijk ruimte gemaakt voor een kandidaat uit het bedrijfsleven en een kandidaat uit de academische wereld;
2. de vier partners kunnen elk een kandidaat voor de RvT voordragen;
3. de intendant vormt statutair samen met de directeur de directie.

Uit de overleggen met de partners bleek dat er begrip was voor het feit dat de gemeente uitdrukkelijk de regie neemt. Inhoudelijk waren er opmerkingen ten aanzien van het verleggen van verantwoordelijkheden en subsidiestromen. Daarin zagen partners nog wel wat punten die nader uitgezocht moeten worden. Deze punten zullen in het vervolgtraject nog nader worden uitgewerkt. Zoals aangegeven betreft een belangrijk punt de positie van de familiebibliotheken in relatie tot de

programmering van het Forum. Met de betreffende partner is afgesproken dat voor een goede afweging nader onderzoek nodig is. Op korte termijn gaan wij dit onderzoek starten.

Op basis van de uitkomsten van het overleg en in afwachting van de resultaten van het onderzoek naar de positie van de familiebibliotheken, zien wij geen belemmeringen om de ingezette lijn naar een Forumorganisatie op 1 januari 2015 te wijzigen.

Het verleggen van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van activiteiten en de daarmee samenhangende subsidies heeft gevolgen voor de verschillende partners. De inhoud en omvang van de gevolgen verschillen per partner. Voor partners waarbij sprake is van het geheel of gedeeltelijk verleggen zijn de gevolgen groot. Dat geldt vooral voor die partners waar de subsidie een substantieel deel van de inkomsten betreft en er personele gevolgen zijn. Wij wegen die gevolgen minder zwaar dan het belang van een integrale Forumorganisatie. Vanzelfsprekend zijn de wettelijke regels die gelden in verband met overgang van personeel bij overgang van activiteiten van toepassing op het betreffende personeel.

De komende periode zullen wij de effecten en gevolgen van de organisatorische aanpassing voor de verschillende organisaties in beeld brengen en welke concrete acties daarvoor van ons nodig zijn.

Met betrekking tot het PvE werd in het overleg geconstateerd dat een doel van het Forum is om een verbinding te leggen tussen heden, verleden en toekomst. Opgemerkt werd dat in dit verband de geschiedenis wat meer aandacht vraagt. Naar aanleiding van deze opmerking hebben wij het PvE op dit punt aangescherpt.

In het overleg van 4 april 2012 is besloten om met de werving voortvarend aan de slag te gaan. De wervingsadvertentie is inmiddels geplaatst. Nadat bekend is wie de intendant wordt, heeft het Forum de opdracht zo snel mogelijk een kennismakingsgesprek met uw raad te organiseren.

Financiële consequenties

In de Forumvisie zijn de financiële randvoorwaarden voor het Forum genoemd. Het PvE, de organisatiewijziging en het PvA brengen daarin geen wijziging.

Realisering en evaluatie

Met het voorliggende PvE en het PvA neemt de gemeente de regie op dit dossier uitdrukkelijk weer in handen. In het bestuurlijk overleg op 4 april 2012 was dit ook één van de constatering die door de partners werd gedaan.

In de Forumvisie is aangegeven dat wij u jaarlijks verslag uitbrengen over onze bevindingen en daarbij aangeven waar wij op koers liggen en waar bijsturing nodig is. Daarbij is aangegeven dat u het eerste verslag in 2012 kunt verwachten. Bij dat verslag ontvangt u een geactualiseerd meerjarig programma van eisen en het jaarplan van het Forum voor het eerstvolgende (ic. 2013) jaar, dat het Forum voor 1 oktober van elk jaar indient. In verband met de noodzakelijke doorlooptijden ontvangt u het verslag voor 1 december van elk jaar.

Naast het jaarlijks toezenden van ons verslag heeft het Forum de opdracht om jaarlijks een bijeenkomst te organiseren waarin een toelichting wordt gegeven op hun eigen jaarplan en u de mogelijkheid heeft om daarover vragen te stellen.

BIJLAGE

GRONINGER FORUM

VENSTER OP DE TOEKOMST

PROGRAMMA VAN EISEN OP HOOFDLIJNEN
PERIODE 2012 – 2017

PLAN VAN AANPAK

Groningen, april 2012

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

TOELICHTING OP HET PROGRAMMA VAN EISEN VAN HET GRONINGER FORUM EN PLAN VAN AANPAK

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Het hierbij gepresenteerde Programma van Eisen (hierna PvE) is een PvE op hoofdlijnen en dat kan ook niet anders. Het PvE is samen met de Forumvisie een belangrijk sturingsmiddel voor de gemeente:

- Op basis van het PvE wordt jaarlijks bepaald of de subsidieaanvraag strookt met de ideeën en doelen die de gemeente met het Forum heeft.
- Het PvE dient als leidraad voor de monitoring en periodieke gesprekken met het bestuur van het Forum.

Met andere woorden; het PvE is het middel om de regie terug te nemen.

1.2 Doelen

Het Forum is een onderdeel van de grootste naoorlogse ingreep in de Groninger binnenstad, bekend als Project Grote Markt Oostzijde. De Grote Markt wordt kleiner en intiemer en krijgt een voor het publiek open en aantrekkelijke Oostwand. De parkeergarage verdwijnt onder de grond samen met een grote fietsenkelder. Op de hierdoor ontstane ruimte is plaats voor het Forum, de Nieuwe Markt en een opwaardering van de achterzijde van de Poelestraat (Nieuwe Markt Zuidzijde). Met deze ingrepen wil de gemeente dit deel van het centrum aantrekkelijker maken voor publiek. Met het Forum heeft de gemeente een aantal specifieke doelen:

- Om de stad aantrekkelijk te houden voor bezoekers/toeristen is er naast het Groninger Museum een nieuwe publiekstrekker nodig die mensen buiten de stad en regio naar Groningen trekt. Om dit te bereiken dient het Groninger Forum -in positieve zin- voor reuring te zorgen. Naast het bijzondere gebouw, dient de programmering spraakmakend te zijn en aantrekkelijk om mensen van ver buiten de regio te verleiden om naar Groningen te komen.
- De partners voeren nu ieder apart een aantal activiteiten uit. We noemen dat 'de basis'; bibliotheek, film, tentoonstellingen, ¹(Groninger) geschiedenis. Deze activiteiten blijven natuurlijk, maar zullen integraal worden uitgevoerd en verder worden ontwikkeld.
- Een deel van de programmering heeft als kenmerk 'vernieuwing'. Technische maar ook maatschappelijke ontwikkelingen gaan snel. Het Forum laat ze zien en maakt ze bereikbaar voor een breed publiek en integreert ze in haar activiteiten.
- Het Forum is voor iedereen!! Hiermee wordt bedoeld dat in principe iedereen iets van zijn of haar gading kan vinden in het Forum. Dat kan voor iedereen verschillend zijn. En variëren van ontmoeting tot een specialistische tentoonstelling in samenwerking met de RUG.

1.3 Waar gaat het PvE over

Het nieuwe gebouw op de Nieuwe Markt opent haar deuren naar verwachting medio 2017. Dit PvE geeft aan wat we in 2017 mogen verwachten als bezoeker aan het Forum. Tegelijkertijd is dit PvE ook een routekaart en spoorboekje voor de periode tot 2017 en geeft het aan wat we verwachten van het Groninger Forum in de tussenliggende periode. Het PvE geeft op diverse te onderscheiden thema's aan wat de gemeente van het Groninger Forum verwacht. dat zijn:

- de inhoudelijke programmering
- samenwerking
- publieksbereik
- draagvlak/marketing
- organisatiestructuur (governance)
- bedrijfsvoering

¹ N.a.v. opmerking Gron. Museum

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

2. Het Programma van Eisen

2.1 Algemeen

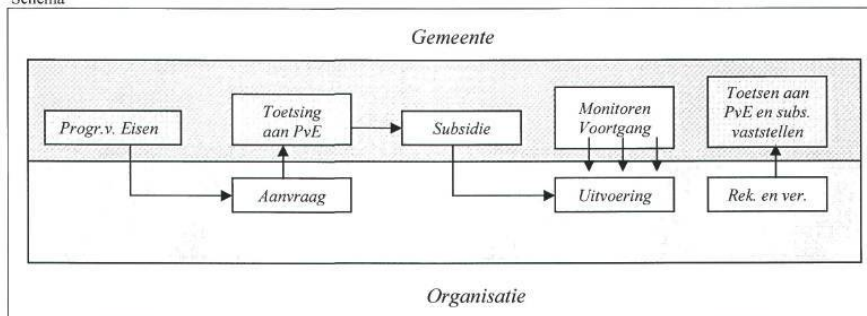
De gemeente zet het PvE als sturingsinstrument in om een aantal belangen te waarborgen. Deze zijn:

- De gemeente is de belangrijkste subsidieverstrekker voor het Groninger Forum, uiteindelijk zal ongeveer de helft van de totale baten via de gemeente worden verstrekt. De andere helft zal bestaan uit eigen inkomsten.
- Uiteindelijk valt of staat het succes van het Forum met het programma, door middel van het PvE kan de gemeente hieraan richting geven en gewenste ontwikkelingen opleggen.
- Monitoring geeft de mogelijkheid om, aan de hand van afspraken op basis van het PvE, het risico te beperken en indien nodig te corrigeren
- De gemeente is eigenaar van het gebouw en treedt op als verhuurder en streeft daarbij naar een optimale invulling. Onderhoud en beheer zijn belangrijke posten.

2.2 Werking van een Programma van Eisen

In een programma van eisen is aangegeven wat in een bepaald jaar het resultaat moet zijn (het wat)². Het programma van eisen geeft niet aan hoe dat resultaat wordt bereikt (het hoe). Dit hoort tot de deskundigheid en professionaliteit van een organisatie. Op basis van het programma van eisen doet een organisatie een subsidieaanvraag met daarin de uit te voeren activiteiten. Deze aanvraag wordt getoetst aan het programma van eisen (worden de resultaten bereikt). Bij een positieve toets wordt de aanvraag geaccepteerd en wordt een subsidie verleend. Tijdens de looptijd van de subsidie vindt periodieke monitoring van de voortgang plaats. Na afloop van de subsidieperiode legt een organisatie rekening en verantwoording af over de uitgevoerde activiteiten en de daarmee bereikte resultaten. Afhankelijk van de bereikte resultaten kan een subsidie worden aangepast.

Schema

2.3 Hoe het programma van eisen te lezen

Voor het Groninger Forum hebben wij een meerjarig programma van eisen gemaakt. Dat programma van eisen beslaat de periode van 2012 -2017 en is opgebouwd uit de volgende thema's:

- programmering
- samenwerking
- draagvlak/marketing
- Publieksbereik
- Organisatie
- Bedrijfsvoering

² Op basis van de bevoegdheidsverdeling van de ASV is het college bevoegd tot het toekennen van subsidies en daarmee ook bevoegd tot het vaststellen van subsidies. Wij hebben deze bevoegdheid gemandateerd aan een concerndirecteur.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Binnen elk thema is een onderverdeling gemaakt in de volgende kolommen:

- Wat willen we bereiken (het wat);
- Welke prestatiegebieden gelden daarvoor (de indicator);
- Wat is het gewenste resultaat in een bepaald jaar (de eenheid);

Horizontaal geeft het de ontwikkeling aan van 2012 naar 2017. Per onderdeel ontstaat zo een overzicht wat het gewenste resultaat is in 2017 en wat we in de voorafgaande jaren van het Groninger Forum verwachten. Per jaarkolom laat het zich lezen als een PvE als basis voor het jaarplan van het Forum.

De opbouw van het programma van eisen sluit aan bij de tijdvakken in de Forumvisie. Voor 2017 zijn, voor zover dat nu al mogelijk is, zoveel mogelijk concrete resultaten genoemd. In de jaren 2012, 2013 en 2014 ligt bij de te bereiken resultaten de nadruk vooral op ontwikkeling en in de jaren 2015 en 2016 vooral implementatie. Voor de overzichtelijkheid hebben wij naast het volledig meerjarig PvE (bijlage 2), het PvE voor het jaar 2017 (bijlage 1) in afzonderlijk overzicht zichtbaar gemaakt

3. Korte toelichting op de thema's

3.1 Thema Programmering

Daar waar de gemeente het Forum in zijn geheel bekijkt en beoordeelt zal het publiek het Forum vooral beoordelen op de programmering. Wat biedt het Forum mij als bezoeker. Het is daarmee een belangrijk onderdeel van het PvE.

De gemeente Groningen heeft ambities als cultuurstad, als aantrekkelijke stad zowel voor wonen als voor bezoek. Het Forum speelt daarin een belangrijke rol. In de programmering zijn de volgende doelen herkenbaar;

Spraakmakend:

Naast en aanvullend op het Groninger Museum moet een deel van de programmering spraakmakend zijn; kwalitatief hoogstaand, moet verbazen, mag controversieel. Dit deel van de programmering bepaalt vooral buiten de stad en regio de naam en faam van het Forum. Een eigen jaarlijks te ontwikkelen festival is een belangrijk onderdeel.

Uitnodigend, breed en divers:

Naast de 'high-lights' in de programmering biedt het Forum basisactiviteiten, voortkomend uit de activiteiten van de partners; enerzijds duidelijk herkenbaar³(film, debat, boeken, Groninger geschiedenis en alle activiteiten en evenementen die nu al rondom de basisprogrammering wordt aangeboden zoals filmfestivals, (kinder)boekenweek, nacht van de geschiedenis, etc) anderzijds onderdeel van een integrale programmering. Ontmoeting, actualiteit en informatie zijn sleutelbegrippen voor dit onderdeel van de programmering.

Vernieuwend:

Daar waar disciplines bij elkaar komen is er ruimte voor uitwisseling en vernieuwing. Dat kan vanuit het eigen basisactiviteiten maar ook door ruimte te bieden aan derden. Nieuwe ideeën op het gebied van media, technologie en cultuur krijgen de kans om te ontwikkelen.

Aanvullend:

Groningen heeft een breed cultureel aanbod. Het Forum kan dit aanbod met haar expertise en mogelijkheden versterken waardoor het oorspronkelijke aanbod breder en aantrekkelijker wordt.

³ N.a.v. opmerkingen Gron. Museum en Biblionet

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Naast de programmering in het gebouw van het Forum aan de Nieuwe Markt zal een belangrijk deel van de programmering ook buiten dit gebouw worden gerealiseerd. Het Forum zal letterlijk 'de wijk ingaan' en gezamenlijk met lokale partners in de regio en daarbuiten activiteiten ontwikkelen en aanbieden.

3.2 Thema Samenwerking

Samenwerking is geen doel op zich maar een middel om het Forum en daarmee de stad Groningen te positioneren. Samenwerking in de meest brede zin, (inter)nationaal, regionaal en lokaal. Met bekende en nieuwe partners op het gebied van cultuur en wetenschap, for profit en non-profit. Het Forum is een partner die in principe open staat voor participatie en samenwerking.

3.3 Thema Draagvlak/marketing

Het draagvlak voor het Forum vergroten is in het bijzonder in de periode tot 2017 een belangrijke taak. Het uitdragen van het concept, laten zien wat het Forum biedt is dé manier om draagvlak te vergroten. Totdat het Forum haar deuren opent zal er naast de mogelijkheden aan het Hereplein ook nadrukkelijk worden ingezet op de locaties waar de partners gehuisvest zijn. En zal ook het gebouw-in-wording een rol spelen om diverse stakeholders bij het Forum te betrekken.

3.4 Thema Publieksbereik

Het Forum is een belangrijke publiekstrekker, in het PvE wordt aangegeven op welke wijze we dit willen meten en sturen. Niet enkel de aantallen maar ook de samenstelling van het bezoek is hierbij belangrijk; het Forum is voor iedereen.

3.5 Thema organisatie

In dit onderdeel van het PvE is de Forumvisie vertaald in concrete eisen voor de definitieve organisatievorm van het Groninger Forum. Belangrijke richtinggevende punten uit de Forumvisie zijn:

1. één programma van eisen;
2. één subsidierelatie
3. één integraal businessplan en daarop gebaseerde bedrijfsvoering;
4. doorzettingsmacht voor de directie

In het PvE is dit als volgt vastgelegd:

1. één organisatie;
2. één directie;
3. één programmering;
4. één subsidiestroom.

Dit resultaat moet op basis van het PvE op 1 januari 2015 zijn bereikt. Op dat moment worden *alle* activiteiten gesubsidieerd door de gemeente Groningen die vallen onder het PvE van het Groninger Forum en die nu nog door verschillende organisaties worden uitgevoerd zoals Biblionet en Liga 68 en deels Groninger Museum en Groninger Archieven door en onder verantwoordelijkheid van het Forum uitgevoerd. Met betrekking tot de familiebibliotheken geldt een voorbehoud. Op basis van nader onderzoek zal definitief een besluit worden genomen over de positie in relatie tot de governance van het Groninger Forum.

De datum van 1 januari 2015 is niet willekeurig gekozen, maar valt samen met de start van de transitieperiode. In die periode zijn regelmatig snelle en ingrijpende besluiten nodig. Discussies over de organisatie kunnen vertragend werken. Daarnaast moet bij de start van de transitieperiode er duidelijkheid zijn over de positie van personeel bij de overdracht van activiteiten van de partners naar het Groninger Forum.

Het programma van eisen heeft gevolgen voor de partners. Een deel van de partners zal de activiteiten, het daarbij betrokken personeel, de subsidies en middelen over moeten dragen aan de stichting Groninger Forum. Op korte termijn worden de gevolgen per samenwerkingspartner in beeld gebracht.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Op basis daarvan wordt een stappenplan gemaakt om te komen tot de definitieve situatie per 1 januari 2015.

Met het overhevelen van de activiteiten naar de stichting Groninger Forum worden ook bestaande subsidiestromen verlegd van de huidige partners naar de stichting Groninger Forum.

In het PvE is vastgelegd dat de huidige partners afspraken maken over de samenwerking in de periode tot 1 januari 2015.

In het PvE is vastgelegd dat de statuten van het Groninger Forum zo snel mogelijk worden aangepast en aangevuld in lijn met de situatie per 1 januari 2015. In de periode tot aan die datum is een aantal overgangsbepalingen nodig om de aanstelling en de positie van de intendant te formaliseren en de betrokkenheid van de huidige partners te regelen. Concreet gaat het om de volgende tijdelijke bepalingen:

1. In de profielschetsen voor de leden van de RvT wordt nadrukkelijk ruimte gemaakt voor een kandidaat uit het bedrijfsleven en een kandidaat uit de academische wereld.
2. De vier partners dragen elk een kandidaat voor de RvT voor
3. De intendant vormt samen met de directeur de directie.

3.6 Thema bedrijfsvoering

Het onderdeel bedrijfsvoering is gericht op het borgen van een structureel gezonde bedrijfsvoering van het Groninger Forum. De eis van een structureel sluitende exploitatiebegroting en meerjarenbegroting is daarom als eerste opgenomen. Belangrijk is ook de eisen van het hebben van een systeem van risicomanagement en een daarop afgestemd weerstandsvermogen. In 2014 moet dit risicomanagement operationeel zijn. Toetsing aan het PvE betekent hier ook een beoordeling of het gekozen systeem van risicomanagement voldoende is om risico's te onderkennen en te beheersen. Verder wordt getoetst of het op te bouwen weerstandsvermogen logisch is en qua omvang voldoende om eventuele risico's op te vangen.

De overige eisen bij dit onderdeel vloeien logischerwijs voort uit de Forumvisie.

4. Plan van Aanpak

Het PvE bevat de resultaten die het Groninger Forum in de komende jaren moet bereiken. Het PvE is een stevige basis voor de regiefunctie die tot aan opening van het Groninger Forum in 2017 nodig is. Voor het invullen van die regiefunctie hebben wij een Plan van Aanpak vastgesteld. Het plan van aanpak treft u als bijlage 3 ter kennisname aan.

Wij kiezen voor een projectmatige aanpak met een duidelijke en stevige projectstructuur. De belangrijkste opdracht voor het project is het jaarlijks realiseren en actualiseren van het Programma van Eisen voor het Groninger Forum. Dit gebeurt in verschillende werkgroepen. Het Groninger Forum is in elke werkgroep vertegenwoordigd.

De projectmatige aanpak eindigt bij de opening van het Groninger Forum. Dat betekent dat aan het einde van de projectperiode, de relatie met Groninger Forum is ingebed in de reguliere organisatie. Ook de subsidiërelatie met het Groninger Forum zal qua proces en verantwoording gelijk zijn aan die met andere qua grootte vergelijkbare gesubsidieerde instellingen.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 1

Hoofddoelprogramma van eisen Groninger Forum 2012-2017

Wat willen we bereiken	Resultaat 2012	Resultaat 2013	Resultaat 2014	Resultaat 2015	Resultaat 2016	Resultaat 2017
I De programmering van het Groninger Forum is aanvullend op bestaande programmering van derden						
a. Regelmäßig worden grootschalige evenementen georganiseerd			Plan van aanpak voor het organiseren van een nieuw festival met landelijke bekendheid dat aansluit op de stedelijke agenda	Organiseren van een nieuw festival met regionale bekendheid dat aansluit op de stedelijke agenda	Organiseren van een nieuw festival met landelijke bekendheid dat aansluit op de stedelijke agenda	Organiseren van een nieuw festival met landelijke bekendheid dat aansluit op de stedelijke agenda
b. Het gebouw als onderwerp van programmering	Volgen en documenteren van de start en de voortgang van het gebouw	Vastleggen van de bouw en op onderdelen meemenen in de programmering		Plan van aanpak 2 tentoonstellingen met landelijke bekendheid	Vorbereitung 2 tentoonstellingen met landelijke bekendheid	2 x per jaar een tentoonstelling met landelijke uitstraling
c. De landelijke media besteden regelmatig aandacht aan (onderdelen van) de programmering						Gebouw is op verschillende manieren een vast onderdeel van de programmering
d. Onderdelen van de programmering worden regelmatig besproken in vakbladen en vakkringen				In de landelijke media wordt tenminste 1x per jaar aandacht besteed aan de programmering van het Forum in 2017	In de landelijke media wordt tenminste 1x per jaar aandacht besteed aan de programmering van het Forum in 2017	Terminste aan elke activiteit met landelijke uitstraling wordt aandacht besteed in de landelijke media.
II De programmering van het Groninger Forum is uitnodigend, breed en divers						
a. In de programmering staat de actualiteit centraal. Daarbij gaat het om regelmatig terugkerende en voorspelbare actuele thema's en actuele en innovatieve thema's die regionaal, landelijk of internationaal ontstaan.		Ontwikkelen en realiseren van een draaiboek voor integrale programmering rond niet voorzienebare actualiteit		Rond 2 niet voorspelbare actuele thema's wordt een integraal en samenhangend programma aangeboden in de context verleden, heden en toekomst.	Rond 2 niet voorspelbare actuele thema's wordt een integraal en samenhangend programma aangeboden in de context verleden, heden en toekomst.	Rond 2 niet voorspelbare actuele thema's wordt een integraal en samenhangend programma aangeboden in de context verleden, heden en toekomst.
b. Er is een basisaanbod voor het bereiken van verschillende doelgroepen	Er is een plan van aanpak voor de ontwikkeling van het huidige basisaanbod naar de situatie in 2017	Monitoren, uitwerken en actualiseren van het plan van aanpak				Rond 2 terugkerende actuele thema's wordt een integraal en samenhangend programma aangeboden in de context verleden, heden en toekomst.
c. Uitbreiding basisaanbod	Vorbereitung en ontwikkeling van uitbreiding basisaanbod	Monitoren, uitwerken en actualiseren van het plan van aanpak	1 uitbreiding basisaanbod	1 uitbreiding basisaanbod		Het basisaanbod bestaat uit verschillende thema's van woord (spelen), beeld (film), geschiedenis (architectuur) en dan opgebouwd naar een gebiedsstandaard (nog onbekend)
d. Er worden gerichte educatieve activiteiten ontwikkeld afgestemd op de vraag van onderwijsinstellingen en gericht op het vergroten van de participatie van specifieke doelgroepen	Plan van aanpak voor krijgen van inzicht in de vraag van onderwijsinstellingen en inzicht in het eigen aanbod	terminste 2 programma-aanbiedingen voor educatieve afgestemd op de vraag				Het basisaanbod is uitgebreid met activiteiten op de thema's gezondheid en energie
	Plan van aanpak voor inventarisatie van de verschillende doelgroepen en de ontwikkeling van een aanbod voor de verschillende doelgroepen	terminste 1 programma-aanbiedingen voor educatieve afgestemd op de vraag				terminste 8 programma-aanbiedingen voor educatieve afgestemd op de vraag
	Er is een plan van aanpak voor het creëren van een aanbod voor de delen uit het basisaanbod	Er is een plan van aanpak voor het creëren van een aanbod voor de delen uit het basisaanbod				Er zijn minimaal 2 programma-onderdelen gericht op het vergroten van de participatie van een specifieke doelgroep.
	Er is een plan van aanpak voor het creëren van een aanbod voor de delen uit het basisaanbod	Er is een plan van aanpak voor het creëren van een aanbod voor de delen uit het basisaanbod				Er zijn minimaal 2 programma-onderdelen gericht op het vergroten van de participatie van een specifieke doelgroep. Er zijn tenminste 2 programma-onderdelen gericht op het vergroten van de maatschappelijke acceptatie van een doelgroep
	Er is een plan van aanpak voor het creëren van een aanbod voor de delen uit het basisaanbod	Er is een plan van aanpak voor het creëren van een aanbod voor de delen uit het basisaanbod				De hele programmering is gebaseerd op de ontwikkelde werkwijze
	Er is een plan van aanpak voor het creëren van een aanbod voor de delen uit het basisaanbod	Er is een plan van aanpak voor het creëren van een aanbod voor de delen uit het basisaanbod				Er is 1 een speerpunt gekozen voor ontwikkeling en vernieuwing in het kader van nieuwe media of state of the art-technieken
III De programmering van het Groninger Forum is aanvullend op bestaande programmering van derden						
a. De onderlinge samenwerking, vermenigvuldiging en presentatie van het basisaanbod leidt tot een aantoonbare meerwaarde ten opzichte van de delen uit het basisaanbod		Topassen op een specifieke situatie, evalueren en bijstellen				Topassen op een specifieke situatie, evalueren en bijstellen
b. Het Groninger Forum is landelijk, ontwikkelaar en voorloper als het gaat om het gebruik van nieuwe media of state of the art-technieken		Jaarlijks wordt een speerpunt gekozen voor ontwikkeling en vernieuwing in het kader van nieuwe media of state of the art-technieken				Jaarlijks wordt een speerpunt gekozen voor ontwikkeling en vernieuwing in het kader van nieuwe media of state of the art-technieken

1 van 4

Versie C:\DOCUONE-1\user\g2b\LOCALS-1\Temp\p\p\w\w\Bijlage 1 n.v.p.w. Groninger Forum_1.xls 20-4-2012 12:45

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 1

Hoofdlijnen programma van eisen Groninger Forum 2012-2017

Wat willen we bereiken	Resultaat 2012	Resultaat 2013	Resultaat 2014	Resultaat 2015	Resultaat 2016	Resultaat 2017
a. In de programmering worden regelmatig activiteiten opgenomen in aanvulling op de programmering en activiteiten van derden.		Jaarlijks verzorgen van minimaal 1 programma aanvullend op een stedelijke evenement	Jaarlijks verzorgen van minimaal 2 programma aanvullend op een stedelijke evenement	Jaarlijks verzorgen van minimaal 2 programma aanvullend op een stedelijke evenement	Jaarlijks verzorgen van minimaal 2 programma aanvullend op een stedelijke evenement	Jaarlijks verzorgen van minimaal 2 programma aanvullend op een stedelijke evenement

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 1

Hoofddijnen programma van eisen Groninger Forum 2012-2017

	Resultaat 2012	Resultaat 2013	Resultaat 2014	Resultaat 2015	Resultaat 2016	Resultaat 2017
Thema Samenwerking						
I Het Groninger Forum neemt initiatief tot en werkt samen met zowel culturele als niet-culturele instellingenorganisaties						
a. Samenwerking met culturele instellingen uit de provincie Groningen, de omringende provincies en aanpalende regio's in Duitsland.	realiseren van het noodzakelijke netwerk. Voorbereiden van tentoonstellingsgroten evenementen	In samenwerking met de kerkbondsraad opstellen plan van aanpak voor realisatie van vormen van samenwerking	Er is een gezamenlijke tentoonstelling/groot evenement gebaseerd op samenwerking met regionale (inclusief Duitsland) vergelijkbare instellingen. De plaats van presentatie is wisselend in de regio	Er is een gezamenlijke tentoonstelling/groot evenement gebaseerd op samenwerking met regionale (inclusief Duitsland) vergelijkbare instellingen. De plaats van presentatie is wisselend in de regio	Er is een gezamenlijke tentoonstelling/groot evenement gebaseerd op samenwerking met regionale (inclusief Duitsland) vergelijkbare instellingen. De plaats van presentatie is wisselend in de regio	Er is een gezamenlijke tentoonstelling/groot evenement gebaseerd op samenwerking met regionale (inclusief Duitsland) vergelijkbare instellingen. De plaats van presentatie is wisselend in de regio
b. Samenwerking met commerciële partijen	instellen van een klantbondsraad	Uitvoeren plan van aanpak en realiseren van vormen van samenwerking	Uitvoeren plan van aanpak en realiseren van vormen van samenwerking	Uitvoeren plan van aanpak en realiseren van vormen van samenwerking	Uitvoeren plan van aanpak en realiseren van de samenwerking	Er zijn samenwerkingsverbanden met commerciële partijen
c. Samenwerking met kennisinstellingen (bijv. RUG, HRG en UMCG).	Onderzoeken van mogelijkheden tot samenwerking en afsluiting, et specifieke aandacht voor Health (w.o. Healthy Aging) en Energy (w.o. Energy Valley)	Er zijn tenminste 2 samenwerkingsrelaties met kennisinstellingen	Er zijn tenminste 3 samenwerkingsrelaties met kennisinstellingen	Er zijn tenminste 3 samenwerkingsrelaties met kennisinstellingen	Er zijn tenminste 3 samenwerkingsrelaties met kennisinstellingen	Er zijn tenminste 3 samenwerkingsrelaties met kennisinstellingen
d. Samenwerking op (inter)nationaal niveau met vergelijkbare instellingen als het Forum.	Onderzoeken van mogelijkheden tot samenwerking	Jaarlijks 1 keer experimenteren met een vorm van samenwerking met een of meerdere instellingen	Jaarlijks 1 keer experimenteren met een vorm van samenwerking met een of meerdere instellingen	Jaarlijks 1 keer experimenteren met een vorm van samenwerking met een of meerdere instellingen	Jaarlijks 1 keer experimenteren met een vorm van samenwerking met een of meerdere instellingen	Er is structurele samenwerking nationaal niveau met landelijk opererende instellingen (bijv. EYE, Instituut voor Beeld en Geluid en het Goethe Instituut).
e. Ondersteuning kleinere culturele instellingen bij het ontwikkelen van een kwalitatief aanbod van cultureelculturele	Er is een expertmeeting voorbereid en heeft plaatsgevonden in Groningen	Participatie aan jaarlijkse expertmeeting	Participatie aan jaarlijkse expertmeeting	Participatie aan jaarlijkse expertmeeting	Participatie aan jaarlijkse expertmeeting	Er is structurele samenwerking internationaal niveau met vergelijkbare instellingen (bijv. MAS, Humboldt-Forum en Ars Electronica).
Thema Draagvlak/Marketing						
I Maximaal Draagvlak voor het Groninger Forum						
a. Goede communicatie en organiseren draagvlak	1 kwartaal communicatieplan 2012 gereed afgestemd op de lokale communicatie rond de ontwikkelingen Grote Markt Oostzijde	actualiseren communicatieplan	actualiseren communicatieplan	actualiseren communicatieplan	actualiseren communicatieplan	Realistisch beeld van het Forum waar het gaat om doel, opzet en programmering
b. Stakeholders worden regelmatig meegenomen in de voortgang en ontwikkeling	Plan van aanpak voor op stakeholders gerichte en afgestemde informatie en activiteiten	Uitvoering plan van aanpak (geven van informatie en realiseren van op stakeholders gerichte activiteiten)	Uitvoering plan van aanpak (geven van informatie en realiseren van op stakeholders gerichte activiteiten)	Uitvoering plan van aanpak (geven van informatie en realiseren van op stakeholders gerichte activiteiten)	Uitvoering plan van aanpak (geven van informatie en realiseren van op stakeholders gerichte activiteiten)	Stakeholders zijn goed geïnformeerd en overgevoelbaar
c. Vermarkten van Forum	Plan van aanpak met marketingstrategie en -plan	Uitvoeren marketingplan	Uitvoeren marketingplan	Uitvoeren marketingplan	Uitvoeren marketingplan	Forum is vermarkt
Thema Publieksbereik						
I Het Groninger Forum is één van de belangrijkste publiekstokers in de stad						
a. Het Groninger Forum realiseert een zo groot mogelijk aantal bezoeken	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Nuering bij de partners	Nuering bij de partners	Nuering bij de partners	Nuering bij de partners	Streven naar 1,0 mln. bezoeken voor het programma van het Forum
b. Bezoeken van buiten stad en regio	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Streven naar 0,9 mln. bezoeken voor het programma van het Forum terminste 10% van totaal aantal gerealiseerde bezoeken geen eis
II Het Groninger Forum wordt bezocht door een zo divers mogelijk publiek						
a. Bezoekers van het Groninger Forum komen uit de stad, regio, en daarbuiten; hebben een divers opleidingsniveau, zijn afkomstig uit verschillende leefomgevingen en hebben diverse culturele achtergronden.	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Er is tenminste 1 publieksmeting gehouden waarvan de resultaten zijn beoordeeld en op basis van de resultaten zijn de programmering en marketing bijgesteld
b. Het Groninger Forum zet zich nadrukkelijk in om nieuwe doelgroepen aan zich te binden	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Ontwikkelen systeem van publieksmeting en -bereik (kwantitatief en kwalitatief)	Er is tenminste 1 publieksmeting gehouden waarvan de resultaten zijn beoordeeld en op basis van de resultaten zijn de programmering en marketing bijgesteld

Versie C:\DOCCUME-1\Uaafg2\LOCALS-1\Temp\pgrwises\Bijlage 1 n pve Groninger Forum_1.xls 20-4-2012 12:45

3 van 4

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 1

Hooflijnen programma van eisen Groninger Forum 2012-2017

Thema	Wat willen we bereiken	Resultaat 2012	Resultaat 2013	Resultaat 2014	Resultaat 2015	Resultaat 2016	Resultaat 2017
I Alle noodzakelijke activiteiten zijn ondergebracht in één stichting Groninger Forum							
a. Samenwerking tussen de partners vindt plaats op basis van afspraken		Overeenkomsten met en tussen de partners over de vorm en inhoud van de samenwerking zijn vastgesteld	Partners werken samen op basis van de in overeenkomsten vastgelegde afspraken				
b. De relevante activiteiten zijn door de huidige partners overgedragen aan het Forum		Er is een plan van aanpak voor het overdragen van de verantwoordelijkheid van de activiteiten naar het Groninger Forum per 1 januari 2015	Uitvoeren plan van aanpak				Met ingang van 1 januari 2015 ligt de integrale verantwoordelijkheid voor het realiseren van het programma van eisen, het realiseren en uitvoeren van alle daarmee samenhangende activiteiten volledig bij het Groninger Forum. Er is daarvoor alleen nog een subsidierelatie met het Groninger Forum.
c. De aan de activiteiten verbonden subsidies zijn overgeheveld naar het Forum		Er is een plan van aanpak voor het overnemen van de aan de activiteiten verbonden subsidies	Uitvoeren plan van aanpak				
II De governance van het Groninger Forum voldoet aan de code cultural governance en gaat uit van maatschappelijk ondernemen							
a. De statuten, reglementen van Groninger Forum voldoen ten minste aan de eisen van de code cultural governance.		Statuten voor Groninger Forum zijn aangepast aan de situatie per 01-01-2015, voldoen aan de code cultural governance en bevatten overgangsbepalingen voor de periode tot 01-01-2016			Statuten voor Groninger Forum voldoen aan de code cultural governance en de overgangsbepalingen zijn vervallen.		Statuten voor Groninger Forum voldoen aan de code cultural governance en de overgangsbepalingen zijn vervallen.
b. Een optimale invulling van de artistieke missie op financieel duurzame wijze			In het jaarplan wordt aangegeven hoe het cultureel ondernemerschap wordt ingevuld.		In het jaarplan wordt aangegeven hoe het cultureel ondernemerschap wordt ingevuld.		In het jaarplan wordt aangegeven hoe het cultureel ondernemerschap wordt ingevuld.
Thema Bedrijfsvoering							
I De bedrijfsvoering/exploitatie van het Groninger Forum is structureel gezond							
a. Aan de bedrijfsvoering ligt een sluitende exploitatiebegroting, inclusief een meerjarenbegroting ten grondslag		De begroting en meerjarenbegroting zijn gebaseerd op reële aannames en structureel sluitend zonder onttrekking uit het weestandsvermogen.					De begroting en meerjarenbegroting zijn gebaseerd op reële aannames en structureel sluitend zonder onttrekking uit het weestandsvermogen.
b. Het Groninger Forum beschikt over inzicht in de mogelijke en toekomstige risico's; de beheering daarvan inclusief een weestandsvermogen.		Er is een plan van aanpak voor het implementeren van het systeem van risicomanagement (systeemkous)	Implementeren van het systeem van risicomanagement	Vanaf het jaar 2014 wordt aan de begroting een risicoparaagraaf toegevoegd die inzicht geeft in de risico's die genomen of te nemen beheersmaatregelen en het noodzakelijke weestandsvermogen			Op basis van de informatie uit de begroting en meerjarenbegroting is het weestandsvermogen van voldoende niveau
II De kosten van inrichting en de kosten van opening komen in principe ten laste van de exploitatie van het Forum.							
a. Binnen de sluitende exploitatiebegroting worden middelen beschikbaar gesteld voor de kosten van inrichting en de kosten van opening		Op basis van een eerste globale begroting is er een eerste beeld van de kosten van inrichting in 2017 en de effecten op de exploitatiebegroting	Plan van aanpak voor het dekken van de kosten van inrichting	Uitvoeren plan van aanpak en realiseren van de samenwerking	Uitvoeren plan van aanpak en realiseren van de samenwerking		Kosten van afschrijving inrichting voortvokt in exploitatiebegroting
b. Binnen de sluitende exploitatiebegroting worden middelen vrijgemaakt voor de feestelijke opening van het Groninger Forum in 2017		Op basis van een eerste globale begroting is er een eerste beeld van de kosten van de opening in 2017 en de effecten op de exploitatiebegroting	Reserveren voor dekken kosten feestelijke opening		Reserveren voor dekken kosten feestelijke opening		Kosten feestelijke opening gedekt.
III Een substantieel deel van de inkomsten van het Groninger Forum bestaat uit andere middelen dan subsidie van de gemeente Groningen							
a. Het aandeel andere middelen is substantieel		Het aandeel andere middelen bedraagt tenminste 10% van de totale inkomsten					Het aandeel andere middelen bedraagt tenminste 40% van de totale inkomsten

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Hoofdlijnen programma van eisen Groninger Forum 2017

Bijlage 2

Wat willen we bereiken	2012-2017	Resultaat 2017
Thema Programmering		
I De programmering van het Groninger Forum is aanvullend op bestaande programmering van derden		
a. Regelmatig worden grootschalige evenementen georganiseerd	zie totaaloverzicht	Organiseren van een nieuw festival met landelijke bekendheid dat aansluit op en past in de stedelijke agenda
	zie totaaloverzicht	2 x per jaar een tentoonstelling met landelijke uitstraling
b. Het gebouw als onderwerp van programmering	zie totaaloverzicht	Gebouw is op verschillende manieren een vast onderdeel van de programmering
c. De landelijke media besteden regelmatig aandacht aan (onderdelen van) de programmering	zie totaaloverzicht	Tenminste aan elke activiteit met landelijke uitstraling wordt aandacht besteed in de landelijke media.
d. Onderdelen van de programmering worden regelmatig besproken in vakbladen en vakkringen	zie totaaloverzicht	Tenminste aan elke activiteit met landelijke uitstraling wordt aandacht besteed in vakbladen en vakkringen
II De programmering van het Groninger Forum is uitnodigend, breed en divers		
a. In de programmering staat de actualiteit centraal. Daarbij gaat het om regelmatig terugkerende en voorspelbare actuele thema's en actuele en onvoorspelbare thema's die regionaal/landelijk of internationaal ontstaan.	zie totaaloverzicht	Rond 2 niet voorspelbare actuele thema's wordt een integraal en samenhangend programma aangeboden in de context verleden, heden en toekomst.
	zie totaaloverzicht	Rond 2 terugkerende actuele thema's wordt een integraal en samenhangend programma aangeboden in de context verleden, heden en toekomst.
b. Er is een basisaanbod voor het bereiken van verschillende doelgroepen	zie totaaloverzicht	Het basis aanbod bestaat uit verschillende niveaus van woord (boeken), beeld (film), geschiedenis (archieven) afgestemd op de dan geldende standaard. (nog onbekend)
c. Uitbreiding basisaanbod	zie totaaloverzicht	Het basisaanbod is uitgebreid met activiteiten op de thema's gezondheid en energie
d. Er worden gerichte educatieve activiteiten ontwikkeld afgestemd op de vraag van onderwijsinstellingen en gericht op het vergroten van de participatie van specifieke doelgroepen	zie totaaloverzicht	tenminste 8 programma-aanbiedingen voor educatie afgestemd op de vraag
	zie totaaloverzicht	Er zijn minimaal 2 programma-onderdelen gericht op het vergroten van de participatie van een specifieke doelgroep. Er zijn tenminste 2 programma-onderdelen gericht op het vergroten van de maatschappelijke acceptatie van een doelgroep
III De programmering van het Groninger Forum is vernieuwend		
a. De onderlinge samenhang, vermenging en presentatie van het basisaanbod leidt tot een aantoonbare meerwaarde ten opzichte van de delen uit het basisaanbod	zie totaaloverzicht	De hele programmering is gebaseerd op de ontwikkelde werkwijze
b. Het Groninger Forum is landelijk ontwikkelaar en voorloper als het gaat om het gebruik van nieuwe media of state of the art-technieken	zie totaaloverzicht	Er is 1 een speerpunt gekozen voor ontwikkeling en vernieuwing in het kader van nieuwe media of state of the art-technieken
IV De programmering van het Groninger Forum is aanvullend op bestaande programmering van derden		

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Hoofdpijnen programma van eisen Groninger Forum 2017

Bijlage 2

Wat willen we bereiken	2012-2017	Resultaat 2017
a. In de programmering worden regelmatig activiteiten opgenomen In aanvulling op de programmering en activiteiten van derden.	zie totaaloverzicht	Jaarlijks verzorgen van minimaal 2 programma aanvullend op een stedelijke evenement

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Hoofdlijnen programma van eisen Groninger Forum 2017

Bijlage 2

Wat willen we bereiken	2012-2017	Resultaat 2017
Thema Samenwerking		
I Het Groninger Forum neemt initiatief tot en werkt samen met zowel culturele als niet-culturele instellingen/organisaties		
a. Samenwerking met culturele instellingen uit de provincie Groningen, de omliggende provincies en aanpalende regio's in Duitsland.	zie totaaloverzicht	Er is een gezamenlijke tentoonstelling/groot evenement gebaseerd op samenwerking met regionale (inclusief Duitsland) vergelijkbare instellingen. De plaats van presentatie is het Groninger Forum
b. Samenwerking met commerciële partijen	zie totaaloverzicht	Er zijn samenwerkingsverbanden met commerciële partijen
c. Samenwerking met kennisinstellingen (bijv. RUG, HHG en UMCG).	zie totaaloverzicht	Er zijn tenminste 3 samenwerkingsrelaties met kennisinstellingen
d. Samenwerking op (inter)nationaal niveau met vergelijkbare instituten als het Forum.	zie totaaloverzicht	Er is structurele samenwerking nationaal niveau met landelijk opererende instellingen (bijv. EYE, Instituut voor Beeld en Geluid en het Goethe instituut).
	zie totaaloverzicht	Er is structurele samenwerking internationaal niveau met vergelijkbare instellingen (bijv. MAS, Humboldt-Forum en Ars-Electronica).
e. Ondersteuning kleinere culturele instellingen bij het omwikkelen van een kwalitatief aanbod van cultuureducatie	zie totaaloverzicht	Forum heeft een ondersteuningsaanbod voor kleinere culturele instellingen op het gebied van cultuureducatie
Thema Draagvlak/Marketing		
I Maximaal Draagvlak voor het Groninger Forum		
a. Goede communicatie en organiseren draagvlak	zie totaaloverzicht	Realistisch beeld van het Forum waar het gaat om doel, opzet en programmering
b. Stakeholders worden regelmatig meegenomen in de voortgang en ontwikkeling	zie totaaloverzicht	Stakeholders zijn goed geïnformeerd en overwegend positief
c. Vermarkten van Forum	zie totaaloverzicht	Forum is vermarkt
Thema Publieksbereik		
I Het Groninger Forum is één van de belangrijkste publiekstrekkers in de stad		
a. Het Groninger Forum realiseert een zo groot mogelijk aantal bezoeken	zie totaaloverzicht	streven naar 1,4 mln. bezoeken het programma van het Forum
b. Bezoeken van buiten stad en regio	zie totaaloverzicht	tenminste 20% van totaal aantal gerealiseerde bezoeken
II Het Groninger Forum wordt bezocht door een zo divers mogelijk		
a. Bezoekers van het Groninger Forum komen uit de stad, regio, en daarbuiten; hebben een divers opleidingsniveau, zijn afkomstig uit verschillende leeftijdscategorieën en hebben diverse culturele achtergronden.	zie totaaloverzicht	Er is tenminste 1 publieksmeting gehouden waarvan de resultaten zijn beoordeeld en op basis van de resultaten zijn de programmering en marketing bijgesteld
b. Het Groninger Forum zet zich nadrukkelijk in om nieuwe doelgroepen aan zich te binden	zie totaaloverzicht	

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Hoofdpijnen programma van eisen Groninger Forum 2017

Bijlage 2

Wat willen we bereiken	2012-2017	Resultaat 2017
Thema Organisatie		
I Alle noodzakelijke activiteiten zijn ondergebracht in één stichting Groninger Forum		
a. Samenwerking tussen de partners vindt plaats binnen een strategische alliantie	zie totaaloverzicht	Geen resultaat 2017. Samenwerking eindigt per 01-01-2015 door onderbrengen activiteiten in stichting Groninger Forum
b. De relevante activiteiten zijn door de huidige partners overgedragen aan het Forum	zie totaaloverzicht	Met ingang van 1 januari 2015 ligt de integrale verantwoordelijkheid voor het realiseren van het programma van eisen, het realiseren en uitvoeren van alle daarmee samenhangende activiteiten, volledig bij het Groninger Forum. Er is daarvoor alleen nog een subsidierelatie met het Groninger Forum.
c. De aan de activiteiten verbonden subsidies zijn overgeheveld naar het Forum	zie totaaloverzicht	
II De governance van het Groninger Forum voldoet aan de code cultural governance en gaat uit van maatschappelijk ondernemen		
a. De statuten, reglementen van Groninger Forum voldoen ten minste aan de eisen van de code cultural governance.	zie totaaloverzicht	Statuten voor Groninger Forum voldoen aan de code cultural governance en de overgangsbepalingen zijn vervallen.
b. Een optimale invulling van de artistieke missie op financieel duurzame wijze	zie totaaloverzicht	In het jaarplan wordt aangegeven hoe het cultureel ondernemerschap wordt ingevuld.
Thema Bedrijfsvoering		
I De bedrijfsvoering/exploitatie van het Groninger Forum is structureel gezond		
a. Aan de bedrijfsvoering ligt een sluitende exploitatiebegroting, inclusief een meerjarenbegroting ten grondslag	zie totaaloverzicht	De begroting en meerjarenbegroting zijn gebaseerd op reële aannames en structureel sluitend zonder onttrekking uit het weerstandsvermogen.
b. Het Groninger Forum beschikt over inzicht in de mogelijke en toekomstige risico's, de beheersing daarvan inclusief een weerstandsvermogen.	zie totaaloverzicht	Op basis van de informatie uit de risicoparagraaf is het weerstandsvermogen van voldoende niveau
II De kosten van inrichting en de kosten van opening komen in principe ten laste van de exploitatie van het Forum.		
a. Binnen de sluitende exploitatiebegroting worden middelen beschikbaar gesteld voor de kosten van 1e inrichting en afschrijving daarop	zie totaaloverzicht	Kosten van afschrijving 1e inrichting verwerkt in exploitatiebegroting
b. Binnen de sluitende exploitatiebegroting worden middelen vrijgemaakt voor de feestelijke opening van het Groninger Forum in 2017	zie totaaloverzicht	Kosten feestelijke opening gedekt.
III Een substantieel deel van de inkomsten van het Groninger Forum bestaat uit andere middelen dan subsidie van de gemeente Groningen		
a. Het aandeel andere middelen is substantieel	zie totaaloverzicht	Het aandeel andere middelen bedraagt tenminste 40% van de totale inkomsten

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 3

PLAN VAN AANPAK PROJECT "FORUM 2017"

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 30 november 2011 heeft de raad de Forumvisie vastgesteld. De raad heeft daarbij een motie vastgesteld. In de motie verzoekt de raad het college Het programma van eisen, aangevuld met een plan van aanpak voor het vervolg, ter besluitvorming aan de raad voor te leggen uiterlijk 1 mei 2012.

1.2 Regievoering gemeente

De commissie Terlouw adviseert o.a. dat de gemeente steviger regie voert op de realisatie van de inhoudelijke kant het Groninger Forum. Met de vaststelling van de Forumvisie en de motie ondersteunt de raad dit advies. Regievoering betekent dat de gemeente:

- activiteiten zelf uitvoert;
- richting geeft aan en stuurt op activiteiten van anderen;
- monitort en de voortgang bewaakt van alle activiteiten.

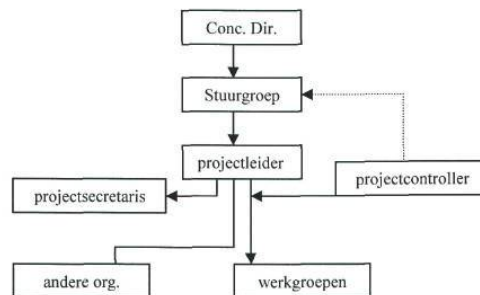
1.3 Project Groninger Forum 2017

De verantwoordelijkheid voor de regievoering op de activiteiten en het proces tot aan de opening van het Groninger Forum vindt plaats binnen het project Groninger Forum. De volgende paragrafen beschrijven de projectstructuur, de overlegmomenten en een eerste indicatie van de activiteiten.

2. Project Groninger Forum 2017

2.1 Projectorganisatie

Het project Forum 2017 valt onder de verantwoordelijkheid van een concerndirecteur en heeft de onderstaande structuur:

2.2 Overleg met Portefeuillehouder

Met het vaststellen van de Forumvisie komt de nadruk meer te liggen de inhoudelijke en bedrijfsmatige aspecten van het Groninger Forum. De dynamiek rond die aspecten vraagt om periodiek overleg en korte lijnen met de portefeuillehouder. Een breed bestuurlijk overleg over de Grote Markt is daarvoor niet geschikt. Een specifiek portefeuillehouderoverleg is nodig.

Aan het PO forum nemen naast de portefeuillehouder deel:

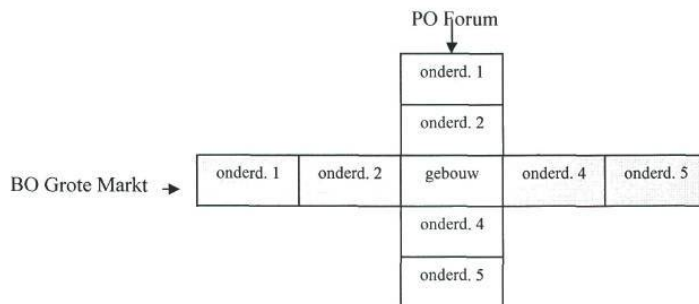
- de verantwoordelijke concerndirecteur
- de directeur D&C*OCSW;
- de projectleider Groninger Forum 2017;
- de projectcontroller Groninger Forum 2017;
- de vertegenwoordiger RO/EZ.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 3

Het portefeuillehouder overleg Groninger Forum komt periodiek bijeen. Voorzitter is de portefeuillehouder. Het secretariaat wordt gevoerd door de projectsecretaris. Aan het nemen andere op uitnodiging deel (o.a. intendant en kwartiermaker Groninger Forum).

In onderstaand schema is de onderlinge relatie tussen het portefeuillehouder overleg Forum en het bestuurlijk overleg Grote Markt aangegeven.

2.3 Overleg concerndirecteur

De stuurgroep overlegt periodiek met de verantwoordelijke concerndirecteur. Voorzitter van dit overleg is de concerndirecteur. Het secretariaat wordt gevoerd door de projectsecretaris.

2.4 De stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit:

- De directeur D&C*OCSW (voorzitter)
- De projectleider Forum
- De projectcontroller

De stuurgroep:

- komt periodiek bijeen;
- overlegt periodiek met de verantwoordelijke concerndirecteur.

Het secretariaat wordt gevoerd door de projectsecretaris

2.5 De werkgroepen

Onder regie van de projectleider functioneren voor zover nodig werkgroepen. De werkgroepen bereiden de gemeentelijke activiteiten voor. Het aantal, de opdracht en de verantwoordelijkheden wijzigt op basis van behoefte. De stuurgroep besluit, op voorstel van de projectleider, tot het instellen en opheffen van werkgroepen.

2.6 Andere organisaties

Onder regie van de projectleider vinden activiteiten en voorbereidingen plaats door andere organisaties. Het gaat dan voornamelijk om de Forumorganisatie. Die activiteiten vinden plaats onder de verantwoordelijkheid van die organisatie. De projectleider toetst aan en stuurt op aansluiting op gemeentelijke kaders (o.a. programma van eisen).

3. Stakeholders

In de forumvisie wordt op verschillende plekken verwezen naar verschillende stakeholders. Binnen het project hebben in ieder de volgende stakeholders een prominente plek:

- De dienst OCSW (beleidsafdeling, afdeling CMS, afdeling A&V)
- De dienst RO/EZ (ontwikkeling Grote Markt oostzijde)
- Forum/Images
- Biblionet
- Groninger Museum
- Groninger Archieven
- Liga 68

4. Aanpak

Het aantal en de diversiteit van activiteiten in het kader van het project Forum 2017 is groot en hangen onderling samen. Centraal staat het onderbrengen van de onderdelen uit de Forumvisie (vooral de onderwerpen uit de hoofdstukken 3, 4 en 5) in een programma van eisen. Het programma van eisen is de basis voor het verlenen van subsidie en daarmee voorlopig het sturingsinstrument voor de gemeente. Het bevat de kaders voor het ontvangen van subsidie de monitoring, risicobeheersing en wijze van verantwoording. Daarnaast is er nog een aantal onderwerpen waarbij regie, sturing en afstemming nodig is.

4.1 Realiseren programma van eisen

De taakverdeling bij het tot stand komen van het programma van eisen is als volgt:

- voorbereiding en uitwerking door en onder verantwoordelijkheid van de gemeente;
- subsidieverzoek, inclusief wijze waarop aan programma van eisen wordt voldaan door en onder verantwoordelijkheid van het Groninger Forum;
- toetsing van het subsidieverzoek aan de asv en het programma van eisen vindt plaats onder verantwoordelijkheid en regie van de gemeente.

Op basis van de Forumvisie heeft het programma van eisen betrekking op:

- Inrichting, gebruik en onderhoud van het gebouw;
- Invulling concept, samenwerking met anderen en activiteiten
- Exploitatie en financiën
- Risicobeheersing;
- Governance

4.2 Overige onderwerpen

Belangrijke onderwerpen hier zijn de werving en positie van de intendant en de communicatie rond en door het Groninger Forum. Het werven van de intendant is primair een verantwoordelijkheid van het Groninger Forum. Aandacht daarbij is de rol en noodzakelijke betrokkenheid van de gemeente. Voor de communicatie gaat de Forumvisie uit van het maken van een communicatieplan.

4.3 De uitwerking voor het programma van eisen

De gemeentelijke voorbereiding van het programma van eisen vindt plaats binnen een aantal werkgroepen. In de bijlagen 1 tot en met 4 is voor elke werkgroep aangegeven:

- wie verantwoordelijk is,
- de samenstelling,
- de opdracht

Elke werkgroep heeft een eigen planning die wordt afgestemd met de projectleider. De projectleider is verantwoordelijk voor het bewaken van de integrale benadering en onderlinge afstemming van de verschillende plannings. Verder is hij verantwoordelijk voor een integraal planningsoverzicht.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 3

4.4. Uitwerking overige onderwerpen

De wijze van uitwerking voor de overige onderwerpen is afhankelijk van wie daarvoor verantwoordelijk.

5. Rapportage

De projectleider rapporteert in de stuurgroep en het bestuurlijk overleg over de voortgang van het project.

Voor de stuurgroep levert de projectleider aan:

- een geactualiseerd overzicht van de overallplanning;
- een overzicht van knelpunten;
- een overzicht van risico's en de stand van de beheersmaatregelen;
- de verantwoordingsdocumenten voor de gemeenteraad

Voor het bestuurlijk overleg levert de projectleider aan:

- een beschrijving van de stand van het project;
- een overzicht van knelpunten;
- een overzicht met besluitpunt (inclusief voorstel en advies)
- de verantwoordingsdocumenten voor de gemeenteraad

Groningen,

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 3

Bijlage 1 Overzicht werkgroepen

1. Werkgroep PvE, Inrichting, gebruik en onderhoud van het gebouw

Samenstelling

- Proj. leider Forum (voorzitter)
- Proj. controller Forum
- A&V
- F&C
- RO/EZ (=bouwheer)
- Vertegenwoordiger Groninger Forum

De werkgroep bereidt dit onderdeel van het programma van eisen voor. Het Groninger Forum levert daarvoor o.a. de noodzakelijke informatie aan. De werkgroep doet een voorstel voor uiwerking aan de projectleider.

2. Werkgroep PvE Programmering, samenwerking, publieksbereik

Samenstelling

- Proj. leider Forum
- Proj. controller Forum
- B&P (voorzitter)
- CMS
- F&C
- Vertegenwoordiger Groninger Forum

De werkgroep bereidt dit onderdeel van het programma van eisen voor. Het Groninger Forum levert daarvoor o.a. de noodzakelijke informatie aan. De werkgroep doet een voorstel voor uiwerking aan de projectleider.

Werkgroep PvE Bedrijfsvoering\

Samenstelling

- Proj. leider Forum
- Proj. controller Forum
- CMS voorzitter
- F&C
- Vertegenwoordiger Groninger Forum

De werkgroep bereidt dit onderdeel van het programma van eisen voor. Het Groninger Forum levert daarvoor o.a. de noodzakelijke informatie aan. De werkgroep doet een voorstel voor uiwerking aan de projectleider.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 3

Werkgroep Risicobeheersing

Eindverantwoordelijk Projectcontroller

Samenstelling

- Proj. controller Forum voorzitter
- Proj. leider Forum
- F&C
- CMS
- Vertegenwoordiger Groninger Forum
- Op adhoc basis wordt een externe deskundige toegevoegd.

De werkgroep bereidt het onderdeel risicomangement voor.
Het Groninger Forum levert daarvoor o.a. de noodzakelijke informatie aan.
De werkgroep doet een voorstel voor uiwerking aan de projectleider.

Werkgroep PvE Governance

Eindverantwoordelijk Projectleider

Samenstelling

Nog te bepalen

De werkgroep bereidt dit onderdeel van het programma van eisen voor.
Het Groninger Forum levert daarvoor o.a. de noodzakelijke informatie aan.
De werkgroep doet een voorstel voor uiwerking aan de projectleider.

Raadsvoorstel - Programma van eisen en Plan van Aanpak Groninger Forum

Bijlage 3

Bijlage 2 Overige activiteiten

Aantrekken intendant

Verantwoordelijk Stichting Groninger Forum

Opdracht opstellen door gemeente
Betrokkenheid gemeente borgen

Overlegplatform nog te bepalen

Communicatie

Verantwoordelijk voor afstemming Projectleider
Verantwoordelijk voor inhoud, afhankelijk van onderwerp

Overlegplatform nog te bepalen

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Bestuursdienst
Dienst Onderwijs Cultuur Sport Welzijn

Afdeling **Beleid en Programmering**
Onderwerp **Evaluatie en impuls Vensterscholen**

Bezoekadres
Europaweg 8

Postadres
Postbus
9700 AG Groningen

E-mailadres
info@ocsw.groningen.nl

Website
www.groningen.nl

Aan de leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 6148 Bijlage(n) 3

Ons kenmerk OS 12.3013461

Datum **19 APR 2012** Uw brief van

Behandeld
door **A. Schnieders**

Andere tijden, andere vensterscholen

Geachte heer, mevrouw,

In de tweede helft van 2011 is het functioneren van de vensterscholen geëvalueerd. Het onlangs gereedgekomen onderzoeksverslag bieden we u bij deze aan. Graag voeren wij met uw raad een opiniërende discussie over de resultaten van de evaluatie en over onze conclusies, zoals u die in deze brief aantreft.

Kort samengevat is de conclusie van de evaluatie dat het vensterschool-concept zoals dat zestien jaar geleden in Groningen gestalte kreeg, nog steeds goed is. Dit neemt niet weg dat een nieuwe impuls nodig en wenselijk is. Aanbevolen wordt de aandacht in de vensterscholen nadrukkelijker te concentreren op opvang en onderwijs, scholen de regierol te geven en als gemeente te focussen op wat er aanvullend nodig is om kinderen optimale ontwikkelingskansen te kunnen bieden. Die aanbevelingen corresponderen met de doelen van ons Integraal Jeugdbeleid. Wij ondersteunen ze dan ook van harte. Ook de schoolbesturen zijn positief. In de komende maanden willen we met betrokken partners de aanbevelingen uitwerken en vastleggen in een nieuw akkoord over de Groningse vensterscholen.

Achtergrond en aanleiding voor het evaluatieonderzoek

Zestien jaar geleden startten we in Groningen met de Vensterscholen, waarmee we een vruchtbare voedingsbodem creëerden voor veel nieuwe ontwikkelingen, activiteiten en afspraken om de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten. Groningen stond hiermee aan de wieg van de brede-schoolontwikkeling in Nederland, waarvan ons land er inmiddels 1600 telt. Veel brede scholen hebben gebruik gemaakt van kennis en ervaring uit Groningen.

Collegedebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Volgvel
Onderwerp

1 van 5

Vooral dankzij de vensterscholen is er in Groningen een hechte samenwerkingscultuur gegroeid rond kinderen en jongeren. Professionals geven aan daar veel waarde aan te hechten. Er is dus veel bereikt.

Maar er is in zestien jaar ook veel veranderd: in de samenleving en in het landelijke en lokale onderwijs- en jeugdbeleid. STIPS en CJG's deden hun intrede. Het openbaar schoolbestuur is verzelfstandigd en schoolbesturen kregen de wettelijke plicht te voorzien in een dekkend aanbod van onderwijs en opvang (dagarrangementen). Na zoveel jaren en in zulke gewijzigde omstandigheden is het wijs bestaande praktijken kritisch te beschouwen en te bezien of nieuwe impulsen nodig zijn om de zorg- en onderwijskwaliteit die ons voor ogen staat te kunnen blijven bieden. Daarom hebben we in ons collegeprogramma en in de vorig jaar vastgestelde nieuwe kadernota Integraal Jeugdbeleid 2011-2014 een evaluatie van de vensterscholen aangekondigd.

De Groningse Vensterscholen

In totaal participeren 34 basisscholen in een van de elf Vensterschoolverbanden, waarbij het aantal betrokken basisscholen per samenwerkingsverband varieert van twee tot zes. Naast basisscholen zijn in ieder samenwerkingsverband kinderopvangpartners, partners in de jeugdgezondheidszorg, peuterspeelzalen en bibliotheken vertegenwoordigd. Daarnaast participeren soms Jeugd en Jongerenteams (MJD), buurtcentra en -comités, wijkraden en -verenigingen, speeltuinverenigingen en middelbare scholen.

De gemeente Groningen faciliteert de Vensterscholen met zogeheten locatiemanagers, per wijk aangesteld om de samenwerking vorm, inhoud en structuur te geven. Zij zijn bijvoorbeeld verantwoordelijk voor de planning en het verloop van de plangroepen, de overleggen tussen de partners.

Zeven pijlers

Volgens het oorspronkelijke concept werken de partners in de Vensterscholen aan zeven pijlers in het belang van de ontwikkeling van schoolgaande kinderen:

- 1) een doorgaande lijn
- 2) integrale aanpak en samenwerken van instellingen
- 3) binnen- en buitenschoolse activiteiten
- 4) ouderbetrokkenheid
- 5) sluitend zorgsysteem
- 6) sociale cohesie en gemeenschapsvorming
- 7) benutten gebouwen

In het voorjaar van 2011 is een onderzoeksopdracht verstrekt aan bureau Zunderdorp (Den Haag). Vanaf de zomer 2011 is het onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek blikte zowel terug, naar de praktijk van samenwerking van de vensterscholen, als vooruit naar de gewenste inhoud en vorm van de samenwerking in de toekomst. De onderzoekers concluderen dat

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Volgvel
Onderwerp

2 van 5

veranderingen nodig zijn. Deze zijn in twee discussiebijeenkomsten in december 2011 besproken, waar leden van uw raad ook bij aanwezig waren.

De belangrijkste conclusies

De belangrijkste conclusies uit het rapport *Nieuwe verhoudingen, nieuwe dynamiek* vatten we als volgt samen:

- Alle betrokken partijen ervaren de meerwaarde van samenwerking gericht op het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen; niemand wil ermee stoppen
- Er is een goede samenwerkingscultuur, maar de huidige inhoudelijke pijlers (zie kader) van de vensterscholen sluiten niet meer in alle opzichten aan op de actuele doelstellingen van de partners. Bovendien bieden ze onvoldoende antwoord op de huidige maatschappelijke uitdagingen.
- Scholen voelen zich geen (mede)eigenaar van de vensterscholen, wat maakt dat de mogelijkheden van samenwerking onvoldoende benut worden.
- De huidige sturing, structuur en samenwerkingsverhoudingen binnen de vensterscholen zijn toe aan een herijking.

Aanbevelingen uit het onderzoek

De aanbevelingen van de onderzoekers vatten we in vijf punten samen:

- 1) Benoem de samenwerking tussen school en kinderopvang tot de kern van de vensterschool. Zorg voor ondersteunende cirkels om deze kern heen.
- 2) Kies een sterke inhoudelijke focus gericht op de doorgaande leer- en ontwikkelingslijn (oorspronkelijke pijler 1), ouderbetrokkenheid (pijler 4) en de inrichting van zorg in en om het onderwijs (pijler 5).
De overige vier van de oorspronkelijke pijlers behoren dan dus niet meer tot de kernopdracht. Geef de school dus geen rol als centrum om sociale cohesie te bevorderen. Het blijft van betekenis om onderwijs, opvang en zorg dicht bij elkaar te huisvesten, maar dat hoeft niet per definitie in één gebouw.
- 3) Doe recht aan de nieuwe verhoudingen met het onderwijs en leg de regie over de samenwerking voor kinderen bij de school. Neem als gemeente een andere rol aan: niet langer regisseur en aanstuurder, maar ondersteuner en facilitator.
- 4) Geef aandacht aan verdergaande professionalisering ten behoeve van kennisdeling, scholing, en procesondersteuning en wees naar ouders transparant over de inhoud en resultaten van de Nieuwe Vensterschool.
- 5) Werk met de schoolbesturen voor primair onderwijs en de kinderopvangorganisaties de inhoud en structuur van de Nieuwe Vensterschool uit en leg de afspraken vast in een 'Groninger Akkoord Nieuwe Vensterschool'

Wij ondersteunen de conclusies en achten de aanbevelingen zeer bruikbaar. Ook onze partners in onderwijs en opvang ondersteunen de conclusies en aanbevelingen. Hun eerste reacties treft u aan in bijlage 2.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Volgvel
Onderwerp

3 van 5

Naar een Groninger Akkoord Nieuwe Vensterschool

Op de vijfde aanbeveling gaan we hier kort nader in. De nieuwe afspraken zijn voor een belangrijk deel te beschouwen als een actualisering van ons (basis)onderwijsbeleid (de Lokaal Educatieve Agenda). In het nieuwe akkoord willen we breed gedragen afspraken maken die recht doen aan de actuele verantwoordelijkheden en rolverdeling tussen gemeente en schoolbesturen. Ons onderwijsbeleid is ingebed in ons integraal jeugdbeleid. Ook daarin staan we voor ingrijpende veranderingen, voortvloeiend uit de decentralisatie van de Jeugdzorg. In het Groninger Akkoord Nieuwe Vensterschool zullen we opvang, onderwijs én zorg in samenhang beschouwen.

Het evaluatieonderzoek biedt goede aanknopingspunten. Maar het zal duidelijk zijn, dat de uitwerking zorgvuldigheid en tijd vraagt. We willen met de 'Nieuwe Vensterscholen' starten in het schooljaar 2013-2014. Dat betekent dat we in het voorjaar van 2013 het Groninger Akkoord Nieuwe Vensterschool met alle betrokken partners moeten ondertekenen. Een jaar is niet lang. Gesteund door de positieve reacties uit het veld, vertrouwen we erop dat het gaat lukken. In de tussentijdse periode zullen wij uw raad periodiek over de voortgang informeren.

Opmerkingen bij het evaluatieonderzoek

Het evaluatieonderzoek richtte zich niet op de onderwijsinhoudelijke resultaten noch op de maatschappelijke opbrengsten van de vensterscholen. Uiteraard vinden wij deze vragen wel van groot belang. Er betrouwbaar antwoord op vinden is onderzoekstechnisch echter zeer complex (zoals we in de speciale bijeenkomst over het onderzoekstraject met de raadscommissie in juni 2011 hebben toegelicht). Om deze reden hebben we afgezien van een inhoudelijk onderzoek. Bij onze afweging speelde mee dat er momenteel een groot landelijk wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van brede scholen wordt uitgevoerd. De resultaten worden deze zomer verwacht. De resultaten zullen we bij de uitwerking van de vervolgspraken gebruiken.

Een tweede opmerking betreft de keuze ouders en kinderen in het onderzoek niet te raadplegen. Die keuze achten wij gerechtvaardigd omdat het onderzoek primair de samenwerking van de partners in de vensterscholen betrof. Wel zullen wij de ervaringen en wensen van ouders nadrukkelijk betrekken bij de uitwerking van vervolgspraken.

Eerdere uitspraken van uw raad

Bij deze evaluatie is door de onderzoekers rekening gehouden met de in de bijeenkomst van 23 juni door uw raadscommissie geuite wens de uitkomsten

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Volgvel
Onderwerp

4 van 5

van de evaluatie uit 2004 te gebruiken als vertrekpunt. Dit is gedaan door in deze evaluatie de zeven pijlers van de Vensterscholen te beschouwen

In uw motie *Extra impulsen voor de vensterschool* van 29 juni 2011 heeft u ons verzocht rekening te houden met de financiële gevolgen van de nieuwe impulsen voor de vensterscholen. Wat die financiële gevolgen zullen zijn, zal duidelijk worden bij de verdere uitwerking van de aanbevelingen. We zullen u er dan nader over informeren.

Op 30 juni 2010 heeft uw raad de motie *Onderwijsstad* aangenomen waarin u de ambitie uitspreekt dat Groningen op termijn dé onderwijsstad van Nederland moet zijn. U verzocht ons in dit kader ook het functioneren van de vensterscholen te onderzoeken. Met het voorliggend onderzoek hebben wij aan dat verzoek voldaan.

Tot slot

Wij hopen dat deze brief met bijlagen een goede basis vormt voor een constructieve discussie met uw raad over de toekomst van de Groninger vensterscholen en dat de uitkomsten ervan zullen bijdragen aan een hecht fundament onder het Groninger Akkoord Nieuwe Vensterschool. De eerste reacties uit het veld geven ons het vertrouwen dat alle betrokkenen zich er enthousiast en energiek voor willen inzetten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

■ BELEIDSADVIES & MANAGEMENT

ZUNDERDORP

BIJLAGE

Nieuwe verhoudingen, nieuwe dynamiek

Evaluatie / impuls Vensterscholen Groningen

23 februari 2012
Zunderdorp Beleidsadvies & Management
Den Haag

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Inhoudsopgave

Samenvatting

1. Introductie en onderzoeksopzet

2. De veranderende context

- 2.1 *Stads overstijgende ontwikkelingen*
- 2.2 *Stedelijke ontwikkelingen*
- 2.3 *Samenvatting*

3. Resultaten van de evaluatie

- 3.1 *Inrichting samenwerking, werkwijze en beleid in de Vensterscholen*
- 3.2 *Opbrengst van de gesprekken*
- 3.3 *Reflectie en conclusies*

4. Nieuw dynamiek, nieuwe verhoudingen

- 4.1 *Nieuw Stedelijk Vensterschool Akkoord als startpunt voor vernieuwing*
- 4.2 *Inhoudelijke vernieuwing*
- 4.3 *Nieuwe verhoudingen*
- 4.4 *Nieuwe agendering en borging*
- 4.5 *Tot besluit*

Bijlagen

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Samenvatting

Op initiatief van de gemeente Groningen hebben de partners in de Vensterscholen vanaf 1994 samengewerkt om kinderen betere ontwikkelingskansen te geven. De Vensterscholen hebben daarmee aan de voet gestaan van de Brede schoolontwikkeling in ons land. In 2004 zijn de Vensterscholen voor het eerst geëvalueerd. In het coalitieakkoord hebben de betrokken raadsfracties afgesproken de Vensterscholen wederom te evalueren. Er is sinds 2004 veel veranderd, zowel in de samenleving, in het landelijke en lokale beleid als in de verhoudingen tussen de verschillende partijen. De vraag is of alle partijen in de huidige tijd de Vensterschool als instrument zien om hun doelstellingen mee te bereiken. Deze vraag is hoofdvraag van deze evaluatie, waarbij het perspectief van de school als leidend is bestempeld. Want, zoals de wethouder dat heeft verwoord: *“het is in de klas waar de meerwaarde van de Vensterschool tot uitdrukking moet komen”*.

Deze onderzoeksvraag is in de eerste fase van dit onderzoek voorgelegd aan de besturen van de belangrijkste betrokken partijen, vervolgens aan verschillende groepen van medewerkers, zoals schooldirecteuren, locatiemanagers en medewerkers in de opvang, zorg en het naschoolse aanbod en ook vertegenwoordigers van een aantal schoolteams.

Resultaten

Het antwoord van de betrokken partijen is dat de bakens moeten worden verzet. Zeker, het is goed dat partijen kunnen samenwerken, bekend zijn met elkaar en vooral ook op de werkvloer elkaar weten te treffen. Maar menigeen mist de bindende werking van bereikte resultaten. Veel partijen en dan vooral ook de scholen herkennen zich niet in wat in de loop der tijd is gegroeid en ontwikkeld en ervaren de Vensterschool als iets wat ‘erbij’ komt, wat niet helpt om de kernopgaven te bereiken. Het gaat daarbij om een inhoudelijk probleem en een sturingsprobleem.

Inhoudelijk probleem

De zeven pijlers waren ooit het hart van de Vensterschool maar komen niet meer overeen met de huidige doelstellingen van partijen en bieden geen antwoord voor huidige uitdagingen. Resultaat is dat binnen de zeven pijlers wel één en ander gebeurt, maar incidenteel, niet voldoende, niet altijd resultaatgericht en lang niet altijd met vol enthousiasme van alle partijen.

Besturingsprobleem

Dankzij de infrastructuur voor samenwerking weten partners elkaar te vinden. De sturing, structuur en samenwerkingsverhoudingen binnen de Vensterscholen zijn echter problematisch. Scholen voelen zich geen ‘eigenaar’ en het concept is ook niet ‘school-eigen’. Dat maakt dat mogelijkheden lang niet altijd worden benut. De sturing via inzet van locatiemanagers is niet meer succesvol. Zij ontberen instrumentarium om dingen voor elkaar te krijgen en hebben geen duidelijke stedelijke aansturing.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

De nieuwe Vensterschool: nieuwe dynamiek, nieuwe verhoudingen

Geen enkele partij wil stoppen met de onderlinge samenwerking binnen de Vensterscholen om ontwikkelingskansen voor kinderen te verbeteren. Binnen het concept van “de nieuwe Vensterschool” moet er wel meer focus komen. In alle gesprekken en bijeenkomsten is veelvuldig gepleit voor een model van ‘concentrische cirkels’. De kern, het epicentrum van de Vensterschool, is het werk voor ouders en kinderen in onderwijs, opvang en zorg. Samenwerking in die kern moet dienstbaar zijn aan de doorgaande lijn. De regie ligt dan ook bij de primaire uitvoerder: de school. Om die kern staan vervolgens (naargelang kenmerken van de schoolpopulatie en de wijk) andere ringen van steun, voorzieningen en activiteiten in de wijk en andere beleidsdoelstellingen. Daarvoor ligt de regie bij andere partijen zoals de gemeente. Door wederzijdse afspraken en synergie ontstaat dan een logisch, samenhangend en eigentijds pakket van diensten dat alle partijen beter helpt hun doelstellingen te realiseren.

Wij pleiten ervoor om dit model te verankeren en verder te concretiseren in een Nieuw Stedelijk Vensterschool Akkoord tussen de betrokken partijen. Deze stedelijke afspraken over inhoud en besturing dienen als kader voor nieuwe afspraken die scholen, gemeente en partners met een grote mate van vrijheid maken en ook vastleggen, zodat overzicht mogelijk is wat in het kader van de nieuwe Vensterschool in de stad allemaal tot ontwikkeling is en wordt gebracht. De afspraken zijn in feite een annex bij het eigen schoolplan. Alle scholen en samenwerkingsverbanden kunnen vervolgens het predicaat ‘Vensterschool’ verkrijgen, indien invulling wordt gegeven aan de afspraken uit het akkoord. Het akkoord bevat afspraken over een drietal onderwerpen.

Nieuwe dynamiek,

Mits aangepast zijn de Vensterscholen nog steeds de plek én het middel om antwoorden te bieden op hoe de opdracht voor het onderwijs kan worden verenigd met opdrachten om samen te werken aan een doorgaande lijn, de zorg voor jeugd, ouderbetrokkenheid en antwoorden te formuleren hoe de ‘wijk’ kan helpen om de school sterker te maken.

Nieuwe verhoudingen

Om de nieuwe dynamiek te bevorderen én te borgen zijn ook nieuwe verhoudingen nodig. Waar in de pioniersfase van het concept een locatiemanager veel op gang kan brengen, is in de fase van consolidatie en vernieuwing het van belang dat partijen zélf de organisatie en coördinatie ter hand nemen. De gemeente moet daarbij niet zelf sturen, maar de betrokken partijen helpen hun coördinerende en uitvoerende taak te vervullen. Dat betekent dat scholen en dan vooral de schooldirecteur aan zet zijn binnen de eerste cirkels; de gemeente heeft een taak om naar gelang de vragen die er leven, de aansluiting met mogelijkheden in de wijk te bevorderen.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Voor sommige wijken zal dat aparte afspraken met zich mee kunnen brengen om in de benodigde verbindingen te kunnen voorzien.

Nieuwe agendering en borging

Een stedelijk akkoord moet worden bewaakt en regelmatig worden geactualiseerd om bij te sturen. Het verdient aanbeveling het overleg in het kader van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) te gebruiken om regelmatig ook bestuurlijk de balans op te maken hoe gewerkt wordt aan de gestelde inhoudelijke prioriteiten. Verder is het wenselijk om de professionaliseringsslag ook regelmatig te voeden met kennis en expertise. Dat kan heel goed via een Stedelijk Steunpunt onderwijs, dat de beschikbare kennis over het onderwijsveld bundelt, een rol speelt om de vele goede initiatieven in de stad bespreekbaar te maken en verder te brengen en tot slot ouders aan informatie helpt om de schoolkeuze te motiveren.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

1. Introductie en onderzoeksopzet

De Vensterscholen zijn een begrip in Groningen en ver daarbuiten. Als eerste in Nederland bracht Groningen de visie in praktijk die ten grondslag ligt aan de Brede Scholen en Integrale Kind Centra die nu in het hele land aan terrein winnen, namelijk dat bundeling van krachten bijdraagt aan ontwikkelingskansen voor kinderen. De Vensterscholen hebben nieuwsgierigheid in heel Nederland gewekt en op veel plaatsen navolging gekregen. Anno 2012, zestien jaar na de start van de Vensterscholen, is het tijd om opnieuw te toetsen of partijen met het concept van de Vensterscholen vooruit kunnen om hun doelstellingen te bereiken. Deels omdat voorlopers dikwijls te maken krijgen met de 'wet van de remmende voorsprong' en het daarom goed is om concepten eens in de zoveel tijd 'op te frissen', des te meer omdat daar alle aanleiding toe is. Maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van het opgroeien van kinderen en hun ouders, veranderende verhoudingen tussen gemeente en onderwijs, en nieuwe en veranderende taken en rollen voor de deelnemende partijen in jeugd en onderwijs leiden daartoe. Om die redenen heeft het college van B&W afgesproken de Vensterscholen te evalueren, zoals ook vastgelegd in het coalitieakkoord 2010-2014, om te bepalen of de huidige Vensterscholen nog wel overeenkomen met de verwachtingen en bedoelingen van betrokken partijen. Het resultaat van die evaluatie ligt voor u.

De Vensterscholen

Het doel van de Vensterscholen bij de start in 1996 is het vergroten van ontwikkelingskansen voor kinderen; het beoogde middel een betere samenwerking en afstemming tussen verschillende partijen rondom kind en ouders, dikwijls gehuisvest in één gebouw. In de evaluatie van de Vensterscholen uit 2004 van Sardes komt naar voren dat de Vensterscholen globaal op de goede weg zijn en dat op het gebied van samenwerking vooruitgang is geboekt. Er is wel opgeroepen tot een duidelijker identiteit: zijn de Vensterscholen te zien als een gebouw, als aanduiding voor een netwerk van samenwerkende instellingen rond de school of als een pedagogisch programma? Naar aanleiding van de evaluatie is de Vensterschool in een notitie "Opgroeien met de Vensterschool 2005-2010, Kadernotitie over de toekomst van de Vensterscholen" voor het college van B&W gedefinieerd als *'samenwerkingsverband in de wijk om verbinding te kunnen leggen tussen de drie leefwerelden waarbinnen onze kinderen opgroeien en zich ontwikkelen – thuis, school en de vrije (speel)tijd.'* *'De school heeft daarbij een sleutelfunctie' en 'randvoorwaarde voor het succes van de Vensterschool is de inzet en de mate van samenwerking tussen de partners in de wijk'.*

Anno 2012 kent Groningen negen samenwerkingsverbanden onder de noemer 'Vensterschool' en twee samenwerkingsverbanden onder de naam 'Vensterwijk'. In elke Vensterschool of Vensterwijk is een wijkgebonden overleg tussen de aangesloten partners.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

In totaal participeren 34 basisscholen in een van de elf Vensterschoolverbanden, waarbij het aantal betrokken basisscholen per samenwerkingsverband varieert van twee tot zes. Naast basisscholen zijn in ieder samenwerkingsverband kinderopvangpartners, partners in de jeugdgezondheidszorg, peuterspeelzalen en bibliotheken vertegenwoordigd. Daarnaast participeren soms Jeugd en Jongerenteams (MJD), buurtcentra en -comités, wijkraden en -verenigingen, speeltuinverenigingen en middelbare scholen. Volgens het oorspronkelijke concept werken de partners in de Vensterscholen aan zeven pijlers in het belang van de ontwikkeling van schoolgaande kinderen: een 'doorgaande lijn', 'integrale aanpak en samenwerken van instellingen', 'binnen- en buitenschoolse activiteiten', 'ouderbetrokkenheid', 'sluitend zorgsysteem', 'sociale cohesie en gemeenschapsvorming' en tenslotte 'benutten gebouwen'. De gemeente Groningen faciliteert de Vensterscholen met zogeheten locatiemanagers, per wijk aangesteld om de samenwerking vorm, inhoud en structuur te geven. Zij zijn bijvoorbeeld verantwoordelijk voor de planning en het verloop van de plangroepen, de overleggen tussen de partners.

Doel en benadering evaluatieonderzoek

Het doel van deze evaluatie is, zoals verwoord door de wethouder van Onderwijs en Jeugd in de speciale bijeenkomst van de raadscommissie in het voorjaar van 2011, te beoordelen of:

“de Vensterschool in de huidige tijd de diverse partijen helpt bij het realiseren van hun doelstellingen”

Deze vraag is de hoofdvraag geweest van dit onderzoek. In deze vraag komen een tweetal invalshoeken tot uitdrukking. De eerste is dat er, in de woorden van de wethouder, *“sinds de start van de Vensterscholen veel is gebeurd, de posities en onderlinge verhoudingen tussen de partijen die samen de Vensterscholen dragen zijn veranderd. Ook hebben de verschillende partners te maken met majeure beleidsontwikkelingen binnen hun eigen domein, zoals binnen het onderwijs Passend Onderwijs of de nadruk op opbrengstgericht werken. Alle partijen staan op het terrein van jeugd en onderwijs op een kruispunt van bestuurlijke en inhoudelijke vernieuwing.”* De vraag of de Vensterschool vanuit het oogpunt van deze veranderende verhoudingen nog bij de tijd is, is een eerste invalshoek in dit beleidsevaluatieonderzoek.

Tweede invalshoek is dat het functioneren van de Vensterschool nadrukkelijk niet alleen wordt beoordeeld vanuit de *gemeentelijke* doelstellingen maar ook vanuit die van de stakeholders die samenwerken in de Vensterschool. Overweging is dat de Vensterschool louter meerwaarde levert indien het bij de diverse partijen en beroepskrachten op enthousiasme kan rekenen. Zij zijn het die meerwaarde kunnen leveren voor de ontwikkelingskansen van kinderen, waar het in de Vensterschool om te doen is.

Collegedebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

De Vensterschool moet, met andere woorden, dienen aan wat op de werkvloer wenselijk wordt geacht om de ontwikkelingskansen van kinderen te kunnen stimuleren. Het onderwijs bekleedt daarin een bijzondere positie. Zoals verwoord door de wethouder: *“het is in de klas waar de meerwaarde van de Vensterschool tot uitdrukking moet komen. Het perspectief van de leraar en diens directie en besturen verdient bijzondere aandacht”*. In dit onderzoek is dit perspectief dan ook als leidend bestempeld.

Onderzoeksopzet

Voortvloeiend uit deze invalshoeken, is ervoor gekozen een evaluatie-aanpak te ontwikkelen die zowel inhoudelijk als procesmatig op maximaal draagvlak kan rekenen bij de belangrijkste stakeholders. In de eerste fase van het onderzoek is de onderzoeksopzet dan ook aan de orde gesteld bij de representanten van de vier belangrijkste partijen die betrokken zijn bij de Vensterscholen: Kinderopvang (SKSG), peuteropvang (Stichting COP groep), Openbaar Onderwijs Groep Groningen (O2G2) en Vereniging Christelijk Onderwijs Groningen (VCOG). Deze partijen hebben niet alleen hun instemming uitgesproken voor de aanpak maar ook hun opvattingen verwoord over het functioneren van de Vensterscholen in het licht van de eigen visie en doelstellingen.

In de tweede fase startte het inhoudelijke gedeelte van de evaluatie. Er zijn groepsgesprekken gehouden met respectievelijk schooldirecteuren, beroepskrachten in de zorg, opvang en buitenschoolse opvang (BSO), beleidsmedewerkers bij de gemeente en locatiemanagers. In totaal namen ongeveer 60 mensen deel aan de groepsgesprekken. Verder zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van een vijftal schoolteams van leerkrachten van Vensterscholen verspreid over de stad. Tot slot is nog gesproken met een tweetal directeuren van scholen die geen Vensterscholen zijn, maar waar vergelijkbare activiteiten in gang zijn gezet. In de groepsgesprekken is in de eerste plaats de balans opgemaakt van het huidige functioneren van de Vensterscholen. Dat is gebeurd aan de hand van de eerder genoemde zeven pijlers waaraan volgens het concept in de Vensterscholen wordt gewerkt. In deze gesprekken zijn de bevindingen van Sardes opnieuw voorgelegd (zie bijlage een). In de tweede plaats heeft elke deelnemer aan de gesprekken kenmerken benoemd van de gewenste situatie: wat zijn kenmerken van de “Vensterschool van de toekomst”? Wat moet behouden blijven? Wat is echt niet meer van deze tijd? De focus in de gesprekken lag op het inhoudelijke concept maar ook op de inrichting van het samenwerkingsverband en de rol die de gemeente en andere partijen in die samenwerkingsverbanden bekleeden.

In de derde fase is op een tweetal discussiebijeenkomsten gediscussieerd over de resultaten en conclusies, de overwegingen en aangrijpingspunten voor de Vensterschool van de toekomst. Aanwezig waren, naast vertegenwoordigers van eerdergenoemde partners in de Vensterschool, ook raadsleden, de wethouder en andere geïnteresseerden.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Deze onderzoeksopzet genereert een beeld van een dwarsdoorsnede van de Vensterscholen in de stad. Er is in alle wijken wel met een school gesproken, alle andere partijen zijn via de groepsgesprekken aan het woord gekomen. Met deze onderzoeksopzet staat ook niet één specifieke Vensterschool centraal. Dat maakt ook dat niet met ouders en kinderen is gesproken. Het gaat immers niet over hún Vensterschool, maar juist over de vraag hoe en in welke mate de gemeente en partners erin slagen hun doelen met de Vensterschoolaanpak gerealiseerd te krijgen.

Opbouw van dit rapport

Dit evaluatierapport presenteert de resultaten, en het kent voortvloeiend uit de genoemde benadering de volgende opbouw. Na deze introductie van de onderzoeksopzet, volgt in hoofdstuk twee een overzicht van de ontwikkelingen in de wereld van jeugd en onderwijs, waar de partijen in de Vensterschool in de afgelopen jaren mee te maken hebben gehad en nog zullen krijgen. In hoofdstuk drie volgt een samenvattend overzicht van de waarnemingen van partijen over de Vensterschool anno 2012, plus onze reflectie daarop. Hoofdstuk vier bevat vervolgens enkele aanbevelingen en uitgangspunten voor de 'nieuwe' Vensterschool.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

2. De veranderende context

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van voor de Vensterscholen relevante ontwikkelingen sinds de laatste evaluatie in 2004. Er is daarbij een onderscheid aangebracht tussen de landelijke beleidsontwikkelingen en wat er in de stad zelf aan beleid allemaal in gang is gezet en gaande is. Deze ontwikkelingen fungeren als kader, bedoeld om later in deze evaluatie de actualiteit van inhoud en inrichting van het samenwerkingsverband in de Vensterscholen te kunnen beoordelen.

2.1 *Stadsoverstijgende ontwikkelingen*

Veranderende rol van het onderwijs

De afgelopen jaren hebben veel discussies plaatsgevonden over wat nu van het onderwijs mag worden verwacht. In lijn met de aanbevelingen van de parlementaire enquêtecommissie - Dijsselbloem, wordt het onderwijsveld aangemoedigd zich meer te richten op de kerndoelen van het onderwijs. Het ministerie van OCW heeft dit vertaald in 'opbrengstgericht werken'. Dat betekent een grote nadruk op duidelijke leerdoelen, beter zicht op leerresultaten vooral op gebied van taal en rekenen en een planmatige en resultaatgerichte werkwijze om de prestaties van leerlingen te kunnen verbeteren en zo hoog mogelijk te maken. Gevolg is dat er minder tijd en prioriteit is voor taken die niet direct te maken hebben met primaire onderwijsdoelen.

De verhoudingen tussen gemeenten en het onderwijsveld zijn sinds het oprichten van Vensterscholen veranderd. In 2006 is met de wet Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) de verantwoordelijkheid over enkele beleidsterreinen, zoals vroegscholen, verschoven naar scholen. Partners in het jeugd- en onderwijsbeleid (in ieder geval schoolbesturen, kinderopvanginstellingen en peuterspeelzaalorganisaties) en gemeenten worden sinds die tijd geacht om gezamenlijk een Lokale Educatieve Agenda op te stellen en daarin afspraken te maken over onderwerpen waar belangen en opvattingen overlappen.

Opvang

Positie en opdracht van kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en andere partijen in de VVE is afgelopen jaren veranderd. Ten eerste zijn scholen, sinds de uitvoering van de motie-Van Aartsen-Bos, verplicht om buitenschoolse opvang aan te bieden aan kinderen en ouders. Ten tweede is op 1 januari 2005 de Wet kinderopvang van kracht geworden. Doel van de wet is om via marktwerking ouders keuzevrijheid te bieden en kinderopvangorganisaties te prikkelen tot competitie, kwaliteitsverbetering en kostenbesparing. Ten derde is de eerdergenoemde wet OAB is vanaf 1 augustus 2010 overgegaan in de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (wet OKE). Met deze wet is de wet- en regelgeving van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk op één lijn is gebracht. Gemeenten hebben een aanbodplicht voor uitbreiding van de voorschoolse educatie gekregen aan zeer jonge kinderen met een(taal) achterstand zodat zij niet achterlopen bij de aanvang van de basisschool.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Ontwikkeling Brede Scholen, groeiende vraag sluitende dagarrangementen en Integrale Kindcentra

Deels voortbouwend op de ontwikkeling van de Vensterschool zijn in Nederland inmiddels ongeveer 1500 'Brede scholen' opgezet. Ook in die scholen wordt (in verschillende vormen) gemikt op een samenhangend netwerk van toegankelijke en goede voorzieningen voor kinderen, ouders en buurt, met de school als middelpunt. Structurele samenwerking tussen scholen en één of meerdere instellingen voor kinderopvang, welzijn, zorg, cultuur en sport, en een gezamenlijke visie en een doorgaande lijn in de werkwijze zijn basale ingrediënten. Verschillen met de Vensterschool zijn dat deze Brede scholen dikwijls op één school zijn geconcentreerd, dat de schaal van de wijk vaak niet als uitgangspunt is genomen en dat het aantal partners kleiner is. Landelijk wordt de Brede Schoolvorming gestimuleerd, bijvoorbeeld via ondersteuningstrajecten en eerder door de beschikbaarheid van combinatiefunctionarissen. De volgende stappen in de 'samenwerking rondom de school' tekenen zich ook al af. Landelijk is een groeiende vraag te zien naar zogeheten 'sluitende dagarrangementen' voor kinderen. Het opzetten van deze sluitende dagarrangementen is een van de aanbevelingen die de SER in april 2011 deed om tijdsknelpunten voor werknemers te verminderen en de arbeidsparticipatie te verhogen. Voor deze arrangementen ziet de SER vooral een rol weggelegd voor onderwijs, kinderopvang, zorg en gemeente. Het kabinet wil experimenten ondersteunen om de ontwikkeling van dergelijke arrangementen te bevorderen. Op voorspraak van de VNG, het project 'Andere Tijden' en de task force Kinderopvang Onderwijs is een landelijke Kopgroep Integrale Kindcentra van een twintigtal betrokken wethouders ingesteld, waaronder ook van de gemeente Groningen.

Invoering Passend Onderwijs en transitie Zorg voor Jeugd

Met de in deze kabinetsperiode in gang gezette ontwikkelingen rond het Passend Onderwijs zijn (samenwerkende) scholen verplicht alle leerlingen een passende onderwijsplaats aan te bieden. Dit brengt voor samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs verplichtingen met zich mee op het gebied van zorg en ondersteuning in het onderwijs, kwalificaties van personeel, en het onderwijsaanbod. Voor gemeenten heeft de invoering in ieder geval consequenties voor de uitoefening van taken als leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting. Parallel hieraan is sprake van grote veranderingen in de Zorg voor Jeugd. Reeds enkele jaren zijn gemeenten verantwoordelijk voor het versterken van (lichte) opvoed- en opgroei-ondersteuning, vaak geboden in Centra voor Jeugd en Gezin (CJG). Vanaf 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor alle Zorg voor Jeugd, waaronder de zorg die nu onder de provinciale jeugdzorg, j-GGz en J-LVg valt. Het beoogde resultaat is een grotere nadruk op 'preventie' en het vergroten van samenhang in de zorg. De nieuwe verantwoordelijkheden betekenen ook een samenwerkingsopgave voor gemeenten en het onderwijs. De voorzieningen in beide 'circuits' zijn dikwijls bedoeld voor dezelfde jeugdigen en ouders, en afstemming en wederzijdse samenwerking zijn dan ook nodig.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Veranderingen in aanpalende domeinen

Er hebben zich ook belangrijke veranderingen voorgedaan in aanpalende domeinen. Sinds de invoering van de Wmo zijn gemeenten verantwoordelijk voor een breed takenpakket in de individuele en collectieve zorg en ondersteuning. In dit beleidsterrein vindt een ontwikkeling plaats in de richting van een grotere verantwoordelijkheid voor burgers en hun naasten, een sterker streven naar participatie en groeiende publieke inspanningen ter versterking van de 'civil society'. Tot slot is ook in het Grotestedenbeleid de afgelopen jaren veel veranderd. Sinds 2007 is sprake van extra inzet voor de zogeheten 'krachtwijken'. Voor de ontwikkeling van de Groningse wijken De Hoogte en de Korrewegwijk is op grond van dit beleid een extra financiële impuls beschikbaar gekomen. Het huidige kabinet heeft echter een streep gezet door de GSB aanpak.

2.2 Stedelijke ontwikkelingen

Veranderende verhoudingen tot het onderwijs

De belangrijkste verschuiving in de lokale verhoudingen is de verzelfstandiging van het Openbaar Onderwijs per 1 januari 2010, waardoor een belangrijke partner in de Vensterschool niet langer onder gemeentelijke besturing valt. Met de verzelfstandiging wordt onderstreept dat het onderwijsveld zelf verantwoordelijk is voor het realiseren van de eigen doelstellingen. De gemeente is en blijft verantwoordelijk voor handhaving van de leerplicht, de onderwijshuisvesting, het leerlingenvoer en de voorschoolse educatie, maar op andere beleidsthema's heeft de gemeente geen directe invloed. Via de Lokale Educatieve Agenda moeten gemeente en onderwijspartners afspraken maken over het onderwijsbeleid dat gezamenlijk wordt voorgestaan.

Voortvloeiend uit de verschoven landelijke focus staat voor de twee grootste Groninger onderwijsbesturen ook de onderwijsopbrengsten centraal, waarbij zoals een van de bestuurders dat verwoordt: "de kwaliteit van de leerinstructie, het waarborgen van effectieve leertijd, alsmede een gezond pedagogisch klimaat en individuele leerlingenzorg belangrijke instrumenten zijn".

Nieuwe ontwikkelingen in de samenwerking van onderwijs en opvang

Scholen zien het ook als hun verantwoordelijkheid om aan de slag te gaan met de eerder genoemde sluitende dagarrangementen en experimenteren volop met andere roosters en schooltijden en zoeken daarbij samenwerking met de opvanginstellingen in de stad. Voorbeeld daarvan zijn de initiatieven van O2G2 om samen met de SKSG onder de noemer van 'Vensterscholen van de toekomst' nieuwe dagarrangementen te ontwikkelen. Dit betreft onder andere experimenten om te komen tot integrale aansturing van onderwijs en kinderopvang. Doel is – uiteindelijk – het vergroten van de effectieve leertijd, te bereiken door de ontwikkeling van één pedagogisch regime. De kern van deze pilot is te omschrijven als Eén kind, één plan.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Essentieel om kwetsbare kinderen van de benodigde steun te voorzien en binnen het reguliere onderwijs te houden. Binnen het onderwijsveld leven ook wensen om personeel in de opvang ook in te kunnen zetten als klasse-assistenten binnen het onderwijs. Er zijn gesprekken gaande om uit te zoeken hoe dat gestalte kan krijgen.

Het gemeentelijk jeugdbeleid

De gemeente Groningen heeft verscheidene malen haar Integraal Jeugdbeleid herzien. Het gaat hier om het beleid dat gericht is op alle aspecten die met jeugd te maken hebben en betrekking heeft op diverse leefwerelden zoals het gezin, de kinderopvang, de school, de vrije tijd, de buurt en werk. In de kadernota Integraal Jeugdbeleid "Stad om op te groeien" heeft de gemeente met haar partners aangegeven ernaar te streven dat Groningen een van de aantrekkelijkste steden van Nederland is om in op te groeien, en is de ambitie verwoord dat Groningen wordt beschouwd als dé onderwijsstad van Nederland. De Vensterschool wordt nadrukkelijk gezien als onderdeel en instrument van het Integraal Jeugdbeleid. De wens is uitgesproken dat de verschillende werksoorten van de Vensterschool verder naar elkaar toe zullen groeien. De Vensterschool is neergezet als dé plek waar de gemeente de samenhang tussen de voorzieningen, binnen en buiten school, wil realiseren en waar ook nieuwe ideeën over jeugdbeleid uit de praktijk ontstaan en hun weg moeten vinden naar beleid. Belangrijke ontwikkeling in het lokaal jeugdbeleid is daarnaast de instelling van de Centra voor Jeugd en Gezin in diverse stadswijken.

Kinderactiviteiten

Een belangrijke recente ontwikkeling betreft aanscherping van het beleid voor kinderactiviteiten. De gemeente maakt de keuze om deze activiteiten alleen nog mogelijk te maken in wijken waar veel kinderen wonen in een 'kansarme, niet ontwikkelingsgerichte omgeving'. De activiteiten zijn gericht op zgn. doelgroepkinderen en hebben tot doel bij te dragen aan basisvaardigheden en talenten. Positief opvoeden is daarbij leidend principe; samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt daarbij van het grootste belang geacht.

Samenwerking met het lectoraat

Daarnaast is in september 2006 met de benoeming van de lector Integraal Jeugdbeleid bij de Hanzehogschool, ook de samenwerking tussen de gemeente Groningen en dit lectoraat van start gegaan. Binnen dit lectoraat zijn afgelopen jaren diverse studies naar relevante ontwikkelingen in de Vensterscholen (en later ook het CJG) uitgevoerd, waaronder ook het project "Pedagogische Kracht in de wijk" dat een kwaliteitsimpuls beoogde voor het functioneren van Vensterschool Koorenspoor. De gemeente Groningen draagt bij aan het lectoraat via personele inzet in de kenniskring van het lectoraat en het opstellen van een gemeenschappelijke werkagenda.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Gemeentelijk beleid in aanpalende domeinen

Aanpalende domeinen kennen ook ontwikkelingen die de Vensterscholen indirect 'raken.' In de gemeentelijke Wmo-nota geeft de gemeente aan te streven naar maximale participatie van alle burgers. Daarnaast benoemt de gemeente enkele handvatten voor een nieuw begrip van professionaliteit, dat meer uitgaat van wat mensen, in dit geval kinderen en hun ouders, zelf kunnen en moeten doen. Ouders zijn verantwoordelijk om voor hun kinderen voor goed onderwijs te zorgen. Deze verantwoordelijkheid moet helpen om tot duurzame leeropbrengsten te komen. Op het terrein van de wijkontwikkeling zet de gemeente het eigen beleid voort. Dit komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in de totstandkoming van het Nieuw Lokaal Akkoord (NLA) waarin de gemeente afspraken heeft gemaakt met de corporaties over – inrichting van - een wijkgerichte aanpak en ook prioriteiten heeft geformuleerd. Uitvloeisel van dit beleid zijn onder meer de STIP's, dat zijn informatiepunten in de wijk waar mensen voor informatie en steun terecht kunnen. In het kader van 'wijkgericht werken' organiseren welzijns- en andere organisaties hun dienstverlening in toenemende mate wijkgericht. De gemeente zoekt naar werkwijzen om de opgaven in de wijken van de stad ook organisatorisch vorm te geven.

Organisatorische ontwikkelingen

Er is vanaf 2005 niet alleen sprake geweest van veranderingen in het beleid. Ook in organisatorische zin hebben in de stad nogal wat veranderingen plaatsgevonden. Belangrijk zijn:

- als gevolg van landelijk beleid heeft een grote toename plaatsgevonden van het aantal kinderopvangaanbieders; die ook VVE programma's aanbieden;
- de speelzalen worden peuterscholen;
- Het faillissement van de stedelijke welzijnsorganisatie WING verdeelde het welzijnswerk onder diverse aanbieders in de stad;
- De SKSG is ook kinderactiviteiten gaan aanbieden en heeft ook de coördinatie van het naschoolse sport en spelaanbod van de locatiemanagers overgenomen.

2.3 Samenvatting

De Vensterschoolpartners van 1996 hebben andere posities, rollen en omgevingen dan de partners van 2012. Scholen moeten prioriteit geven aan verbetering van de onderwijsopbrengsten en hebben daarnaast te maken met toenemende verwachtingen op het gebied van buitenschoolse opvang en zorg. De gemeente heeft in relatie tot het onderwijs en enkele andere domeinen te maken met een beperkter sturingsinstrumentarium, wat de rol op veel beleidsterreinen doet verschuiven in de richting van een meer 'regisserende' en een minder sturende rol.

Collegedrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Partners in kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, zorg, welzijn, maatschappelijk werk hebben op hun beurt stuk voor stuk te maken gekregen met andere regimes, prikkels, verwachtingen en filosofieën; de verwachtingen van hen zijn dikwijls eerder gegroeid dan geslonken, maar tegelijkertijd hebben zij te maken gekregen met concurrentieverhoudingen en lagere (collectieve) budgetten, en daarnaast zijn er nieuwe partijen toegetreden. Dat speelveld noodzaakt als nooit tevoren tot samenwerking. Maar, kortom, op een geheel andere wijze dan in 1996 of 2005.

In het volgende hoofdstuk wordt de Vensterschool mede aan de hand van dit raamwerk van nieuwe opdrachten en andere verhoudingen beoordeeld; hebben genoemde ontwikkelingen voldoende hun weg weten te vinden naar aanpak en werkwijze van de Vensterscholen?

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

3. Resultaten van de evaluatie

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de beleidsevaluatie in termen van de gedane waarnemingen gepresenteerd. Voortvloeiend uit de benadering uit het eerste hoofdstuk loopt daar een tweetal invalshoeken als rode draad doorheen. De eerste is of gespiegeld aan de ontwikkelingen zoals gepresenteerd in het vorige hoofdstuk, de Vensterscholen nog bij de tijd zijn. De tweede is hoe de stakeholders het functioneren van de Vensterscholen beoordelen en wat hun wensen zijn ten aanzien van de Vensterschool van de toekomst.

De eerste paragraaf geeft een feitelijk beeld – wat is momenteel de praktijk van de Vensterscholen? In de tweede paragraaf worden in lijn met de in hoofdstuk 1 verwoorde benadering de opbrengsten van de gevoerde gesprekken gepresenteerd. Dit gebeurt ten eerste aan de hand van de zeven pijlers; hierin komt ook terug in hoeverre de Vensterscholen inspelen op de actuele context van partijen zoals dat in het vorige hoofdstuk is gepresenteerd. Ten tweede worden in deze paragraaf de opvattingen over “de nieuwe Vensterschool” gepresenteerd. De derde paragraaf is voor rekening van de onderzoekers. In deze paragraaf reflecteren wij op de opbrengsten en trekken wij onze conclusies.

3.1 Inrichting samenwerking, werkwijze en beleid in de Vensterscholen

Inrichting van de samenwerking

Zoals eerder genoemd zijn er op dit moment elf samenwerkingsverbanden, negen Vensterscholen en twee Vensterwijken. Per samenwerkingsverband functioneert een plangroep. Er is van deze plangroepen geen instellingsbesluit of iets dergelijks beschikbaar. Afgaande op de inhoud van de verslagen van gehouden bijeenkomsten blijken deze overleggen in de volgende functies te voorzien: het maken van afspraken over gezamenlijke activiteiten, informatie verstrekken en delen over wat er in de wijk allemaal speelt, subsidieaanvragen coördineren en zo nodig ook nieuw stedelijk beleid introduceren en daarmee ook voorwaarden voor de uitvoering in kaart brengen. Er zijn geen convenanten, beleidsregels of andere afspraken die stedelijke kaders aangeven voor deze taken en de besluitvorming daarover in de plangroepen. De plangroepen worden voorgezeten door de ‘locatiemanagers’. Dat is een door de gemeente mogelijk gemaakte functie waarvoor in de begroting van 2011 in totaal 367 duizend euro voor is beraamd. Volgens een vastgestelde functieomschrijving “ondersteunt en begeleidt de locatiemanager de ontwikkelingen binnen de vensterschool, vertaalt het beleid naar de praktijk, voert regie op de uitvoering en levert een bijdrage aan de visieontwikkeling op het Vensterschool concept”. Behalve het voeren van overleg zijn er geen echte sturingsinstrumenten op de verschillende partijen in de Vensterschool. Er is voor zover bekend geen verbinding met de wettelijke taken die de gemeente op het onderwijsveld moet uitvoeren zoals de handhaving leerplicht, het verzorgen van het leerlingenvervoer en de zorg voor de onderwijshuisvesting.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Algemene werkwijze

Jaarlijks stellen de plangroepen een activiteitenplan vast, waarin per pijler is aangegeven wat partijen van plan zijn te ondernemen. Daarbij zijn geen beoogde resultaten benoemd. De locatiemanagers maken jaarlijks een rapportage die inzicht geeft in wat allemaal is ondernomen. Deze rapportages worden in de betreffende plangroep besproken en vastgesteld. Verder wordt weinig met deze rapportages gedaan, de verzamelde rapportages geven in elk geval geen aanleiding om binnen welk kader dan ook nieuwe of andere prioriteiten te stellen. Na 2007 is ook geen stedelijk projectleider meer beschikbaar die de locatiemanagers aanstuurt en in de rapportages kan voorzien die binnen de gemeente en tussen de gemeente en partners aanleiding kunnen geven tot nadere initiatieven en voorstellen.

Beleid

Het college van B&W heeft de vorige evaluatie van de Vensterscholen nog wel vastgesteld, maar geen nieuwe initiatieven aan de raad voorgelegd. De evaluatie is wel aanleiding geweest om het gemeentelijk beleid voor de Vensterscholen 'structureel' te maken, wat in de praktijk inhoudt dat de functie van locatiemanager is gecontinueerd en uiteindelijk – jaarlijks een bedrag van rond de acht ton in het kader van uitvoering van Vensterscholen beschikbaar wordt gesteld.

3.2 Opbrengst van de gesprekken

Allereerst wordt in deze paragraaf het huidige functioneren van de Vensterscholen belicht. Dat gebeurt aan de hand van de zeven pijlers, bij elke pijler wordt eerst kort aangegeven waarover het dan gaat. In het tweede deel komen de opvattingen en verwachtingen aan de orde over wat nu kenmerkend moet zijn voor de toekomstige Vensterschool.

1. Samenwerking

Deze pijler betreft de samenwerking tussen het onderwijs, opvang en alle disciplines die zich richten op jeugdigen tussen 0-15 jaar. De samenwerking staat in dienst van de andere pijlers van de Vensterschool. In de samenwerking is de ontwikkeling van het kind in al zijn veelzijdigheid uitgangspunt.

Uit de evaluatie van Sardes blijkt al dat partijen elkaar op een aantal thema's gemakkelijk weten te vinden. Anno 2011 is het algemene beeld niet veel anders. In alle wijken in de stad is in het kader van de Vensterschool of Vensterwijk een infrastructuur van instellingen in stand gehouden, waardoor partijen op zijn minst weet hebben van elkaars bestaan en gemakkelijk afstemming mogelijk is.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

De infrastructuur van samenwerkende instellingen is ook benut om draagvlak te verwerven voor nieuw beleid en de uitvoering van het betreffende beleid mogelijk te maken. Denk bijvoorbeeld aan de veranderingen in de Zorg voor Jeugd of het VVE-beleid. Er zijn echter wel grote verschillen per wijk, in aanpak maar ook in de mate waarin betrokkenen zich – nog - bewust zijn van de bedoelingen van de Vensterschool. Vaak ook is naar voren gekomen dat de samenwerking wel afhankelijk is van de mate waarin personen eraan willen trekken.

Samenwerking in de plangroepen

In algemene zin valt op dat positiever wordt gesproken over samenwerking op de 'werkvloer' dan over de samenwerking op schaal van de wijk in de vorm van de plangroepen. Veel partijen zijn kritisch over de plangroepen. Teneur in de gemaakte opmerkingen is dat het op zich nuttig is om te weten wat er allemaal speelt in de wijk, maar wat er wordt besproken bindt niemand en raakt ook niet de praktijk van wat er allemaal op school gebeurt.

Samenwerking op de werkvloer

Het hebben van direct contact met medewerkers van andere partijen die met de kinderen te maken hebben wordt zeer gewaardeerd. In veel gesprekken is gewezen op het belang van korte lijnen, het even bij elkaar kunnen binnenlopen om af te stemmen. De 'korte lijntjes' helpen partijen om signalen uit te wisselen en afspraken te maken hoe op een kind of op een situatie een oogje in het zeil wordt gehouden. Er is daarbij wel op een aantal afhankelijkheden gewezen. Ten eerste moet de schooldirecteur het belang van afstemming op de werkvloer wel nodig vinden om de eigen doelen te bereiken. Dat gebeurt niet overal; waar schooldirecteuren zich wel voluit hebben verbonden loopt het ook beter, zo is de mening. Verder is met nadruk gesteld: hoe meer in elkaars buurt, hoe gemakkelijker en prettiger het gaat. In die zin is gezamenlijke huisvesting een absolute plus. Tot slot valt het signaal te beluisteren dat stedelijk opererende instellingen wel het belang van afstemming op de werkvloer moeten onderschrijven (en dus ook tijd voor hun medewerkers moeten inruimen).

De regierol en de locatiemanagers

Een apart onderwerp van gesprek betreft de vraag waar de regie moet liggen. Nu vervullen de locatiemanagers deze rol. Over de wenselijkheid en effectiviteit van deze inzet wordt zeer verschillend gedacht. Binnen het onderwijs lopen de opvattingen uiteen van 'zo snel mogelijk mee stoppen, want dat is onze rol' tot opvattingen die de wenselijkheid van een onafhankelijke inzet onderstrepen. Deze verschillende oriëntaties zijn ook terug te vinden bij de andere partijen die betrokken zijn bij samenwerking in het kader van de Vensterscholen. Veel instellingen kunnen zich vinden in een grotere regierol voor de schooldirecteur in de plaats van locatiemanagers. "Dat is de beste manier om beter aan te sluiten bij de vragen van het onderwijs", zo wordt gesteld.

Collegedebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Maar, zeggen zij erbij, dan moet er wel een vraag om steun vanuit de school komen. Dat is niet op voorhand vanzelfsprekend. Scholen zijn naar binnen gerichte organisaties, die zeker wanneer men onder druk staat de neiging hebben zich af te sluiten voor steun van buiten, zo wordt gesteld. In die redenering is ook naar voren gekomen dat het wenselijk is dat de onderlinge samenwerking getrokken wordt door een onafhankelijke derde, in de persoon van de locatiemanager. De locatiemanagers zelf wijzen in dit kader ook op het feit dat al te gemakkelijk over het aangaan en onderhouden van samenwerkingsrelaties tussen uiteenlopende partijen wordt gesproken; het voeren van de procesregie is een vak apart. Samenwerking is immers lastig, niet vanzelfsprekend en veronderstelt ook wel ruimte, capaciteit en deskundigheid, die zeker bij de kleine scholen niet altijd voorradig is. Verder zijn veel partijen ook wel doordrongen van het feit dat samenwerking veelal ook – onafhankelijke – gangmakers vergt, die ook oog hebben voor het noodzakelijke onderhoud aan samenwerkingsrelaties. Menig directeur heeft te kennen gegeven dat inzet van onafhankelijke procesondersteuning ‘je ook scherp houdt’ en kan helpen te laten zien dat in aanleg meer hulpbronnen beschikbaar zijn dan sec vanuit de school is/ wordt gedacht.

2. Doorgaande lijn

De doorgaande lijn is de pedagogische en programmatische aansluiting tussen enerzijds de voorschoolse periode en de basisschool, en tussen de basisschool en het voortgezet onderwijs, en anderzijds de pedagogische en programmatische aansluiting tussen school en de voorzieningen buiten de school in de opvang en vrije tijd.

Het is goed om te bedenken dat juist op deze terreinen belangrijke inhoudelijke en organisatorische veranderingen hebben plaatsgevonden. In de gesprekken is duidelijk gesteld dat samenwerking in het kader van de Vensterscholen ook heeft geholpen om deze veranderingen een plaats te geven. Dat geldt bijvoorbeeld voor het VVE beleid: over dit onderwerp is op tafel gekomen dat afstemming van opvang met het onderwijs goed verloopt, met wederom de kanttekening dat dat lang niet overal het geval is. Het komt nog steeds voor dat instellingen verschillende programma's gebruiken of dat scholen niet kennis willen nemen van de overdracht of – en dat is ook gemeld, niet van alle opvanginstellingen ook informatie over de kinderen ontvangen. Zowel scholen als opvanginstellingen stellen dat er in het nog veel meer uit te halen valt uit het samen ontwikkelen van een doorgaande lijn. De overdracht kan nog veel beter; er zijn ook andere onderwerpen genoemd zoals het samen ontwikkelen van een visie op aard en bevordering van spelen van kinderen, het tegengaan van pesten/ zorgen voor goede omgang en de pedagogische benadering in binnen- en buitenschoolse voorzieningen. Scholen ervaren de inzet van de bibliotheek als een belangrijk middel om taalontwikkeling bij kinderen te stimuleren.

Collegedebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Een aantal scholen noemt de doorgaande lijn, die samen met de opvanginstelling is ontwikkeld nadrukkelijk ook de kern van 'hun' Vensterschool. "Zo laten wij aan iedereen en niet in de laatste plaats aan de ouders zien: Wij horen bij elkaar".

Er is ook wel gewezen op enkele knelpunten in de inhoudelijke, programmatische afstemming tussen onderwijs en opvang. Hoe groter de fysieke afstand tussen beide instellingen hoe lastiger; verder is ook wel gewezen op het kwaliteitsverschil van personeel van beide instellingen en is in een enkel geval ook naar voren gebracht dat de afstemming op school wordt bemoeilijkt doordat de opvanginstelling eigen lijnen volgt en niet op voorhand vanuit de visie van de school wil werken.

3. Naschoolse activiteiten

Er wordt weinig samenhang ervaren in de overgangen van de school met de naschoolse activiteiten. Er is wel een fors aanbod aan naschoolse activiteiten en vanuit het perspectief van de school is dat aanbod soms zelfs de eerste associatie met de Vensterschool. Er is ook waardering voor sommige activiteiten, maar algehele 'sfeer' rond het geheel aan wijk gebonden naschoolse activiteiten is dat het als extra wordt ervaren, als extra aanbod bovenop het toch al drukke schoolprogramma. Het idee van de activiteitenladder is binnen het onderwijs niet echt aangeslagen. Scholen zien geen verantwoordelijkheid voor zichzelf om te bevorderen dat kinderen lid worden van sportverenigingen. Het wordt niet ervaren als versterking van de kerntaak waar scholen verantwoordelijk voor zijn.

Wederom vanuit perspectief van de school zijn er ook vragen over de deskundigheid en professionaliteit van de mensen die de naschoolse activiteiten uitvoeren.

Instellingen die naschoolse activiteiten uitvoeren beamen dat er weinig vraag is. Zij wijzen op de geringe betrokkenheid van scholen, al wisselen de ervaringen per school.

4. Sluitend zorgsysteem

Volgens de aanvankelijke definitie draaide deze pijler om een systeem van signalering, preventie, verwijzing, zorg en hulpverlening voor kinderen en (hun ouders) gedurende hun ontwikkeling van 0 tot 15 jaar. In de Zorg voor Jeugd en de begeleiding en ondersteuning van leerlingen met gedrags- of leerproblemen is veel veranderd sinds het verschijnen van het Sardes rapport; in de inrichting van het stelsel, in het lokale beleid van partijen en er staan zoals gezegd veranderingen op stapel.

De huidige inzet in de Vensterscholen kenmerkt zich door de inzet van sociaal verpleegkundigen op de scholen; afspraken over de wijze van melden van signalen en misstanden, de ontwikkeling van de CJG's op een achttal plaatsen in de stad en tenslotte door de beschikbaarheid van zorg en advies in en om de school. Scholen (en schoolbesturen) vullen de zorg op school op verschillende manieren. De grotere schoolbesturen hebben een eigen beleid op zorggebied en zijn ook al bezig te anticiperen op hun verantwoordelijkheid bij invoering van Passend Onderwijs.

Collegiebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

De sturing op het zorgsysteem is meer bij het CJG komen te liggen, voor de locatiemanagers is hier dus steeds minder een rol weggelegd.

Indruk uit de gesprekken is dat er veel is verbeterd sinds de laatste evaluatie. De gehele aanpak heeft enorm aan professionaliteit gewonnen met de kanttekening dat afstemming beter verloopt wanneer het allemaal een beetje 'behapbaar' is. Hoe groter de verbanden hoe lastiger de afstemming.

In alle gesprekken is gezegd dat de inzet van de sociaal verpleegkundigen van de GGD, en dan vooral de aanpak geschoolde zorg zeer gewaardeerd wordt. Er zijn wel opmerkingen over de continuïteit van deze inzet. Er moet niet onnodig worden gewisseld; bij een wisseling van personen gaat ook veel vertrouwdsheid verloren. Veel gesprekspartners zijn daarnaast van mening dat de invoering van de Verwijsindex Zorg voor Jeugd ten koste is gegaan van de – informele – overleggen tussen medewerkers over hoe problemen in de ontwikkelingen van kinderen kunnen worden aangepakt. Men is van mening dat de nieuwe manier van werken in de hand werkt dat er veel minder signalen wordt gemeld en gedeeld. Het lijkt erop dat veel mensen onduidelijkheid ervaren in hoe zij de systematiek goed kunnen gebruiken.

Ondanks de geboekte verbeteringen, zijn de bij de zorg betrokken partijen kritisch over de huidige status én de toekomst van de sluitende zorgaanpak. De indruk is dat in sommige gevallen scholen zich minder betrokken en aangesproken weten; van de kant van het onderwijs komt weer het signaal dat helderheid soms ontbreekt over wanneer wordt overgepakt én weer wordt teruggekoppeld.

De problematiek van de zorg op school is een groot, ingewikkeld vraagstuk, waar, gelet op de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs en de jeugdzorg, nog veel afstemming nodig is over wat op school moet gebeuren, wat binnen het CJG plaatsvindt en wat aanvullend daarop allemaal nog moet gebeuren. Binnen de huidige manier van werken van de Vensterscholen lijkt dat op dit moment een te lastige opgave om deze opdracht duurzaam te klaren.

5. Ouderbetrokkenheid

Van meet af aan is in het kader van ontwikkeling van de Vensterscholen veel aandacht uitgegaan naar ouderbetrokkenheid. In aanvang ging het zowel om de betrokkenheid van ouders op de opvoeding, ontwikkeling en schoolloopbaan van hun kind, als om de actieve participatie van ouders aan activiteiten op de school en de opvang. Expliciete doelstelling bij aanvang was zelfs om mensen zich echt 'eigenaar' te laten voelen van de Vensterschool.

Er is weinig gerichte en gestructureerde aandacht geweest voor de betrokkenheid van ouders bij de Vensterschool. De aanbevelingen van het Sardes-onderzoek om hier extra aandacht aan te besteden, aangewakkerd door het benoemen van duidelijke doelen en resultaatsafspraken, hebben weinig navolging gekregen.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Er zijn geen doelen benoemd en het is onduidelijk gebleven of het nu om *bereik* of om *participatie* gaat. Dat maakt ook dat weinig kan worden gezegd over de geboekte resultaten. Er zijn initiatieven, maar het is allemaal erg incidenteel en initiatieven zijn niet opgezet vanuit een gezamenlijk idee over nut en noodzaak en hoe de activiteiten moeten worden aangepakt. Er is ook de kritiek dat wat er gebeurt ook erg organisatie – en aanbodgericht is neergezet.

Er is weinig zicht op de vragen, wensen en verlangens van ouders. Veel ouders zijn 'handelingsverlegen'; men moet leren vragen te stellen aan leerkrachten over hoe het gaat met hun kind.

Toch is ook sprake van nieuwe ontwikkelingen. Een aantal scholen is aan het experimenteren met nieuwe manieren van overleg en samenwerking met ouders om hen te betrekken bij het beleid dat de school aan het voeren is. Een voorbeeld hiervan is de pilot 'Brugfunctionaris' op de Pendinghe en de Bisschop Bekkersschool met als doel de relaties tussen enerzijds de school en anderzijds ouders en hun gezinnen te verbeteren. Verder is er op initiatief van de raad een pilot 'Ouderbetrokkenheid' in de wijk Beijum geïnitieerd. Scholen vragen zich daarbij wel af of dit thema op schaal van de wijk moet worden vormgegeven. Ook is in veel gesprekken naar voren gekomen dat de CJG ontwikkeling een flinke impuls heeft gegeven aan de ouderbetrokkenheid.

6. Sociale cohesie en wijkverbetering.

In eerste beeld van de Vensterscholen lag duidelijk het concept ten grondslag van de school als 'brandpunt van de wijk', waarin uiteenlopende activiteiten ten behoeve van de wijksamenleving plaatsvinden en waar de wijk ook de pedagogische infrastructuur uitmaakt die ouders en kinderen tot steun is bij hun ontwikkeling. Dit concept ligt ook ten grondslag aan de drie multifunctionele accommodaties (MFA's) die in de stad zijn gerealiseerd.

De vraag is hoe aangekeken wordt tegen een begrip als de pedagogische infrastructuur in de wijk. Menig school herkent zich niet in deze benadering, al zijn er ook uitzonderingen wanneer het bijvoorbeeld gaat over de betrokkenheid van scholen bij een concept als "Vreedzame wijk". Geen van de geïnterviewde scholen is van mening dat dat de school een middel is of moet zijn om gemeenschapsvorming en ontmoeting in de wijk te stimuleren. Geen van de andere gesprekspartners is overigens die mening wel toegedaan.

7. Benutten gebouwen

In de eerste gedachten over de Vensterschool is als streven verwoord dat het wenselijk is om in elke wijk een MFA te realiseren, waarin verschillende functies voor kinderen (en hun ouders) bij elkaar zijn gebracht die bijdragen aan gerichte inhoudelijke en pedagogische samenwerking en gemeenschapsvorming.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

In een drietal wijken is deze ambitie gerealiseerd (Vinkhuizen, Selwerd en Hoogkerk), maar daar is het bij gebleven. Een beeld van de school als 'brandpunt' van de wijk, waar alles samenkomt en waar alle partijen in de wijk ook gebruik kunnen maken van het gebouw is anno 2012 geen gedeeld vertrekpunt meer.

Vaak wordt de Vensterschool vereenzelvigd met de drie gerealiseerde accommodaties. Ouders en schoolteams van nabijgelegen scholen spreken over het 'gebouw verderop' wanneer zij spreken over de Vensterschool. Daar vinden bijvoorbeeld de extra activiteiten voor kinderen plaats of is de opvang georganiseerd.

De drie gebouwen zijn blikvanger. Niet altijd in positieve zin: "het zijn gewoon geen scholen meer", zo stelde een van de directeuren met een school in een van de drie MFA's. Uit een apart onderzoek naar de beheerproblematiek van de drie grote Multifunctionele accommodaties in de stad komt duidelijk naar voren dat weinig is geregeld voor het beheer van de gemeenschappelijke ruimten. De locatiemanagers kunnen dat beamen: bij ontstentenis van heldere uitgangspunten en afspraken is een aantal van hen veel tijd kwijt met kort gezegd 'pappen en nathouden' en zorgen dat de gemeenschappelijke ruimten bruikbaar blijven. Omdat mogelijk ook de gesubsidieerde arbeid op termijn dreigt weg te vallen moeten er oplossingen komen voor de beheerproblemen.

Hier is ook de vraag aan de orde hoe partijen aankijken tegen multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen. Dat blijft een weerbarstig thema. In de gesprekken zijn veel voorbeelden van een dergelijk gebruik over tafel gegaan waar het prima loopt, en dan vooral wanneer de school kan bepalen hoe het gaat en wat de regels zijn waarmee moet worden rekening gehouden. Er zijn echter ook voorbeelden over tafel gegaan waar een gezamenlijk gebruik van klaslokalen en bijvoorbeeld gymzalen veel minder vanzelf gaan. Eerder is al gemeld dat in elkaars nabijheid verkeren een belangrijke voorwaarde is om goed te kunnen samenwerken; dat kan ook bereikt worden met concepten als de 'kindercampus' waar elke voorziening een eigenstandige, herkenbare plek heeft.

3.2.2 De nieuwe Vensterschool

In alle gesprekken is aan de orde gekomen hoe ieder het "ideale plaatje" invult van de Vensterscholen. Enigszins abstraherend van de uitkomsten zijn de volgende lijnen te trekken.

1. *Onderwijs, opvang en zorg is de kern*

"Natuurlijk moeten we de samenwerking voortzetten in het kader van de Vensterscholen". Dat zegt iedereen. Maar het moet wel anders. Qua inhoud en qua verantwoordelijkheden. Veel partners willen af van het idee van de pijlers. Het is breed, te omvattend en het weerspiegelt naar de mening van menig gesprekspartner onvoldoende waarvoor de Vensterscholen anno 2012 moeten staan.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

De kern is onderwijs, opvang en zorg. Met name van de kant van scholen, maar ook van de kant van de opvanginstellingen is met nadruk gesteld dat het vensterschoolconcept primair gaat over het in samenhang brengen van onderwijs, opvang en zorg, uitgedrukt in de doorgaande lijn. De relatie tot de wijk doet ertoe, maar wordt niet als kern van het concept gezien.

2. Ouderbetrokkenheid als thema

Een tweede thema dat boven komt drijven is het belang dat aan de betrokkenheid van ouders wordt gehecht. In veel gesprekken is benadrukt dat dit thema veel meer aandacht moet krijgen. Daarbij is benadrukt dat het allemaal minder 'aanbodgestuurd' moet en samenwerkingspartners meer grip moeten krijgen op wat nu de vraag is van ouders en vervolgens ook hoe deze vraag dient te worden geactiveerd.

3. Partijen kunnen opgaven niet alleen aan en het belang van korte lijntjes

Er is geen partij die niet intensief wil of moet samenwerken. Groningen beschikt met de Vensterschool over een potentieel goede infrastructuur die dat aanmoedigt. Het is een gelukkige omstandigheid dat – mogelijk als gevolg van de Vensterscholen in de stad – de opvangorganisaties de keuze hebben gemaakt om nabij de school de eigen huisvesting te zoeken. Gelukkig, omdat in die gevallen ook een goede basis is gelegd voor samenwerking en afstemming tussen de school en de opvang. Deze nabijheid, de korte lijntjes zijn veelvuldig genoemd als dé basis om ook tot goede afspraken te komen over een gezamenlijke 'doorgaande lijn', zijnde de gezamenlijke leidraad om de kinderen vanuit een gemeenschappelijk kader aan te spreken, ouders te bejegenen en afspraken te maken wie wat doet. Dergelijke samenwerking is op meer terreinen mogelijk en de Vensterschool wordt gezien als logische infrastructuur om andere kwesties aan te vatten die partijen niet 'alleen kunnen oplossen.' De veelvuldig gemelde korte lijntjes zijn belangrijk om zonder al te veel overleg en organisatie tot inhoudelijke afstemming te komen. Zoals al gemeld is daarbij wel naar voren gekomen dat de samenwerking op de werkvloer onder druk staat.

4. Het moet resultaatgerichter

Een belangrijke wens is dat de Vensterscholen veel doelgerichter leren opereren en niet zozeer de activiteiten benadrukken maar juist de resultaten die moeten worden bereikt. Hiermee is ook een belangrijk kritiek punt naar voren gebracht op de huidige aanpak. Niemand kan goed de vinger leggen op wat nu de opbrengsten zijn.

5. Verder professionaliseren

Een laatste thema betreft het belang van verdere professionalisering. Dit begrip heeft verschillende ladingen verkregen. In de eerste plaats is veelvuldig naar voren gekomen hoe belangrijk goede informatie is over wat elders in het land gebeurt en hoe elders oplossingen zijn gevonden. Verder is regelmatig verteld hoe nuttig scholen en opvang de initiatieven tot gezamenlijke scholing vinden.

Collegedebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Dat levert een scherper beeld op wat nodig is om de gezamenlijke doorgaande lijn uit te werken. De bijvangst is een beter begrip van elkaars werk en daarmee ook een bredere basis voor duurzame samenwerking.

Met dit soort initiatieven voed je ook een cultuur van samenwerking waarbij het logisch en normaal is dat andere partijen bij jou in keuken kunnen kijken. Tot slot is nog gewezen op de inhoud van het begrip professionaliteit in relatie tot zoiets als de civil society: ouders en wijkbewoners hebben een eigen verantwoordelijkheid in het aanpakken van de problemen rond zorg, educatie en opvoeding.

3.3 Reflectie en conclusies

Het is lastig om anno 2012 de vraag te beantwoorden of het beeld van het functioneren van de Vensterscholen wezenlijk anders is dan Sardes in 2005 heeft opgetekend.

Er zijn alleen al op het terrein van de zorg zoveel ontwikkelingen geweest, dat vergelijkingen op voorhand mank gaan. Wie de in de eerste bijlage opgenomen samenvatting van het Sardesrapport erbij pakt, kan vaststellen dat het overall beeld niet wezenlijk anders is. De conceptuele onduidelijkheden spelen nog steeds parten; de opmerking uit de eerdere evaluatie dat het concept Vensterschool voor meerderlei uitleg vatbaar is, is onverminderd actueel. Nog steeds worden ook weinig meters gemaakt op een vraagstuk als de ouderbetrokkenheid.

Mogelijk zelfs meer nog dan destijds ervaart menig school de Vensterschool als iets wat ver van hen afstaat en over onderwerpen gaat die allicht belangrijk zijn, maar elke keer weer aandacht vragen bovenop wat allemaal in het eigen jaarprogramma aan activiteiten en werkzaamheden is beschreven. Scholen hebben niet de indruk dat de Vensterschool hen helpt om de aangescherpte focus binnen het onderwijs op vergroting van leeropbrengsten gestalte te geven.

Inhoudelijk gesproken is er in de scholen volgens partijen veel gebeurd op het terrein van de doorgaande lijn, de inzet rond VVE, de zorg voor jeugd en op het terrein van samenhang tussen binnen – en buitenschoolse activiteiten. Veel beleid heeft zijn weg gevonden, al zijn bij met name de zorg voor jeugd vraagtekens te zetten of het allemaal even helder is en of de geboden sturing voldoende is om de problemen op te lossen.

Er is ook nauwelijks sprake van sturing op het Vensterschoolconcept. Er zijn geen afspraken over ambities en beoogde resultaten, wat weer maakt dat resultaten erg afhankelijk zijn van de persoonlijke inzet van betrokken individuen. Dat is de ene kant van de medaille. De andere kant van de medaille is dat op tal van plaatsen juist dankzij deze betrokken individuen zoals schooldirecteuren, locatiemanagers, medewerkers in de zorg en de opvang en anderen op tal van plaatsen in de stad van alles gebeurt en partijen in de stad ook gewoon zijn de samenwerking te zoeken.

Hoe ingewikkeld de problematiek op het terrein van bijvoorbeeld de zorg voor jeugd ook is, er is wel een infrastructuur gegroeid die helpt om de uiteenlopende regimes en prikkels waarmee partijen te maken hebben met elkaar te verzoenen.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Dat maakt praktische oplossingen mogelijk. Het beleid zit dicht op de uitvoering en dat is mede de verdienste van de samenwerking in het kader van de Vensterscholen.

Uit de gesprekken valt af te leiden dat eenieder door wil met samenwerking en met de Vensterschool. Maar dan moet er wel wat gedaan worden aan de huidige inrichting van het concept. Er is wat de huidige inrichting betreft sprake van een tweetal problemen: een inhoudelijk probleem en een besturingsprobleem.

Inhoudelijk probleem

De zeven pijlers waren ooit het hart van de Vensterschool maar komen niet meer overeen met de huidige doelstellingen van partijen en bieden geen antwoord voor huidige uitdagingen.

Resultaat is dat binnen de zeven pijlers wel één en ander gebeurt, maar incidenteel, niet voldoende, niet altijd resultaatgericht en lang niet altijd met vol enthousiasme van alle partijen. Sommige pijlers zijn bovendien van de agenda, sommigen voegen inherent niet met de nieuwe verhoudingen en rollen van partijen, en daarnaast zijn er een aantal relevante dossiers bijgekomen waarop partijen in samenwerking meer kunnen bereiken, zoals de Zorg voor Jeugd / Passend Onderwijs, de doorlopende lijn en ouderbetrokkenheid. De vele ontwikkelingen rondom jeugd- en onderwijsbeleid geven aanleiding tot heroverweging van het oorspronkelijke concept van de Vensterscholen.

Besturingsprobleem

Dankzij de infrastructuur voor samenwerking weten partners elkaar te vinden en wordt er vaak op zeer positieve wijze gerefereerd aan de korte lijnen. De sturing, structuur en samenwerkingsverhoudingen binnen de Vensterscholen zijn echter problematisch. Scholen voelen zich geen 'eigenaar' en het concept is ook niet 'school-eigen'. Dat maakt dat mogelijkheden lang niet altijd worden benut. De sturing vanuit de gemeente, die primair verloopt via aangestuurde locatiemanagers, is niet succesvol. Zij ontberen instrumentarium om dingen voor elkaar te krijgen, hebben geen duidelijke stedelijke aansturing en 'zwemmen' daardoor een beetje. Het lukt daardoor niet om partijen echt te laten lopen voor gemeentelijke doelstellingen, wat toch het doel is van de sturing. De plangroepen worden ook niet overal ervaren als hét instrument voor samenwerking. De gemeente heeft veel geïnvesteerd in inhoud, maar weinig op binding tussen de partijen in de Vensterschool en de Vensterschool zelf. Hoe sympathiek ook; deze structuur belemmert het ontstaan van dynamiek omdat scholen zich geen 'eigenaar' weten van het concept.

Tijd voor vernieuwing

Zoals gezegd zegt niemand dat we 'maar moeten stoppen' met de Vensterscholen. Er is juist behoorlijk veel commitment welke kant het op moet. Samenwerking tussen partijen rondom jeugd en onderwijs is een kernelement in de gemeentelijke visie, en het onderwijs kan het ook niet 'alleen'.

Collegedrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Voor "de nieuwe Vensterschool" is het nodig op zoek te gaan naar nieuwe inhoud en een nieuw besturingsmodel.

Binnen dit besturingsmodel wordt de Vensterschool primair neergezet als een pedagogisch programma, waarvoor stedelijk de kaders de houvast geven die partijen in de uitvoering nodig hebben om verder te komen. Het volgende hoofdstuk werkt deze aanbevelingen nader uit.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

4. Nieuwe dynamiek, nieuwe verhoudingen.

De Vensterscholen zijn ooit opgezet om de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten. Samenwerking tussen partijen is in dat belang nog onverminderd actueel. Maar de wereld om kinderen heen is sinds 1996 veranderd. Er hebben forse veranderingen plaatsgevonden in de taken van het onderwijs, de verhoudingen tussen onderwijs en gemeente, en de opvattingen over wat zoal beschikbaar moet zijn voor een kind en diens ouders. Sommige van de oorspronkelijke doelstellingen van de Vensterscholen zijn daardoor minder actueel, er zijn nieuwe uitdagingen bijgekomen en de verhoudingen tussen partijen zijn veranderd. De samenwerking binnen de Vensterschool is dus aan vernieuwing toe; nieuwe dynamiek en nieuwe verhoudingen.

Onderliggend raamwerk bij de navolgende aanbevelingen is deels inhoudelijk gemotiveerd: in een complexe samenleving als de onze kan geen enkele partij op eigen kracht de eigen doelstellingen bereiken. Dat lukt alleen in samenwerking. Belangen moeten op tafel worden gelegd, waarbij welke aanpak dan ook alleen maar werkt wanneer de verantwoordelijkheden liggen waar ze horen en afspraken het mechanisme zijn om tot coördinatie en afstemming te komen.

4.1 Nieuw Stedelijk Vensterschool Akkoord als startpunt voor vernieuwing

In gesprekken en op de expertmeetings is veelvuldig gepleit voor een model van 'concentrische cirkels'. De kern, het epicentrum van de Vensterschool, is het werk voor ouders en kinderen in onderwijs, opvang en zorg. Samenwerking in die kern moet dienstbaar zijn aan de doorgaande lijn. De regie ligt dan ook bij de primaire uitvoerder: de school. Om die kern staan vervolgens (naargelang kenmerken van de schoolpopulatie en de wijk) andere ringen van steun, voorzieningen en activiteiten in de wijk en andere beleidsdoelstellingen. Daarvoor ligt de regie mogelijk bij andere partijen (zoals de gemeente). Door wederzijdse afspraken en synergie ontstaat dan een logisch, samenhangend en eigentijds pakket van diensten dat alle partijen beter helpt hun doelstellingen te realiseren.

Wij pleiten ervoor om dit model te verankeren en verder te concretiseren in een Nieuw Stedelijk Vensterschool Akkoord tussen de betrokken partijen. Dat akkoord zou afspraken over een drietal onderwerpen moeten bevatten:

- *Nieuwe dynamiek*, de inhoudelijke onderwerpen waaraan in de kern en de schillen erom heen wordt samengewerkt;
- *Nieuwe verhoudingen* en nieuwe rollen die partijen spelen bij de samenwerking;
- *Nieuwe agendering en borging* van onderwerpen en thema's, waar partijen elkaar nodig hebben om tot resultaten te komen.

Deze stedelijke afspraken over inhoud en besturing dienen als kader voor nieuwe afspraken die scholen, gemeente en partners met een grote mate van vrijheid maken en ook vastleggen.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Dat maakt overzicht mogelijk van wat in het kader van de nieuwe Vensterschool in de stad allemaal tot ontwikkeling is en wordt gebracht. De afspraken zijn in feite een annex bij het eigen schoolplan. Alle scholen en samenwerkingsverbanden kunnen vervolgens het predicaat 'Vensterschool' verkrijgen, indien invulling wordt gegeven aan de afspraken uit het akkoord.

In dit hoofdstuk werken wij de genoemde bouwstenen verder uit als voorzet voor dat Stedelijk Vensterschool Akkoord.

4.2 Nieuwe dynamiek

Het vertrekpunt bij het bepalen van de inhoudelijke thema's zijn de actuele doelstellingen die partijen niet alleen kunnen realiseren. De doelstellingen in het Integraal Jeugdbeleid fungeren als inhoudelijk kader voor het optreden van de gemeente. Schoolbesturen, de besturen van de opvanginstellingen en de besturen van de overige partijen hebben evenzeer doelstellingen die zij graag verwezenlijkt willen zien. Waar deze doelstellingen samenkomen heeft samenwerking meerwaarde. Deze onderwerpen kunnen in het Stedelijk Vensterschool Akkoord worden verankerd en verder worden geconcretiseerd in een inhoudelijk 'programma van eisen': iedere nieuwe Vensterschool werkt aan de genoemde doelstellingen. Anno 2012 levert samenwerking rondom de volgende onderwerpen in elk geval meerwaarde op: de doorgaande lijn tussen onderwijs, opvang en zorg; ouderbetrokkenheid en het bevorderen van samenhang tussen Passend Onderwijs en de zorg voor jeugd. In aanvulling hierop worden in de vorm van een menulijst enkele meer 'facultatieve' thema's en vraagstukken benoemd, deels bestaande uit wijkgebonden thema's en deels uit thema's, waar het uiteindelijke aanbod moet aansluiten bij de vraag van de kant van de individuele samenwerkingsverbanden van scholen en partners.

1. De doorgaande lijn

De kern van de nieuwe Vensterschool is de doorgaande lijn als aanduiding voor de programmatische visie op hoe de school- en opvangorganisaties in samenspraak met partijen in de zorg het gewenste pedagogische klimaat binnen de school en de opvang definiëren, welke doelstellingen daarvoor gelden en welke acties dat met zich meebrengt. De doorgaande lijn kan betrekking hebben op:

- Afstemming in leerinhoud (bijvoorbeeld de VVE programma's of de verlangde samenhang tussen binnen en naschools lesaanbod);
- specifieke arrangementen tussen de opvang en de school;
- afstemming in tijd, zoals logische aansluiting tussen onderwijs, opvang en andere activiteiten.

De ontwikkelde opvattingen over de doorgaande lijn zijn te beschouwen als het visitekaartje van de samenwerkende partijen, het helpt hen om aan ouders en kinderen een goed aanbod te doen met betrekking tot de samenhang tussen de werelden van school, vrije tijd, zorg en opvoeding.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

De doorgaande lijn is de belangrijkste en meest inspirerende pijler onder de Vensterschool; alle partijen moeten en willen daar dan ook iets mee.

2. Vaart maken met het realiseren en doen bekijken van de verbindingen tussen jeugdzorg en Passend Onderwijs;

Een tweede thema betreft de inrichting van de zorg in en rond het onderwijs. Het organiseren van de noodzakelijke zorg en ondersteuning voor leerlingen is een complexe aangelegenheid waar gemeente, school en opvanginstelling elkaar hard nodig hebben. Het moet inzichtelijker worden wat nu precies de vraag is van scholen aan zorg en hoe in de praktijk gemeente en zorginstellingen de school kunnen helpen om leerlingen zolang mogelijk en zo goed mogelijk bij de les te houden. Er zijn tussen het onderwijs- en het zorgveld nog onduidelijkheden over wanneer de verantwoordelijkheden van de school eindigt en waar die van de (Jeugd-) zorg begint. Het is wenselijk dat partijen met elkaar in gesprek gaan over waar de kaders voor enerzijds de zorg voor Jeugd en anderzijds Passend onderwijs elkaar gaan raken. Het ligt voor de hand om een goed beeld te ontwikkelen van de huidige ervaringen en knelpunten rond de inzet van zorg binnen de school en deze input ook te gebruiken om criteria te ontwikkelen waaraan afspraken over de inzet van zorg op school moeten voldoen. Het ligt in elk geval voor de hand om een flink aandeel uren procesondersteuning te reserveren voor het goed organiseren van de zorg op en rond de school.

3. Ouderbetrokkenheid

Er is veel aandacht gevraagd voor het onderwerp van ouderbetrokkenheid. Veel scholen zijn bezig om hieraan op een nieuwe eigentijdse manier invulling aan te geven. Achtergrond daarbij is ook om het minder aanbodgericht te maken, en te proberen beter aan te sluiten bij de vraag van ouders. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is wat onder ouderbetrokkenheid moet worden verstaan: is het slechts participatie of gaat het verder, zoals onderwijsondersteuning? Vanuit de gedachte dat de school meer leidend moet zijn in de vraag, betekent dit wel dat een deel van het huidige aanbod op bijvoorbeeld de CJG's mogelijk een andere invulling kan gaan krijgen. Het ontwikkelen van relaties met de ouders is niet alleen een verantwoordelijkheid voor de school. Een aantal scholen ontwikkelt deze relaties ook samen met de opvanginstellingen en andere partners. Een belangrijk voordeel daarvan is dat instellingen gezamenlijk uitstralen: 'Wij horen bij elkaar' waarmee ook de basis is gelegd om vanuit een gezamenlijke opvatting ouders aan te kunnen spreken.

4. Facultatieve thema's

Scholen functioneren niet op een eilandje en verhouden zich altijd tot de wijk, waarvan de school deel uitmaakt. In dit evaluatieonderzoek is duidelijk naar voren gekomen dat scholen de relaties met de wijk verschillend omschrijven.

Collegedebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Dat varieert van een belangrijke bron van steun om de eigen doelen te kunnen bereiken tot een omschrijving van 'daar wonen onze kinderen en hun ouders'. Voor sommige scholen is de vraag: "hoe kan de wijk helpen om de school beter of sterker te maken" een vanzelfsprekende, andere scholen zullen eerder zeggen dat de geboden steun eigenlijk niet nodig is. Dat maakt dat de *vraag* leidend moet zijn in wat de gemeente en met steun van de gemeente mogelijk gemaakte voorzieningen en activiteiten zoals de naschoolse activiteiten kunnen betekenen. In de volgende paragraaf wordt uitgewerkt hoe dat samenspel eruit kan zien.

4.3 Nieuwe verhoudingen

Ook op het punt van verhoudingen is het zaak om op het niveau van het individuele samenwerkingsverband tot nieuwe afspraken te komen, maar ook op dit punt kunnen stedelijke kaders als houvast fungeren. De volgende uitgangspunten fungeren als voorzet.

1. De school centraal en in de 'drivers seat', andere partijen eromheen

Als sterkere ontwikkeling en kansen voor alle kinderen het doel is, is het wenselijk om 'om de school' te gaan staan, hen te steunen bij hun taakuitoefening en hen te helpen de vensters op de wereld open te zetten en open te houden. Partijen moeten met elkaar accepteren dat de focus op de school ligt en op de educatie –en ontwikkelingsdoelen, in de wetenschap dat werelden van opvoeding, vrije tijd en zorg hard nodig zijn om op school verder te komen. In de nieuwe situatie moeten verantwoordelijkheden ook liggen waar ze horen. Veelvuldig is over tafel gegaan dat de Vensterscholen niet 'school-eigen' zijn, scholen inmenging gedogen en vaak ook steeds meer afhouden. Scholen moeten meer in the lead, dat kan alleen eigenlijk goed gaan wanneer de (eind-) verantwoordelijkheid bij het onderwijsveld wordt neergelegd. Een goede schooldirecteur zoekt zijn partners daarbij vanzelf op. Maar: geen (eind-) verantwoordelijkheid zonder ook uit te spreken dat bemoeienis 'moet' en van waarde is.

Duurzame resultaatgerichte samenwerking lukt alleen wanneer instellingen bereid en gewoon zijn - en het zelfvertrouwen hebben zoals een van de geïnterviewde schoolteams naar voren bracht - om bij elkaar in de keuken te kijken.

2. Nieuwe rol voor de gemeente: effectievere inzet van ondersteuning en sturingsinstrumenten

"Komt er wel een vraag als scholen het voortouw hebben?", vragen sommige partijen zich af. Natuurlijk komt die vraag er – want elke schooldirecteur heeft behoefte aan de inbreng van andere partijen. Niettemin is er vanuit de eigen visie en onderwijsbeleid van gemeente en andere partijen alle aanleiding om te stimuleren tot samenwerking en ook eigen prioriteiten te stellen, mede afhankelijk van de actuele wensen van de Raad. Maar omdat de huidige wijze van sturing / bemoeienis als niet effectief valt te karakteriseren, is een andersoortige manier van gemeentelijke beleidsuitoefening nodig, die is te karakteriseren als "niet sturen, maar steunen en verleiden".

Collegedebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Vertrekpunt daarbij is dat de plangroepen en locatiemanagers in de startfase als nuttige instrumenten zijn ervaren, maar niet per definitie de geijkte vorm zijn om resultaten te consolideren of vernieuwingen teweeg te brengen. De lokale dynamiek moet ontstaan doordat partijen 'iets' met elkaar willen, en partijen ook zelf hun verantwoordelijkheid nemen. Dat werkt beter wanneer samenwerkingsverbanden van scholen, opvanginstellingen en andere partners zelf de eigen samenwerking inrichten en zelf bepalen welke steun zij nodig hebben.

Steunen en verleiden op schaal van de wijk

Vanuit de eigen oriëntatie op de wijken in de stad is de gemeente primair verantwoordelijk voor wat in de introductie van deze paragraaf is omschreven als de tweede concentrische cirkel rond de Vensterscholen. De gemeente heeft daarbij veel instrumenten tot de beschikking om partijen op effectievere wijze mee te krijgen in haar beleid dan nu gebeurt. De inzet van leerplicht – een belangrijk instrument om leertijd te bevorderen –, het aanbod aan buitenschoolse activiteiten, de inzet op VVE, de inzet van de combinatiefunctionarissen, de inzet rond preventie en de Zorg voor Jeugd, de onderwijshuisvesting en niet te vergeten mogelijkheden voor procesondersteuning en inhoudelijke ondersteuning kunnen mede fungeren als 'verleidingsinstrument' om eigen beleidswensen te realiseren. Op de inzet van elk van deze instrumenten is beleid geformuleerd en zijn afspraken met partijen die met de uitvoering van dit beleid te maken hebben. Op dit moment zoekt de gemeente hoe een samenhangende inzet van deze instrumenten (en ander beleid binnen het sociale domein) op schaal van de wijk gestalte kan krijgen.

Naar gelang de problematiek in de wijk wisselt de inzet qua intensiteit en mogelijkheden én zijn de onderlinge afhankelijkheden groter. Wanneer het onderwijsveld 'in the lead' is moet een dergelijk beleid enerzijds aansluiten bij de "vraag" en kan de inzet van dat beleid tegelijkertijd de ontwikkeling van samenwerking in de Vensterschool bevorderen en mogelijk maken. Anderzijds is het ook van belang te waarborgen dat gemeentelijke prioriteiten en belangen in relatie tot de nieuwe Vensterscholen op tafel kunnen komen en tot afspraken leiden. Een mogelijke vorm is voor een aantal prioriteitswijken voor een vertaling en uitwerking te zorgen van het stedelijke Vensterschoolakkoord. In een dergelijke wijkgebonden vertaling regelen gemeente en in de wijk actieve samenwerkingsverbanden van scholen, opvanginstellingen en partners hoe zij gestalte geven aan de inhoudelijke prioriteiten en hoe beleid, instrumenten en vormen van (proces-) ondersteuning voor dat doel worden ingezet.

4.4. Nieuwe agendering, professionalisering en borging

Gemeente, schoolbesturen, de besturen in de opvang en van zorg – en welzijnsaanbieders moeten samen werken om de opgaven op educatie en ontwikkelingsgebied het hoofd te bieden. Voortdurend is sprake van nieuwe ontwikkelingen die vroeg of laat ook de gezamenlijke beleidsagenda zullen raken.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Dat is de ene kant van het verhaal. De andere kant is het verhaal van de zich ontwikkelende praktijk in de stad, waar een breed en 'opgetild' beeld eveneens aanleiding tot nieuwe agendering en borging moet geven.

Nieuwe agendering

Nieuwe ontwikkelingen – in landelijk beleid, maatschappelijke ontwikkelingen, de stedelijke verhoudingen - moeten ook hun weg kunnen vinden naar de individuele Vensterscholen. Het ligt voor de hand om het stedelijke overleg – bijvoorbeeld het stedelijke overleg in het kader van de Educatieve Agenda - aan te grijpen om nieuwe ontwikkelingen te agenderen en elke keer weer te vertalen naar wat dat dient te betekenen voor het programma van eisen wat een individuele Vensterschool kenmerkt. Overgewicht onder kinderen? Een belangrijk maatschappelijk vraagstuk en voorbode van mogelijke zorg, maar pas thema op de gezamenlijke agenda als dat ook is afgesproken. Op deze wijze kunnen scholen ook ruimte maken in hun schoolplannen om aan dit thema aandacht te besteden, naar gelang de problematiek zich bij hen voordoet. Op deze wijze borgen de gemeente, schoolbesturen en besturen van de andere betrokken instellingen dat elke schooldirecteur weet waaruit minimaal de eigen invulling van de Vensterschool dient te bestaan en zo nodig welke veranderingen in de plannen zichtbaar moeten worden gemaakt.

Professionalisering en borging

In de gesprekken is veel aandacht gevraagd voor een verdergaande professionalisering van de aanpak. Deze professionalisering bestaat uit een aantal elementen. Een belangrijk element bestaat uit het voorzien in kennisdeling en overzicht, een tweede element uit het mogelijk maken van scholing en andere vormen van (proces-) ondersteuning en een laatste element tot slot bestaat uit het voorzien in informatie zodat ouders beter in staat zijn de eigen rol in te vullen. Het voorstel is deze drie elementen te combineren via oprichting van een stedelijk Informatie – en Steunpunt Onderwijs. Hieronder is dat kort uitgewerkt.

Het element van overzicht is belangrijk om een goed beeld te ontwikkelen van wat in de stad allemaal gaande is, de gemeenschappelijke elementen daarin te omschrijven en ook initiatief te nemen om inhoudelijk thema's te agenderen. Het kan scholen zeer helpen om zicht te hebben op de voor – en nadelen van een aanpak om de ouderbetrokkenheid te verbeteren. Vanuit het stedelijk Informatie- en Steunpunt Onderwijs kan ook capaciteit beschikbaar worden gesteld voor procesmanagement en kunnen initiatieven worden ontplooid om 'best practises' en dergelijk met elkaar te delen en op een hoger plan te brengen, al was het alleen maar om te voorkomen dat ieder het gevoel heeft bezig te zijn met het wiel uit te vinden. Overzicht en transparantie van resultaten en inzet motiveert en stelt ook ouders in staat hun keuze te bepalen op basis van de kwaliteit van het gezamenlijke aanbod. Het is raadzaam de - openbare - informatie over de scholen in de stad te bundelen en beschikbaar te stellen aan ouders en andere geïnteresseerden.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Denkbare bronnen zijn inspectierapporten, zo mogelijk de jaarprogramma's van de scholen, de gekozen roosters, de gekozen invulling van de Vensterschool via uitwerking van de gemaakte afspraken over de doorgaande lijn en andere aspecten van samenwerking.

In andere steden (Amsterdam) zijn hier ervaringen mee opgedaan. De mogelijkheid bestaat ook om ouders te stimuleren van deze informatie gebruik te maken en er hun schoolkeuze op te baseren.

4.5. Tot besluit

De in het Nieuw Stedelijk Vensterschool Akkoord verankerde inhoudelijke prioriteiten en besturingsstructuur dienen als raamwerk voor een nieuw gesprek in ieder samenwerkingsverband van scholen en partners over de gezamenlijke beleidsprioriteiten en hoe de samenwerking daarvoor wordt ingericht. Dan worden het 'netwerken met een missie', zoals een van de bestuurders dat in een interview uitdrukte. Een dergelijke ontwikkeling heeft bijvoorbeeld ook plaatsgevonden bij Vensterschool Koorenspoor. Kenmerkend voor de aanpak van Koorenspoor zijn het centraal stellen van de eigen doorgaande lijn, de centrale rol van de schooldirecteur en het belang dat aan nabijheid / korte lijntjes als basis voor samenwerking wordt gehecht. In een studie van het Groninger lectoraat zijn als kernprincipes van Koorenspoor in een beschouwing als "small, social en smart" gekenschetst. Met deze evaluatie ondersteunen wij de beschreven denkrichting van het lectoraat. In navolging van het Koorenspoor dient ieder samenwerkingsverband een traject te starten gericht op inhoudelijke en bestuurlijke vernieuwing, voorzien van de kaders van het Lokaal Vensterschool Akkoord.

Mogelijk komt 1 september 2012 te vroeg om aan de slag te gaan met de nieuwe werkwijze, maar in ieder geval moet 1 september 2013 daarvoor de streefdatum zijn om vanuit de nieuwe verhoudingen met nieuwe energie de nieuw gerealiseerde doelstellingen te realiseren.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Bronmateriaal

Literatuur

- Doornenbal, J (2010) 'Pedagogische Kracht in de wijk', *Een integrerende studie*. Lectoraat Integraal Jeugdbeleid, Hanzehogeschool Groningen.
- Gemeente Groningen (2011) 'Stad om op te groeien – Kadernota Integraal Jeugdbeleid Groningen 2011 – 2014' *Dienst Onderwijs Cultuur Sport en Welzijn*.
- Gemeente Groningen (2005) 'Opgroeien met de Vensterschool 2005 - 2010', Kadernotitie over de toekomst van de Vensterschool, *Dienst Onderwijs Cultuur Sport en Welzijn*.
- Gemeente Groningen (2011) Concept raadsbesluit beleidsuitgangspunten Kinderactiviteiten sept. 2012 – jan 2014.
- Jongasma, M. (2010) 'OZO! Vensterschool van de Toekomst', *SKSG Kinderopvang*.
- Kassenberg, A., van den Berg, T. (2010) 'Toekomstbeelden Vensterschool Koorenspeer' *lectoraat Integraal Jeugdbeleid, Hanzehogeschool Groningen*.
- Landman, K (2010), Ouderbetrokkenheid. Eindrapportage. Lectoraat Integraal Jeugdbeleid, Hanzehogeschool Groningen
- Sardes: Van der Vegt, A., Studulski, F. (2004) 'Kijken door het venster, onderzoek naar acht jaar vensterscholen in Groningen', Amsterdam: SWP.

Groepssessies

- Beleidsmedewerkers gemeente Groningen, Dienst OCSW, 6 oktober 2011;
- Locatiemanagers, 6 oktober 2011;
- Managers en medewerkers zorg en CJG's, 12 oktober 2011;
- Managers en teamleiders in de dagopvang en de VVE, 12 oktober 2011;
- Managers en teamleiders BSO, kinderactiviteiten, jeugd en jongerenwerk, 13 oktober 2011;
- Managers en medewerkers overige organisaties (bibliotheek etc.), 13 oktober 2011
- Schooldirecteuren, 28 oktober 2011.

Individuele gesprekken

- Elly Pastoor, wethouder sociale zaken, onderwijs en jeugd, 12 september 2011;
- Bernadette Diekstra, Stichting COP Groep, 11 juli 2011;
- Wim Moes, bestuurder Vereniging Christelijk Onderwijs Groningen, 11 juli 2011;
- Marita Schreur, voorzitter College van Bestuur Openbaar Onderwijs Groep Groningen (O2G2), 11 juli 2011;
- Cathy Boltje, bestuurder Stichting Kinderopvang Stad Groningen (SKSG), 12 juli 2011.

Vertegenwoordigers van schoolteams

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

- Cbs De Kleine Wereld, 25 oktober 2011.
- Obs De Beijumkorf, 1 november 2011;
- Montessori basisschool Boerhaaveschool, 3 november 2011;
- Rkbs Bisschop Bekkerschool, 9 november 2011;
- Obs A.M.G. Schmidt school, 25 november 2011.

Individuele gesprekken met schooldirecteuren

- Obs Catamaranschool, 22 november 2011;
- Cbs de Nassauschool, 22 november 2011;
- Obs de Ploeg (Hoogkerk), 22 november 2011.

Overige

- Toespraak Marita Schreur slotconferentie pilot 'Vensterschool van de toekomst', 28 september 2010;
- Verslag Vensterscholen 2008 – 2009, Dienst OCSW, november 2010;
- Vensterscholen verslag 2009 – 2010 en Jaarplan 2010 – 2011, Dienst OCSW, september 2010;
- Discussiebijeenkomsten evaluatie vensterscholen, het Kasteel Groningen, 15 en 19 december 2011;
- Activiteitenplanningen, notulen plangroepen, projectplannen, werkplannen van de verschillende Vensterscholen samenwerkingsverbanden.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

BIJLAGE

Bijlage 1

Kijken door het Venster. Onderzoek naar acht jaar Vensterscholen in Groningen. Sardes (2005). Amsterdam: SWP.

Op 6, 12 en 13 en 28 oktober vinden groepsgesprekken plaats om een zo breed mogelijk beeld te vormen van de praktijk van de Vensterscholen in de stad. In deze groepsgesprekken wordt zowel teruggekeken als vooruitgekeken. Terugkijken is lastig als je niet ergens aan kan refereren. Gelukkig kan dat bij de Vensterscholen door de evaluatie uit 2004/2005 erbij te pakken. In alle groepen willen we graag ieders mening horen in hoeverre de situatie van toen echt is verbeterd of veranderd of dat de problemen van toen erg lijken op hoe het nu ook gaat. Hoe tevreden bent u nu? In bijgaande notitie staat eerst nog eens omschreven wat de gemeente Groningen met de Vensterscholen op het oog heeft. Uit de omschrijving zijn zeven 'pijlers' te halen waarop het concept is gebaseerd. Per pijler zijn vervolgens enige uitspraken en conclusies opgenomen die in de evaluatie van destijds aan de orde zijn gekomen.

Vensterscholen

De Vensterschool heet school, omdat de school nog steeds een *sleutelfunctie* heeft bij het krijgen van kansen in de samenleving. De Vensterschool is echter meer dan alleen maar een school waar onderwijs wordt gegeven. De Vensterschool beschouwen wij als een samenwerkingsverband in de wijk om een *verbinding te kunnen leggen tussen de drie leefwerelden* waarbinnen onze kinderen opgroeien en zich ontwikkelen - thuis, school en de vrije (speel)tijd. Het biedt de kinderen en hun ouders een programmering in de directe leef- en schoolomgeving voor ontwikkelingsstimulering, opvoedingsondersteuning en maatschappelijke participatie. Minder zichtbaar voor ouders en kinderen, maar niet minder relevant, creëren we de voorwaarden waardoor kinderen zich beter kunnen ontwikkelen, zoals een doorgaande lijn op een dag en longitudinaal, een sluitend zorgsysteem, en het bevorderen van de sociale cohesie. Als randvoorwaarde voor het succes van de Vensterschool geldt de inzet en de mate van samenwerking tussen de partners in de wijk.

Indrukken en beelden per pijler

In het onderzoek van Sardes is via literatuurstudie en gesprekken gepoogd om in kaart te brengen of de zeven pijlers nuttig zijn en of de doelstellingen ook gerealiseerd worden (doet men het goede; en doet men dat goed). De evaluatie heeft volgens de onderzoekers weinig harde/objectieve conclusies opgeleverd. De vensterscholen hebben een grote aantrekkingskracht (stijgende leerlingenaantallen) en de samenwerking loopt beter.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Per pijler geven wij een korte omschrijving en vatten de volgende conclusies samen die Sardes (2004) heeft getrokken (in aparte hoofdstukken verder uitgewerkt en geïllustreerd met voorbeelden):

1. **Doorgaande lijn:** is de pedagogische en programmatische aansluiting tussen enerzijds de voorschoolse periode en de basisschool en tussen de basisschool en het voortgezet onderwijs. Anderzijds de pedagogische en programmatische aansluiting tussen school en de voorzieningen buiten de school in de opvang en vrije tijd.

Sardes : professionals kennen elkaar, aansluiting onderwijs-BSO loopt goed; aansluiting PO-VO kan nog beter;

2. **Integraal werken en samenwerking tussen instellingen:** is de samenwerking tussen het onderwijs, opvang en alle disciplines die zich richten op jeugdigen tussen 0-15 jaar. Deze samenwerking staat in dienst van de andere pijlers van de Vensterschool. In de samenwerking is de ontwikkeling van het gehele kind uitgangspunt.

Sardes: Overal is de samenwerking intensiever geworden; maar bij enkele Vensterscholen ontbreekt het wij-gevoel; in een aantal Vensterscholen zijn gemeenschappelijke doelstellingen en/ of pedagogische visies ontwikkeld.

3. **Binnen- en buitenschoolse activiteiten:** organiseren van mogelijkheden voor kinderen om zowel binnenschool als buitenschools meer en andere ervaringen op te doen die aanvullend of versterkend zijn voor hun kennis en vaardigheden. Deze activiteiten zijn pedagogisch en didactisch afgestemd op elkaar.

Sardes: Het is moeilijk om te bepalen of het goed gaat of niet. Er zijn geen streefcijfers afgesproken. De registratie van deelnemers is niet volledig. Er is een breed aanbod tot stand gekomen, maar het is niet duidelijk in welke mate dat is afgestemd op de vraag. Aan een inhoudelijke koppeling van binnen – en buitenschoolse activiteiten komt men vaak nog niet toe. Ook zijn er wachtlijsten bij bv sportverenigingen;

4. **Ouderbetrokkenheid.** Omvat zowel de betrokkenheid van ouders op de opvoeding, ontwikkeling en schoolloopbaan van hun kind als de actieve participatie van ouders aan activiteiten op de school en de opvang.

Sardes: Blijkt lastig; met name het bereiken van laag opgeleide ouders. Veel ouders weten ook niet wat de Vensterschool inhoudt. Wel zijn er veel activiteiten. Ouders voelen zich meer betrokken bij basisschool & peuterspeelzaal dan bij de vensterschool. (NB: over de oorspronkelijke doelstelling dat de scholen eigendom van de gemeenschap zijn, wordt nergens meer gerept.) De onderzoekers stellen dat het wenselijk is om een helder doel te formuleren en welke resultaten moeten worden bereikt.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

5. **Sluitend zorgsysteem.** Een sluitend zorgsysteem is een systeem van signalering, preventie, verwijzing, zorg en hulpverlening voor kinderen en (hun ouders) gedurende hun ontwikkeling van 0 tot 15 jaar.

Sardes: Doordat professionals elkaar beter kennen zijn de zorgstructuren meer vanzelfsprekend geworden. Knelpunt is de aansluiting met jeugdzorg (wachtlijsten BJZ) en het ontbreken van zorgstructuren 12+.

6. **Sociale cohesie en wijkverbetering.** Activiteiten gericht op het vorm geven van de sociaal pedagogische infrastructuur in de wijk, het stimuleren van de leefbaarheid en de gemeenschapsvorming en ontmoetingsfunctie in de wijk.

Sardes: Elke Vensterschool doet mee aan de activiteiten die onder deze noemer vallen. Het is niet de pijler die de hoogste prioriteit krijgt. De eerste tranche Vensterscholen vervullen deze positie overduidelijk dankzij de huisvesting. In de latere Vensterscholen, gehuisvest in al eerder bestaande gebouwen, is de wijkfunctie minder herkenbaar en prominent.

7. **Benutten gebouwen.** Hierbij gaat het enerzijds om het realiseren van multifunctionele gebouwen, waarin verschillende functies voor kinderen (en hun ouders) bij elkaar zijn gebracht die bijdragen aan gerichte inhoudelijke en pedagogische samenwerking en gemeenschapsvorming. Anderzijds betreft het gemeenschappelijk gebruik maken door de verschillende organisaties van elkaars accommodaties.

Sardes: Het beheer van de multifunctionele gebouwen is een complexe opgave. Wel wordt vastgesteld dat het gebouw beter onderhouden en geprogrammeerd is als er een beheerder is. Er wordt geen uitspraak gedaan over de mate waarin de gebouwen optimaal worden benut. Over de gebouwen bestaat tevredenheid; niet alle Vensterwijken willen echter één groot gebouw.

In het onderzoek komen verder de volgende aandachtspunten aan de orde:

1. Aard en aanbod van Vensterschool zijn maar beperkt bekend onder m.n. laag opgeleide ouders. Het is niet duidelijk of ouders weten dat een Vensterschool meer te bieden heeft dan uitsluitend onderwijs.
2. Wat is een vensterschool? Er zijn verschillende varianten (gebouw; programmering; structuur); voor alle varianten is wat te zeggen.
3. Netwerk van autonomie organisaties of één organisatie? Men pleit voor minder vrijblijvendheid in de samenwerking; de 'sense of community' ontbreekt vaak. Dat komt voort uit verschillende belangen (er zitten bv ook private partijen, zoals een sportcafé, in de Vensterschool) en opvattingen. Meerdere fases en methoden van ontwikkeling op dit punt zijn waargenomen. Indruk is dat samenwerking vaak informeel is; dat heeft als nadeel dat ze afhankelijk is van personen. In menig Vensterschool is het lastig om bij mutaties vanuit dezelfde gegroeide overtuigingen te blijven handelen.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

Ook vraagt men aandacht voor de plangroepen; rol/positie en daaruit voortvloeiende samenstelling zijn soms onduidelijk.

4. Heb aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen; de vensterschool is een antwoord op hetgeen er destijds speelde, maar moet voortdurend inspelen op wat er in de samenleving gebeurt.

Collegebrief - Evaluatie en impuls Vensterscholen.

BIJLAGE

Bijlage 2 bij collegebrief:: evaluatie Vensterscholen. Samenvatting reactie van het Breed Besturen Overleg op het rapport 'Nieuwe Verhoudingen, nieuwe dynamiek. Evaluatie/impuls Vensterscholen Groningen'.

Op 16 maart 2012 heeft een delegatie van het Breed Besturen Overleg Onderwijs gesproken met de wethouder mevr. E. Pastoor over de conclusies en aanbevelingen van het rapport. De besturen van O2G2 (mevr. M. Schreur), VCOG (dhr. W. Moes), SKSG (mevr. C Boltje) en COPgroep (mevr. B. Diekstra) waren aanwezig bij dit gesprek met de wethouder. Hieronder geven wij een samenvatting van de reacties van deze bestuurders op het rapport.

Algemene reactie

- De aanwezige organisaties zijn blij met het rapport en spreken waardering uit voor het rapport. Zij vinden het een eerlijk en duidelijk rapport.
- De aanwezigen herkennen zich in de bevindingen van het evaluatierapport.
- Zij onderschrijven de richting van de gewenste inhoudelijke- en sturingsverandering die het rapport beschrijft.
- De aanwezigen onderschrijven de aanbeveling van het rapport om de schooldirecteur de regie te geven waar het gaat om de samenhang tussen onderwijs, opvang en zorg voor kinderen te realiseren. Hiermee kan iedere individuele school met zijn samenwerkingspartner een nieuwe Vensterschool worden.
- Bovendien hebben zij toegezegd mee te willen werken aan het opstellen van een Stedelijk Akkoord de Nieuwe Vensterschool' als kader waarbinnen nadere afspraken en uitwerkingen gebaseerd kunnen worden.

Specifieke wensen en aandachtspunten

- Werk samen uit wat de kenmerken van nieuwe Vensterschool nu precies zijn. Wat is de verantwoordelijkheidsverdeling binnen deze 'Nieuwe Vensterschool'. Verhelder het concept bijvoorbeeld aan de hand van afgesproken criteria.
- Kom met elkaar tot duidelijke inhoudelijke afspraken waaraan met behulp van de 'nieuwe Vensterschool' gewerkt wordt.
- De schoolbesturen gaven in het overleg aan dat zij het belangrijk vinden dat Groningen gezamenlijk werkt aan de achterblijvende opbrengsten voor taal- en rekenonderwijs.
- Afhankelijk van de uitwerking van de visie en de afspraken zal duidelijk worden in hoeverre een herschikking van financiële middelen nodig is.
- De aanwezigen spreken uit dat de samenhang en samenwerking tussen Passend Onderwijs en Zorg voor jeugd veel aandacht vraagt.
- De aanwezigen onderschrijven de gewenste aandacht voor professionalisering, maar zetten hun vraagtekens bij de vorm die het rapport hiervoor adviseert :nl. het inrichten van een 'Steunpunt Onderwijs'.
- Het BBO heeft aangegeven dat zij graag inzicht wil in de samenhang van 'de Nieuwe Vensterschool' met brede ontwikkelingen als de motie Groningen Onderwijsstad en het aanvalsplan huisvesting.

Vervolgafspraken

We hebben afgesproken om in het BBO-overleg, nadat het rapport in de raad is besproken, de vervolgstappen en samenhangende ontwikkelingen verder te bespreken.

Collegedebrief - Evaluatie_accommodatiebeleid

Bestuursdienst

Afdeling **Beleid en Programmering**
Onderwerp **evaluatie accommodatiebeleid**

Bezoekadres
Europaweg 8

Postadres
Postbus
9700 AG Groningen

E-mailadres
info@ocsw.groningen.nl

Website
www.groningen.nl

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 61 82 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk OS 12.3017522

Datum **19 APR 2012** Uw brief van

Behandeld
door **J. Niemeijer**

Geachte heer, mevrouw,

Bij de invoering van het accommodatiebeleid zoals door u vastgesteld in de nota "Anders en Beter" is toegezegd dat het beleid na vier jaar wordt geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Ook de accommodatiebesturen hebben aangegeven dat ze graag een evaluatie van de beleidsdoelstellingen zien. Maar niet alleen deze toezegging, ook recente ontwikkelingen rond de WMO en de decentralisaties van AWBZ en Jeugdzorg maken het noodzakelijk dat het accommodatiebeleid weer eens kritisch onder de loep wordt genomen. Bovendien constateren we in het huidige beleid een aantal knelpunten die we binnen de beschikbare financiële middelen moeten oplossen. Daarom hebben we een evaluatie laten uitvoeren door het CMO (Provinciaal Ondersteuningsinstituut). Daarnaast hebben we een stadspanelonderzoek uitgevoerd naar het gebruik van de accommodaties. We informeren u hierbij in hoofdlijnen over de uitkomsten van beide onderzoeken en gaan in op de knelpunten en uitdagingen voor de toekomst. Daarbij willen we u graag uitnodigen om uw visie te geven op de toekomst van ons accommodatiebeleid.

Voorgeschiedenis

In december 2005 is na een intensief inspraaktraject de accommodatienota Anders en Beter vastgesteld, die betrekking heeft op de gesubsidieerde sociaal-culturele accommodaties in de stad (buurt- en speeltuinverenigingen en buurtcentra). Met deze nota kwam een eind aan een jarenlange slepende discussie over het beheer en de exploitatie van deze accommodaties. De volgende doelstellingen werden geformuleerd:

1. een betere subsidiesystematiek die aansluit bij de kosten voor de instandhouding van een accommodatie (subsidie voor onderhoud, exploitatie op basis van m2);

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Volgvel 1 van 7
Onderwerp evaluatie accommodatiebeleid

2. beter beheer, dat aansluit bij de grootte van de accommodatie en de programmering
3. betere afstemming tussen het aanbod van de accommodaties en de vraag uit de buurt.

Het nieuwe beleid hield concreet in dat er een toetsingskader werd gebruikt om de gewenste spreiding van buurtcentra en speeltuinaccommodaties over de wijken vast te kunnen stellen (waarbij de subsidie aan acht accommodaties werd beëindigd). Daarnaast werd een nieuwe subsidiesystematiek van kracht voor het onderhoud en de exploitatie van de gebouwen en het onderhoud van de speeltuinterreinen. Tenslotte werd er een centrale beheerpool ingesteld bij Stichting WerkPro. Deze bestaat voor de helft uit regulier personeel en voor de andere helft uit additionele banen.

Het nieuwe beleid is, na een overgangsjaar, in werking getreden op 1 januari 2007 en in 2009 heeft een tussenevaluatie plaatsgevonden. Uit deze evaluatie is gebleken dat de nota op een aantal punten een goede en stimulerende uitwerking heeft en er een aantal knellende zaken is opgelost. Tegelijkertijd werd duidelijk dat we er nog niet zijn. Over het algemeen kwam naar voren dat de accommodatiebesturen tevreden zijn over de subsidiesystematiek. Knelpunten lagen vooral in het beheer en in de afstemming tussen vraag en aanbod/de ontmoetingsfunctie.

Naar aanleiding van deze uitkomsten is een aantal maatregelen getroffen, waaronder:

- het instellen van een aparte beheerpool voor de speeltuinaccommodaties onder leiding van één zakelijk leider;
- een structurele extra bijdrage voor de beheerpool;
- het flexibel inzetten van het additionele beheerpersoneel op schoonmaak, klussen, opvang bij ziekte etc.;
- het bieden van extra ondersteuning op de ontmoetingsfunctie door buurtwerkers Buurtwelzijn.

Deze laatste maatregel is mogelijk gemaakt vanuit extra WMO-middelen en de opdracht aan deze buurtwerkers dient ook in dat kader geplaatst te worden, namelijk het bevorderen van de participatie van WMO-doelgroepen bij activiteiten in de wijken.

Resultaten evaluatie 2012

De uitkomsten van deze evaluatie zijn in lijn met onze verwachtingen en sluiten aan bij de uitkomsten van de tussenevaluatie. In de rapportage is een samenvatting opgenomen; wij gaan hier kort in op de belangrijkste punten:

1. het merendeel van de besturen is tevreden met de subsidiesystematiek. De subsidiëring per m2. voor onderhoud en exploitatie is transparant en over het algemeen voldoende. Wel zou vernieuwing en goed ondernemerschap meer gestimuleerd kunnen worden;

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Volgvel
Onderwerp

2 van 7
evaluatie accommodatiebeleid

2. De meeste besturen zijn tevreden over de taakuitvoering door het beheer en met name het beheer bij de buurt- en speeltuinaccommodaties is sterk verbeterd. Een aantal besturen heeft kritiek op WerkPro en die richt zich op de gebrekkige ziektevervangingsprocedure, de trage offerteprocedure, de prijs-kwaliteitverhouding en de communicatie. (Hierbij merken wij op dat de trage offerte-procedure en de ziektevervangingsprocedure ook deels het gevolg is van de subsidieprocedure en de afspraken tussen Werkpro en de gemeente). De meeste buurtcentra willen graag meer keuzevrijheid bij de inkoop van beheer.
3. Een aantal besturen heeft behoefte aan meer inhoudelijke advisering bij de activiteitenprogrammering. Ook WerkPro geeft aan dat het beheer niet alleen een facilitaire maar ook een programmatische taak zou moeten hebben. Zij vindt dat het beheer meer gericht zou moeten zijn op de behoefte van de wijk; het huidige beheer heeft hiervoor echter niet in alle gevallen voldoende kwaliteiten. Ook de kwaliteit van het additionele personeel blijft een belangrijk aandachtspunt.
4. Het grootste knelpunt ligt in de afstemming tussen vraag en aanbod/de ontmoetingsfunctie. Het merendeel van de besturen is tevreden met hun aanbod en met het bereik, maar ongeveer de helft van de besturen vindt hun bezoekers geen goede afspiegeling van de buurt. Veel besturen vinden het lastig om nieuwe groepen te bereiken en aan te trekken. Zo blijken allochtonen, kwetsbare buurtbewoners en ook de meer draagkrachtige bewoners vaak ondervertegenwoordigd. Wel is het zo dat, in vergelijking met de tussenevaluatie uit 2009, het bereik van mensen met een lichamelijke beperking iets is toegenomen. Sommige accommodaties bereiken vooral specifieke (leeftijds)groepen. Uit de gesprekken komt naar voren dat een aantal accommodaties een besloten indruk maakt en daardoor een hoge drempel heeft voor nieuwe bezoekers. Niet alle besturen zijn even actief in het vergroten van het bereik. Andere accommodaties slagen er wel in om een brede bezoekersgroep aan te trekken. Met name grotere accommodaties met professioneel beheer en een combinatie van functies zijn vaker open en hebben een breed bereik. Meerdere betrokkenen pleiten daarom voor grotere, centraal gelegen accommodaties met een vrije inloop.
5. Een belangrijke succesfactor voor een activiteitenprogramma dat aansluit bij de behoefte van de wijk, is de samenwerking met andere partijen en professionals. We constateren echter dat dit in een aantal wijken moeizaam verloopt. Besturen noemen hierbij een aantal praktische belemmeringen, zoals het tijdstip van overleg (vaak overdag) en de hoeveelheid overleggen, maar wijzen daarnaast op de cultuurverschillen tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Ook beroepskrachten zien de cultuurverschillen als een belangrijke

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Volgvel
Onderwerp

3 van 7
evaluatie accommodatiebeleid

belemmering voor samenwerking. De inzet van buurtwerkers heeft op een aantal plekken tot verbetering geleid, maar dit is nog niet overal het geval. Bovendien zijn buurtwerkers niet in alle wijken actief en richten ze zich niet alleen op de gesubsidieerde accommodaties. De koepelorganisaties BBOG en Speeltuinentrale vinden dat ondersteuning nodig is om de betrokkenheid van accommodaties bij de samenwerking in de wijk te versterken. Verder wordt gepleit voor een sterkere regierol van de gemeente op de samenwerking. Met name in de wijken waar de samenwerking minder goed verloopt, is behoefte aan iemand die boven de partijen staat en samenwerkingsprocessen stimuleert.

Uitkomsten stadspanel

Bij de evaluatie van het accommodatiebeleid vinden we het ook belangrijk om te weten wat de niet-bezoekers vinden van de buurtaccommodaties en wat voor hen de redenen zijn om er geen gebruik van te maken. We hebben daarom Bureau Onderzoek opdracht gegeven om de mening te peilen van het Stadspanel. Dit is een grote groep Stadgers die bereid is om mee te werken aan internetonderzoek van Bureau Onderzoek. Het stadspanel telt momenteel 7.500 leden en aan dit onderzoek naar buurtaccommodaties hebben 2.334 mensen meegedaan. Van deze groep bezoekt 68% geen buurtaccommodatie. Deze respondenten hebben relatief vaak een HBO- of WO-diploma en rekenen zichzelf tot de middeninkomens. De meest genoemde redenen om geen buurtaccommodatie te bezoeken zijn dat zij voldoende activiteiten elders hebben of geen behoefte hebben aan een buurtcentrum. Er zijn weinig tot geen klachten over de lokatie, de sfeer, het onderhoud, etc. Dit kan overigens vooral te maken hebben met het feit dat de niet-bezoekers op deze aspecten onvoldoende zicht hebben. Daarnaast zegt ongeveer 16% dat ze geen buurtaccommodatie bezoekt omdat men niet weet welke activiteiten er plaatsvinden en 14% kent geen buurtaccommodatie in de de buurt. Deze laatste percentages geven aan dat het bereik van buurtaccommodaties kan worden vergroot door het organiseren van meer bekendheid van het gebouw en het activiteitenprogramma.

Op de vraag wat er kan worden verbeterd aan de buurtcentra scoort vooral "activiteiten beter bekend maken", "een ander soort activiteiten voor volwassenen" en "meer activiteiten voor volwassenen". Volgens de respondenten is er vooral behoefte aan cursussen en workshops "om iets te leren". We hebben ook gevraagd of men bereid is om vrijwilligerswerk te doen in een buurtaccommodatie en daarop antwoordt 10% (zowel bezoekers als niet-bezoekers) positief.

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Volgvel
Onderwerp

4 van 7
evaluatie accommodatiebeleid

Toekomstig beleid

Binnen ons WMO-beleid is het stimuleren van ontmoeting een belangrijke doelstelling. Onze gesubsidieerde sociaal culturele accommodaties kunnen daarin een belangrijke rol spelen; het zijn in het algemeen goed bereikbare en goed onderhouden gebouwen met daar omheen een netwerk van vrijwilligers en professionele inzet, gericht op het faciliteren en organiseren van activiteiten voor ontmoeting en participatie. Voor beroepskrachten zijn accommodaties een belangrijk verbindingspunt, een vindplaats en een plek waar ze activiteiten kunnen organiseren. Dit uitgangspunt willen we ook in de toekomst handhaven en verder versterken: accommodaties ontvangen subsidie omdat ze een bijdrage leveren aan onze beleidsdoelstellingen gericht op de brede ontmoetingsfunctie. Ontmoeting vindt echter niet alleen plaats in gesubsidieerde accommodaties, ook andere organisaties hebben in de wijken ruimte beschikbaar voor ontmoetingsactiviteiten (zorginstellingen, kerken, corporaties, scholen etc.). Wij willen ook deze ruimte betrekken in de beleidsafwegingen voor de toekomst, want we streven naar optimaal gebruik van gebouwen. We zijn momenteel bezig met een inventarisatie van alle beschikbare ruimte op wijkniveau, inclusief de ruimte die nu nog niet gebruikt wordt, maar wel mogelijkheden biedt.

Het gaat daarbij in eerste instantie om de functie ontmoeting en om welzijnsactiviteiten voor verschillende bewonersgroepen, inclusief kwetsbare groepen/mensen met een beperking. Ontmoeting is nodig om mensen bij elkaar te brengen, contacten te laten ontstaan en van daaruit wederkerigheid. Maar naast de functie ontmoeting hebben we op wijkniveau ook te maken met de functies informatie, advies en ondersteuning (nu vormgegeven in de STIP's en CJG's). Deze functies zullen met de decentralisatie van de AWBZ en de Jeugdzorg een nog prominentere plek in de wijken krijgen. We zouden de verschillende WMO-functies graag zoveel mogelijk willen combineren in één gebouw, want hierdoor komen bezoekers makkelijker in aanraking met een functie waarvoor ze oorspronkelijk niet het gebouw binnenliepen. De functies kunnen elkaar versterken en door het aanbod op elkaar af te stemmen, wordt het geheel meer dan de som der delen.

De combinatie van verschillende functies is alleen mogelijk in accommodaties van voldoende omvang en het heeft daarom onze voorkeur om daar de prioriteit te leggen. Dit betekent niet dat kleine accommodaties geen rol kunnen spelen in de ontmoetingsfunctie, maar we willen hier graag samen met de wijk kritisch naar kijken. Voorop staat dat de accommodaties ten dienste staan van onze WMO-beleidsdoelstellingen ten aanzien van ontmoeting en participatie. Dit betekent dat we, daar waar accommodaties deze rol niet willen of kunnen vervullen, zullen voorstellen om de subsidierelatie te beëindigen. De accommodaties waarmee de subsidierelatie gecontinueerd wordt, willen we goed in staat stellen om hun rol te vervullen

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Volgvel
Onderwerp

5 van 7
evaluatie accommodatiebeleid

en daarom hechten we groot belang aan het verbeteren van de kwaliteit van het beheer en het gastheerschap. We willen ook kijken op welke manier we de inzet van beheer kunnen koppelen aan de programmering en de ondersteuningsbehoefte. Kernbegrippen daarbij zijn vraaggerichtheid, samenwerking en de draagkracht en zeggenschap van de wijk. We willen in het nieuwe beleid de rol van de wijk bij de totstandkoming van het activiteitenaanbod te versterken.

Als we kijken naar de toekomst zullen we hierbij ook rekening moeten houden met het feit dat het proces rondom de drie decentralisaties (AWBZ, Jeugd en Wet Werken naar Vermogen) niet op korte termijn is uitgekristalliseerd. De gevolgen van de decentralisaties zullen van invloed zijn op de benodigde voorzieningen op wijkniveau en dus ook gevolgen hebben voor de behoefte aan gesubsidieerde accommodaties. We kunnen die gevolgen op dit moment niet goed overzien en dat betekent dat ons accommodatiebeleid ook de komende jaren aan verandering onderhevig zal zijn.

Participatietraject

De ontmoetingsfunctie en de combinatie van verschillende WMO-functies vraagt om accommodaties die zowel fysiek als sociaal toegankelijk zijn en bovendien voldoende ruimte bieden voor de gewenste activiteiten. Niet in alle wijken is echter hetzelfde nodig; afhankelijk van de behoefte, de problematiek en het aanbod van andere partijen gaan we onderzoeken welke positie onze accommodaties daarin (zouden moeten) innemen. We willen dit doen samen met alle belanghebbende partijen (bewonersgroepen en professionals) op wijkniveau. We willen graag van de wijk horen waar behoefte aan is, welke accommodaties hiervoor geschikt zijn of dat er andere mogelijkheden zijn om onze doelen te bereiken. Daarbij moeten ook nadrukkelijk andere niet-gesubsidieerde accommodaties betrokken worden. We zullen daarom binnenkort onze uitgangspunten voor het nieuwe beleid verwoorden in een gespreksnota waarmee we het overleg op wijkniveau kunnen voeren. In deze gespreksnota zullen we ook aandacht besteden aan de aanbevelingen vanuit de evaluatie.

Wij verwachten dat bewoners, beroepskrachten en andere belanghebbenden graag willen meedenken over het accommodatiebeleid en hun meningen en adviezen zullen we vervolgens betrekken bij de vormgeving van het nieuwe accommodatiebeleid.

Collegedrief - Evaluatie_accomodatieleleid

Volgvel 6 van 7
Onderwerp evaluatie accommodatiebeleid

Onze verwachting is dat we u in de eerste helft van 2013 de nieuwe beleidsnota, na de inspraakprocedure, kunnen voorleggen ter besluitvorming.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

BIJLAGE

50

**Evaluatie
Accommodatiebeleid
Groningen**

2011

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Colofon

Titel: Evaluatie accommodatiebeleid Groningen 2011

Datum: maart 2012

Opdrachtgever: gemeente Groningen, dienst OCSW

Auteurs: Femke de Haan, Klaas Leenstra, Carola Simon

Adressen: Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling Groningen
Postbus 2266
9704 CG Groningen
www.cmogroningen.nl

© Copyright 2012, Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling Groningen

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling Groningen.

Voor zover het maken van kopieën is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912)* het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1995, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprerecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze opgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich te wenden tot het Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling Groningen.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

INHOUDSOPGAVE

Concluderende samenvatting

1	INLEIDING	7
1.1	DOEL VAN DE EVALUATIE.....	7
1.2	ONDERZOEKSOPZET.....	8
1.3	LEESWIJZER.....	8
1.4	ACCOMMODATIES.....	9
2	SUBSIDIESYSTEMATIEK	11
2.1	SUBSIDIEBEDRAG EN AANVULLENDE INKOMSTEN.....	11
2.2	TARIEVENSTELSEL.....	12
2.3	TEVREDENHEID MET SUBSIDIESYSTEEM.....	12
2.4	ERVARINGEN OVERIGE BETROKKENEN.....	13
2.4.1	<i>BBOG</i>	13
2.4.2	<i>Speeltuinentrale</i>	13
2.5	BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN.....	14
3	PROFESSIONALISERING VAN BEHEER	17
3.1	KWANTITEIT EN KWALITEIT.....	17
3.2	TEVREDENHEID MET WERKPRO.....	19
3.3	ERVARINGEN OVERIGE BETROKKENEN.....	20
3.3.1	<i>BBOG</i>	20
3.3.2	<i>Speeltuinentrale</i>	21
3.3.3	<i>WerkPro</i>	21
3.4	BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN.....	22
4	VRAAG EN AANBOD	25
4.1	GEBRUIK VAN DE ACCOMMODATIE.....	25
4.2	ACTIVITEITENAANBOD.....	26
4.3	BEREIK VAN BEZOEKERS.....	28
4.4	SAMENWERKING.....	30
4.5	ERVARINGEN OVERIGE BETROKKENEN.....	31
4.5.1	<i>BBOG</i>	32
4.5.2	<i>Speeltuinentrale</i>	32
4.5.3	<i>WerkPro</i>	33
4.5.4	<i>Sleutfiguren</i>	34
4.6	BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN.....	36
5	BIJLAGE: BESTUUR EN VRIJWILLIGERS	39
6	BIJLAGE VRAGENLIJST	41

Concluderende samenvatting

Het accommodatiebeleid van de gemeente Groningen is in opdracht van de Dienst OCSW geëvalueerd. Het hoofddoel van de evaluatie is te onderzoeken in hoeverre de doelstellingen van het beleid zijn gerealiseerd. Deze doelstellingen zijn:

1. Verbetering subsidiesystematiek waardoor besturen zich beter kunnen richten op inhoudelijke taken;
2. Verbetering van beheer door professionalisering en de inzet van een beheerpool;
3. Betere afstemming tussen aanbod van accommodaties en de vraag van wijkbewoners als het gaat om activiteiten en behoefte aan ruimte(n).

Het onderzoek bestaat uit een vragenlijst, groepsgesprekken en interviews met accommodatiebesturen en overige betrokkenen. Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen.

Subsidiesysteem

Het meest tevreden zijn de besturen en koepelorganisaties over het subsidiesysteem. De systematiek is duidelijk en vrijwel iedereen kan hiermee uit de voeten. Wel vinden sommige besturen dat goed ondernemerschap meer gestimuleerd zou kunnen worden. Het beleid zou meer prikkels moeten bieden om de ondernemingsgeest bij besturen aan te wakkeren. Daarnaast is er een knelpunt bij de subsidie voor de speeltuinterreinen. Deze is onvoldoende voor vervanging en afschrijving van speeltoestellen en voor het onderhoud van de groenvoorziening.

Beheer

Het overgrote deel van de accommodatiebesturen (70%) is in het algemeen tevreden over de huidige inzet van het beheer. Vooral bij Buurt- en Speeltuinverenigingen (BSV's) is de aansturing en de kwaliteit van beheer sterk verbeterd door het instellen van een aparte beheerpool onder één zakelijk leider. In de groepsgesprekken kwamen ook kritiekpunten naar voren. De kwaliteit van het beheer laat soms te wensen over. Vooral de invulling van het gastheerschap schiet nog tekort. Ook blijft de kwaliteit en begeleiding van additioneel personeel een belangrijk aandachtspunt. Een kwart van de besturen van de buurtcentra is ontevreden over het contact met de werkorganisatie WerkPro. Genoemd worden de prijs-kwaliteit verhouding, traagheid bij afhandeling offertes, vervanging bij ziekte en de slechte communicatie. Buurtcentra en BBOG zijn tegen de monopoliepositie van WerkPro en zouden meer keuzevrijheid willen bij de inkoop van beheer.

Opgemerkt wordt dat de genoemde kritiekpunten voor een deel ook het gevolg zijn van de subsidie-afspraken met de gemeente.

WerkPro pleit voor een meer flexibele inzet van het beheer; dit wordt belemmerd doordat het beheer nu teveel gekoppeld is aan m2. en niet aan de programmering. Daarnaast zou WerkPro het beheer een grotere taak willen geven in de programmaontwikkeling en de afstemming met de wijk.

Collegedebrief - Evaluatie_accommodatiebeleid

Vraag en aanbod

De afstemming tussen vraag en aanbod laat een wisselend beeld zien tussen accommodaties en wijken. Er is veel verschil tussen accommodaties in activiteitsaanbod en –vernieuwing en in het bereik en samenwerking op wijkniveau.

Activiteiten en bezoekers

Vrijwel alle besturen zijn tevreden over het huidige aanbod en het bereik. In veel accommodaties is het activiteitsaanbod de afgelopen jaren uitgebreid. Besturen signaleren dat er steeds meer behoefte komt aan cursussen en bewegingsactiviteiten. Ontwikkeling en vernieuwing van het activiteitsaanbod vindt op diverse manieren plaats. Nieuwe initiatieven ontstaan soms vanuit actieve besturen of door inbreng van beheerders of buurtwerkers, maar ook spontaan vanuit buurtbewoners. Uit de gesprekken blijkt dat vooral de gerichtheid op de wijk en een goede samenwerking tussen bestuur, beheer en andere organisaties/professionals (o.a. de buurtwerker) succesfactoren zijn voor de vernieuwing van het activiteitsaanbod.

Deze succesfactoren zijn echter niet overal aanwezig. Sommige accommodaties hebben voornamelijk vaste activiteiten met vaste bezoekersgroepen. Ook sleutelfiguren geven aan dat niet alle accommodaties openstaan voor nieuwe initiatieven. Sommige accommodaties zijn door hun ligging, omvang en herkenbaarheid minder aantrekkelijk en geschikt voor grotere buurtactiviteiten. Volgens de besturen wordt vernieuwing van het activiteitsaanbod ook belemmerd door onvoldoende beheer/vrijwilligers. Soms ontbreekt ook geschikte begeleiding of is er sprake van ruimtegebrek.

Ongeveer de helft van de besturen vindt hun bezoekers geen goede afspiegeling van de buurt. Veel besturen vinden het lastig om nieuwe doelgroepen te bereiken en aan te trekken. Zo blijken allochtonen en kwetsbare buurtbewoners vaak ondervertegenwoordigd. Wel is het zo dat, in vergelijking met de tussenevaluatie uit 2009, het bereik van mensen met een lichamelijke beperking is toegenomen. Sommige accommodaties bereiken vooral specifieke (leeftijdsgroepen). Uit de gesprekken komt naar voren dat een aantal accommodaties een besloten indruk maakt en daardoor een hoge drempel hebben voor nieuwe bezoekers. Niet alle besturen zijn even actief in het vergroten van het bereik. Andere accommodaties slagen er wel in om een brede bezoekersgroep aan te trekken. Met name grotere accommodaties met professioneel beheer en een combinatie van functies zijn vaker open en hebben een breed bereik. Meerdere betrokkenen pleiten daarom voor grotere, centraal gelegen accommodaties met een vrije inloop. Besturen geven daarnaast aan dat kwalitatief goed beheer een absolute voorwaarde is om de rol van het 'gastheerschap' goed te kunnen waarborgen. Uit het Stadspanel-onderzoek blijkt verder dat het bereik kan worden vergroot door het geven van meer bekendheid aan de accommodaties en het programma.

Samenwerking

Ook in de samenwerking op wijkniveau tussen accommodaties onderling en met andere organisaties/professionals komen verschillen voor. In een aantal wijken fungeren netwerken, vinden overleggen plaats en worden activiteiten op elkaar afgestemd. Soms heeft het beheer hierin ook een belangrijke rol. Zowel besturen

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

als sleutelfiguren uit deze wijken geven aan dat ze elkaar goed weten te vinden. In andere wijken verloopt de samenwerking moeizamer. Besturen noemen hierbij een aantal praktische belemmeringen, zoals het tijdstip van overleg en de hoeveelheid overleggen, maar wijzen daarnaast op de cultuurverschillen tussen vrijwilligers en professionals. Ook de professionals zien de cultuurverschillen als een belangrijke belemmering voor samenwerking. Een enkel bestuur geeft aan ook geen behoefte te hebben aan samenwerking. De koepelorganisaties BBOG en Speeltuinentrale vinden dat professionele ondersteuning nodig is om de betrokkenheid van accommodaties bij de samenwerking in de wijk te versterken. Verder wordt gepleit voor een sterkere regierol van de gemeente op de samenwerking. Met name in de wijken waar de samenwerking minder goed verloopt, is behoefte aan iemand die boven de partijen staat en samenwerkingsprocessen stimuleert.

1 Inleiding

De accommodatienota "Anders Beter" is in 2007 in werking getreden. Hiermee werd nieuw beleid ingezet, gericht op betere spreiding van buurt- en wijkaccommodaties. Nieuw was ook beheer vanuit een centrale beheerpool en een financiële regeling voor het onderhoud van gebouwen en speeltuinen.

In 2009 heeft er een tussenevaluatie plaatsgevonden van het nieuwe beleid.. Besturen waren overwegend tevreden over de nieuwe subsidiesystematiek. Knelpunten lagen vooral in het beheer van de accommodaties, zowel kwantitatief als kwalitatief, en in de afstemming tussen vraag en aanbod van activiteiten ook in relatie tot de ontmoetingsfunctie.

Naar aanleiding van de tussenevaluatie werden de volgende maatregelen genomen:

- het instellen van een aparte beheerpool voor de speeltuinaccommodaties onder leiding van één zakelijk leider;
- een structurele extra bijdrage voor de beheerpool;
- het flexibel inzetten van het additionele beheerpersoneel op schoonmaak, klussen, opvang bij ziekte etc.;
- het bieden van extra ondersteuning op de ontmoetingsfunctie door buurtwerkers Buurtwelzijn.

De dienst Onderwijs Cultuur Sport en Welzijn (OCSW) van de gemeente Groningen heeft CMO Groningen medio 2011 de opdracht gegeven het accommodatiebeleid, en daarmee bovengenoemde maatregelen, te evalueren. Voorliggend rapportage beschrijft de resultaten van deze evaluatie. Het eerste hoofdstuk beschrijft de doel van de evaluatie en hoe de evaluatie heeft plaatsgevonden.

1.1 Doel van de evaluatie

Het hoofddoel van de evaluatie is te onderzoeken in hoeverre de doelstellingen van het beleid zijn gerealiseerd. Deze doelstellingen zijn:

- Verbetering subsidiesystematiek waardoor besturen zich beter kunnen richten op inhoudelijke taken;
- Verbetering van beheer door professionalisering en de inzet van een beheerpool;
- Betere afstemming tussen aanbod van accommodaties en de vraag van wijkbewoners als het gaat om activiteiten en behoefte aan ruimte(n).

De evaluatie geeft aan in hoeverre het accommodatiebeleid succesvol is gebleken en welke knelpunten zich nog voordoen. Daarmee geeft het onderzoek ook meer inzicht in het functioneren van de accommodatiebesturen. Indien van toepassing zijn in de evaluatie de verschillen per stadsdeel en de verschillen naar type accommodatie (Buurt- en SpeeltuinVereniging (BSV) en buurtcentra) beschreven.

In voorliggend rapport wordt verwezen naar de resultaten van een stadspanel-onderzoek onder stadgers van 'Onderzoek en Statistiek Groningen'. Het onderzoeksbureau van de gemeente Groningen heeft het 'stadspanel' gevraagd

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiedebeld

wat zij vinden van de buurtaccommodaties in de gemeente Groningen. Voor de uitgebreide rapportage van het stadspanelonderzoek verwijzen wij naar 'Onderzoek en Statistiek Groningen'.

1.2 Onderzoekopzet

Het onderzoek bestaat uit een vragenlijst, groepsgesprekken en interviews met accommodatiebesturen en overige betrokkenen. Hieronder wordt kort ingegaan op de verschillende onderzoeksactiviteiten.

Accommodatiebesturen

Op basis van de evaluatie in 2009 en aanvullende onderzoeksvragen van de gemeente Groningen (dienst OCSW) is een vragenlijst voor de accommodatiebesturen opgesteld (zie bijlage 1). De vragenlijst bestaat uit zowel meerkeuzevragen als open vragen. De vragen zijn ingedeeld naar de doelstellingen van de nota (verbetering subsidiesystematiek, professionalisering beheer en afstemming vraag en aanbod). De vragenlijst is voorgelegd aan alle 32 accommodatiebesturen. Uiteindelijk hebben 30 besturen een ingevulde vragenlijst geretourneerd.

Na analyse van de uitkomsten zijn per stadsdeel (Noord-West, Noordoijk, Oude Wijken en Zuid) de betreffende besturen uitgenodigd voor een groepsgesprek. Elk bestuur werd vertegenwoordigd door maximaal 2 bestuursleden. Tijdens deze groepsgesprekken zijn de resultaten van de vragenlijst doorgenomen en was ruimte voor aanvullingen op de uitkomsten. Uiteindelijk namen 16 besturen (23 bestuursleden) deel aan deze groepsgesprekken (13 buurtcentra en 3 BSV's). De aanwezigheid van relatief weinig BSV's heeft de resultaten van de groepsgesprekken beïnvloed.

Overige betrokkenen

Ook met de sleutelfiguren (gebiedsmanagers OCSW, buurtwerkers, opbouwwerkers, locatiemanagers) is per stadsdeel een groepsinterview gevoerd over de accommodaties in 'hun' wijken. Met deze sleutelinformanten is ingegaan op de mate waarin de accommodaties voldoen aan de vraag uit de wijk. Tevens is ingegaan op het functioneren van de accommodaties en de ontmoetingsfunctie.

De doelstellingen van de nota zijn eveneens besproken met de overkoepelende organisaties: de vereniging Speeltuin Centrale Groningen (VSCG) en het Buurtcentra Besturen Overleg Groningen (BBOG). Ook is een interview gehouden met WerkPro.

1.3 Leeswijzer

Het rapport volgt de doelstellingen van het accommodatiebeleid, zoals geformuleerd in paragraaf 1.1. Het volgende hoofdstuk gaat in op de ervaringen met de gehanteerde subsidiesystematiek. In hoofdstuk 3 staat de professionalisering van het beheer centraal. Het vierde hoofdstuk gaat in op de vraag naar activiteiten en ruimte enerzijds en het aanbod vanuit de accommodaties anderzijds. Dit hoofdstuk behandelt tevens de samenwerking op wijkniveau. Elk hoofdstuk beschrijft allereerst uitkomsten van de vragenlijst en

Collegedebrief - Evaluatie_accommodatiebeleid

groepsgesprekken met de accommodatiebesturen, waarna de ervaringen van de overige betrokkenen volgen. De laatste paragraaf van elk hoofdstuk beschrijft de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen.

1.4 Accommodaties

Tabel 1.1 geeft per stadsdeel en wijk aan welke gesubsidieerde accommodaties zich hier tijdens de onderzoeksperiode bevinden.

Tabel 1.1: Accommodaties per stadsdeel en wijk

Stadsdeel	Wijk	Accommodatie
Noord-West	Vinkhuizen	MFC 't Vinkhuis Buurtcentrum De Wende BSV Vinkhuizen-Zuid
	Paddepoel	BSV Paddepoel Jeugdcentrum Tuinwijk
	Selwerd/Concordiabuurt	Buurtcentrum Sonde 2000 BSV Selwerd
	Hoogkerk	Dorpshuis Hoogkerk BSV Voor Hoogkerkse Jeugd (VHJ)
Noorddijk	Lewenborg/Oosterhoogbrug	Wijkcentrum 't Dok BSV Ruischerbrug Buurtcentrum de Schakel
	Beijum/De Hunze	Buurtcentra in Beijum (BIB) Jongeren centrum Het Trefpunt Buurtcentrum Hunzeborgh
	Meerstad/Engelbert/Woon- schepenhaven Noorderhoogbrug	MFC Engelbert BSV Door Eendracht Sterk (DES) Dorpshuis Noorderhoogbrug
Oude Wijken	Korrewegwijk	Buurtcentrum Het Floreshuis (De Karre)
	De Hoogte	BSV De Hoogte
	Indische buurt	BSV De indische Buurt (DIB)
	Oranjobuurt	Buurtcentrum Oranjewijk (BEBO)
	Oosterpark	Jeugdcentrum Jongeren OosterPark (JOP) BSV Fokkersstraat En Omgeving (FEO) BSV Ons Belang SV Oosterpark
	Oosterpoort Kostverloren	Buurtcentrum Poortershoes BSV Van Ostade
Zuid	Helpman	BSV Helpman-Oost
	Wijert	MFC De Wijert
	Corpus den Hoorn	BSV Corpus den hoorn
	Grunobuurt/Laanhuizen	Buurtcentrum Stadspark

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

2 Subsidiesystematiek

Hoofdstuk 2 behandelt de eerste doelstelling van het accommodatiebeleid: *verbetering subsidiesystematiek waardoor besturen zich beter kunnen richten op inhoudelijke taken*. Vanuit het accommodatiebeleid ontvangen de accommodaties een normbedrag per m². voor onderhoud, zakelijke lasten en exploitatie van het gebouw. De eerste drie paragrafen gaan in op de tevredenheid van de accommodatiebesturen met het huidige subsidiesysteem. Achtereenvolgens wordt ingegaan op het subsidiebedrag en de eigen inkomsten, de ervaringen met het tarievenstelsel en de tevredenheid met het huidige subsidiesysteem. In paragraaf 2.4 zijn de ervaringen van overige betrokkenen beschreven. In de laatste paragraaf worden de belangrijkste bevindingen samengevat en enkele aanbevelingen gegeven met betrekking tot de subsidiesystematiek.

2.1 Subsidiebedrag en aanvullende inkomsten

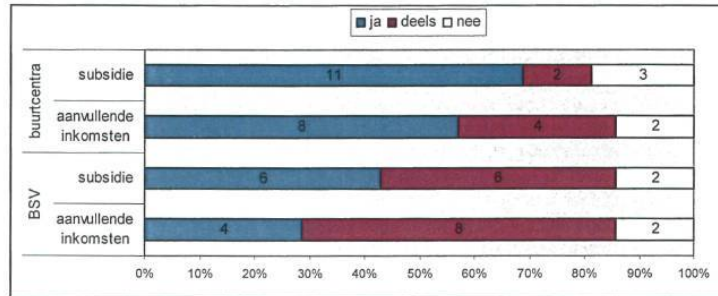
Uit de enquête onder besturen blijkt dat buurtcentra en BSV's verschillend oordelen over de hoogte-toereikendheid van het subsidiebedrag. De meerderheid van de buurtcentra kan de zakelijke lasten, exploitatielasten en de onderhoudslasten financieren met behulp van het toegekende subsidiebedrag (11 besturen) (zie figuur 2.1). Volgens twee besturen is de subsidie deels voldoende en volgens drie besturen is de subsidie onvoldoende voor het financieren van deze lasten. Zes BSV's geven aan dat zij voldoende subsidie krijgen om de lasten te financieren. Een even zo groot aantal vindt de subsidie 'deels' voldoende en twee besturen vinden de subsidie onvoldoende.

Naast de subsidie van de gemeente ontvangen accommodaties ook andere inkomsten zoals deelnemersbijdragen, lidmaatschapsgeld, baromzet en huur. Deze aanvullende inkomsten zijn volgens 8 buurtcentra en 4 BSV's voldoende om het gewenste activiteitenprogramma te kunnen organiseren (zie figuur 2.1). Van de buurtcentra geven vier besturen aan dat de aanvullende inkomsten deels voldoende zijn en twee besturen dat deze inkomsten onvoldoende zijn om het gewenste activiteitenprogramma te organiseren. Acht BSV's vinden de aanvullende inkomsten deels voldoende en twee BSV's vinden deze inkomsten onvoldoende.

Het beeld dat een aantal besturen onvoldoende inkomsten heeft om de lasten te betalen, kwam niet naar voren tijdens de groepsgesprekken. Wel zijn er volgens meerdere besturen weinig mogelijkheden voor extra inkomsten. Hierbij werd de wettelijke bepaling genoemd die particuliere feesten en partijen verbiedt in gesubsidieerde accommodaties. Sommige besturen ervaren dit als een beperking om extra inkomsten te verwerven.

Collegieberief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Figuur 2.1: Subsidiebedrag en aanvullende inkomsten voldoende om lasten te betalen en gewenste activiteitenprogramma te organiseren? (aantallen)

2.2 Tarievenstelsel

Voor de verhuur van ruimten hanteert de gemeente Groningen een tarievenstelsel waarbij een driedeling is aangebracht. Het *nultarief* geldt voor alle sociaal-culturele activiteiten. Deze dienen gratis in buurtcentra en BSV's plaats te kunnen vinden. Voor activiteiten die niet onder de functies van het sociaal-cultureel werk vallen, maar wel passen binnen het gemeentelijk beleid, geldt een *gereduceerd tarief*. Dit tarief mag ook worden gehanteerd voor verenigingsactiviteiten. Voor alle overige (commerciële) activiteiten kan een *marktconform tarief* worden gehanteerd, ook voor activiteiten die een permanent beslag leggen op de ruimte.

Ervaringen met tarievenstelsel

Bijna de helft van de besturen heeft geen problemen met het tarievenstelsel (14 besturen), drie besturen wel en de overige besturen ervaren soms problemen. Door de besturen wordt opgemerkt dat de omschrijving van de tariefsoorten onduidelijk is en het is voor besturen lastig kiezen tussen de verschillende tarieven. Meerdere besturen geven aan soms met een tussentarief te werken. Het zou volgens de besturen "mooi zijn als de regeling wat ruimer was."

Citaat: "Het Suikerfeest is een open feest, in principe voor iedereen toegankelijk, maar omdat het niet waarschijnlijk is dat iedereen zal komen wordt voor een middenweg gekozen (laag tarief)."

Enkele accommodaties ervaren soms ook problemen met het nultarief omdat ruimtes opgeëist worden. "Sommige gebruikers claimen te veel omdat het toch niets kost of ze zeggen niet af want er zijn geen consequenties aan verbonden", aldus een bestuur.

2.3 Tevredenheid met subsidiesysteem

De bestuursleden is in de enquête gevraagd hoe tevreden zij zijn met het huidige subsidiesysteem (op basis van aantal m²). Van de buurtcentra is 62% tevreden met het subsidiesysteem (8 besturen), 31% oordeelt neutraal (4 besturen) en één buurtcentrum is ontevreden (8%). Van de BSV's beoordeelt 43% het

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

subsidiesysteem met tevreden (6 besturen), 36% met neutraal (5 besturen) en 21% met ontevreden (3 besturen).

Tijdens de groepsgesprekken plaatsten sommige besturen kanttekeningen bij het subsidiesysteem, omdat de subsidie slechts gebaseerd is op het aantal vierkante meters en voorbij gaat aan de functie, de mate van gebruik en van de hoeveelheid activiteiten. Dit prikkelt niet de ondernemersgeest van besturen. Een bestuurslid citerend: "Dit motiveert mensen van de organisatie niet om extra hun best te doen of meer dingen te ondernemen." Ook is tijdens de groepsgesprekken opgemerkt dat een sluitende exploitatie en een aansprekend vernieuwend activiteitenprogramma twee verplichte uitgangspunten zijn die op gespannen voet kunnen staan. Het is voor accommodaties soms moeilijk aan beide uitgangspunten te voldoen.

BSV's: onderhoud tuinen en speeltoestellen

De bestuursleden van de BSV's is tevens gevraagd hoe tevreden zij zijn over het onderhoud van het terrein en de toestellen. Een ruime meerderheid van de besturen is (zeer) tevreden (69%, 9 besturen). Vier besturen hebben met 'neutraal' geantwoord en geen van de besturen is ontevreden over het onderhoud.

2.4 Ervaringen overige betrokkenen

De twee overkoepelende organisaties, het BBOG en de Speeltuinentrale, is tevens gevraagd naar hun ervaringen met de subsidiesystematiek. In hoeverre zijn zij tevreden met het huidige subsidiesysteem? Wat zijn hun ervaringen?

2.4.1 BBOG

Het BBOG geeft, net zoals bij de tussenevaluatie uit 2009, aan dat het huidige subsidiesysteem weinig aanleiding geeft tot commentaar. Tijdens de ledenvergaderingen van het BBOG is het subsidiesysteem nauwelijks punt van discussie. Aangegeven wordt dat het niet alle accommodaties lukt om voor de volwassenen activiteiten zonder subsidie te draaien. "Meestal zit er dan wel ruimte in een andere post van de begroting waardoor dat tekort kan worden aangevuld", aldus het BBOG.

Het BBOG geeft aan dat als de overheveling van taken van de AWBZ naar de WMO zal leiden tot een toestroom van nieuwe groepen naar de accommodaties, dit extra kwaliteitseisen aan de eigen organisatie stelt. Zij vermoedt dat dit niet uit huidige budget kan en dat er extra financiële ondersteuning nodig is.

Met betrekking tot het genereren van eigen inkomsten, organiseren sommige accommodaties ook commerciële activiteiten. Bij het BBOG is niet bekend of daardoor een strijdig belang met de buurtactiviteiten ontstaat.

2.4.2 Speeltuinentrale

De subsidie voor de BSV's bestaat uit twee onderdelen, namelijk voor de exploitatie van het gebouw en voor het onderhoud van het terrein en de

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

speeltoestellen. Over het algemeen schat de Speeltoestellen Centrale in dat de hoeveelheid subsidie voor het gebouw voldoende is. Er bevindt zich geen enkele vereniging in de positie dat zij externe financiële ondersteuning nodig heeft", aldus de speeltoestellen Centrale. Wel wordt aangegeven dat met name de kleinere BSV's het moeilijker hebben om rond te komen. Dit blijkt deels te liggen aan de subsidieverlening naar oppervlakte van de gebouwen. De eigen inkomsten voor de activiteitenbekostiging wordt als voldoende ingeschat. Bij sommigen ligt dit iets moeilijker, met name indien er alleen kinderactiviteiten zijn.

De subsidie voor het onderhoud van terrein en toestellen is tevens gebaseerd op de oppervlakte van het gebouw. Voor het onderhoud van de speeltoestellen, zoals de reparaties, is de subsidie voldoende. De speeltoestellen Centrale geeft echter aan dat er voor vervanging en afschrijving onvoldoende middelen zijn. Een gemiddelde speeltuin kost tussen de 100.000 en 200.000 euro. Hiervoor kan een beroep worden gedaan op landelijke fondsen. Deze bijdrage is echter eenmalig zodat hier op termijn knelpunten kunnen ontstaan.

Over het onderhoud van de groenvoorziening is de speeltoestellen Centrale minder tevreden. De subsidie vanuit het accommodatiebeleid is onvoldoende om de terreinen in goede staat te houden. Ook is de speeltoestellen Centrale minder tevreden over de uitvoering. Dit heeft vooral betrekking op de kwaliteit van uitvoerders, onduidelijkheid is over het opdrachtgeverschap en het toezicht op de uitvoering. De speeltoestellen Centrale wil graag betere communicatielijnen tussen de OCSW, uitvoerder, BSV's en zichzelf.

2.5 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Belangrijkste bevindingen:

- De meerderheid van de accommodaties is tevreden met het huidige subsidiesysteem.
- De meeste accommodaties kunnen goed uit de voeten met het subsidiebedrag aangevuld met eigen inkomsten
- Sommige besturen vinden dat de huidige subsidiesystematiek gebaseerd op het aantal m² geen stimulans is voor vernieuwing en waardoor de ondernemingsgeest van besturen te weinig wordt beloond.
- De wettelijke bepaling dat je geen feesten en partijen mag organiseren ervaren sommige besturen als een beperking om extra inkomsten te genereren.
- Een aan tal besturen vindt de omschrijving van de tariefsoorten vaag en onduidelijk. Meerdere besturen geven aan soms met een tussentarief te werken.
- Bij het BBOG en de Speeltoestellen Centrale zijn geen signalen bekend dat de huidige subsidie (en eigen inkomsten) onvoldoende is.
- De subsidie voor de speeltuinterreinen is onvoldoende voor de vervanging en afschrijving van de speeltoestellen. Er is bovendien een structureel tekort op het onderhoud voor de groenvoorziening.
- De Speeltoestellen Centrale wenst voor het onderhoud van de groenvoorziening van speelterreinen efficiënte aansturing met korte communicatielijnen tussen gemeente en uitvoerder.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Aanbevelingen:

- Het beleid zou naast het huidige criterium subsidie per m², de ondernemingsgeest van besturen meer dienen te prikkelen waarbij behaalde resultaten en vernieuwing ook beloond worden.
- Besturen ondersteunen en stimuleren tot meer planmatige aanpak. Bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van een (communicatie-) plan waarin aangegeven wordt tot welke doelgroepen men zich richt en op welke wijze die
- Tijdig de gevolgen van de veranderingen van de AWBZ in kaart brengen en accommodaties (beheer en bestuur) hierop toe rusten om de extra opvang van nieuwe groepen soepel te laten verlopen.
- Onderzoeken in hoeverre fondsen en maatschappelijke sponsoring kunnen bijdragen om meer financiële ruimte te scheppen voor investering in nieuwe speeltoestellen.

Collegedrief - Evaluatie_accomodatieleleid

3 Professionalisering van beheer

In dit hoofdstuk staat de professionalisering van het beheer centraal. Het beheer is grotendeels ondergebracht in een beheerpool van Stichting WerkPro. Deze pool bestaat voor de helft uit regulier beheer en voor de helft uit additioneel personeel. In het accommodatiebeleid is geregeld dat iedere accommodatie recht heeft op beheer, waarbij de hoeveelheid uren is gebaseerd op het aantal m². De kleine (speeluin)accommodaties hebben recht op een halve Fte conciërge en een halve Fte additioneel beheer. Grote(re) accommodaties krijgen meer uren regulier beheer en zakelijke leiding. Een aantal accommodaties heeft beheer in eigen dienst en ontvangt de subsidie daarvoor rechtstreeks van de gemeente.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op diverse onderwerpen die met beheer te maken hebben, zoals het aantal uren beheer, het takenpakket en de tevredenheid met WerkPro. Ook worden de meningen van overige betrokkenen beschreven met betrekking tot het beheer. Hiermee geeft dit hoofdstuk zicht op de tweede doelstelling van het accommodatiebeleid: *verbetering van beheer door professionalisering en de inzet van een beheerpool.*

3.1 Kwantiteit en kwaliteit

In de enquête en in de groepsgesprekken met de accommodatiebesturen is ingegaan op diverse onderwerpen die met het beheer te maken hebben.

Aantal uren beheer

Volgens een meerderheid van de accommodatiebesturen is het totaal aantal uren beheer waarover de accommodaties beschikken onvoldoende om het gewenste activiteitenprogramma uit te voeren (64%³, 10 buurtcentra en 6 BSV's). Vooral relatief veel accommodaties in de stadsdelen 'Oude Wijken' en 'Noord-West' vinden het aantal uren beheer onvoldoende (respectievelijk 7 en 5 besturen). Bij de accommodaties waar het totaal aantal uren beheer als onvoldoende wordt ervaren, worden vooral vrijwilligers (of bestuursleden) ingezet om niet-ingevulde beheeruren op te vangen. Soms wordt extra beheer ingekocht. In sommige gevallen gaan activiteiten niet door vanwege onvoldoende beheer.

Aanstelling en rooster

In de enquête is daarnaast gevraagd naar de invloed die besturen hebben op de aanstelling en het rooster van de beheerder(s). Uit de resultaten blijkt dat 79% van de BSV's en 54% van de buurtcentra vinden dat zij voldoende invloed hebben op de aanstelling van de beheerders (respectievelijk 11 en 7 besturen). Een ruime meerderheid van alle besturen heeft naar eigen zeggen voldoende invloed op het rooster van de beheerder(s) (10 buurtcentra en 11 BSV's). Volgens vrijwel alle besturen zijn de beheerders meestal of altijd aanwezig op de afgesproken tijd.

³ De vraag is door 25 accommodatiebesturen beantwoord.

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Ziekteverzuim en vervanging bij uitval

Bijna één op de drie besturen is ontevreden over de wijze waarop vervanging bij uitval (ziekte e.d.) van de beheerder(s) wordt geregeld (31%²) (figuur 3.1). Hierbij doen zich tussen buurtcentra en BSV's duidelijk verschillen voor; zeven buurtcentra en één BSV zijn ontevreden over de wijze waarop vervanging bij ziekte wordt geregeld. Twee BSV's en één buurtcentrum zijn tevreden over de vervanging bij ziekte (12%). Ook tijdens de groeps gesprekken gaven meerdere buurtcentra aan dat er geen adequate oplossingen zijn bij ziekteverzuim. Een buurtcentrum citerend: "afgelopen jaar waren er drie zieken waarvoor geen enkele vervanging geregeld is, ondanks dat dit wel in het contract vermeld staat." Een BSV gaf tijdens de groeps gesprekken aan dat het ziekteverzuim bij de BSV's gedaald is.

Takenpakket beheerder(s)

Uit de enquête blijkt dat een meerderheid van alle besturen (69%, 18 besturen) tevreden is over de inhoud van het takenpakket van beheer (inclusief de zakelijke leiding). Volgens de besturen is de belangrijkste taak van de beheerder(s) als gastheer/gastvrouw mensen ontvangen en representatief zijn voor de accommodatie (bekende gezicht). Een aantal besturen mist taken als activiteitenontwikkeling, inhoudelijke bijdrage aan het activiteitenprogramma en wijkgerichte oriëntatie. Echter wezen meerdere besturen er tijdens het groeps gesprek op dat deze taak nu niet in het takenpakket van de beheerder(s) staat. Volgens meerdere besturen heb je 'geluk' wanneer beheerders over deze vaardigheden beschikken "Er zijn soms beheerders die erg geschikt zijn om te helpen met de programmering. Het mag dus gezien worden als prettige bijkomstigheid, maar niet als een vereiste." Belangrijk is wel dat beheerders in ieder geval de wensen en behoeften van bezoekers signaleren. Het oppakken van die signalen ligt op dit moment echter bij bestuur (of soms de zakelijk leider).

Citaat: "De beheerder is de gastheer en is er niet alleen voor de poets."

Verder is 63% (8 buurtcentra en 9 BSV's) tevreden over de uitvoering van de werkzaamheden door de beheerder(s) (figuur 3.1). Ook heeft een ruime meerderheid (85%, 23 besturen) naar eigen zeggen voldoende invloed op de taken van de beheerder(s). Wel is in de groeps gesprekken de kwaliteit van beheerders is naar voren gebracht als belangrijk aandachtspunt. Het additionele beheer is vaak minder geschoold en heeft veel begeleiding nodig, terwijl vooral bij de grotere accommodaties behoefte is aan zeer zelfstandig personeel.

Omgang met gebruikers, bezoekers en bestuur

De meeste besturen zijn tevreden over de wijze waarop beheerder(s) omgaan met bezoekers en gebruikers; 70% van de buurtcentra en 86% van de BSV's zijn hierover tevreden (figuur 3.1). Dit komt overeen met de uitkomsten van het Stadspanel; de vriendelijkheid van de beheerders is een van de aspecten die lof oogsten bij de bezoekers. Echter gaven enkele besturen tijdens de groeps gesprekken aan dat tekortkomingen in de kwaliteit van de beheerders zich uiten in de bejegening van de bezoekers.

² De vraag is door 26 accommodatiebesturen beantwoord.

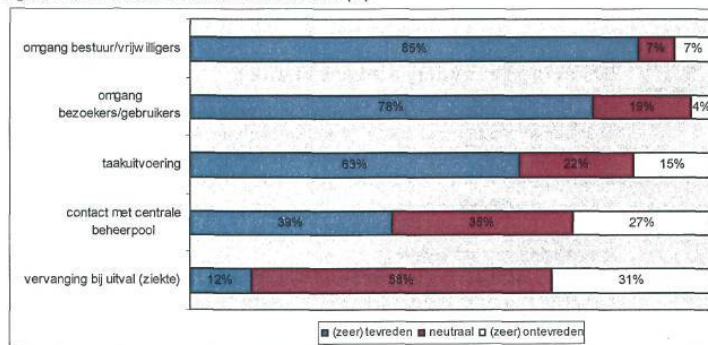
Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Verder is een ruime meerderheid van de besturen tevreden over de wijze waarop de beheerder(s) omgaan met bestuur en vrijwilligers (85%, 23 besturen) (figuur 3.1). Hierbij doen zich tussen BSV's en buurtcentra geen verschillen voor.

Tevredenheid inzet beheer algemeen

In de enquête is de besturen gevraagd hoe zij in het algemeen over de huidige inzet van het beheer oordelen. In totaal is 70% van de buurtcentra en BSV's tevreden over de huidige inzet van het beheer (19 accommodaties). Vier accommodaties (15%) zijn ontevreden. De overige besturen hebben 'neutraal' geantwoord.

Figuur 3.1: Hoe tevreden is het bestuur over.... (%)

Verandering beheer ten opzichte van vorige evaluatie

In de enquête is gevraagd hoe de besturen de situatie rond beheer ten opzichte van de vorige evaluatie (2009) vinden. Er is een duidelijk verschil tussen de ervaringen van buurtcentra en die van de BSV's. Elf buurtcentra geven aan dat de situatie ten opzichte van 2009 gelijk is gebleven (69%), één buurtcentrum vindt de situatie verbeterd en één buurtcentrum vindt de situatie verslechterd (beide 6%). Van de BSV's vinden zes besturen de situatie ten opzichte van 2009 stabiel (43%), vijf vinden de situatie verbeterd (36%) en twee besturen vinden de situatie verslechterd (14%).

3.2 Tevredenheid met WerkPro

Uit de enquête blijkt dat ruim een kwart van de besturen ontevreden is over het contact dat zij hebben met de centrale beheerpool WerkPro (figuur 3.1). Hierbij doen zich tussen buurtcentra en BSV's duidelijk verschillen voor; zes buurtcentra en één BSV zijn ontevreden over het contact met WerkPro. Negen BSV's en één buurtcentrum zijn wel tevreden over het contact met de centrale beheerpool. De tevredenheid bij BSV's is toegenomen na het aanstellen van één zakelijk leider bij WerkPro die de beheerders van de BSV's aanstuurt en knelpunten oplost als die zich voordoen.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Citaat BSV-bestuur: "Er is een duidelijk contactpersoon en er worden oplossingen gezocht voor vervanging bij ziekteverzuim".

De onvrede spitst zich vooral toe op onduidelijke offertes, traagheid, vervanging bij ziekte en slechte communicatie. De besturen geven aan moeite te hebben met de monopolie-positie van WerkPro. Besturen willen graag meer vrijheid waar ze beheer inkopen of ze willen zelf de beheerders in dienst nemen. Echter de meeste besturen zitten niet te springen om 'als vrijwilligers' de rol van het werkgeverschap op zich te nemen.

Enkele grote accommodaties maken geen gebruik van de beheerpool WerkPro, maar zijn zelf werkgever voor de eigen beheerders en/of beschikken over beheerders die als zelfstandige opereren. Deze centra zijn in het algemeen tevreden over de beheerders.

3.3 Ervaringen overige betrokkenen

Net als in het vorige hoofdstuk, is ook aan enkele overige betrokkenen gevraagd naar hun meningen en ervaringen met het beheer. Achtereenvolgens worden de ervaringen van het BBOG, de Speeltuincentrale en WerkPro beschreven.

3.3.1 BBOG

Waardering van het beheer

Het BBOG vindt dat het beheer als de belangrijkste taak heeft dat het gebouw technisch in orde is, dat het schoon is en op het moment dat er activiteiten plaats vinden de zaal juist is ingericht en dat de materialen beschikbaar zijn. Daarnaast dient de beheerder een goede gastheer/vrouw te zijn die vriendelijk en gastvrij is naar bezoekers. Over het algemeen is het BBOG niet tevreden over het huidige beheer. De kwaliteit van het beheer wordt onder de maat bevonden en een gastheer- of gastvrouwachtig optreden kan niet gegarandeerd worden. Vaak ontbreekt het de beheerders aan de juiste sociale vaardigheden. Dit ziet men met name bij het additionele beheer, maar ook bij regulier beheer zijn er grote verschillen. Overigens erkent het BBOG de lastige positie van WerkPro omdat deze weinig zeggenschap heeft over de beschikbaarheid en de kwaliteit van het additionele personeel. Additioneel beheer is en blijft een kwetsbare groep qua ziekteverzuim en continuïteitsfactor.

De beheerders worden aangestuurd door zakelijke leiders die in dienst zijn van WerkPro. Deze zakelijke leiders hebben vaak meerdere accommodaties onder zich. Gemiddeld genomen is het BBOG tevreden over de zakelijk leiders. Zij werken als intermediair tussen beheerders en bestuurders, maar doen veel administratie en sturen het personeel aan. De zakelijke leiders moeten een breed pakket aan kennis hebben, ook ten aanzien van techniek, schoonmaak, keuze van materiaal, aanpakken van de inrichting etc.

Het BBOG geeft wel aan dat er sinds de tussentijdse evaluatie verbetering is gekomen. Zo is er merkbaar begonnen met scholing, maar dit kan verder worden verbeterd. De belangrijkste verbeterpunten zijn: gastvrijheid, het omgaan met de

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

verschillende categorieën publiek en het ziekteverzuim. Ook de communicatie tussen het BBOG en WerkPro kan worden verbeterd.

Toekomst

Het BBOG is tegen de gedwongen winkelnering en voor de toekomst zouden ze hiervan af willen. "Daarna kan men altijd op individuele basis nog kiezen voor WerkPro", aldus het BBOG. Verder geeft het BBOG aan dat er een spanningsveld is tussen de kwaliteit van het beheer en de kosten. Ze vindt dat de kostprijs van WerkPro te hoog, wat volgens het BBOG deels komt door de overhead die in de prijs wordt meegerekend. Een oplossing ziet het BBOG in een zogenaamde 'pay rol organisatie'.

3.3.2 Speeltuinentrale

Waardering van het beheer

De Speeltuinentrale geeft aan dat de inzet van WerkPro sinds de vorige evaluatie een belangrijke verandering heeft ondergaan en daardoor duidelijk verbeterd is. Er is nu één zakelijk leider voor alle locaties, wat ook betekent dat er één aanspreekpunt is. Tevens is er een pool met vaste beheerders voor de BSV's. Daardoor is een beheerder makkelijker op een andere BSV inzetbaar wanneer bijvoorbeeld sprake is van ziekte.

De kwaliteit van het beheer is verbeterd ten opzichte van de vorige evaluatie. Zo is er minder ziekteverzuim en zijn beheerders meer gemotiveerd. Er zijn zeker verschillen tussen de individuele beheerders, maar het algemene beeld is dat het beheer de laatste 2 jaar beter is geworden.

Wel vindt de Speeltuinentrale het jammer dat bij sommige accommodaties de taken van beheerders zich beperken tot het schoonmaken van het gebouw. Dit ligt soms aan het bestuur, maar meestal aan de kwaliteit van de beheerder. Zo worden de meeste additionele beheerders te zwak bevonden voor de rol van gastvrouw/heer.

Toekomst

De Speeltuinentrale ziet een bedreiging in de op handen zijnde bezuinigingen. Beheerders zijn essentieel om te kunnen garanderen dat de gebouwen overdag open zijn. De vrijwilligers houden nu de avonden open. Indien bezuinigd wordt op de gesubsidieerde banen, kan niet meer gegarandeerd worden dat BSV's elke dag open zullen zijn. Professioneel beheer is dan ook een randvoorwaarde voor goede openingstijden, zeker met de extra taken die straks voortvloeien uit de WMO. De wens van de Speeltuinentrale is dan ook dat ze in 2013 nog beheerders hebben.

Citaat: "De toekomst valt of staat met het hebben van goed toegeruste beheerders".

3.3.3 WerkPro

Waardering van het beheer

De vertegenwoordiger van WerkPro erkent de in deze paragraaf genoemde punten, maar geeft tevens aan dat er hard gewerkt is aan verbeteringen. Zo is het

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

ziekteverzuim altijd een probleem geweest en werken ze met een doelgroep die vanouds een hoog ziekteverzuim heeft. In 2011 was het ziekteverzuim voor het eerst onder de 10% en gehoopt wordt dat deze trend doorzet.

WerkPro geeft aan dat het beheer bij de BSV's enorm verbeterd is nu er één zakelijk leider is. Ook is de communicatie tussen WerkPro en de Speeltuinentrale verbeterd door de korte lijnen. Doordat de beheerders bij BSV's zijn ondergebracht in één pool werken ze nu meer als een team, ze hebben regelmatig overleg en leren van elkaar. Er is meer aandacht voor de medewerkers en er kan individueel gestuurd worden. Dit heeft geleid tot betere motivatie en minder ziekteverzuim.

Het beheer in de buurtcentra is anders georganiseerd; er is geen centrale organisatie waarmee afspraken gemaakt kunnen worden over bijvoorbeeld flexibele inzet van beheerpersoneel. De buurtcentra zijn zelfstandiger en de belangen van deze partijen lopen niet altijd parallel. Een aantal besturen verzet zich tegen de gedwongen winkelnering wat van invloed is op de samenwerking. WerkPro geeft aan dat het zelfs soms lijkt dat de besturen het beheer als een vijand beschouwen en niet als partner. Dit wordt als een knelpunt ervaren. De communicatie met het BBOG verloopt minder makkelijk dan met de Speeltuinentrale. De vertegenwoordiger van WerkPro geeft aan dat hij ook met het BBOG een echte samenwerkingsrelatie zou willen opbouwen en elkaar meer als partner zou willen beschouwen.

Toekomst

Volgens WerkPro is het beheer nu teveel gekoppeld aan het aantal m2. Dit belemmert een flexibele inzet van beheer en is niet stimulerend voor ondernemende besturen.

Citaat: "Een bestuur dat zeer actief is zou meer mogelijkheden moeten krijgen want het gaat om de doelen. Je zou een actief beleid willen stimuleren".

Daarnaast zijn beheerders nu meer gericht op het gebouw dan op de vraag uit de wijk. Voor de toekomst zouden beheerders ook een programmatische taak moeten krijgen. Tenslotte bestaat bij WerkPro de vrees dat toekomstige bezuinigingen de kwaliteit van beheer verder onder druk zullen zetten. De vertegenwoordiger van WerkPro citerend: "als het besluit zo wordt genomen dat het werk alleen gedaan moet worden met de additionele mensen, dan stort het huis in elkaar. Dan is de helft van het beheerspersoneel kwetsbaar tot zwak en is de continuïteit in gevaar".

3.4 **Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen**

Belangrijkste bevindingen:

- De meerderheid van de besturen is tevreden over de inzet van de beheerders en de taakuitoefening.
- Vooral bij additionele beheerders worden tekortkomingen geconstateerd als het gaat om sociale en communicatieve vaardigheden. De functie van gastheer/gastvrouw om bezoekers te ontvangen en zich dienstverlenend op te

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

stellen is een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerende buurtaccommodatie.

- Een aantal besturen mist in het takenpakket werkzaamheden met betrekking tot de programmering. Ook WerkPro pleit voor een belangrijkere rol hierin van beheerders.
- Het beheer wordt in veel gevallen aangevuld door vrijwilligers. Vooral in de avonduren zijn het vaak vrijwilligers die de beheertaken op zich nemen.
- De buurtcentra zijn vooral ontevreden over hun contacten met de werkorganisatie WerkPro. De onvrede spitst zich toe op onduidelijke offertes, traagheid, vervanging bij ziekte, slechte communicatie en de monopolie positie hierin van WerkPro.
- WerkPro vindt dat het beheer teveel gekoppeld is aan het aantal m2 waardoor een flexibele inzet van beheer belemmerd wordt. Met name bij buurtcentra is het lastig om bij piekbelasting met personeel te schuiven.
- Als de overheveling van taken van de AWBZ naar de WMO zal leiden tot een toestroom van nieuwe groepen naar de accommodaties, dan stelt dit andere eisen aan het beheer.
- Bij de Speeltuinentrale en de BSV's is de tevredenheid over WerkPro toegenomen na het instellen van een aparte beheerpool met één zakelijk leider die de beheerders aanstuurt en knelpunten oplost als die zich voordoen.
- Het BBOG vindt de prijs - kwaliteit verhouding van het beheer gemiddeld te duur. Ze denken dat dit goedkoper kan als ze de vrije hand zouden hebben bij de inkoop van beheer.
- De communicatie tussen WerkPro en het BBOG verloopt soms problematisch. Zowel WerkPro als het BBOG geven aan dat ze de onderlinge communicatie willen verbeteren.

Aanbevelingen:

- Investering in scholing en het coachen van beheerders gericht op de rol die zij als goed gastheer/gastvrouw dienen te vervullen. Het gaat dan met name om het verbeteren van de sociale - en communicatieve vaardigheden om goed te kunnen omgaan met verschillende bezoekersgroepen.
- Investeren in de verbetering van relatie en communicatiestructuur tussen het BBOG en WerkPro gericht op verbetering van het werkproces.
- Helderheid over taak en verwachting van beheer tussen besturen en WerkPro.
- Kritisch kijken naar de kostprijs van WerkPro en nagaan of deze voldoende concurrerend is.
- Onderzoeken of flexibilisering van beheer tot de mogelijkheden behoort om bij piekbelasting personeel tijdelijk van de ene naar de andere accommodatie door te kunnen schuiven.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiedebrief

4 Vraag en aanbod

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste doelstelling van het accommodatiebeleid: *een betere afstemming tussen de vraag vanuit de wijken en het aanbod in de accommodaties als het gaat om activiteiten en behoefte aan ruimte(n).*

In paragraaf 4.1 wordt ingegaan op het gebruik van de accommodatie. Daarna wordt aandacht besteed aan het activiteitenaanbod en de afstemming met wijkbewoners. Vervolgens wordt een beeld gegeven van de deelnemers aan die activiteiten. Hierna staat in paragraaf 4.4 de samenwerking op wijkniveau centraal. In paragraaf 4.5 worden de ervaringen van overige betrokkenen weergegeven. De laatste paragraaf geeft de belangrijkste bevindingen en enkele aanbevelingen.

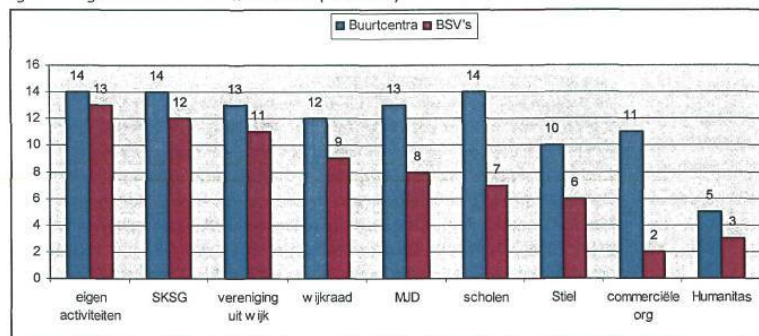
4.1 Gebruik van de accommodatie

Hieronder wordt ingegaan op het gebruik van de accommodaties. Beschreven is welke partijen activiteiten aanbieden en of de accommodaties altijd kunnen voldoen aan de vraag naar ruimte(n).

Gebruikers

In alle stadsdelen maken SKSG, MJD, scholen en verenigingen uit de wijk het meeste gebruik van de accommodatie (figuur 4.1). Naast aanbod van andere gebruikers, bieden vrijwel alle accommodaties 'eigen' activiteiten aan. Deze eigen activiteiten worden vooral georganiseerd door besturen, activiteitencommissies en het beheer. De meeste besturen zijn tevreden over het gebruik van de accommodatie door andere organisaties (80%, 24 besturen). Eén buurtcentrum is ontevreden over het gebruik van de accommodatie door andere organisaties.

Figuur 4.1: gebruik van de accommodaties (aantallen)

Vraag naar ruimte en onderbezetting

Het merendeel van de accommodaties kan altijd (5) of meestal wel (14) voldoen aan de vraag naar ruimte. De overige accommodaties kunnen soms niet aan de vraag voldoen en één accommodatie kan meestal niet aan de vraag naar ruimte voldoen.

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Bij de helft van de accommodaties is sprake van incidentele onderbezetting (48%). Dit is het geval bij 8 BSV's en bij 6 buurtcentra. Twee besturen geven zelfs aan dat er structureel op vaste tijden en/of dagen sprake is van onderbezetting van de accommodatie. Bij de andere accommodaties (13) is zelden of nooit sprake van onderbezetting.

4.2 Activiteitsaanbod

In deze paragraaf wordt beschreven hoe tevreden de accommodaties zijn over het huidige activiteiten-aanbod, hoe het activiteitenprogramma tot stand komt en welke rol wijkbewoners daarbij hebben.

Tevredenheid huidige activiteiten-aanbod

In de enquête is alle besturen gevraagd hoe tevreden zij in het algemeen zijn over het activiteiten- en dienstenaanbod in hun accommodatie. Ruim 80% is tevreden (12 buurtcentra en 12 BSV's). Twee besturen hebben deze vraag beantwoord met 'neutraal' en drie besturen zijn ontevreden over het activiteiten- en dienstenaanbod in de accommodatie. Een bestuur gaf tijdens het groepsgesprek aan: "We hebben een compleet en verfrissend programma met voor elk wat wils. Eigenlijk is er elk weekend voor iedereen wel wat te doen, van een vrouwenclub tot kleurrijk koken."

Tegelijkertijd blijkt uit de enquête dat er volgens 80% van de besturen activiteiten zijn die nu niet georganiseerd worden, maar die wel gewenst zijn (11 buurtcentra en 10 BSV's). Redenen voor het niet aan kunnen bieden van deze activiteiten hebben vooral betrekking op onvoldoende beheer en/of vrijwilligers (11 keer genoemd), het ontbreken van geschikte begeleiding, het gebrek aan beschikbare ruimten en financiële redenen (5 tot 8 keer genoemd). Twee besturen noemen het ontbreken van een sociaal-cultureel werker als reden. Eén bestuur geeft aan dat zij de accommodatie niet mogen verhuren voor bruiloften en partijen, waar een grote vraag naar is.

Totstandkoming activiteitenprogramma

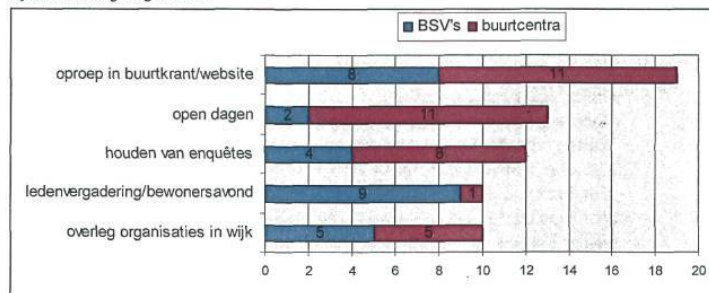
De programma's worden over het algemeen opgesteld door het bestuur, in samenspraak met het beheer en/of door activiteitencommissies. De afstemming van het activiteitenprogramma aan de wensen van bezoekers en/of wijkbewoners vindt vooral plaats via ledenvergaderingen en wijkraad/bewonersorganisatie. Daarnaast geven veel besturen aan dat bezoekers en wijkbewoners met eigen ideeën kunnen komen. Om erachter te komen welke activiteiten wijkbewoners graag willen, plaatsen veel accommodaties een oproep op hun website en/of in de wijkkrant en organiseren open dagen. (figuur 4.2). Ondanks deze verscheidenheid aan acties hebben meerdere besturen het gevoel dat deze maar weinig respons sorteren. Een aantal besturen geeft aan dat overleg en goede samenwerking in de wijk meer zicht geeft op de behoefte van de wijk.

Citaat: "als het goed is zijn de activiteiten een weerspiegeling van waar behoefte aan is in de wijk. Het werkt echter niet zo dat je de vraag haalt uit de wijk en vervolgens hier iets mee doet. Je leeft in de wijk en je weet wat er leeft."

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Meerdere besturen spreken de verwachting uit dat sociale media in de toekomst een grotere rol zullen spelen bij het bereiken van mensen in de wijk (in plaats van folders, posters en advertenties).

Figuur 4.2: welke acties organiseert u om erachter te komen welke activiteiten wijkbewoners graag willen?

Nieuwe activiteiten

Naast traditionele activiteiten die al jarenlang bestaan (bijvoorbeeld klaverjassen, bridgen en sjoelen), worden in veel accommodaties ook nieuwe activiteiten georganiseerd. Er wordt door meerdere besturen aangegeven dat er een sterke afname in deelnemers te zien is bij sommige traditionele activiteiten en dat nieuwe cursussen juist meer in trek zijn. Nieuwe activiteiten voor jongeren blijven veelal achter. Over het algemeen genomen zijn bewegingsactiviteiten populair (o.a. Zumba), daarnaast ook cursussen als olieverf, tekenen, computeren of taalcursussen. Nieuw is bijv. een cursus Arabisch. Eén bestuur zou graag zien dat de gemeente ook subsidie verleent aan buurtcentra voor kunst. "Op deze manier kan kunst toch de wijk in worden gebracht, vaak omdat de schouwburg een stap te ver is." In een aantal wijken heeft ook de komst van de buurtwerker en/of ketenondersteuner geleid tot nieuwe activiteiten.

Verscheidene besturen ervaren problemen omtrent de beschikbaarheid van ruimten. "Door de huidige hoge bezettingsgraad van vaste activiteiten is er niet altijd ruimte om nieuwe activiteiten te organiseren.", aldus een bestuur. Verder geven veel besturen aan dat groepen die al jarenlang gebruik maken van bepaalde activiteiten voorrang hebben boven nieuwe vragen uit de wijk. "Dergelijke groepen kan je niet zomaar de deur wijzen." Uit de enquête blijkt dat bijna tweederde van de buurtcentra en BSV's deze mening deelt (8 buurtcentra en 8 BSV's).

Uitkomsten stadspanel-onderzoek

Uit het Stadspanel-onderzoek komt naar voren dat "nieuwe aansprekende activiteiten voor volwassenen" één van de meest genoemde verbeterpunten is. De meeste stadjes zouden naar een buurtaccommodatie gaan om iets te leren (cursussen, workshops). Maar ook culturele activiteiten (zoals zingen of samen koken), informatie en advies, en activiteiten op het gebied van sport en bewegen zouden aanleiding kunnen zijn het buurtcentrum te bezoeken. Activiteiten voor ontmoeting en ontspanning, zoals kaarten of bingo, staan onderaan.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

4.3 Bereik van bezoekers

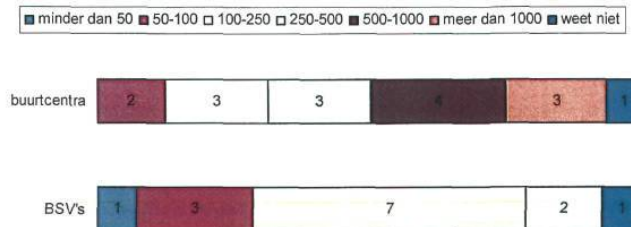
Deze paragraaf beschrijft de kenmerken van de deelnemers en bezoekers van activiteiten in de accommodaties. Allereerst wordt ingegaan op aantallen en woonbuurt. Vervolgens op leeftijd, etniciteit en het bereik van mensen met een beperking. Tenslotte wordt ingegaan op wijzigingen in het bezoekersbestand in de afgelopen jaren, de tevredenheid van de besturen over het gebruik van de accommodatie door wijkbewoners en het bereik van de verschillende (doel)groepen.

Aantal bezoekers en woonbuurt

Meerdere accommodaties geven aan dat de activiteiten door een breed publiek worden bezocht; 50% van de accommodaties wordt zowel door bewoners uit de wijk als bewoners elders uit de stad bezocht (9 buurtcentra en 6 BSV's). In de helft van de accommodaties (16) worden activiteiten het best bezocht door bewoners uit de hele wijk, in vijf accommodaties maken direct omwonenden het meeste gebruik van activiteiten. Opvallend is dat in één BSV en in één buurtcentrum bewoners uit omliggende wijken het meest gebruik van de activiteiten.

Het aantal personen dat de verschillende accommodaties per week bezoekt is door de besturen geschat. Figuur 4.3 geeft een visuele weergave. De kleinere accommodaties trekken na schatting per week 50 tot 250 verschillende bezoekers. De grotere accommodaties, waaronder de grote multifunctionele centra, maken melding van meer dan 1.000 verschillende bezoekers per week. Het aantal leden per BSV varieert van 26 tot 421. Besturen hebben ofwel het aantal gezinnen dat lid is, ofwel het aantal unieke personen dat lid is doorgegeven.

Figuur 4.3: Aantal verschillende bezoekers per week, weergave aantal accommodaties

Leeftijden

De diverse accommodaties bereiken verschillende leeftijdsgroepen; sommige accommodaties bereiken met name kinderen onder de 14, terwijl andere accommodaties vooral volwassenen of ouderen bereiken. De helft van de besturen (waaronder drie BSV's) geeft aan dat ook jongeren (15-24 jaar) gebruik maken van de lopende activiteiten in de accommodatie. Tijdens de groepsgesprekken gaf één bestuur aan graag de krachten te willen bundelen (accommodatie en professionals) waardoor je jongeren beter kunt bereiken. "Het

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

inhoudelijk ondersteunen van jongeren is nu onvoldoende en zou meer gekoppeld moeten worden aan de accommodaties.”

Citaat: *“Bij jongerenwerk is het essentieel een band op te bouwen, dat duurt wel een jaar. [...] Om het jaar of anderhalf jaar loopt de soos leeg als er weer een ‘vertrouwde’ jongerenwerker is overgeplaatst”.*

Verder kwam uit de groepsgesprekken naar voren dat de deelname uit de leeftijdsgroep 25 tot 40 jaar niet groot is.

Allochtone bezoekers

In 15 accommodaties (10 buurtcentra en 5 BSV's) komen ook bezoekers met een andere etnische achtergrond, vooral kinderen. Op de vraag welke groepen niet of nauwelijks in de accommodatie komen, zijn dat volgens enkele besturen allochtone bezoekers. Volgens één bestuur heeft dit niet zozeer te maken met de afwezigheid van allochtonen in de wijk, maar geven zij er de voorkeur aan om in eigen verband activiteiten te organiseren (soms ook buiten de buurtcentra).

Mensen met een beperking

In de tussenevaluatie gaven besturen aan dat het bereik van mensen met een lichamelijke beperking nagenoeg nihil was. Nu geven 12 besturen in de enquête aan dat deze groep bereikt wordt (waarvan 6 in Noord-west). Mensen met een psychische beperking komen minder frequent in de accommodaties. De besturen geven aan dat deze bezoekers uiteraard welkom zijn, maar dat niet van de vrijwilligers verwacht kan worden dat zij op een professionele wijze met dergelijke bezoekers kunnen omgaan.

Citaat: *“Een persoon met psychische problemen veroorzaakt soms wel overlast bij overige bezoekers die geen behoefte hebben om om te gaan met deze kwetsbare doelgroep. Ondanks de aanwezigheid van een extra begeleider kan dit voor problemen zorgen. Verder is er ook een risico aangezien deze overlast leidt tot een lagere opkomst van de normaal vaste bezoekers.”*

Bereik nieuwe doelgroepen

Volgens tweederde van de besturen is het aantal bezoekers van de accommodatie de afgelopen twee jaar gewijzigd door met name uitbreiding van het activiteitenaanbod. De helft van de accommodaties heeft specifieke acties ondernomen om nieuwe (doel)groepen aan te spreken. Zo heeft één accommodatie de keuken aangepast om kookworkshops te organiseren. Sommige buurtcentra organiseren nu 'samen eten'-activiteiten. Andere accommodaties hebben vooral aandacht besteed aan uitbreiding van activiteiten (diversiteit) en werving van bezoekers. Enkele besturen hebben meer samenwerking gezocht met partners uit de wijk; onder andere overleg over kinderwerk en ondersteuning van de MJD/Stiel in het kader van BuurtWelzijn.

Vrijwel alle besturen zijn tevreden tot zeer tevreden over het gebruik van de accommodatie door wijkbewoners en het bereik van verschillende (doel)groepen (90%). Twee buurtcentra zijn ontevreden. Toch vindt circa de helft van de besturen (13) dat de bezoekers van de accommodaties geen juiste afspiegeling zijn van alle wijkbewoners. Eén bestuur kaart tijdens een groepsgesprek aan dat het ook geen doel moet zijn om een afspiegeling van de wijk te hebben in het

Collegedebrief - Evaluatie_accommodatiebeleid

buurtcentrum. "Zo woont er een groot aantal studenten in de wijk, maar is het niet wenselijk of denkbaar dat zij in de buurtcentra komen." Enkele andere besturen geven aan dat ze zich wel richten op het bereiken van alle bewonersgroepen uit de wijk. Onder andere door een gevarieerd aanbod en door samenwerking met andere organisaties. Eén accommodatiebestuur wijst hierbij ook op het belang van een brede openstelling (inloopfunctie).

Uitkomst Stadspanel

Uit het Stadspanel-onderzoek blijkt dat de meerderheid (68%) van de 2.334 respondenten geen buurtaccommodaties bezoekt en een kleine groep alleen om kinderen te brengen of te halen. Bijna 30% bezoekt wel eens een buurtaccommodatie, de helft hiervan minder dan 6 keer per jaar. Bijna een derde van de bezoekers bezoekt de accommodaties wekelijks. Stadjes hebben verschillende redenen om de accommodatie niet te bezoeken. De meest genoemde redenen zijn dat zij voldoende activiteiten elders hebben of geen behoefte hebben aan een buurtaccommodatie (respectievelijk 61% en 56%). Voor deze mensen zal er niet veel veranderen wanneer een buurtaccommodatie wordt verbeterd. De bekendheid van de buurtcentra en de activiteiten die er plaatsvinden zijn duidelijk voor verbetering vatbaar. Respectievelijk 14% en 16% van de niet-bezoekers geeft deze redenen om geen buurtaccommodatie te bezoeken. Telkens rond de 10% geeft aan dat de activiteiten niet aanspreken en dat de activiteiten op momenten zijn dat de respondent niet kan komen. Er is ook gevraagd wat er aan buurtaccommodaties verbeterd kan worden. De grootste verbetering is het beter bekend maken van de activiteiten. Dit vinden zowel bezoekers als niet-bezoekers.

4.4 Samenwerking

Deze paragraaf gaat in op de verschillende vormen van samenwerking op wijkniveau.

Samenwerking met accommodaties in de wijk

In Beijum is de meest vergaande vorm van onderlinge samenwerking tussen accommodaties te vinden. Daar zijn drie buurtcentra een aantal jaren geleden onder aansturing van één bestuur gekomen. 'Buurtcentra In Beijum' (BIB), waarbij nauw wordt samengewerkt met de andere accommodatie in de wijk. De samenwerking bestaat onder meer uit afstemming van activiteiten, vervanging van zieke beheerders of het huisvesten van activiteiten als één van de buurtcentra geen plek heeft.

Ook in Vinkhuizen is goede samenwerking tussen de accommodaties onderling. De accommodaties zijn geen concurrenten van elkaar, maar vullen elkaar juist aan en kunnen op elkaar terugvallen in geval van problemen. Zo wordt bijvoorbeeld naar elkaar verwezen wanneer het eigen buurthuis een bepaalde activiteit niet kan bieden en een ander buurthuis wel. Ook is er in de Wijert/Corpus een accommodatieoverleg met andere wijkorganisaties zoals zorgcentra en kerken. In andere wijken is veel minder sprake van onderlinge samenwerking.

Citaat: "Als je elkaar kan ondersteunen, kan je samen iets bereiken en dat heeft voordelen voor de wijk".

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Samenwerking met organisaties in de wijk

Vrijwel alle accommodaties werken samen met één of meerdere organisaties/instellingen in de wijk. Er wordt vooral samengewerkt met gebruikers van de eigen accommodatie (o.a. Stiel, MJD, SKSG). Daarnaast wordt samengewerkt met Vensterscholen, wijkverenigingen en bewonersorganisaties. Enkele besturen werken op wijkniveau samen met ouderenorganisaties en/of zorginstellingen, het basisonderwijs en Stip. Eén bestuur werkt met geen enkele organisatie uit de wijk samen. De samenwerking met organisaties in de wijk ligt met name op het terrein van gezamenlijke activiteiten of afstemming van activiteiten. Circa de helft van de besturen doet aan gezamenlijke publiciteit met één of meer genoemde organisaties/instellingen. Een kwart van de besturen noemt afstemmen van huisregels en gezamenlijke werving van vrijwilligers en/of deelnemers.

Verder zijn de meeste accommodatiebesturen op wijkniveau betrokken bij overleg of activiteiten (83%). Elf besturen geven aan overleg te hebben in het kader van het 'Nieuw Lokaal Akkoord' (NLA). Verder zijn er meerdere accommodaties die aangeven regelmatig overleg te voeren of betrokken te zijn bij activiteiten met Vensterscholen in de wijk (12 besturen). Ook vergaderingen in het kader van 'Heel de Buurt' worden genoemd als wijkoverleg (door 16 besturen genoemd). Vijftien besturen geven aan betrokken te zijn bij wijkfeesten. Enkele besturen hebben daarnaast nog andere overleggen op wijkniveau, zoals overleg over kinderactiviteiten.

De meerderheid van alle besturen is tevreden over de samenwerking met organisaties in de wijk (60%, 17 besturen). Volgens één bestuur is het voor sommige doelgroepen echt nodig samen te werken met deze instellingen, om zo bijvoorbeeld gezamenlijk activiteiten te organiseren. Drie besturen zijn ontevreden over de samenwerking met organisaties in de wijk. De mate van samenwerking heeft ook te maken met de aanwezigheid van professionals (zoals buurtwerkers) in de wijk.

Tijdens de groepsgesprekken stelt één bestuur dat de gemeente er nog onvoldoende in is geslaagd het wijkgericht werken te stimuleren. "Bij een nauwere samenwerking op wijkniveau zou het beter passen om één gezamenlijke subsidie te geven in plaats van verschillende subsidiestromen gekoppeld aan verschillende organisaties", aldus dit bestuur.

4.5 Ervaringen overige betrokkenen

De ervaringen van de overige betrokkenen ten aanzien van de afstemming tussen vraag vanuit de wijk en aanbod van activiteiten en ruimte vanuit de accommodaties komen in deze paragraaf aan bod. Achtereenvolgens worden de meningen van het BBOG, de speeltuincentrale en WerkPro besproken. Ook is met enkele sleutelfiguren uit de stadsdelen Noorddijk, Noordwest, Oude Wijken en Zuid gesproken.

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

4.5.1 BBOG

Vraag uit de wijk

Volgens het BBOG wordt door de buurtcentra niet systematisch nagegaan in de wijk of en wat de vraag is voor nieuwe activiteiten. Ook is er geen eenduidig systeem om nieuwe vragen te signaleren. Nu komt via verschillende manieren de vraag binnen, bijvoorbeeld via vrijwilligers of jongerenwerk. De buurtwerkers van de MJD/Stiel hebben wel contact met leden van wijkraden, straatcomités, culturele commissies in de wijk en vrijwilligers. Op deze manier vangen de buurtwerkers wel geluiden op met betrekking tot nieuwe vraag, maar ze geven ook aan dat zij te weinig tijd hebben om aan alle vragen te voldoen. "De buurtwerkers zijn van goede wil maar worden in feite overvraagd om nieuwe activiteiten te ontwikkelen doordat er te lang een hiaat heeft gezeten", stelt het BBOG.

Samenwerking

Een van de beleidspunten vanuit de gemeente is de stimulering van samenwerking op buurt- en wijkniveau tussen verschillende organisaties, zoals ouderenwerk, kerken, verenigingen. Volgens het BBOG is hier tot nu toe te weinig aandacht aan besteed. De buurtwerkers zouden hier een belangrijke rol in spelen omdat zij een schakel zijn tussen buurtcentrum en de bewoners. Ook kunnen de buurtwerkers een rol hebben in de afstemming en samenwerking tussen accommodaties onderling. Als voorbeeld wordt rolstoeldansen genoemd: "dat is niet ondenkbaar in het kader van de WMO. Maar dan is het handig om af te spreken wie dat gaat doen". Het BBOG ziet hier een rol weggelegd voor buurtwerkers.

Ontmoetingsfunctie

De BBOG wijst hierbij op het belang van de vrijwilligers. Zo is de ontmoetingsfunctie van het kinderwerk enorm gedaald door het verdwijnen van de vrijwilligers. Het kinderwerk wordt uitgevoerd door professionals, ouders hebben hier nauwelijks nog een rol in.

4.5.2 Speeltuinentrale

Vraag uit de wijk

Net als het BBOG geeft ook de Speeltuinentrale aan dat niet alle BSV's hun activiteiten afstemmen op de vraag van wijkbewoners. Enerzijds komt dit door ruimtegebrek; een aantal accommodaties heeft simpelweg geen ruimte om aan de nieuwe vraag te voldoen. Anderzijds komt dit omdat niet alle verenigingen investeren om de nieuwe vraag uit de wijk te halen. Dit is mede afhankelijk van de eigen contacten die bestuursleden in de wijk en met wijkorganisaties.

Volgens de Speeltuinentrale zou deze situatie verbeterd kunnen worden door een betere samenwerking tussen besturen en buurtwerkers. De buurtwerker wordt gezien als de aangewezen persoon om besturen zover te krijgen aan de slag te gaan met het opzetten van nieuwe activiteiten en het afstemmen van vraag en aanbod. Niet alle besturen zijn volgens de Speeltuinentrale even enthousiast voor veranderingen. Twee zaken zijn hierbij van belang: een goede relatie met de

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

betrokken professionals en een open blik naar de wijk. Volgens de Speeltuincentrale is het belangrijk dat duidelijk is waar de verantwoordelijkheid ligt; wie beslist welke activiteiten in het gebouw komen. Ze pleit er voor om besturen mede verantwoordelijk te houden voor het opzetten van nieuwe activiteiten.

Samenwerking

De Speeltuincentrale geeft aan dat BSV's en ook de Speeltuincentrale zelf te weinig betrokken worden bij de samenwerking op wijkniveau. Vergaderingen zijn vaak overdag wanneer bestuursleden niet beschikbaar zijn. Daarnaast is het cultuurverschil voor sommige besturen een belemmering. Sommige besturen hebben geen behoefte aan samenwerking.

Ontmoetingsfunctie

De Speeltuincentrale denkt dat alle accommodaties van de BSV's voldoende geschikt zijn voor de ontmoetingsfunctie. Wel zullen sommige besturen overgehaald moeten worden om nieuwe doelgroepen binnen te halen en is een verduidelijking van de doelstellingen en verwachtingen noodzakelijk; "hoe concreter je zegt wat de bedoeling is, hoe duidelijker het is voor het bestuur en hoe makkelijker ze hiermee omgaan. Dan verdwijnt de mentale weerstand", zegt de Speeltuincentrale. Er is behoefte aan een onafhankelijke, samenbindende partij die de verschillende belangen kan samenbrengen en samenwerking tussen alle partijen kan stimuleren. Geadviseerd wordt dat de gemeente de verschillende belanghebbenden in de buurten meer zou moeten betrekken bij het beleid voor de ontmoetingsfunctie. Kortom, een beweging die meer bottom up is en minder topdown.

De Speeltuincentrale constateert verder dat een goede samenwerking tussen bestuur en buurtwerker een belangrijke voorwaarde is voor het stimuleren van de ontmoetingsfunctie en het ophalen van de vraag. Verder wordt aangegeven dat het een vereiste is dat de buurtwerker de buurt en de organisatie goed kent en een bemiddelende rol kan spelen.

4.5.3 WerkPro

Vraag uit de wijk

WerkPro signaleert dat de directe verbinding met de wijk steeds belangrijker wordt bij het invullen van de nieuwe vraag uit de wijk. Het beheer kan hierbij ondersteunend zijn naar de vrijwilligers en het bestuur. WerkPro ziet dan ook, naast het facilitaire beheer, een programmatisch taak weggelegd voor de beheerders. In de accommodatienota staat nu vermeld dat de activiteitenontwikkeling de verantwoordelijkheid is van besturen. Het is echter voor buurtwerkers soms moeilijk om accommodatiebesturen overdag te bereiken. Aanbeveling vanuit WerkPro is om de beheerders een aanspreekpunt te laten zijn voor buurtwerkers, zodat meer verbinding tussen buurtwerker, accommodatie en activiteiten aanbod kan worden gerealiseerd.

WerkPro constateert daarnaast dat er in sommige wijken een spanningsveld bestaat tussen de vaste kernactiviteiten en nieuw te ontwikkelen activiteiten. Zo

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

zijn er praktijken bekend van clubjes, zoals de kaartvereniging of een zangvereniging, die al jaren bestaan en die een soort beslotenheid hebben gecreëerd. Op deze manier is er als het ware een barrière opgeworpen voor anderen om mee te doen. WerkPro geeft aan dat besturen en beheerders samen zouden moeten kijken of die activiteit daar nog past en voldoet aan de behoefte van de wijk.

Ontmoetingsfunctie

Met betrekking tot de ontmoetingsfunctie geeft WerkPro aan dat de gemeente helder dient aan te geven wat precies verwacht wordt van de buurtaccommodaties en welke rol zij spelen in het vormgeven van de ontmoetingsfunctie. Werkpro citerend: "Als het centrum ook een rol heeft om isolement tegen te gaan en mensen op te vangen die uit de zorg gaan vallen voor dagbesteding, dan betekent dat wel iets voor de wijze waarop je hiermee omgaat". De inzet en ondersteuning van beheer zou beter afgestemd moeten worden op de rol van de accommodatie en de situatie in de wijk. WerkPro geeft verder aan dat de gemeente dient aan te geven wat ze van de accommodaties verwacht, daarvoor moet faciliteren en moet toezien op de uitvoering.

4.5.4 Sleutelfiguren

In het kader van deze evaluatie zijn ook gesprekken gevoerd met sleutelfiguren (locatiemanagers, ketenondersteuners, opbouwwerkers, buurtwerkers, gebiedsmanagers OCSW) uit de stadsdelen Noorddijk, Noordwest, Oude Wijken en Zuid. Ingegaan is op de ervaringen met de accommodaties, de afstemming tussen vraag en aanbod en de samenwerking in de wijk. In deze paragraaf worden de belangrijkste bevindingen van deze gesprekken weergegeven.

Vraag uit de wijk en ontmoetingsfunctie

Als het gaat om het achterhalen van 'de vraag' zie je verschillen tussen wijken en stadsdelen. Een verschil is dat in aandachtswijken buurtwerkers actief zijn om specifieke groepen te bereiken en te kijken welke behoeften er zijn. Het gaat dan om bijvoorbeeld eenzame ouderen of mensen die langdurig in een uitkeringssituatie zitten. "Het beleid is dat zoveel mogelijk mensen moeten participeren" aldus een gebiedsmanager.

De sleutelfiguren geven aan dat er soms weinig aandring is tot vernieuwing van het activiteitenprogramma. Dit komt soms door ruimtegebrek en soms doordat de accommodatie voorrang geeft aan eigen activiteiten. Een buurtwerker zegt: "het is lastig als je moeite doet om nieuwe vragen binnen te krijgen maar vervolgens geen ruimte hebt er iets mee te doen".

Verder wordt geconstateerd dat het aanbod van activiteiten beter afgestemd dient te worden op de doelgroepen en de vraag in de wijk zelf. In wijken waar bijvoorbeeld veel werkloosheid en schuldenproblematiek speelt, zou het aanbod beter afgestemd kunnen worden op specifieke groepen. Tegelijkertijd wordt ook aangegeven dat de accommodaties zich niet alleen op de zwakkere groepen moet gaan richten. Een betrokkene uit Noorddijk zegt "het mooiste zou zijn dat de buurtaccommodatie een plek is voor iedereen van 0 tot 100 en geen verschillende hokjes". Sommige accommodaties slagen hier in en bereiken "alle lagen en kleuren". Juist de combinatie van verschillende groepen kan de sociale cohesie

Collegieberief - Evaluatie_accomodatiebeleid

versterken. Een sleutelfiguur uit Zuid geeft aan daarom ook meer draagkrachtige bewoners te betrekken bij wijkactiviteiten. Overigens signaleert een aantal betrokkenen dat er te weinig zicht is op de behoefte van met name de 25-50 jarigen. De behoefte van die leeftijdsgroep zou beter onderzocht moeten worden. "Voor deze middengroep zijn er relatief weinig activiteiten".

Voor het aantrekken van nieuwe bezoekers of nieuwe doelgroepen wordt opgemerkt dat het van groot belang is dat een accommodatie gastvrijheid uitstraalt en toegankelijk is. "De eerste binnenkomst bepaalt namelijk of iemand weer terugkomt" en "mensen moeten zich er wel welkom voelen". Nu wordt bij verschillende accommodaties ervaren dat de drempel voor nieuwe bezoekers hoog is. Dit blijkt vooral te maken te hebben met de besloten sfeer die bij een aantal accommodaties heerst en die lastig te doorbreken is. Sleutelfiguren in de Oude Wijken geven aan dat enkele accommodaties slechts een kleine vaste groep gebruikers bedienen, waar weinig anderen aansluiting bij vinden. Zo geeft een van de betrokkenen in Vinkhuizen aan dat: "je nu soms bezoekers hebt die inmiddels elders wonen maar vanwege sociale bindingen toch blijven komen in het buurtcentrum. Ook de entree en ligging van de accommodaties is niet altijd even duidelijk. Specifiek in Oosterpark wordt aangegeven dat er veel gebruik gemaakt wordt van een niet-gesubsidieerd buurtcentrum (Treslinghuis). Deze accommodatie ligt centraal in de wijk en veel wijkbewoners beschouwen dit als hét buurtcentrum voor hun wijk. Sleutelfiguren pleiten daarom voor subsidiëring van het Treslinghuis..

Integratie van doelgroepen kan een moeizaam proces zijn en hierbij is goede begeleiding belangrijk. De betrokkenen geven aan dat het hard nodig is om een aanpak op te zetten voor de doelgroep die van AWBZ naar WMO gaat voor dagbesteding. Zo zullen professionals uit de instellingen betrokken moeten worden voor begeleiding, omdat zij kennis hebben van achtergronden en gedragsproblematiek. Ook de omgeving zal hiermee moeten leren omgaan. "Zonder goede voorlichting zal iemand met afwijkend gedrag niet zomaar geaccepteerd worden".

Samenwerking

Volgens een aantal sleutelfiguren verloopt het overleg en de samenwerking over het algemeen goed, met name in Noorddijk, de Wijert en Vinkhuizen. Er is ook veel samenwerking met niet-gesubsidieerde accommodaties. In Beijum wordt het als een mooie ontwikkeling gezien dat de besturen van de drie buurthuizen en Stichting Trefpunt meer samenwerken. "Alles onder één bestuur zou fantastisch zijn", stelt één van de betrokkenen. Anderen geven juist aan dat het moeizaam is voor de verschillende accommodaties om bij elkaar te komen. Volgens een betrokkene uit de Oude Wijken heeft dat ook met de buurtcultuur te maken: "men is voor de ene of voor de andere accommodatie".

Ook de samenwerking tussen professionals en vrijwilligers is niet altijd optimaal. "Er heersen verschillende culturen", zegt één van de betrokkenen. De sleutelfiguren vinden dat er meer aandacht moet zijn voor het aantrekken en ondersteunen van vrijwilligers.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Toekomst

Voor de toekomst wordt aangegeven dat er minder over 'beheer' en meer over 'gastheerschap' gepraat dient te worden. Dat geeft veel beter aan dat het om het "welkom-gevoel" gaat. Het accent zou meer moeten liggen op accommodaties met een vrije inloop. Ook dienen er keuzes gemaakt te worden ten aanzien van het aantal en de kwaliteit van beheerders. Gepleit wordt voor sterke, centrale accommodaties en één bestuur voor meerdere accommodaties, meer sturing door de gemeente op samenwerking, meer kwaliteitshandhaving, schaalvergroting en afstemming van het bestuur en vrijwilligersbeleid.

Voor het toekomstig accommodatiebeleid wordt bovendien gepleit voor meer samenwerking. Een van de betrokkenen geeft dat als volgt weer: "ik zie meer in het gezamenlijk bekijken wat je met zijn allen wilt en hoe we dit kunnen organiseren". Voor toekomstige veranderingen wordt een rol gezien voor opbouwwerk mits er meer ondersteuning en meer uren beschikbaar komen, omdat het anders ten koste gaat van andere zaken.

4.6 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Belangrijkste bevindingen:

- In alle stadsdelen en in veel accommodaties zijn SKSG, MJD, scholen en verenigingen uit de wijk vertegenwoordigd als activiteitsaanbieder. Daarnaast bieden vrijwel alle accommodaties 'eigen' activiteiten aan.
- Accommodaties hebben een aanbod van vaste vaak terugkerende activiteiten, met daarnaast wisselende en soms vernieuwende activiteiten.
- Het activiteitenprogramma wordt op wijkniveau meestal besproken met andere organisaties zoals de wijkraad. Dit gebeurt echter voornamelijk incidenteel.
- Veel besturen hebben bij het ophalen van de vraag en voor activiteitenvernieuwing behoefte aan ondersteuning van professionals..
- De ervaringen met de buurtwerkers zijn wisselend van aard maar heeft bij een aantal accommodaties wel tot nieuwe activiteiten en bezoekers geleid.
- De meerderheid van de accommodaties kan meestal wel voldoen aan de vraag naar ruimte. Tevens is bij de helft van alle accommodaties sprake van incidentele onderbezetting..
- Volgens de meerderheid van de besturen zijn er activiteiten die nu niet georganiseerd worden, maar die wel gewenst zijn. Redenen hiervoor zijn vooral onvoldoende beheer en/of vrijwilligers, het ontbreken van geschikte begeleiding en het gebrek aan beschikbare ruimten. De sleutelfiguren geven aan dat besturen vaak vasthouden aan de vaste gebruikersgroepen
- In een aantal accommodaties is sprake van een 'besloten' sfeer waardoor nieuwe gebruikers(groepen) zich niet of onvoldoende welkom voelen.
- Jongeren (15-24 jaar) maken minder gebruik van activiteiten in de buurtaccommodaties. Vaak bezoeken zij speciale jeugdthons.
- In slechts een paar wijken is goede samenwerking tussen accommodaties onderling en met andere partijen. Veel accommodatiebesturen en andere betrokkenen vinden dat de gemeente voor de samenwerking op wijkniveau

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

meer een regierol dient te vervullen. Er is behoefte aan iemand die boven de partijen staat en samenwerkingprocessen stimuleert.

- WerkPro zou graag een prominentere rol willen voor de beheerders in de programma-ontwikkeling. Zij kunnen binnen de accommodatie het aanspreekpunt zijn voor de buurt en de buurtwerkers.
- In sommige wijken verloopt de samenwerking tussen professionals en besturen/ vrijwilligers moeizaam ondermeer door cultuurverschillen.
- Er is meer behoefte aan meer ondersteuning van vrijwilligers.

Aanbevelingen:

- Het activiteitenaanbod dient (nog) beter afgestemd te worden op de vraag van wijkbewoners en de verschillende doelgroepen in de wijk. Gekeken moet worden of er naast reeds beproefde aanpakken, nieuwe methoden of instrumenten zijn die vragen en behoeften vanuit bewoners beter in beeld kunnen brengen.
- Meer oog en aandacht voor samenwerking tussen enerzijds vrijwilligers en besturen en anderzijds de professionals (buurtwerkers e.d.) met ruimte voor ieders rol en taak maar ook overleg en afstemming. Besturen geven ook aan dat ze een ondersteuningsbehoefte hebben.
- Meer uitwisseling tussen besturen van 'good practices'. Bijvoorbeeld in sommige accommodaties worden culturele activiteiten georganiseerd voor de iets beter 'gevulde beurs' die voor extra inkomsten kunnen zorgen. Dit geld kan weer voor andere doeleinden benut worden.
- In veel accommodaties zal een cultuuromslag plaats dienen te vinden die diversiteit stimuleert en accommodaties toegankelijker maakt om meer ruimte te geven aan vernieuwing en om nieuwe doelgroepen aan te trekken.
- In een accommodatie dient iemand te fungeren als duidelijk aanspreekpunt voor bezoekers tot wie men zich kan richten met vragen en informatie. Deze persoon moet goed op de hoogte zijn van activiteiten, buurtnetwerk en in nauw contact staan met het bestuur.
- De gemeente doet er goed aan accommodatiebesturen duidelijkheid te verschaffen als het gaat om veranderingen en gevolgen die zich voordoen vanuit de WMO. Besturen willen graag op de hoogte worden gehouden welke verwachtingen en taken hieruit voor hen voortvloeien. Als het gaat om het opvangen van nieuwe doelgroepen verwachten besturen dat ze hierbij professioneel ondersteund worden.
- Op buurt- en wijkniveau dient helderheid te komen wie de regie heeft en wat de taakverdeling is en hoe partijen kunnen samenwerken. Dit pleit voor een netwerkregisseur.
- Diversiteitbeleid stimuleren zowel bij besturen als beheerders om accommodaties breed toegankelijk te maken voor doelgroepen met uiteenlopende (culturele) achtergrond.

Collegedrief - Evaluatie_accomodatieleid

5 Bijlage: bestuur en vrijwilligers

In deze bijlage wordt een beschrijving gegeven van de resultaten uit de enquête die betrekking hebben op 'bestuur' en 'vrijwilligers'.

Bestuur

Rol bestuur: meewerkend of op afstand

De besturen van buurtcentra en BSV's hebben overwegend een andere rol. De meeste buurtcentra hebben een bestuur op afstand (10 besturen), terwijl de meeste BSV's een combinatie hebben van een meewerkend bestuur en een bestuur op afstand (9 besturen). Eén buurtcentra heeft een meewerkend bestuur en vijf buurtcentra een combinatie van beide. Voor de BSV's geldt dat vijf BSV's een meewerkend bestuur hebben en geen van de BSV's een bestuur op afstand heeft.

Van alle accommodatiebesturen vindt tweederde dat zij voldoende kwaliteiten hebben om deze rol goed uit te kunnen voeren (14 buurtcentra en 6 BSV's). Opvallend is dat zes BSV's aangeven dat ze 'meestal' voldoende kwaliteiten hebben en twee BSV-verenigingen dat zij 'soms' voldoende kwaliteiten hebben om deze rol goed uit te voeren.

Zes buurtcentra zouden hun rol in de toekomst willen veranderen; één bestuur wil meer in de uitvoering doen en vijf besturen willen meer samenwerken met andere besturen. Ook zes BSV's zouden hun rol in de toekomst anders willen invullen; twee besturen willen meer op afstand, twee meer in de uitvoering en twee willen meer samenwerken met andere besturen.

Voornaamste activiteiten bestuur

Besturen van zowel buurtcentra als BSV's hebben een breed pakket aan taken. Figuur 5.1 geeft een overzicht van de voornaamste activiteiten van het bestuur. In de enquête is gevraagd maximaal drie antwoorden aan te kruisen, echter sommige besturen hebben meer activiteiten aangekruist.

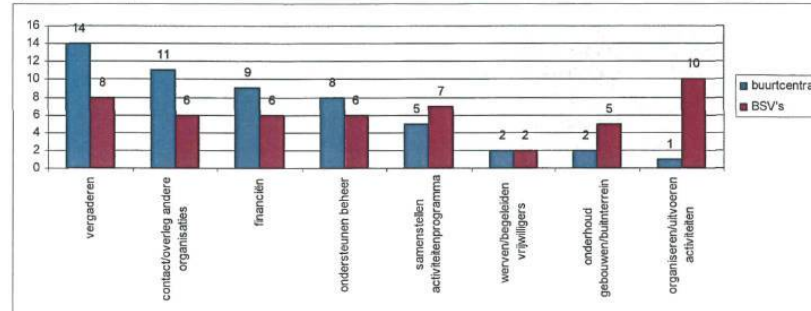
De voornaamste taken van de besturen van buurtcentra zijn vergaderen, contacten onderhouden met andere organisaties, financiën (inclusief verwerven van eigen inkomsten) en het ondersteunen van het beheer (figuur 5.1). De voornaamste taken van de BSVbesturen zijn het organiseren en uitvoeren van activiteiten, vergaderen en het samenstellen van het activiteitenprogramma.

Werven van bestuursleden

Een meerderheid van alle besturen geeft aan dat het niet eenvoudig is om nieuwe bestuursleden te vinden (9 buurtcentra en 9 BSV's). Zeven besturen geven aan dat het 'meestal' vrij eenvoudig is nieuwe bestuursleden te werven en volgens vijf besturen is dit 'soms' eenvoudig.

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Figuur 5.1: wat zijn de voornaamste activiteiten van het bestuur?

Vrijwilligers

Om activiteiten te kunnen uitvoeren zijn voldoende vrijwilligers nodig. In de enquête is daartoe gevraagd of het eenvoudig is nieuwe vrijwilligers te werven voor de accommodatie. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen vrijwilligers voor incidentele klussen en vrijwilligers voor structurele taken.

Incidentele klussen

Een ruime meerderheid van de besturen geeft aan dat het 'meestal' of 'altijd' eenvoudig is vrijwilligers te werven voor incidentele klussen (60%). Dit zijn 12 buurtcentra en zeven BSV's. Opvallend is dat BSV's vaker dan buurtcentra aangeven dat het 'soms' of 'nooit' eenvoudig is vrijwilligers te werven voor incidentele klussen (7 BSV's tegenover 3 buurtcentra).

Structurele taken

Voor structurele taken zien we dat twee BSV's en vier buurtcentra aangeven dat het 'meestal' of 'altijd' eenvoudig is vrijwilligers te werven (20%). De overige besturen geven allemaal aan dat het 'soms' of 'nooit' eenvoudig is vrijwilligers te werven voor structurele taken (12 BSV's en 11 buurtcentra).

6 Bijlage Vragenlijst

A. Algemeen

Naam :
Accommodatie :
Wijk :

B. Bestuur

1. Uit hoeveel leden bestaat het bestuur?
2. Wat is de leeftijd van de bestuursleden?
3. Wat zijn de voornaamste activiteiten van het bestuur? (max. 3 antwoorden aankruisen)
 - vergaderen
 - samenstellen van het activiteitenprogramma
 - organiseren en uitvoeren van activiteiten
 - contacten en overleg met andere organisaties
 - werven en begeleiden van vrijwilligers
 - ondersteunen van beheer
 - financiën, incl. verwerven eigen inkomsten (aanvragen fondsen e.d.)
 - onderhoud van gebouw en buitenterrein
 - anders, namelijk
- 4a. Welke rol heeft uw bestuur?
 - voornamelijk bestuur op afstand (beleidszaken, financiële zaken)
 - voornamelijk meewerkend, uitvoerend bestuur
 - een combinatie van bovengenoemde
- 4b. Vindt u dat uw bestuur voldoende kwaliteiten heeft om die rol goed uit te kunnen voeren?
 - ja meestal soms nee
- 4c. Zou u in de toekomst uw rol willen veranderen?
 - ja, meer op afstand ja, meer in de uitvoering
 - ja, meer samenwerking met andere besturen nee
5. Is het over het algemeen gemakkelijk om nieuwe bestuursleden te vinden?
 - ja meestal soms nee

C. Vrijwilligers

6. Hoeveel vrijwilligers zijn er actief binnen uw accommodatie?
7. Is het over het algemeen gemakkelijk om nieuwe vrijwilligers te vinden voor incidentele klussen of structurele taken?

<i>Incidentele klussen:</i>	<i>structurele taken:</i>
☐ ja	☐ ja
☐ meestal	☐ meestal
☐ soms	☐ soms
☐ nee	☐ nee

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

D. Subsidiesystematiek

8. Is de subsidie voldoende om de zakelijke lasten, de exploitatielasten en de onderhoudslasten te betalen?

- ja deels nee

9. Zijn de deelnemersbijdragen en andere inkomsten voldoende om het gewenste activiteitenprogramma te organiseren?

- ja deels nee

10a. De gemeente heeft bepaald dat sociaal-culturele activiteiten gratis in de accommodaties moeten kunnen plaatsvinden. Voor andere activiteiten mag (gereduceerd) huur worden gevraagd. Levert deze bepaling problemen op?

- ja soms nee

10b. Zo ja, welke problemen?

11. (*alleen voor BSV's*) Hoe tevreden bent u over het onderhoud van het terrein en de toestellen?

- zeer tevreden tevreden neutraal ontevreden zeer ontevreden

12. Hoe tevreden bent u met het huidige subsidiesysteem (op basis van aantal m²)?

- zeer tevreden tevreden neutraal ontevreden zeer ontevreden

E. professionalisering van het beheer

13a. Hoe tevreden bent u als bestuur over de inhoud van het takenpakket van beheer (inclusief de zakelijke leiding)?

- zeer tevreden tevreden neutraal ontevreden zeer ontevreden

13b. Zijn er taken van het beheer die u mist?

- nee ja, namelijk

14a. Is het aantal uren beheer voldoende om het gewenste activiteitenprogramma uit te voeren?

- ja nee

14b. Zo niet, hoe lost u dit op?

- inzetten van vrijwilligers inkopen van extra beheer
 activiteiten gaan niet door anders, namelijk

15. Zijn de beheerder(s) aanwezig op de afgesproken tijden?

- ja meestal soms nee

16. Heeft u als bestuur voldoende invloed op:

	Ja	Nee
a. De aanstelling van de beheerder(s)	☐	☐
b. De taken van de beheerder(s)	☐	☐
c. Het rooster van de beheerder(s)	☐	☐

17. Wilt u bij onderstaande vragen aangeven hoe tevreden het bestuur hierover is.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Hoe tevreden bent u over...	Zeer tevreden	tevreden	neutraal	ontevreden	Zeer ontevreden
de uitvoering van de taken door de beheerder(s)	☐	☐	☐	☐	☐
de wijze waarop beheerder(s) omgaan met bezoekers en gebruikers	☐	☐	☐	☐	☐
de wijze waarop beheerder(s) omgaan met bestuur en vrijwilligers	☐	☐	☐	☐	☐
het contact met de centrale beheerpool (WerkPro)	☐	☐	☐	☐	☐
de vervanging bij uitval (ziekte e.d.) van de beheerder(s)	☐	☐	☐	☐	☐

18a. Hoe tevreden bent u in het algemeen over de huidige inzet van het beheer?
 zeer tevreden tevreden neutraal ontevreden zeer ontevreden

18b. Hoe vindt u de situatie rond beheer ten opzichte van de vorige evaluatie (2009)?
 verbeterd gelijk gebleven verslechterd

F. Afstemming vraag en aanbod / Ontmoetingsfunctie

Bereik van bezoekers

19. Welke groepen mensen maken gebruik van activiteiten in uw accommodatie?
(meerdere antwoorden mogelijk)

19a. Woonbuurt:

- direct omwonenden van accommodatie bewoners uit hele wijk
 bewoners uit omliggende wijken bewoners elders uit de stad

→ Welke van deze groepen maakt het meeste gebruik van activiteiten?

19b. Leeftijd:

- kinderen (0-14 jaar) jongeren (15-24 jaar)
 volwassenen (25 – 55 jaar) jonge ouderen (55 – 70 jaar)
 ouderen (70 jaar en ouder)

→ Welke van deze groepen maakt het meeste gebruik van activiteiten?

19c. Doelgroepen:

- allochtone groepen bewoners met lichamelijke beperkingen
 bewoners met psychische beperkingen anders, namelijk

20a. Is het huidige bereik naar uw mening een goede afspiegeling van de wijk?

- ja nee weet niet

20b. Zo niet, welke groepen komen niet of nauwelijks?

21. Hoeveel verschillende mensen bezoeken per week uw accommodatie? *(schatting)*

- minder dan 50 50 - 100
 100 – 250 250 - 500
 500 - 1.000 meer dan 1.000
 weet niet

22. *(alleen voor BSV's)* Hoeveel leden heeft uw BSV?

23a. Is de afgelopen 2 jaar het aantal bezoekers van uw accommodatie gewijzigd en/of zijn er nieuwe groepen die gebruik maken van uw accommodatie?

- ja, namelijk nee weet niet

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

23b. Heeft het bestuur hiervoor specifieke acties ondernomen?

- ja, namelijk nee

24. Hoe tevreden bent u in het algemeen over het gebruik van uw accommodatie door wijkbewoners en het bereik van verschillende (doel)groepen?

- zeer tevreden tevreden neutraal ontevreden zeer ontevreden

Gebruik van de accommodatie

25a. Wie maken gebruik van uw accommodatie?

- uzelf (eigen activiteiten) wijkraad/bewonersorganisatie
 verenigingen uit de wijk SKSG
 MJD Stiel
 Humanitas scholen
 commerciële organisaties anders, namelijk

25b. Welke 2 groepen maken het meeste gebruik van uw accommodatie?

26. Kan uw accommodatie voldoen aan de vraag naar ruimte?

- ja, altijd ja, meestal wel
 nee, soms niet nee, meestal niet

27. Is er sprake van onderbezetting van de accommodatie?

- ja, op vaste dagen/tijden ja, soms nee

28. Zijn er in uw wijk nog andere accommodaties die ruimte bieden voor sociaal-culturele activiteiten?

- ja nee weet niet

29. Is het aanbod van accommodaties die ruimte bieden voor sociaal-culturele activiteiten in uw wijk de laatste jaren veranderd?

- ja, groter geworden ja, kleiner geworden
 nee, gelijk gebleven weet niet

30. Hoe tevreden bent u in het algemeen over het gebruik van uw accommodatie door andere organisaties?

- zeer tevreden tevreden neutraal ontevreden zeer ontevreden

Activiteiten en Ontmoetingsfunctie

31a. Organiseert u eigen activiteiten?

- ja nee

31b. Zo ja, wie doet dit:

- het bestuur de activiteitencommissie(s)
 de beheerder anders, namelijk

32a. Zijn er activiteiten die nu niet worden georganiseerd, maar die wel gewenst zijn?

- ja nee

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

- 32b. Zo ja, kunt u aangeven waarom deze niet worden georganiseerd?
- geen ruimte beschikbaar
 - onvoldoende beheer en/of vrijwilligers
 - geen geschikte begeleiding
 - financiële redenen
 - anders, namelijk
33. Vindt u dat (eigen) activiteiten die al jarenlang bestaan voorrang hebben boven nieuwe vragen uit de wijk?
- ja
 - nee
34. Welke acties organiseert u om erachter te komen welke activiteiten de wijkbewoners graag willen?
- organiseren van ledenvergadering en/of bewonersavond
 - houden van enquêtes onder wijkbewoners
 - oproepen in buurtkrant, op website e.d.
 - organiseren van open dagen
 - overleg met andere organisaties in de wijk
 - anders, namelijk
35. Vindt u dat de wijkbewoners voldoende invloed (kunnen) hebben op de inhoud en de totstandkoming van het activiteitenprogramma? Zo ja, hoe?
- 36a. Bespreekt u het activiteitenprogramma met de wijkraad/bewonersorganisatie?
- ja, standaard/regelmatig
 - ja, soms/incidenteel
 - nee
- 36b. Zo nee, waarom niet?
- 37a. Bespreekt u het activiteitenprogramma met andere groepen/organisatie in de wijk?
- ja
 - nee
- 37b. Zo ja, met wie?
- leden/bezoekers
 - gebruikers van de accommodatie (SKSG, MJD, verenigingen, enz.)
 - andere aanbieders van activiteiten in de wijk
 - opbouwwerker/buurtwerker
 - anders, namelijk
- 37c. Zo nee, waarom niet?
38. Hoe tevreden bent u in het algemeen over het activiteiten- en dienstenaanbod in uw accommodatie?
- zeer tevreden
 - tevreden
 - neutraal
 - ontevreden
 - zeer ontevreden
- Samenwerking**
- 39a. Zijn er in uw wijk andere aanbieders van sociaal-culturele activiteiten?
- ja
 - nee
 - weet niet
- 39b. Zo ja, stemt u het eigen activiteitenprogramma af op de activiteiten van de andere aanbieders? Zo ja, hoe?
- 40a. Werkt u samen met andere organisaties of instellingen in de wijk?
- ja
 - nee

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

40b. Zo ja, met welke?

- gebruikers van de eigen accommodatie (bijv. MJD of SKSG)
- met andere accommodaties
- bewonersorganisatie
- vensterschool
- verenigingen
- ouderenorganisatie
- zorginstellingen
- anders, namelijk.....

40c. Als u samenwerkt, wat doet u dan gezamenlijk?

- gezamenlijke activiteit
- gezamenlijke publiciteit
- afstemmen van huisregels
- afstemmen van activiteiten
- gezamenlijke werving van bijv. vrijwilligers, deelnemers
- anders, namelijk

41a. Bent u als bestuur betrokken bij overleg of activiteiten op wijkniveau?

- ja
- nee

41b. Zo ja, welke?

- Nieuw lokaal akkoord
- Vensterschool
- Heel de buurt
- wijkfeesten
- anders, namelijk

42. Hoe tevreden bent u in het algemeen over de samenwerking en afstemming met andere organisaties in de wijk?

- zeer tevreden
- tevreden
- neutraal
- ontevreden
- zeer ontevreden

I. Tot slot

43. Hoe tevreden bent u met het huidige gemeentelijk accommodatiebeleid (nota 'Anders en Beter')

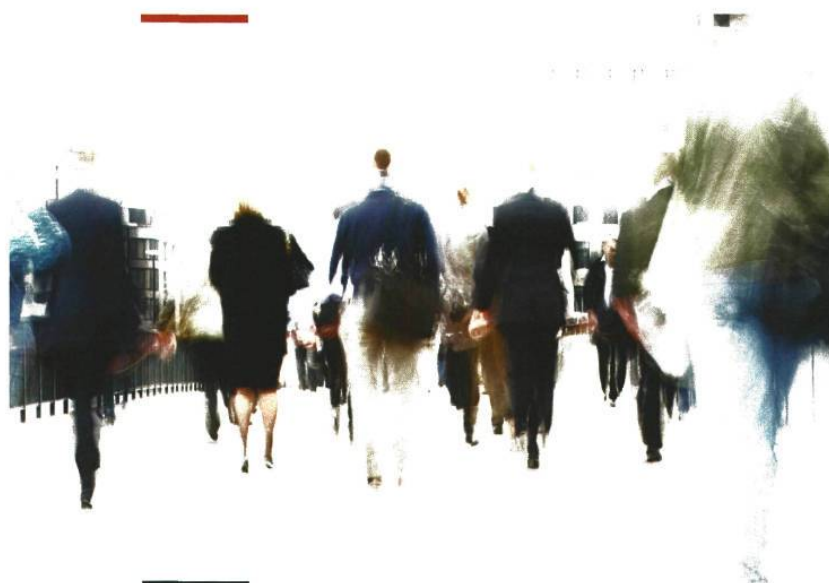
- zeer tevreden
- tevreden
- neutraal
- ontevreden
- zeer ontevreden

44. Heeft u suggesties voor verbeteringen? Welke veranderingen zou u graag zien?

BIJLAGE

50

BASIS VOOR BELEID

Stadgers over buurtaccommodaties

Een Stadspanelonderzoek

Stadgers over buurtaccommodaties

Een Stadspanelonderzoek

januari 2012

Laura de Jong
Mayan van Teerns

Onderzoek en Statistiek Groningen heeft als kernactiviteiten instrumentontwikkeling voor en uitvoering van beleidsgericht onderzoek, het toegankelijk maken van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen, gegevensanalyse, projectevaluatie en dienstverlening bij overheidsmarketing.

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Resultaten	7
2.1 Redenen niet en wel bezoeken buurtcentra	9
2.2 Toekomst	12
2.2 Opmerkingen	16
4. Samenvatting en conclusies	17

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Stadgers over buurtaccommodaties

1. Inleiding

In 2005 heeft de Gemeente Groningen een nieuw accommodatiebeleid vastgesteld. Dit beleid is tot stand gekomen door middel van een intensief inspraaktraject. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is dat het beheer en gebruik van buurtaccommodaties wordt verbeterd.

Vanaf 1 januari 2007 is het nieuwe beleid ingevoerd. Van tevoren is vastgelegd dat de gemeente de voortgang van het beleid evalueert. In 2009 is er een tussenevaluatie van dit nieuwe beleid geweest. Nu wordt het beleid opnieuw geëvalueerd. Bij deze evaluatie wil de gemeente Groningen nadrukkelijk ook de mening van niet-bezoekers van buurtaccommodaties betrekken.

Wat vinden stadgers van de buurtcentra, wijkcentra en speeltuingebouwen in de gemeente Groningen? Dat hebben we gevraagd aan het Stadspanel. Dit is een grote groep stadgers die hun mailadres hebben gegeven om mee te werken aan internetonderzoek van Onderzoek en Statistiek Groningen. Het Stadspanel telt op dit moment ongeveer 7.500 leden.

Collegedrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Stadgers over buurtaccommodaties

2. Resultaten

De respons

Er hebben 2.334 mensen aan deze enquête meegedaan. Het responspercentage van ruim 30 procent is goed te noemen en komt overeen met andere stadspanelonderzoeken.

Bezoek aan buurtaccommodaties

De meerderheid (68 procent) van de respondenten bezoekt geen buurtaccommodaties¹.

Er is een kleine groep van 67 stadjes die buurtaccommodaties alleen bezoekt om kinderen te brengen of te halen.

Er zijn 682 respondenten die wel eens een buurtaccommodatie bezoeken, dit is 29 procent van het totaal. Hen hebben we gevraagd hoe vaak zij een buurtaccommodatie bezoeken. De resultaten hiervan zijn te zien in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Frequentie bezoek buurtaccommodaties van bezoekers
antwoord bezoekers

ongeveer 1x per week of vaker	30%
ongeveer 2x per maand of vaker	
ongeveer 1x per maand	13%
ongeveer 1x per twee maanden / 6x per jaar	9%
minder dan 6x per jaar	48%
ongeveer 1x per jaar	
n	682

De meeste bezoekers bezoeken de buurtaccommodaties niet zo vaak, minder dan 6 keer per jaar. Toch is er ook bijna een derde van de bezoekers dat de buurtaccommodaties wekelijks bezoekt.

In het vervolg van deze rapportage rekenen we respondenten die 6 keer per jaar of vaker een buurtcentrum bezoeken tot de bezoekers. **Tot de niet-bezoekers rekenen we ook de minder frequente bezoekers en de bringers/halers van kinderen.**

¹ In de enquête Leefbaarheid en veiligheid 2010 hebben we gevraagd hoe vaak *huishoudens* gebruik maken van het buurthuis. Driekwart antwoordde toen 'nooit' en nog eens 7 procent kende geen buurthuis in de buurt.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Stadgers over buurtaccommodaties

De respondenten

Ongeveer evenveel mannen als vrouwen hebben deze enquête ingevuld. Het verschil tussen bezoekers en niet-bezoekers is niet significant. De meeste respondenten waren tussen de 40 en de 64 jaar; 52 procent waar dat in de bevolking 33 procent is. Daarnaast deden er ook mensen van tussen de 18 en 39 jaar mee (32 procent) en ouderen (15 procent). Gemiddeld genomen hebben de respondenten relatief vaak een HBO- of WO-diploma en rekenen ze zich tot de middeninkomens.

Tabel 2.2 Kenmerken respondenten, bezoekers en niet-bezoekers en significantie verschil, vergeleken met kenmerken bevolking (2011)

	bezoekers	niet-bezoekers	verschil significant?	bevolking
man	46%	52%	nee	49%
vrouw	54%	48%		51%
18-39 jaar	17%	34%	ja	53%
40-64 jaar	58%	52%		33%
65 jaar e.o.	25%	14%		13%
laag inkomen	29%	22%	ja	
middeninkomen	55%	53%		
hoger inkomen	16%	24%		
laag opgeleid	17%	9%	ja	
middelhoog opgeleid	31%	29%		
hoger opgeleid	52%	62%		

2.1 Redenen niet en wel bezoeken buurtcentra

Stadjsers hebben verschillende redenen om de buurtcentra niet te bezoeken. Dit is te zien in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Redenen niet-bezoekers

Redenen	niet-bezoekers
ik heb voldoende activiteiten elders	61%
ik heb er geen behoefte aan	55%
ik weet niet welke activiteiten er plaatsvinden	16%
ik ken geen wijk-/buurtcentrum/speeltuingebouw in mijn buurt	14%
de activiteiten spreken me niet aan	11%
de activiteiten zijn vaak op tijden dat ik niet kan	9%
ik voel me niet thuis in het wijk-/buurtcentrum/speeltuingebouw	5%
ik voel me niet prettig bij de andere bezoekers van het wijk-/buurtcentrum/speeltuingebouw	2%
het wijk-/buurtcentrum/speeltuingebouw is te ver van mijn huis	1%
ik vind de sfeer niet prettig	1%
ik vind het geen aantrekkelijk gebouw (niet goed onderhouden, niet schoon)	1%
*ik werk	1%
*ik heb daar geen tijd voor	1%
de activiteiten zijn te duur	1%
*ik heb geen kinderen	1%
ik vind de omgeving van het wijk-/buurtcentrum/speeltuingebouw onveilig	0%
ik vind de beheerder(s) en/of vrijwilligers niet klantvriendelijk	0%
het gebouw is niet toegankelijk voor mensen met een beperking	0%
anders, namelijk	2%
weet niet / geen antwoord	2%
n=	1.930

* deze antwoorden hebben respondenten zelf toegevoegd bij 'anders, namelijk', de andere waren voorgeprogrammeerde antwoordmogelijkheden. De categorie 'anders, namelijk' in de tabel is verminderd met de antwoorden die achter * zijn weergegeven.

De meest genoemde redenen zijn dat zij voldoende activiteiten elders hebben of geen behoefte hebben aan een buurtcentrum. Voor deze mensen zal er niet veel veranderen wanneer een buurtcentrum wordt verbeterd.

De bekendheid van de buurtcentra en de activiteiten die er plaatsvinden zijn duidelijk voor verbetering vatbaar. Respectievelijk 14 en 16 procent van de niet-bezoekers geeft deze redenen om geen buurtaccommodatie te bezoeken.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Stadgers over buurtaccommodaties

Telkens rond de 10 procent geeft aan dat de activiteiten niet aanspreken en dat de activiteiten op momenten zijn dat de respondent niet kan komen.

Eén op de twintig komt niet graag in de buurtaccommodatie omdat hij zich daar niet thuis voelt. Bij 2 procent is dat vanwege de andere bezoekers van het centrum.

De andere redenen voor het niet bezoeken van buurtaccommodaties worden door 1 procent of minder respondenten genoemd. Er zijn dus weinig klachten over de locatie van de centra in de buurt, de veiligheid van de omgeving, het onderhoud van de gebouwen en de toegankelijkheid voor mensen met een beperking, de prijs van de activiteiten, de sfeer in de buurtcentra en de klantvriendelijkheid van beheerders en vrijwilligers die er werken.

De bezoekers van buurtaccommodaties hebben we gevraagd om belangrijke redenen om de accommodaties te bezoeken. De resultaten staan in tabel 2.2.

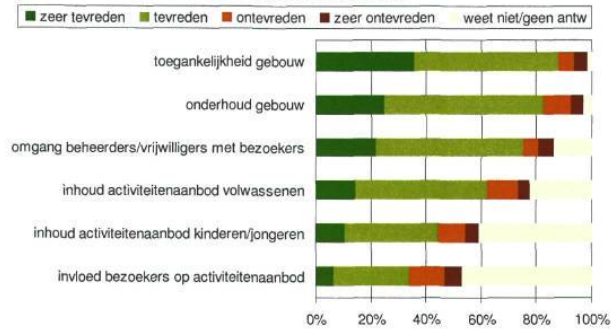
Redenen	bezoekers
de activiteiten die er plaatsvinden	53%
dat de activiteiten dicht bij huis zijn	25%
het ontmoeten van andere mensen	20%
ik ben als vrijwilliger actief	16%
actief betrokken zijn bij de buurt	12%
het krijgen van informatie en advies	8%
de gezelligheid en de sfeer	6%
anders	21%
n=	341

De activiteiten zijn de meest genoemde reden voor het gebruik van buurtaccommodaties. Andere veel voorkomende redenen zijn dat het dicht bij huis is en dat men er andere mensen kan ontmoeten.

Bezoekers hebben over verschillende kenmerken aangegeven in hoeverre ze hiermee tevreden zijn. Deze resultaten zijn te zien in figuur 2.1.

Figuur 2.1 Teverdenheid van bezoekers over buurtcentra

De bezoekers zijn redelijk tevreden over de buurtcentra. Van degenen die hun mening hebben gegeven is steeds een ruim merendeel tevreden.

Over de toegankelijkheid van het gebouw en het onderhoud ervan is ruim 80 procent tevreden. Tegen de 80 procent is tevreden over de manier waarop beheerders en vrijwilligers omgaan met bezoekers.

Bij de andere drie aspecten is het percentage dat geen mening heeft of geen antwoorden heeft gegeven vrij groot. De percentages die tevreden zijn, zijn daardoor veel kleiner. Rond de 60 procent is tevreden over de inhoud van het activiteiten aanbod voor volwassenen. Als we alleen kijken naar degenen die een oordeel hebben gegeven is dat 80 procent. Over de inhoud van de activiteiten voor kinderen is 44 procent van alle bezoekers tevreden en 75 procent van degenen met een oordeel. Bij de mate van invloed die bezoekers hebben op het activiteiten aanbod geldt dit voor 34 procent van alle bezoekers en 64 procent van degenen met een oordeel.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Stadgers over buurtaccommodaties

2.2 Toekomst

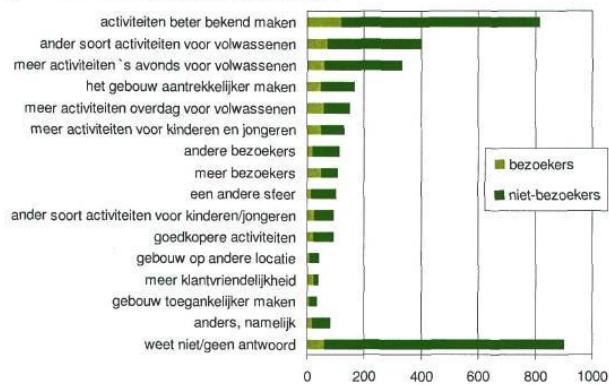
Wat kan er worden verbeterd aan de buurtcentra? Deze vraag hebben we zowel aan bezoekers als aan niet-bezoekers gesteld. De resultaten zijn te zien in tabel 2.3 (percentages) en figuur 2.2 (aantallen).

Tabel 2.3 Verbeteringen buurtcentra, percentages

Verbeteringen	% bezoekers	% niet-bezoekers
activiteiten beter bekend maken	38%	36%
ander soort activiteiten voor volwassenen	23%	17%
meer activiteiten 's avonds voor volwassenen	19%	14%
het gebouw aantrekkelijker maken	16%	6%
meer activiteiten overdag voor volwassenen	19%	5%
meer activiteiten voor kinderen en jongeren	16%	4%
andere bezoekers	7%	5%
meer bezoekers	16%	3%
een andere sfeer	5%	5%
ander soort activiteiten voor kinderen en jongeren	9%	3%
goedkopere activiteiten	8%	3%
een wijk-/buurtcentrum/speeltuingebouw op een andere	3%	2%
meer klantvriendelijkheid bij beheerder(s) en/of vrijwilligers	7%	1%
het gebouw beter toegankelijk maken	3%	1%
anders, namelijk	6%	3%
weet niet / geen antwoord	19%	44%
n	323	1.904

Figuur 2.2 Verbeteringen buurtcentra, aantallen

De grootste verbetering is het beter bekend maken van de activiteiten. Verder vinden stadgers een ander soort activiteiten voor volwassenen en meer activiteiten voor volwassenen in de avonden verbeteringen voor de buurtcentra. Zowel niet-bezoekers als bezoekers geven deze zaken op als verbeteringen. Voor de bezoekers zijn dit blijkbaar geen redenen om de buurtcentra niet meer te bezoeken.

Antwoorden die worden genoemd in de categorie 'anders' hebben betrekking op de bekendheid van de buurtcentra en op het ontbreken van buurtcentra. Ook de gastvrijheid voor andere groepen wordt enkele keren genoemd.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

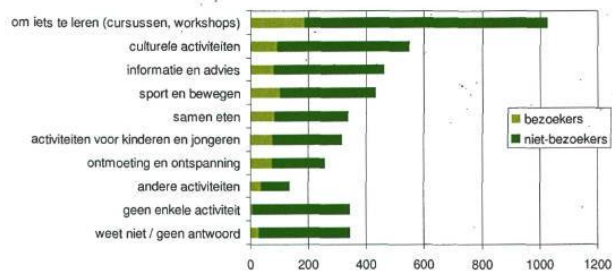
Stadgers over buurtaccommodaties

We hebben stadgers ook gevraagd aan wat voor soort activiteiten zij in de toekomst deel zouden willen nemen. De resultaten hiervan staan in tabel 2.4 (percentages) en figuur 2.3 (aantallen).

Tabel 2.4 Gewenste activiteiten, percentages

Activiteiten	bezoekers	niet-bezoekers
om iets te leren (cursussen, workshops)	58%	44%
culturele activiteiten (bv: koor, kookclub)	29%	24%
informatie en advies	26%	20%
sport en bewegen (bv: fietstocht, dansen)	32%	17%
samen eten (buurtrestaurant)	26%	13%
activiteiten voor kinderen en jongeren	25%	12%
ontmoeting en ontspanning (bv: kaartclub, bingo)	23%	9%
andere activiteiten	12%	5%
geen enkele activiteit	2%	18%
weet niet / geen antwoord	9%	17%
n	324	1.894

Figuur 2.3 Gewenste activiteiten, aantallen

Zoals te zien is zouden de meeste stadgers naar een buurtcentrum gaan om iets te leren. Maar ook culturele activiteiten zoals zingen of samen koken, sport en bewegen zouden aanleiding kunnen zijn het buurtcentrum te bezoeken. Activiteiten voor ontmoeting en ontspanning, zoals kaarten of bingo, staan onderaan in het rijtje, met ruim 250 liefhebbers of 11 procent van alle respondenten (23 procent bezoekers en 9 procent niet-bezoekers).

Een deel van de niet-bezoekers, maar ook een klein deel van de bezoekers, heeft geen behoefte aan activiteiten.

Collegedebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Als laatste hebben we alle respondenten gevraagd of ze als vrijwilliger zouden willen werken in een buurtcentrum. De uitkomsten zijn te zien in tabel 2.5..

Tabel 2.5 Bereidheid tot vrijwilligerswerk in buurtaccommodatie

antwoord	bezoekers	niet-bezoekers
ik doe dat al	25%	2%
ja	12%	9%
nee	44%	66%
weet niet / geen antwoord	19%	23%
n	323	1.889

Rond de 10 procent van de stadgers is bereid vrijwilligerswerk in een buurtaccommodatie te doen, zowel onder bezoekers als onder niet-bezoekers. Hier ligt dus onbenut potentieel.

Een kwart van de bezoekers van buurtaccommodaties doet daar al vrijwilligerswerk. Dit past goed bij de uitkomst van de Enquête leefbaarheid en veiligheid. Daarin gaf een kwart van alle stadgers aan vrijwilligerswerk te doen.

Voor de toekomst van de buurtcentra zou dit betekenen dat verhoging van de bezoekersaantallen ook een verhoging van het aantal vrijwilligers mee zou brengen. Omgekeerd betekent een toename van het aantal vrijwilligers dat er meer mogelijkheden ontstaan in de buurtcentra.

Van de niet-bezoekers doet 2 procent vrijwilligerswerk in het buurtcentrum. Dit zijn deels personen uit de groep die wel in het buurtcentrum komt maar niet vaker dan 6 keer per jaar. Verder is het ook mogelijk dat mensen taken uitvoeren voor het buurtcentrum, maar niet deelnemen aan activiteiten.

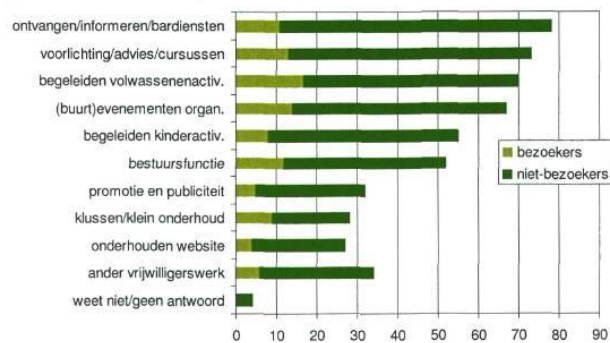
De meerderheid van de stadgers heeft er geen behoefte aan om als vrijwilliger in een buurtcentrum aan de slag te gaan, bij de niet-bezoekers is dit percentage het hoogst. Dit is niet verrassend omdat deze respondenten weinig in aanraking komen met buurtcentra.

De mensen die antwoordden vrijwilligerswerk te willen doen in het buurtcentrum, hebben we gevraagd wat ze dan zouden willen doen.

Collegiebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Stadgers over buurtaccommodaties

Figuur 2.4 Gewenst vrijwilligerswerk, aantallen

Van de mensen die vrijwilligerswerk willen doen zouden de meesten zich bezig willen houden met activiteiten binnen het buurtcentrum: ze willen activiteiten begeleiden, organiseren of geven.

Het ontvangen en informeren van bezoekers en het vervullen van bardiensten staat als afzonderlijk vrijwilligerswerk bovenaan de lijst. De andere meer ondersteunende vrijwilligersfuncties staan in de onderste helft van de lijst: bestuurswerk, PR-werk, klussen en klein onderhoud en het onderhouden van de website.

2.2 Opmerkingen

Aan het eind van de enquête konden respondenten opmerkingen en commentaar kwijt. Deze paragraaf geeft een korte samenvatting van aspecten die hier zijn vermeld, en die nog niet eerder zijn behandeld.

Veel mensen zijn positief over de buurtaccommodaties. Zij vinden het belangrijk voor de wijk dat er een buurtcentrum is. Volgens de respondenten zijn buurtaccommodaties belangrijk voor jongeren en ouderen. Sommigen geven aan zelf geen gebruik te maken maar desondanks het belang ervan in te zien. Daarnaast zeggen sommigen na pensionering zeker gebruik te gaan maken van het buurtcentrum. Er is ook enige angst voor bezuinigingen. Andere mensen vinden echter dat buurtaccommodaties geldverspilling zijn.

Enkele respondenten geven aan geen buurtcentrum te kennen of niet bekend te zijn met de activiteiten. Ook is het buurtcentrum soms te ver weg of is er geen aanwezig in de buurt. Er zijn mensen die om deze reden een ander buurtcentrum bezoeken. Er zijn echter ook mensen die een ander centrum bezoeken omdat dit hen beter bevalt. Ten slotte geeft een aantal mensen aan het buurtcentrum een enkele keer te bezoeken, bijvoorbeeld om te stemmen, de bibliotheek te bezoeken of te vergaderen.

4. Samenvatting en conclusies

Het accommodatiebeleid van de gemeente Groningen wordt geëvalueerd. Om vooral ook niet-bezoekers van de buurtaccommodaties een stem te geven is een enquête over buurtaccommodaties voorgelegd aan het Stadspanel. Dit is een grote groep stadgers die hun mailadres hebben gegeven om mee te werken aan internetonderzoek van Onderzoek en Statistiek Groningen.

De meerderheid (68 procent) bezoekt geen buurtaccommodaties en een kleine groep bezoekt de buurtcentra alleen om kinderen te brengen of te halen. Bijna 30 procent bezoekt wel eens een buurtaccommodatie, de helft hiervan minder dan 6 keer per jaar. In deze rapportage rekenen we respondenten die 6 keer per jaar of vaker een buurtcentrum bezoeken tot de bezoekers. **Tot de niet-bezoekers rekenen we ook de minder frequente bezoekers en de brengers/halers van kinderen.**

De verbeterpunten die we uit te resultaten kunnen afleiden zijn:

- Meer bekendheid geven aan activiteiten
- Meer bekendheid geven aan de buurtcentra
- Ander soort activiteiten organiseren voor volwassenen, activiteiten die meer aanspreken
- De bezoekers meer invloed geven op het activiteitenaanbod
- De inhoud van de activiteiten voor kinderen en jongeren
- Meer avondactiviteiten voor volwassenen

Aspecten van buurtcentra die lof oogsten bij bezoekers en/of weinig kritiek krijgen, zijn:

- De activiteiten en hun prijs
- Dichtbij huis
- Ontmoeten van andere mensen
- De vriendelijkheid van de beheerders en de vrijwilligers
- De toegankelijkheid van de buurtcentra, ook voor mensen met een beperking
- Het onderhoud van de gebouwen
- De locatie van het gebouw en de veiligheid van de omgeving

In de toekomst zouden de meeste stadgers naar een buurtcentrum gaan om iets te leren. Maar ook activiteiten op cultureel gebied, zoals zingen of samen koken, en op gebied van sport en bewegen zouden aanleiding kunnen zijn het buurtcentrum te bezoeken. Activiteiten voor ontmoeting en ontspanning, zoals kaarten of bingo, staan onderaan in het rijtje, met 11 procent.

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

Stadgers over buurtaccommodaties

Rond de 10 procent van de bezoekers én de niet-bezoekers is bereid vrijwilligerswerk in een buurtaccommodatie te doen. Hier ligt dus onbenut potentieel. Zij zouden zich bezig willen houden met activiteiten binnen het buurtcentrum: activiteiten begeleiden, organiseren of geven.

Collegedrief - Evaluatie_accomodatieleid

Collegebrief - Evaluatie_accomodatiebeleid

BASIS VOOR BELEID

BEZOEKADRES
Eendrachtskade ZZ 2
9726 CW Groningen

POSTADRES
Postbus 1125
9701 BC Groningen

T (050) 367 56 30
F (050) 367 56 33
E info@os.groningen.nl
I www.os-groningen.nl

Collegebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

Bestuursdienst

Afdeling Beleid en Programmering
Steller D. v.d. Wal en O. v.d. Molen
Onderwerp Kaders jeugdzorg en uitgangspunten nota
 decentralisatie AWBZ

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 3676037 Bijlage(n) 3 Ons kenmerk OS 12.3024792
Datum **26 APR 2012** Uw brief van - Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op 29 maart stuurden we u de integrale visie voor de drie decentralisaties 'Groningen voor elkaar, visie en uitgangspunten voor de decentralisaties'¹. Daarnaast hebt u van ons de kadernota voor één van de drie decentralisaties ontvangen (*Zicht op werken naar vermogen*). Beide notities zijn besproken in de raadscommissie van 11 april en de raadsvergadering van 25 april 2012. Bijgaand treft u ter informatie de kadernota's voor de andere twee decentralisaties: *Uitgangspuntennota decentralisatie AWBZ-begeleiding* en *Jeugd: ieders zorg! Kaders decentralisatie jeugdzorg Groningen*.

In de *Uitgangspuntennota decentralisatie AWBZ-begeleiding* werken we de uitgangspunten zoals verwoord in de integrale visie *Groningen voor elkaar* verder uit. Die uitwerking is de basis voor de implementatie per 1.1.2013. De voorbereidingstijd is kort; we willen al in 2013 een begin maken met de noodzakelijke vernieuwing en we moeten borgen dat voor Stadgers de noodzakelijke ondersteuning beschikbaar is.

In de notitie *Jeugd: ieders zorg!* vindt u onze visie en uitgangspunten voor een nieuw gemeentelijk jeugdstelsel. U leest erin ook hoe we dat jeugdstelsel, in samenwerking met alle betrokkenen, tot stand willen brengen. De meer praktische uitwerking volgt in een later stadium. De invoering van deze decentralisatie verwachten we in 2015.

Met het oog op de noodzakelijke samenwerking hebben de Groningse gemeenten en de provincie een 'Routekaart transitieplan zorg voor de jeugd provincie Groningen' opgesteld. De samenvatting van deze routekaart treft u bij deze brief.

¹ Wet werken naar Vermogen (Wwv), begeleiding AWBZ en Jeugdzorg.

Bladzijde
Onderwerp

2
Kaders jeugdzorg en uitgangspunten nota
decentralisatie AWBZ

Verdere procedure en planning

Beide notities zullen we de komende maanden bespreken met burgers, cliëntenraden en instellingen. Naast de formele inspraak organiseren we een intensieve consultatieronde met vertegenwoordigers van de doelgroepen (cliënten), aanbieders en instellingen. De planning is globaal als volgt:

Mei - juni

- Inspraak en consultatie van burgers, cliëntenraden en instellingen
- Provinciaal onderzoek fase 0 (IST) ten behoeve van nieuwe jeugdstelstel
- Onderzoek 'overlap' gebruikers verschillende regelingen en diensten

September

- Integrale visie drie decentralisaties met inspraak verwerkt
- Start experiment dagbesteding
- Start invoering sociale teams in twee wijken/stadsdelen

November

- Raadsbesluit invoering AWBZ-begeleiding per 01-01-13 (afhankelijk van wetgeving): verordening, inclusief PGB's.
- Uitwerking van de gemeenschappelijke thema's toegang, dienstverlening, arrangementen en contractering.

December

- Afronding en besluitvorming regionale visievorming voor het nieuwe Jeugdstelsel.

Deze planning kan nog veranderen door de besluitvorming in kabinet en Staten Generaal. Die discussie kan de beleidsvrijheid van gemeenten beïnvloeden en financiële consequenties hebben. Over onderdelen en de fasering van de invoering wordt nog gesproken door VNG en kabinet.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. A.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

BIJLAGE

Jeugd: ieders zorg!

Kaders decentralisatie jeugdzorg Groningen

Inhoud

Inleiding

De jeugdzorg nu

- Tekortkomingen
- Complex stelsel
- Doelgroep in cijfers

Naar een nieuw gemeentelijk jeugdstelsel

- Uitgangspunten
- Zorg op vier niveaus
- Hoe gaan we aan de slag

De volgende stappen

De decentralisatie Jeugdzorg in een notendop

- Gemeenten worden integraal verantwoordelijk voor de jeugdzorg. De gemeente krijgt de volgende taken:
 - provinciale jeugdzorg (valt nu onder provincie)
 - gesloten jeugdzorg (valt nu onder Rijk)
 - jeugd-ggz (valt nu onder AWBZ en Zorgverzekeringswet)
 - jeugd-ivg (valt nu onder AWBZ en Zorgverzekeringswet)
 - jeugdbescherming en jeugdreclassering (valt nu onder provincie).
- De Centra voor Jeugd en Gezin worden het frontoffice voor alle jeugdzorg van de gemeente.
- De VNG heeft geadviseerd te kiezen voor overdracht op één moment, per 1 januari 2015. In 2012 wordt een concept wettekst voorbereid.
- De decentralisatie gaat gepaard met een bezuiniging. Op het landelijke budget van ruim 3 miljard euro wordt 10% (300 miljoen) gekort.
- We schatten dat Groningen een budget krijgt van circa 29 miljoen euro per jaar.

Inleiding

Gemeenten worden integraal verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Dat wil zeggen dat we als gemeente in ons jeugdbeleid beduidend meer verantwoordelijkheden en taken krijgen (zie kader). Vorig jaar zijn we als gemeente begonnen met de voorbereidingen op de decentralisatie van de Jeugdzorg. Dat doen we in combinatie met onze voorbereidingen op de decentralisatie van de AWBZ-begeleiding en de Wet werken naar vermogen. Daarvan is de visienota 'Groninger voor elkaar. Visie en uitgangspunten voor de drie decentralisaties' de overkoepelende visie.

Van de drie decentralisaties is die van de Jeugdzorg de laatste, we verwachten invoering per 2015. In de komende twee jaar zullen we samen met alle betrokkenen een nieuw gemeentelijk jeugdzorgstelsel moeten ontwikkelen en operationeel gestalte geven. Daarmee staan we voor een grote opgave. Een opgave die niet alleen veel van ons zal vragen, maar ook kansen biedt ons integraal jeugdbeleid te verbreden, te verdiepen en te verbinden.

Dat vinden we belangrijk, omdat we ervan overtuigd zijn dat jeugdbeleid per definitie integraal moet zijn. Immers, in heel veel gevallen geldt dat problemen in het latere leven zijn terug te voeren op het ontbreken van voldoende veiligheid, positieve stimulansen, sociale verbanden, steun en zorg in de eerste jaren.

Daarop is ons Integraal Jeugdbeleid gericht. Vorig jaar stelde u de nieuwe kadernota *Groningen, stad om op te groeien* vast. De doelen van de decentralisatie van de Jeugdzorg sluiten erop aan. Ze passen bij onze ambitie een stad te zijn voor alle kinderen en jongeren, waar ze, ook als het niet vanzelf of gemakkelijk gaat, veilig en gezond opgroeien, zich thuis voelen en ruimte krijgen hun talenten optimaal te ontwikkelen.

Zoals gezegd, in de komende twee jaar gaan we samen met de doelgroep, professionals en andere betrokkenen een nieuwe integraal jeugdstelsel ontwikkelen. Dat willen we doen op basis van een heldere visie en concrete uitgangspunten. Die vormen het kader waarbinnen we aan de slag willen gaan. In deze nota leggen we die aan uw raad voor.

Jeugdzorg nu

De aanleiding voor de aanstaande decentralisatie ligt voor een belangrijk deel in de tekortkomingen in het huidige jeugdzorgstelsel. Voor de volledigheid geven we daarvan een korte schets.

Tekortkomingen

Er is sprake van toenemende (hoge) kosten, toenemende bureaucratie en (te) veel specialismen, aangeboden door veel verschillende instellingen. De afstemming tussen vraag en aanbod is beperkt. Waar de instellingen samenwerken, is de praktijk eerder aanbod- dan cliëntgericht. Verder groeien jeugdigen in de jeugdzorg soms niet of nauwelijks op in de normale omgeving van thuis, school en buurt.

Complex stelsel

Ouders en jeugdigen met problemen kunnen verschillende wegen bewandelen voor het verkrijgen van zorg. Velen komen eerst bij de eerstelijnsvoorzieningen terecht. Dit is zorg waar men zonder verwijzing en op eigen initiatief gebruik van kan maken.

Het gaat hier onder meer om de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) die opvoedinformatie, opvoedadvies en zonodig ondersteuning geven en waarin de jeugdgezondheidszorg de kinderen op gezondheids- en ontwikkelingsproblemen controleert, adviseert en zonodig doorstuurt. Verder gaat het om de zorg- en adviesteams van de scholen (ZAT), het schoolmaatschappelijk werk (SMW) en MEE voor lichte ondersteuning aan jeugdigen met een handicap, functiebeperking of chronische ziekte.

Afhankelijk van de aard van de problematiek, de gezinsomstandigheden, de kennis en ervaringen van de geconsulteerde hulpverlener en het aanwezige hulpaanbod vindt eventueel verwijzing naar een indicatieorgaan voor specialistische of tweedelijns zorg plaats.

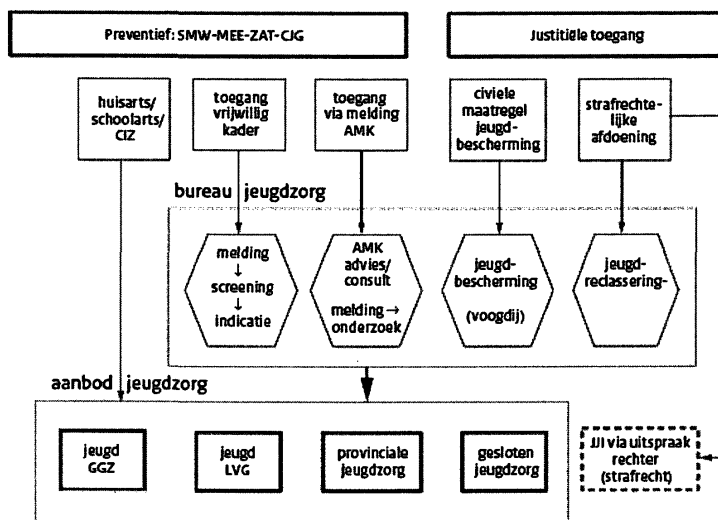
Bureau Jeugdzorg

Het belangrijkste indicatieorgaan voor tweedelijns zorg voor de jeugd is het Bureau Jeugdzorg (BJZ). BJZ screent de jeugdige en/of diens ouders, stelt een diagnose en komt op basis daarvan al dan niet tot een indicatie voor jeugdzorg.

Het BJZ indiceert voor: provinciale jeugdzorg, jeugd-ggz, jeugdbescherming en jeugdreclassering, civiele plaatsingen in instellingen voor gesloten jeugdzorg.

Het BJZ geeft ook indicaties af voor AWBZ-begeleiding voor jeugd tot 18 jaar (in samenwerking met Centrum Indicatiestelling Zorg).

Collegedebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

Doelgroep in cijfers

De tabel hieronder vermeldt het aantal 0 t/m 17-jarigen dat een beroep doet of deed op de tweedelijnszorg. Het aantal unieke jongeren is lager dan het totaal van de tabel, omdat sommige jongeren meerdere indicaties hebben.

Cijfers stad Groningen 2010 (en 2011)

Provinciale jeugdzorg	Aantal jeugdigen met Jeugd- en Opvoedhulp (Elker)	2010: 921
Geestelijke Gezondheidszorg voor jeugdigen	Aantal jeugdigen in zorg bij Geestelijke Gezondheidszorg (Lentis Jonx)	2010: 808
	Aantal jeugdigen in zorg bij Geestelijke Gezondheidszorg (Accare)	2010: 467
Licht verstandelijke gehandicaptenzorg voor jeugdigen	Aantal jeugdigen dat in aanmerking komt voor AWBZ-begeleiding	2011: 365
Jeugdbescherming	Aantal jeugdigen bij de jeugdbescherming Bureau Jeugdzorg (onder toezicht stelling / voogdij)	2010: 143
Jeugdreclassering	Aantal jeugdigen bij de jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg (provinciale jeugdzorg)	2010: 111
Gesloten jeugdzorg	Aantal jeugdigen in Het Poortje (Wilster)	2010: 30
Totaal		2.845

Naar een nieuw gemeentelijk jeugdstelsel

Bij de decentralisatie van de jeugdzorg komen alle taken op het gebied van jeugdzorg naar de gemeente (zie kader hiervoor). Door de decentralisatie van de jeugdzorg krijgt de gemeente zeggenschap over alle financiële middelen. De gemeente wijst budgetten toe aan instellingen en stuurt op de besteding. De gemeente gaat de regie voeren en is in die rol verantwoordelijk voor het organiseren van een match tussen de behoefte van de jeugd en hun ouders in onze stad en het aanbod.

Visie

De decentralisatie van de jeugdzorg is meer dan een overdracht van verantwoordelijkheden van rijk, provincie, zorgverzekeraars en zorgkantoren aan de gemeente (de transitie). De decentralisatie omvat ook een transformatie naar een meer samenhangend ondersteuningssysteem voor kinderen en jeugdigen, als onderdeel van het gemeentelijk integraal jeugdbeleid. Een systeem dat uitgaat van eigen kracht en verantwoordelijkheid van ouders en waarin preventie en ondersteuning in een vroegtijdig stadium de nadruk hebben.

Vorig jaar stelde u de nieuwe kadernota voor ons integraal jeugdbeleid vast: *Groningen, stad om op te groeien*. De doelen van de decentralisatie van de Jeugdzorg sluiten erop aan.

In heel veel gevallen geldt dat problemen in het latere leven zijn terug te voeren op het ontbreken van voldoende veiligheid, positieve stimulansen, sociale verbanden, steun en zorg in de eerste jaren. Daarom willen wij de 'jeugdzorg' - gericht op kinderen/ouders met problemen, zoveel mogelijk verbinden met het bestaande jeugdbeleid. Dat betekent dat we basisvoorzieningen goed willen toerusten om kinderen zoveel mogelijk in hun eigen sociale omgeving te laten opgroeien. Ook willen we de betrokkenheid van de naaste omgeving bij het opgroeien van de jeugd vergroten (versterken civil society). andere beleidsterreinen, zoals (passend) onderwijs, arbeidsmarkt, welzijn, sport.

Langs deze weg willen we ons er vooral voor inzetten problemen te voorkomen. Dat is allereerst van belang voor de jongeren in kwestie, maar vanzelfsprekend ook voor de samenleving als geheel. En bovendien besparen we zo ook kosten.

Problemen zijn uiteraard niet altijd te voorkomen. Daarom zorgen we ook voor een adequaat stelsel van ondersteuning voor jongeren en ouders die dat nodig hebben. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan op de uitgangspunten en methodiek van ons Wmo-beleid (De Groninger viertrap; zie bijlage).

Samen met ouders, buurtbewoners, leerkrachten, sportleiders, professionals en alle andere betrokkenen willen we in Groningen in de volle breedte werken aan een klimaat waarin alle kinderen en jongeren, waar ze, ook als het niet vanzelf of gemakkelijk gaat, veilig en gezond opgroeien, zich thuis voelen en ruimte krijgen hun talenten optimaal te ontwikkelen. Daarom spreken we bewust van *een nieuw jeugdstelsel* in plaats van zorgstelsel.

Uitgangspunten

Bij de ontwikkeling van dat nieuwe gemeentelijk jeugdstelsel hanteren we de volgende uitgangspunten.

1. Preventie en ondersteuning in een vroegtijdig stadium krijgen de nadruk.
2. Ondersteuning en hulpverlening zijn gericht op het vergroten van het zelfoplossend vermogen (zelfontplooiing).
3. Ouders en jeugd worden zoveel mogelijk betrokken bij het vinden van geschikte oplossingen.
4. De zorg is dichtbij het kind georganiseerd. Ondersteuning en hulpverlening vinden waar mogelijk plaats binnen de eigen sociale omgeving van het kind.
5. Ondersteuning en hulpverlening (deels) buiten de eigen sociale context is gericht op terugkeer van het kind naar de eigen sociale omgeving.
6. Specialistische hulpverlening wordt in samenwerking met voorliggende voorzieningen ingezet
7. Specialistische kennis wordt ingezet voor medewerkers van basisvoorzieningen voor het versterken van hun expertise
8. In de basisvoorzieningen zijn generalistische medewerkers aanwezig die breed kunnen kijken naar gezinnen en jeugd.
9. Het nieuwe stelsel mag niet leiden tot nieuwe schotten en moet een eind maken aan verkokering. Het nieuwe stelsel leidt tot minder bureaucratie, minder regels voor verantwoording, vereenvoudigde indicatieprocessen en snelle efficiënte toeleiding.
10. Het toekomstige jeugdstelsel moet goed aansluiten bij de invoering van de zorgplicht met Passend Onderwijs.
11. Er moeten goede afspraken komen over mandatering van beroepskrachten en meer doorzettingsmacht bij hulpverleners.
12. Kwetsbare inwoners van onze gemeente moeten goede zorg kunnen blijven verwachten. Daarom moet er een sociaal vangnet zijn.

Zorg op vier niveaus

Het gemeentelijke jeugdstelsel wordt een stelsel met vier niveaus, een basisniveau en drie niveaus van ondersteuning.

We sluiten zoveel mogelijk aan bij de *Groninger viertrap*, het vier-tredenmodel in onze Wmo-ondersteuning (zie verderop).

Basisvoorzieningen

We streven in de eerste plaats naar een gezonde, veilige en ontwikkelingsgerichte opvoedingsomgeving voor de kinderen in onze stad, waarin betrokkenheid is van familie, vrienden, burens, leerkrachten en bijvoorbeeld sportbegeleiders. De basisvoorzieningen in de wijken moeten op orde zijn en er moet aandacht zijn voor het versterken van de civil society. Dit onderdeel staat in onze Groningse viertrap in trede één.

Waar nodig moeten kinderen en hun ouders/opvoeders kunnen rekenen op ondersteuning. We onderscheiden daarin de volgende drie onderdelen:

Opvoeden versterken

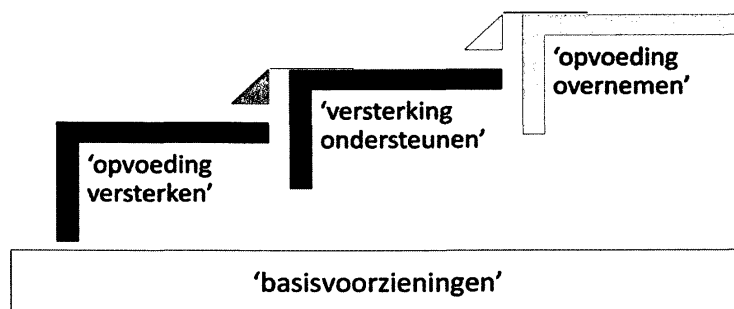
Lichte ondersteuning aan kinderen en gezinnen. Van hieruit worden ook medewerkers van basisvoorzieningen gecoacht in hun opvoedingsvaardigheden. Het kind blijft bij deze trede in zijn/haar eigen sociale omgeving. Dit onderdeel past in de Groningse viertrap in de tweede trede.

Versterking ondersteunen

Intensievere ondersteuning in de vorm van ambulante hulp, deeltijd residentiële hulp, deeltijd plaatsing in de pleegzorg en in voorzieningen voor het onderwijs buiten de gewone school. Het kind blijft hierbij deels in zijn/haar eigen sociale omgeving. De hulpverlening richt zich op terugkeer naar die sociale omgeving. In de Groningse viertrap valt de intensievere ondersteuning in trede drie en vier.

Opvoeding overnemen

Alle vormen van zeer intensieve hulp als fulltime residentiële hulp, gesloten opnames, pleegzorg en speciaal onderwijs; dus ook hulp die niet vrijblijvend is en hulp aan jeugdigen die door de Raad voor de Kinderbescherming zijn geplaatst. Deze jeugd wordt niet in de eigen omgeving geholpen. Het overnemen van de opvoeding staat in de Groningse viertrap in trede drie en vier.

Hoe gaan we aan de slag?

Voortbouwen op wat er al is

Er gebeurt al veel waarop we kunnen voortbouwen. Een voorbeeld is de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Verder kunnen we aansluiten op de activiteiten die plaatsvinden in het kader van het Integraal Jeugdbeleid (IJB).

CJG's staan centraal

Vooraf in de basisvoorzieningen en de versterking van de opvoeding is de laatste jaren veel geïnvesteerd, met de CJG's als een belangrijk instrument.

De Groningse CJG's behoren tot de landelijke voorlopers bij het versterken van de sociale omgeving bij het opgroeien en opvoeden van jeugdigen. Daarnaast leveren de CJG's door hun inloop- en adviesfunctie een bijdrage aan een stevige basis.

Ook aan de versterking van de opvoeding leveren de CJG's een bijdrage. De CJG's zorgen nu reeds voor vroegtijdige signalering van hulpvragen, opvoedingsondersteuning, licht pedagogische hulp en de coördinatie van zorg aan jeugdigen en gezinnen.

Doelgroep erbij betrekken

De doelgroep, de jeugd en hun ouders, staat in het nieuwe jeugdstelsel voorop. De vragen en behoeften van de doelgroep zijn dan ook leidend bij het maken van het nieuwe beleid, niet die van de gemeentelijke organisatie zelf of van de zorginstellingen.

We zetten in op (burger)participatie. We willen de vragen en behoeften van jeugd en ouders goed in beeld krijgen en hen daarom een rol geven in de voorbereiding van de decentralisatie.

We hebben al eerste stappen gezet door een aantal interviews af te nemen bij ouders en jongeren over hun ervaringen met de jeugdzorg. De verslagen van deze interviews zijn opgenomen in het rapport 'Kijken door de ogen van cliënten naar de jeugdzorg in Groningen'.

Uit de interviews blijkt de betrokkenheid van ouders, familie én beroepskrachten bij kinderen en jongeren waar het minder goed mee gaat. Tegelijkertijd blijkt dat vraag en aanbod niet altijd in overeenstemming zijn. Betrokkenen geven af op de grote papierwinkel en moeten hun verhaal vaak opnieuw vertellen als er meerdere instellingen betrokken zijn. Instellingen opereren veelal los van elkaar en de hulpverlening is in veel gevallen sterk afhankelijk van de beroepskracht. Zo ervaren tenminste de geïnterviewden de huidige jeugdzorg.

Ook hebben we gesproken met een aantal cliëntenraden van zorginstellingen. De raden geven aan positief te staan tegenover de ideeën over het nieuwe jeugdstelsel. Punt van aandacht voor hen is dat de decentralisatie niet mag leiden tot ongelijkheid; dat kinderen uit de ene gemeente meer of betere zorg krijgen dan kinderen uit een andere gemeente. De raden willen graag meewerken aan het creëren van een nieuw jeugdstelsel. Tegelijkertijd bepleiten ze voor het behoud van de goede kanten van de huidige jeugdzorg.

Samen met de instellingen

De ontwikkeling van het nieuwe jeugdstelsel doen we ook samen met de instellingen. Praten met het management én de beroepskrachten van zorginstellingen is voor ons belangrijk. Zij beschikken over de kennis/kunde en ervaring. Wanneer deze goed aansluit op de vragen en behoeften van de doelgroep maken we daar graag gebruik van.

Inmiddels hebben we met een aantal jeugdzorginstellingen een gezamenlijk werkbezoek gebracht aan Newcastle en oriënterende gesprekken gevoerd. De instellingen drukken ons op hart niet te lichtzinnig over een nieuw jeugdstelsel te denken. Hun beoordeling van de decentralisatie van de jeugdzorg varieert van positief tot 'met gemengde gevoelens'.

Vooraf instellingen met aanbod in de tweede en derde trede vrezen dat zwaardere vormen van hulpverlening gaan verminderen of verdwijnen. Ze vragen om een goede balans tussen investeren in de preventieve 'voorkant' en behoud van de curatieve 'achterkant'.

Andere instellingen pleiten voor behoud van de goede kanten en efficiënte oplossingen voor de minder goede kanten van de huidige jeugdzorg. De zorginstellingen juichen toe dat de gemeente samen met de doelgroep en de instellingen wil gaan werken aan het creëren van een beter jeugdstelsel.

Ook de basisvoorzieningen voor de jeugd betrekken we bij de verdere beleidsvorming.

Verder willen we gebruik maken van de kennisinstututen in onze stad: de RUG en de Hanzehogeschool.

Daarnaast kunnen we op de hoogte komen van goede voorbeelden door deelname aan het landelijk netwerk 'doorbraak in dienstverlening'.

Passend onderwijs

Met Passend Onderwijs krijgen scholen een zorgplicht die inhoudt dat alle leerlingen een zo goed mogelijk onderwijsaanbod krijgen. Hiervoor gaan scholen samenwerken in regionale samenwerkingsverbanden. Wanneer een school van aanmelding geen passend onderwijs kan bieden aan een leerling moet de school zorgen dat de leerling op een andere school van het samenwerkingsverband een passend onderwijsaanbod krijgt.

Ieder samenwerkingsverband voor primair- en voortgezet onderwijs moet per 1 mei 2013 een ondersteuningsplan hebben waarin staat beschreven op welke manier passend onderwijs wordt gerealiseerd voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Deze plannen treden in werking per augustus 2013. De plannen moeten in overeenstemming met de gemeente tot stand komen. Hiervoor is samenwerking met de gemeente nodig. Daarnaast is samenwerking met de gemeente nodig bij schooloverstijgende problemen van leerlingen vanwege de toekomstige verantwoordelijkheid van de gemeente voor alle jeugdzorg.

Goede afstemming en samenwerking met andere gemeenten

We willen samen optrekken met de andere gemeenten. De aanpak van de samenwerking met de andere gemeenten en de provincie is vastgelegd in het 'Transitieplan zorg voor de jeugd provincie Groningen'.

De eerste stap is het uitvoeren van een uitgebreide inventarisatie naar de bestaande situatie. In juni 2012 moet dit zijn afgerond.

Daarna ontwikkelen we een gezamenlijke visie. Deze gaat ook in op welke onderdelen lokaal, regionaal en provinciaal worden opgepakt. Deze gezamenlijke visie is oktober 2012 klaar. Na besluitvorming door de gemeenten wordt de visie uitgewerkt.

Pilots en experimenten

We realiseren ons dat we niet van de ene op de andere dag alles kunnen veranderen. Daarom willen we, zodra zich daar gelegenheden voor aandienen, pilots en praktijkexperimenten opstarten.

De volgende stappen

De integrale visie voor de drie decentralisaties en de hier geschetste uitgangspunten voor de decentralisatie Jeugdzorg, inclusief de regionale samenwerking werken we, mede op basis van de bevindingen uit de consultaties van de doelgroepen en instellingen, verder uit in relatie tot de in de visie Drie decentralisaties 'Groningen voor elkaar' genoemde thema's.

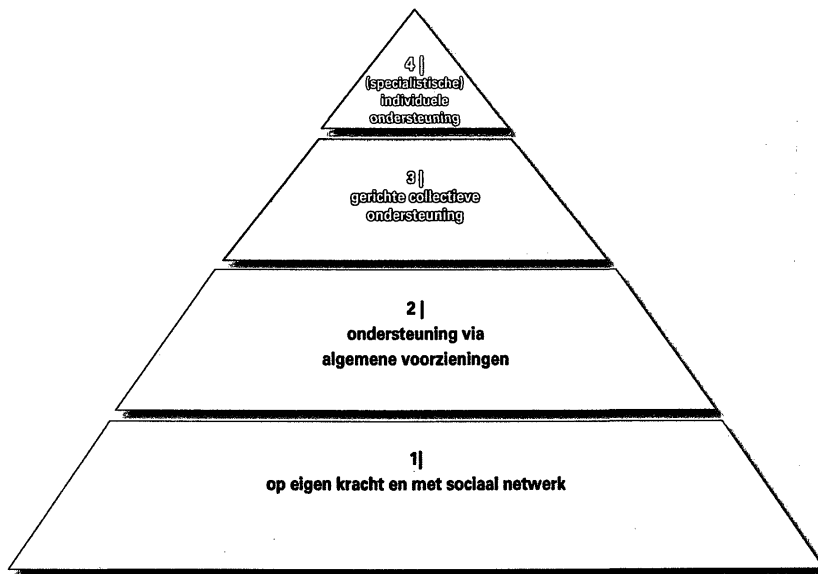
Bijlage

De Groninger viertrap

Voor alle vormen van (maatschappelijke) ondersteuning willen we in Groningen gaan werken met het model 'De Groninger viertrap'.

We beginnen met de vraag wat iemand op eigen kracht en met hulp uit zijn sociale netwerk kan. Daarna gaan we naar 2, zo nodig naar 3 en - alleen als het echt nodig is - naar trede 4.

Voor een uitgebreide omschrijving van de viertrap verwijzen we naar de nota 'Groningen voor elkaar - visie en uitgangspunten voor de uitvoering van de decentralisaties'.

-SAMENVATTING-

BIJLAGE

Routekaart transitieplan

zorg voor de jeugd voor alle gemeenten in de provincie Groningen

10 april 2012

1

Bestuurlijke samenvatting routekaart transitieplan zorg voor de jeugd

0. Aanleiding en achtergrond

De komende jaren vindt een forse transformatie binnen het jeugdstelsel plaats. Verantwoordelijkheden van het Rijk, provincie, zorgkantoren worden gedecentraliseerd naar de gemeenten. Gemeenten zijn straks verantwoordelijk voor de financiering en inkoop van alle vormen van de zorg voor de jeugd: de provinciale jeugdzorg, de hulpverlening voor licht verstandelijk gehandicapten, de geestelijke gezondheidszorg, de jeugdreclassering en de jeugdbescherming en de gesloten jeugdzorg. In de kern draait de zorg en ondersteuning voor jeugd en gezinnen om de vervulling van een viertal functies: voorkomen, signaleren, toeleiden en hulp verlenen. Binnen elk van die functies moeten verantwoordelijkheden van gemeenten, ouders én onderwijs stevig worden verankerd. Maar waar en hoe deze functies worden belegd zijn onderwerp van lokale beleidsontwikkeling, omdat gemeenten nu eenmaal verschillen in lokale bevolkingskenmerken en de bestaande infrastructuur van de hulpverlening en ondersteuning. In de ruimte om lokaal oplossingen te ontwikkelen en synergie-effecten te realiseren zit bovendien de kracht van het nieuwe stelsel. Gemeenten willen daarom waarborgen dat de functies adequaat en effectief worden uitgevoerd. Dat kan omdat gemeenten bepalen door wie en op welke wijze de functies worden uitgevoerd.

Gemeenten zijn straks bestuurlijk verantwoordelijk en financieel van partijen die de hierboven genoemde functies uitvoeren. De uitvoering ligt dus bij de uitvoerders, regie en sturing op kwaliteit, doelmatigheid en samenwerking bij gemeenten. Gemeenten zien de benodigde veranderopgave nadrukkelijk als een gezamenlijke opdracht van gemeenten, partners in het veld en ouders en jeugdigen en willen met hen afspraken maken over de vertaling van de visie naar de inrichting van de uitvoering. Gemeenten streven naar een zo breed mogelijk draagvlak.

In totaal is met de decentralisatie een (over te hevelen) budget van ruim 3 miljard euro gemoeid. Oogmerk is om een einde te maken aan de fragmentatie in het huidige stelsel en gemeenten in staat te stellen een meer 'op de maat' van de jeugdige toegesneden hulpaanbod te doen. Vanwege de daarmee te verwachten efficiencyverbetering, past het Rijk op voorhand een korting toe; deze loopt op tot uiteindelijk 300 miljoen euro. Als gemeenten willen profiteren van de kansen die het nieuwe stelsel biedt, zullen zij de komende periode moeten gebruiken om zich op de nieuwe verantwoordelijkheden voor te bereiden. Het nieuwe stelsel is geen wondermiddel voor de bestaande problemen. Veel zal afhangen van de vraag of gemeenten in staat zijn de rollen van beleidsmaker, financieel en opdrachtgever krachtig en op samenhangende wijze in te vullen. De gemeenten zullen immers de beleidsmatige verkokering die ten grondslag ligt aan het gebrekkig functioneren van het huidige systeem moeten doorbreken. Aan de ene kant moet geïnvesteerd worden in een goede beleidsmatige inbedding van jeugdzorg. Aan de andere kant zullen gemeenten via hun financieringsrol de betrokken uitvoeringsinstellingen moeten bewegen de ongedeelde vraag van de jeugdige centraal te stellen en daarop een passend aanbod te ontwikkelen, dat problemen echt voorkomt en oplost. Als gemeenten de aanstaande decentralisatie zo weten te benutten, kan deze fungeren als 'katalysator' voor een proces van vernieuwing binnen het gehele sociale domein.

Om de nieuwe verantwoordelijkheden te kunnen waarmaken, is een goede voorbereiding en een gedegen aanpak onontbeerlijk. Het Bestuurlijk Platform Jeugd heeft daarom opdracht gegeven tot het opstellen van een routekaart transitieplan. De eindopbrengst van de opdracht is een gezamenlijk transitieplan voor de zorg voor de jeugd waarin de processtappen, de activiteiten en de planning zijn opgenomen. In de routekaart worden geen inhoudelijke keuzes gemaakt met betrekking tot de toekomstige inrichting van de zorg voor de jeugd. Het ontwikkelen van de routekaart transitieplan is een logische stap die voortvloeit uit de intentieverklaring die eerder door alle colleges is vastgesteld (intentieverklaring "Doorkijk naar een nieuw Bestuursakkoord Jeugd"). De routekaart is geen statisch document. Op grond van voortschrijdend inzicht (landelijke ontwikkelingen en wettelijk kader) kunnen tijdens het proces onderdelen worden bijgesteld en geactualiseerd. In deze bestuurlijke samenvatting zijn de belangrijkste punten uit de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd opgenomen:

1. Impact decentralisatie.
2. Relatie met andere decentralisaties.
3. Uitgangspunten.
4. Aanpak op hoofdlijnen, planning en begeleidingsorganisatie.
5. Voorlichting, communicatie en participatie.
6. Uitvoeringsrisico's.
7. Activiteiten stappen 1 en 2.
8. Financiële gevolgen.

Bestuurlijke samenvatting routekaart transitieplan zorg voor de jeugd

0. Aanleiding en achtergrond

De komende jaren vindt een forse transformatie binnen het jeugdstelsel plaats. Verantwoordelijkheden van het Rijk, provincie, zorgkantoren worden gedecentraliseerd naar de gemeenten. Gemeenten zijn straks verantwoordelijk voor de financiering en inkoop van alle vormen van de zorg voor de jeugd: de provinciale jeugdzorg, de hulpverlening voor licht verstandelijk gehandicapten, de geestelijke gezondheidszorg, de jeugdreclassering en de jeugdbescherming en de gesloten jeugdzorg. In de kern draait de zorg en ondersteuning voor jeugd en gezinnen om de vervulling van een viertal functies: voorkomen, signaleren, toeleiden en hulp verlenen. Binnen elk van die functies moeten verantwoordelijkheden van gemeenten, ouders én onderwijs stevig worden verankerd. Maar waar en hoe deze functies worden belegd zijn onderwerp van lokale beleidsontwikkeling, omdat gemeenten nu eenmaal verschillen in lokale bevolkingskenmerken en de bestaande infrastructuur van de hulpverlening en ondersteuning. In de ruimte om lokaal oplossingen te ontwikkelen en synergie-effecten te realiseren zit bovendien de kracht van het nieuwe stelsel. Gemeenten willen daarom waarborgen dat de functies adequaat en effectief worden uitgevoerd. Dat kan omdat gemeenten bepalen door wie en op welke wijze de functies worden uitgevoerd.

Gemeenten zijn straks bestuurlijk verantwoordelijk en financier van partijen die de hierboven genoemde functies uitvoeren. De uitvoering ligt dus bij de uitvoerders, regie en sturing op kwaliteit, doelmatigheid en samenwerking bij gemeenten. Gemeenten zien de benodigde veranderopgave nadrukkelijk als een gezamenlijke opdracht van gemeenten, partners in het veld en ouders en jeugdigen en willen met hen afspraken maken over de vertaling van de visie naar de inrichting van de uitvoering. Gemeenten streven naar een zo breed mogelijk draagvlak.

In totaal is met de decentralisatie een (over te hevelen) budget van ruim 3 miljard euro gemoed. Oogmerk is om een einde te maken aan de fragmentatie in het huidige stelsel en gemeenten in staat te stellen een meer 'op de maat' van de jeugdige toegesneden hulpaanbod te doen. Vanwege de daarmee te verwachten efficiëntieverbetering, past het Rijk op voorhand een korting toe; deze loopt op tot uiteindelijk 300 miljoen euro. Als gemeenten willen profiteren van de kansen die het nieuwe stelsel biedt, zullen zij de komende periode moeten gebruiken om zich op de nieuwe verantwoordelijkheden voor te bereiden. Het nieuwe stelsel is geen wondermiddel voor de bestaande problemen. Veel zal afhangen van de vraag of gemeenten in staat zijn de rollen van beleidsmaker, financier én opdrachtgever krachtig en op samenhangende wijze in te vullen. De gemeenten zullen immers de beleidsmatige verkokering die ten grondslag ligt aan het gebrekkig functioneren van het huidige systeem moeten doorbreken. Aan de ene kant moet geïnvesteerd worden in een goede beleidsmatige inbedding van jeugdzorg. Aan de andere kant zullen gemeenten via hun financieringsrol de betrokken uitvoeringsinstellingen moeten bewegen de ongedeelde vraag van de jeugdige centraal te stellen en daarop een passend aanbod te ontwikkelen, dat problemen écht voorkomt en oplost. Als gemeenten de aanstaande decentralisatie zo weten te benutten, kan deze fungeren als 'katalysator' voor een proces van vernieuwing binnen het gehele sociale domein.

Om de nieuwe verantwoordelijkheden te kunnen waarmaken, is een goede voorbereiding en een gedegen aanpak onontbeerlijk. Het Bestuurlijk Platform Jeugd heeft daarom opdracht gegeven tot het opstellen van een routekaart transitieplan. De eindopbrengst van de opdracht is een gezamenlijk transitieplan voor de zorg voor de jeugd waarin de processtappen, de activiteiten en de planning zijn opgenomen. In de routekaart worden geen inhoudelijke keuzes gemaakt met betrekking tot de toekomstige inrichting van de zorg voor de jeugd. Het ontwikkelen van de routekaart transitieplan is een logische stap die voortvloeit uit de intentieverklaring die eerder door alle colleges is vastgesteld (intentieverklaring "Doorkijk naar een nieuw Bestuursakkoord Jeugd"). De routekaart is geen statisch document. Op grond van voortschrijdend inzicht (landelijke ontwikkelingen en wettelijk kader) kunnen tijdens het proces onderdelen worden bijgesteld en geactualiseerd. In deze bestuurlijke samenvatting zijn de belangrijkste punten uit de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd opgenomen:

1. Impact decentralisatie.
2. Relatie met andere decentralisaties.
3. Uitgangspunten.
4. Aanpak op hoofdlijnen, planning en begeleidingsorganisatie.
5. Voorlichting, communicatie en participatie.
6. Uitvoeringsrisico's.
7. Activiteiten stappen 1 en 2.
8. Financiële gevolgen.

Collegedebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

1. Impact decentralisatie

Het Kabinet gaat alle taken op het gebied van jeugdzorg overhevelen naar gemeenten. Gemeenten voeren nu ook al taken uit op het gebied van jeugdzorg: de jeugdgezondheidszorg en preventief jeugd beleid waar taken als informatie en advies, signalering, licht ambulante hulpverlening, toeleiding naar zorg en de coördinatie van zorg deel van uitmaken. Daar komen de volgende taken bij:

- toegangstaken voor de geïndiceerde zorg (ook AMK en kindertelefoon) (nu provincie);
- provinciaal gefinancierde jeugdzorg (ambulant/residentieel/pleegzorg/crisishulp);
- gesloten jeugdzorg (nu rijk);
- jeugd-ggz (Zvw of PGB/AWBZ);
- jeugd-ivg (AWBZ).

Uit de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg blijkt dat het huidige jeugdzorgstelsel complex is georganiseerd en daarmee het integraal verlenen van hulpverlening aan jeugdigen in de weg staat. Uit de evaluatie wordt ook duidelijk dat de huidige organisatie en financiering van de jeugdzorg leidt tot toeleiding naar gespecialiseerde (en dus dure) zorg in plaats van versterking van de eigen kracht van gezinnen en normalisatie van veelvoorkomende problematiek en tot afwentelmechanismen tussen financieringstromen. Deze twee knelpunten leiden ertoe dat jeugdigen en gezinnen niet tijdig de juiste zorg krijgen, de kosten voor het jeugdzorgstelsel aanhoudend stijgen en de hulp voor de jeugd onbetaalbaar wordt als geen structurele wijzigingen worden doorgevoerd. Het streven is om alle vormen van jeugdzorg op 1 januari 2015 (uiterlijk op 1-1-2016) over te hevelen naar de gemeenten. De kern van het nieuwe stelsel is:

- één financieringssysteem voor alle vormen van jeugdzorg
- meer doelmatigheid (bezuiniging van 300 miljoen is reeds ingeboekt),
- één frontoffice voor alle vormen van jeugdzorg
- de invoering van een eigen bijdrage.

In de Bestuurlijke afspraken 2011 – 2015 wordt geëxpliciteerd dat met de decentralisatie geen overheveling maar een stelselwijziging wordt beoogd naar een andere manier van werken. Dit betekent een verandering in het denken en handelen van alle betrokken partijen. Het gaat niet alleen om het verleggen van verantwoordelijkheid maar vooral ook om een nieuwe opbouw van een inhoudelijk fundament van de ondersteuning en hulp voor jeugdigen en/of hun opvoeders binnen hun sociale context met een integrale aanpak van de problematiek. Het systeem kan veel simpeler en moet prikkels bevatten om de nadruk te leggen op (collectieve) preventie en ondersteuning in een vroegtijdig stadium. Het is een uitdaging aansluiting te zoeken bij de mogelijkheden en de kracht van jeugdigen en hun opvoeders en deze te helpen versterken. Dit betekent dus een andere werkwijze van alle betrokken partijen.

Gemeenten worden verantwoordelijk voor het totale budget voor jeugdzorg. Door CMO zijn in een eerder stadium de volgende cijfers in beeld gebracht voor de provincie Groningen. In onderstaande tabel zijn deze cijfers opgenomen.

	Aantallen	Bedragen
Provinciale Jeugdzorg 0-24	3.084 (1,8%)	€ 36 miljoen
Jeugd GGZ 0-24	10.582 (6,4%)	€ 29,5 miljoen
Jeugdbescherming/Jeugdreclassering tot 18 jaar	1202 JB/360 JR (1,4%)	€ 7 miljoen
AWBZ-jeugd 0-18 jaar (excl. GGZ vooral VG)	2519 indicaties (2,3%)	€ 7 miljoen
Gesloten jeugdzorg/detentie tot 18 jaar	107 jeugdigen (0,1%)	€ 12 miljoen

NB: deze cijfers zijn bij benadering.

Het beschikbare budget voor de zorg voor de jeugd wordt aanzienlijk verkleind. Gemeenten moeten met dat budget alle nieuwe taken gaan uitvoeren. De bestaande financieringssystemen zullen geleidelijk omgebouwd moeten worden naar een ander financieringssysteem. De decentralisatie van de jeugdzorg is een ingrijpende en complexe operatie die van gemeenten vraagt een gedegen stuurbaar proces in te richten gericht op het substantieel verbeteren van de hulpverlening voor jeugdigen.

2. Relatie met andere decentralisaties

De routekaart transitieplan zorg voor de jeugd is gericht op het domein jeugdzorg in de provincie Groningen. Dat betekent dat alle activiteiten direct gerelateerd zijn aan de voorgenomen transitie van de zorg voor de

Collegebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

jeugd in de provincie Groningen. Dat betekent niet dat bij de inhoudelijke visievorming sec gekeken wordt naar het domein jeugd. Het is voor gemeenten juist een uitdaging om zoveel mogelijk integraal vernieuwingen door te voeren binnen het gehele sociale domein. In dat verband is het ook van belang om goede verbindingen te leggen met de andere decentralisatieprocessen (decentralisatie AWBZ, decentralisatie Wet werken naar vermogen en ontwikkelingen passend onderwijs). Deze ontwikkelingen kunnen niet los gezien worden van de voorgenomen veranderingen in de jeugdzorg. Door deze decentralisaties krijgen gemeenten steeds meer mogelijkheden om op lokaal niveau een samenhangend beleid te voeren, gericht op het vergroten van de participatie van kwetsbare groepen in de samenleving. In dat verband zou de overweging kunnen ontstaan om drie decentralisatieprocessen onder te brengen in één programma. Een dergelijk programma zou echter zo groot en breed worden dat het nauwelijks hanteerbaar en aan te sturen is. De inhoudelijke verschillen zijn te groot en het aantal betrokken instellingen en de termijnen en tempo's te divers. Het is van groot belang om de drie processen goed op elkaar af te stemmen. Daarom is in de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd een activiteit opgenomen om de ontwikkelingen te schetsen en kan, wanneer noodzakelijk, een relatie gelegd naar de andere decentralisatieprocessen.

3. Uitgangspunten

Voor het uitvoeren van de decentralisatie zijn uitgangspunten opgesteld. Deze uitgangspunten geven wel richting aan de decentralisatie van de zorg voor de jeugd maar bevatten nog geen inhoudelijke keuzes over de toekomstige zorg voor de jeugd. De uitgangspunten bestaan uit vier onderdelen.

1. Inhoudelijke uitgangspunten gericht op het realiseren van een juiste, tijdige en kwalitatieve hulpverlening.
2. Professionele uitgangspunten gericht op actieve, correcte en kwalitatieve hulpverlening door professionals.
3. Organisatorische uitgangspunten gericht op een klantgerichte, overzichtelijke, goed toegankelijke en slagvaardige organisatie van de jeugdzorg.
4. Bestuurlijke uitgangspunten gericht op een adequate besturing- en verantwoordingsstructuur.

De uitgangspunten worden gedurende het transitieproces gebruikt als referentiekader om de nog op te stellen verandervoorstellen aan te toetsen.

4. Aanpak, planning en begeleidingsorganisatie

4.1 Aanpak op hoofdlijnen

Om het transitieproces zorg voor de jeugd beheersbaar te houden is gekozen voor een aanpak waarin overzichtelijke stappen worden gezet die leiden tot meetbare resultaten.

Stap 0: Routekaart transitieplan zorg voor de jeugd

De eerste stap in het proces is het uitwerken van een routekaart voor de transitie van de zorg voor de jeugd. In de routekaart is het plan van aanpak op hoofdlijnen, de te zetten stappen, de uit te voeren activiteiten en planning opgenomen om de decentralisatie van de zorg voor de jeugd binnen de gestelde termijnen te realiseren. Het plan bevat nog geen inhoudelijke keuzes over de inrichting en de uitvoering van de toekomstige zorg voor de jeugd.

Stap 1: Bestaande situatie

Er wordt een foto gemaakt van de bestaande jeugdzorgsituatie om het startpunt van waaruit de transformatie plaatsvindt helder te hebben. Gedetailleerd inzicht in de bestaande situatie is ook nodig om in een later stadium de impact vast te kunnen stellen van het transformatieproces.

jeugd in de provincie Groningen. Dat betekent niet dat bij de inhoudelijke visievorming sec gekeken wordt naar het domein jeugd. Het is voor gemeenten juist een uitdaging om zoveel mogelijk integraal vernieuwingen door te voeren binnen het gehele sociale domein. In dat verband is het ook van belang om goede verbindingen te leggen met de andere decentralisatieprocessen (decentralisatie AWBZ, decentralisatie Wet werken naar vermogen en ontwikkelingen passend onderwijs). Deze ontwikkelingen kunnen niet los gezien worden van de voorgenomen veranderingen in de jeugdzorg. Door deze decentralisaties krijgen gemeenten steeds meer mogelijkheden om op lokaal niveau een samenhangend beleid te voeren, gericht op het vergroten van de participatie van kwetsbare groepen in de samenleving. In dat verband zou de overweging kunnen ontstaan om drie decentralisatieprocessen onder te brengen in één programma. Een dergelijk programma zou echter zo groot en breed worden dat het nauwelijks hanteerbaar en aan te sturen is. De inhoudelijke verschillen zijn te groot en het aantal betrokken instellingen en de termijnen en tempo's te divers. Het is van groot belang om de drie processen goed op elkaar af te stemmen. Daarom is in de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd een activiteit opgenomen om de ontwikkelingen te schetsen en kan, wanneer noodzakelijk, een relatie gelegd naar de andere decentralisatieprocessen.

3. Uitgangspunten

Voor het uitvoeren van de decentralisatie zijn uitgangspunten opgesteld. Deze uitgangspunten geven wel richting aan de decentralisatie van de zorg voor de jeugd maar bevatten nog geen inhoudelijke keuzes over de toekomstige zorg voor de jeugd. De uitgangspunten bestaan uit vier onderdelen.

1. Inhoudelijke uitgangspunten gericht op het realiseren van een juiste, tijdige en kwalitatieve hulpverlening.
2. Professionele uitgangspunten gericht op actieve, correcte en kwalitatieve hulpverlening door professionals.
3. Organisatorische uitgangspunten gericht op een klantgerichte, overzichtelijke, goed toegankelijke en slagvaardige organisatie van de jeugdzorg.
4. Bestuurlijke uitgangspunten gericht op een adequate besturing- en verantwoordingsstructuur.

De uitgangspunten worden gedurende het transitieproces gebruikt als referentiekader om de nog op te stellen verandervoorstellen aan te toetsen.

4. Aanpak, planning en begeleidingsorganisatie

4.1 Aanpak op hoofdlijnen

Om het transitieproces zorg voor de jeugd beheersbaar te houden is gekozen voor een aanpak waarin overzichtelijke stappen worden gezet die leiden tot meetbare resultaten.

Stap 0: Routekaart transitieplan zorg voor de jeugd

De eerste stap in het proces is het uitwerken van een routekaart voor de transitie van de zorg voor de jeugd. In de routekaart is het plan van aanpak op hoofdlijnen, de te zetten stappen, de uit te voeren activiteiten en planning opgenomen om de decentralisatie van de zorg voor de jeugd binnen de gestelde termijnen te realiseren. Het plan bevat nog geen inhoudelijke keuzes over de inrichting en de uitvoering van de toekomstige zorg voor de jeugd.

Stap 1: Bestaande situatie

Er wordt een foto gemaakt van de bestaande jeugdzorgsituatie om het startpunt van waaruit de transformatie plaatsvindt helder te hebben. Gedetailleerd inzicht in de bestaande situatie is ook nodig om in een later stadium de impact vast te kunnen stellen van het transformatieproces.

Collegedebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

Stap 2: Contouren toekomst zorg voor de jeugd

Het ontwikkelen van de contouren voor de toekomst van de zorg voor de jeugd. In deze contouren moet scherp worden vastgelegd welke voorzieningen lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk worden aangeboden en georganiseerd. Daarnaast is het van belang om rondom een aantal strategische onderwerpen vast te stellen of provinciebreed dezelfde kaders en uitgangspunten worden gehanteerd en in of en in welke mate gemeenten gaan samenwerken. In een aantal bestuurlijke overleggen waar alle portefeuillehouders en de gedeputeerde aan deelnemen worden de contouren uitgewerkt. Bij het voorbereiden van de bestuurlijke overleggen worden de instellingen en deskundigen actief betrokken. De contouren worden ter voorbereiding op de bestuurlijke overleggen eerst lokaal/regionaal voorgelegd en besproken. Portefeuillehouders nemen de uitkomsten van de lokale/regionale overleggen mee in de discussies die in het najaar van 2012 gevoerd worden in de bestuurlijke overleggen.

De stappen 1 en 2 zijn aan elkaar verbonden omdat de foto van de bestaande situatie (A) en de contouren van de toekomst van de zorg voor de jeugd (situatie B) de basis vormen voor het ontwikkelen van een ontwerp voor de toekomstige zorg voor de jeugd (stap 3 van de aanpak). In deze stap 3 wordt dus een ontwerp gemaakt hoe te komen van situatie A naar situatie B. Voordat gestart wordt met stap 3 worden de resultaten van de stappen 1 en 2 voorgelegd aan de colleges van B en W van alle gemeenten in de provincie Groningen.

Stap 3. Ontwerp toekomstige inrichting zorg voor de jeugd.

Uit de resultaten van stap twee is bekend welke voorzieningen lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk worden aangeboden en welke kaders en uitgangspunten regiobreed en/of provinciebreed worden toegepast en of en in welke mate gemeenten willen samenwerken. Deze resultaten zijn input voor het ontwikkelen van een ontwerp voor de toekomstige inrichting van de zorg voor de jeugd. In stap 3 van het proces worden ook voorstellen uitgewerkt voor mogelijke proeftuinen, experimenten, werkateliers en dergelijke om in de praktijk te toetsen of de voorstellen in de praktijk werken en voldoen aan de uitgangspunten.

Stap 4. Voorbereiding invoering

Op grond van de resultaten van stap 2 en 3 wordt een invoeringsplan opgesteld dat gehanteerd wordt voor het invoeren van de ontwikkelde inrichting van de zorg voor de jeugd in de provincie Groningen.

Stap 5. Invoering ontwikkelde inrichting zorg voor de jeugd

Het invoeren van de zorg voor de jeugd in de provincie Groningen.

Stap 6. Nazorg en bijstelling

In het eerste jaar wordt de uitvoering van de hulpverlening voor de jeugd kritisch gevolgd. Door het monitoren van de uitvoering van de zorg voor de jeugd kunnen onderdelen, wanneer nodig bijgesteld of aangepast worden.

4.2 Planning op hoofdlijnen

Een planning op hoofdlijnen voor de stappen in het proces is hieronder opgenomen. De planning is afgestemd op de agenda die landelijk wordt gevolgd voor de transitie van de zorg voor de jeugd. Voor stap 0 is een gedetailleerde planning opgesteld. Een meer gedetailleerde planning voor stap 1 en 2 wordt versneld opgesteld na afronding van de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd. Voorgesteld wordt om vooruitlopend op de vaststelling van de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd in de colleges al te starten met de stappen 1 en 2.

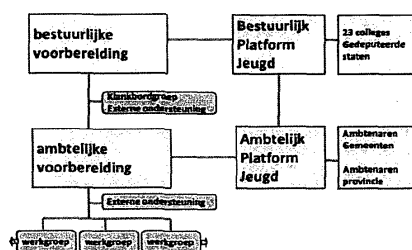
Stap	Omschrijving	Doorlooptijd	Datum gereed
0	Opstellen routekaart transitieplan zorg voor de jeugd (inclusief besluitvorming in colleges)	15 weken	01-06-2012
1	Beschrijving bestaande situatie (foto)	4 maanden	01-08-2012
2	Contouren toekomst zorg voor de jeugd	4 maanden	01-11-2012
3	Ontwerp toekomstige inrichting zorg voor de jeugd	Nader te bepalen	Nader te bepalen
4	Voorbereiding inrichting zorg voor de jeugd	Nader te bepalen	Nader te bepalen
5	Invoering (overdacht en operationaliseren van de uitvoeringsorganisatie)	Nader te bepalen	Nader te bepalen

Collegiebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

6	Nazorg en bijstelling	Nader te bepalen	Nader te bepalen
---	-----------------------	------------------	------------------

4.3 Tijdelijke begeleidingsorganisatie stappen 1 en 2

Voor het opstellen van de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd is een tijdelijke organisatie ingericht, bestaande uit een ambtelijke architectuurgroep, een bestuurlijke architectgroep en klankbordgroep. De tijdelijke organisatie legt de resultaten voor aan de bestaande reguliere overlegvormen (het Ambtelijk Platform Jeugd en het Bestuurlijk Platform Jeugd). Voorgesteld wordt om voor de eerste twee stappen de tijdelijke organisatie te handhaven en op basis van de resultaten van de stappen 1 en 2 te bepalen welke organisatievorm ingericht moet worden voor het begeleiden van de vervolgstappen uit deze routekaart. Onder de ambtelijke voorbereidingsgroep voeren werkgroepen de activiteiten van de stappen 1 en 2 uit.

5. Voorlichting, communicatie en participatie

Voorlichting, communicatie en participatie zijn van essentieel belang voor het succesvol realiseren van de decentralisatie van de zorg voor de jeugd. Voor de uitvoering van de stappen 1 en 2 (bestaande situatie en contouren toekomst zorg voor de jeugd) wordt een communicatieplan opgesteld. Dit communicatieplan omschrijft hoe de communicatie voor deze stappen van het proces zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden verzorgd. De communicatie dient als integraal onderdeel van het gehele proces van besluitvorming bij te dragen aan betrokkenheid van alle deelnemers van het transitieproces. Uitgangspunt daarbij is dat gedurende de eerste twee stappen van het proces met name bestuurders, gemeenteraden, het ambtelijke apparaat, de directies van instellingen en belangenorganisaties uit het sociale domein en het onderwijsveld actief betrokken worden.

6. Uitvoeringsrisico's

Het is van belang om tijdens de voorbereiding en uitvoering van het proces zicht te houden op de uitvoeringsrisico's. Op grond van de huidige stand van zaken zijn risico's geïnventariseerd (landelijk, provincie, gemeenten, instellingen en jeugdigen). In hoofdstuk 10 van de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd zijn de risico's beschreven. Het is belangrijk om op grond van voortschrijdend inzicht de risico's te actualiseren gedurende het transitieproces. Bij het uitvoeren van de processtappen worden bekeken op welke wijze de risico's kunnen worden weggenomen of beperkt.

7. Activiteiten stappen 1 en 2

Voor alle stappen in de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd zijn de uit te voeren activiteiten beschreven en vervolgens geclusterd tot logische samenhangende thema's. Gekoppeld aan de thema's zijn standaard werkbladen opgesteld waarin de activiteiten zijn beschreven en bepaald wie, wanneer en hoe de uitvoering plaatsvindt. In deze routekaart zijn alleen de activiteiten voor de stappen 1 en 2 opgenomen in de werkbladen (bijlage werkbladen 1 tot en met 15).

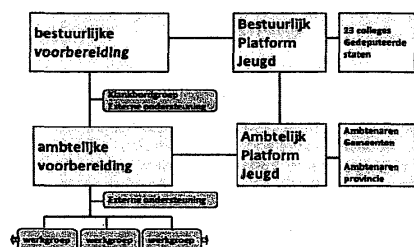
8. Financiële gevolgen

Voor het uitvoeren van de eerste twee stappen van het proces is een globale raming opgesteld van uren. Indien mogelijk zijn de activiteiten zoveel mogelijk ondergebracht bij de gemeenten die verantwoordelijk worden voor de zorg voor de jeugd. In de werkbladen is per activiteit een raming opgenomen van de

6	Nazorg en bijstelling	Nader te bepalen	Nader te bepalen
---	-----------------------	------------------	------------------

4.3 Tijdelijke begeleidingsorganisatie stappen 1 en 2

Voor het opstellen van de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd is een tijdelijke organisatie ingericht, bestaande uit een ambtelijke architectuurgroep, een bestuurlijke architectgroep en klankbordgroep. De tijdelijke organisatie legt de resultaten voor aan de bestaande reguliere overlegvormen (het Ambtelijk Platform Jeugd en het Bestuurlijk Platform Jeugd). Voorgesteld wordt om voor de eerste twee stappen de tijdelijke organisatie te handhaven en op basis van de resultaten van de stappen 1 en 2 te bepalen welke organisatievorm ingericht moet worden voor het begeleiden van de vervolgstappen uit deze routekaart. Onder de ambtelijke voorbereidingsgroep voeren werkgroepen de activiteiten van de stappen 1 en 2 uit.

5. Voorlichting, communicatie en participatie

Voorlichting, communicatie en participatie zijn van essentieel belang voor het succesvol realiseren van de decentralisatie van de zorg voor de jeugd. Voor de uitvoering van de stappen 1 en 2 (bestaande situatie en contouren toekomst zorg voor de jeugd) wordt een communicatieplan opgesteld. Dit communicatieplan omschrijft hoe de communicatie voor deze stappen van het proces zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden verzorgd. De communicatie dient als integraal onderdeel van het gehele proces van besluitvorming bij te dragen aan betrokkenheid van alle deelnemers van het transitieproces. Uitgangspunt daarbij is dat gedurende de eerste twee stappen van het proces met name bestuurders, gemeenteraden, het ambtelijke apparaat, de directies van instellingen en belangenorganisaties uit het sociale domein en het onderwijsveld actief betrokken worden.

6. Uitvoeringsrisico's

Het is van belang om tijdens de voorbereiding en uitvoering van het proces zicht te houden op de uitvoeringsrisico's. Op grond van de huidige stand van zaken zijn risico's geïnventariseerd (landelijk, provincie, gemeenten, instellingen en jeugdigen). In hoofdstuk 10 van de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd zijn de risico's beschreven. Het is belangrijk om op grond van voortschrijdend inzicht de risico's te actualiseren gedurende het transitieproces. Bij het uitvoeren van de processtappen worden bekeken op welke wijze de risico's kunnen worden weggenomen of beperkt.

7. Activiteiten stappen 1 en 2

Voor alle stappen in de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd zijn de uit te voeren activiteiten beschreven en vervolgens geclusterd tot logische samenhangende thema's. Gekoppeld aan de thema's zijn standaard werkbladen opgesteld waarin de activiteiten zijn beschreven en bepaald wie, wanneer en hoe de uitvoering plaatsvindt. In deze routekaart zijn alleen de activiteiten voor de stappen 1 en 2 opgenomen in de werkbladen (bijlage werkbladen 1 tot en met 15).

8. Financiële gevolgen

Voor het uitvoeren van de eerste twee stappen van het proces is een globale raming opgesteld van uren. Indien mogelijk zijn de activiteiten zoveel mogelijk ondergebracht bij de gemeenten die verantwoordelijk worden voor de zorg voor de jeugd. In de werkbladen is per activiteit een raming opgenomen van de

Collegedebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

benodigde uren. Voor drie activiteiten wordt in de werkbladen geadviseerd om de uitvoering te beleggen bij een extern bureau. In onderstaande tabel is een raming van de kosten hiervan opgenomen.

№	Omschrijving	Kosten
1	Inventarisatie huidige situatie.	€ 50.000,00
2	Opstellen en uitvoeren communicatieplan stappen 1 en 2.	€ 10.000,00
3	Externe begeleiding/coördinatie stappen 1 en 2.	€ 60.000,00
Kosten totaal		€ 120.000,00

Gemeenten en de provincie Groningen hebben van het Rijk financiële middelen ontvangen in 2012 voor het voorbereiden van de transitie van de zorg voor de jeugd. Voorgesteld om deze middelen daarvoor in te zetten op basis van de volgende verdeelsleutel.

- Provincie Groningen € 40.000,00
- Gemeente Groningen € 40.000,00
- Per overige gemeente € 2.000,00 € 40.000,00

Het is nu nog niet te overzien welke financiële en personele voortvloeiën uit de vervolgstappen 3 t/m 6 uit de routekaart transitieplan zorg voor de jeugd. Dit is afhankelijk van de resultaten van stap 2. Daarom zijn hier alleen de financiële gevolgen van de stappen 1 en 2 opgenomen. In stap 3 van de routekaart wordt een ontwerp gemaakt van de toekomstige zorg voor de jeugd. In die stap moet ook de financieringsystematiek worden ontwikkeld voor de uitvoering van de zorg voor de jeugd.

BIJLAGE

Uitgangspunten notitie:
Decentralisatie extramurale begeleiding AWBZ naar Wmo

20120417

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1. Inleiding	3
1.1 Van AWBZ naar Wmo: van recht naar compensatie	4
1.2 Kansen en risico's.....	4
1.3 Katalysator tot vernieuwing.....	5
1.4 Transitie versus transformatie.....	5
1.5 Participatie in realisatie tot decentralisatie AWBZ begeleiding.....	6
1.6 Wmo ondersteuning versus AWBZ en Zorgverzekering	7
1.7 Zorgvrager en zorgmijder	8
1.8 Gemeentelijke sturing.....	8
Hoofdstuk 2. AWBZ begeleiding: inhoud, beleidslijnen en ontwikkelingen	9
2.1 Gegevens.....	9
2.2 Inwoners die nu vanuit de AWBZ begeleiding ontvangen.....	11
2.3 Gemeentelijke beleidslijnen.....	11
2.4 Externe invloeden en ontwikkelingen.....	13
Hoofdstuk 3. Uitgangspunten decentralisatie AWBZ begeleiding	14
3.1 Toegang	14
3.1.1 Resultaatgerichte uitwerking van de compensatieplicht.....	14
3.1.2 Er op af.....	16
3.1.3 PGB (persoonsgebonden budget)	19
3.1.4 Sociale teams	22
3.2. Ondersteuning	23
3.2.1 Vervoer	25
3.3. Contractering	25
3.4. Verantwoording en monitoring.....	27
Hoofdstuk 4. Intergemeentelijke samenwerking	29
Bijlage	30

Hoofdstuk 1: Inleiding

In het Regeerakkoord is vastgelegd dat de extramurale AWBZ-begeleiding gedecentraliseerd wordt naar de gemeenten. Het gaat hierbij om individuele begeleiding en groepsbegeleiding (dagbesteding) voor inwoners met matige tot ernstige beperkingen. De begeleiding vanuit de AWBZ is erop gericht om *verwaarlozing* en/of *opname* in een instelling te voorkomen. De begeleiding vanuit de Wmo richt zich op het ondersteunen bij *zelfredzaamheid en op het (weer) meedoen aan de samenleving*. Het vervoer van en naar de dagbesteding komt óók over naar de Wmo.

Vanaf 1 januari 2013 is de gemeente Groningen verantwoordelijk voor die mensen die voor het eerst of opnieuw een beroep doen op extramurale begeleiding (mensen met een indicatie die afloopt in 2013 worden hier dus ook toe gerekend). Per 1 januari 2014 vallen alle nieuwe en huidige cliënten onder de Wmo. In de stad Groningen zijn dit 4200 stadgers.

Dit betekent dat per 1 januari 2014 de AWBZ-rechten op extramurale begeleiding voor alle cliënten die nog een lopende indicatie voor extramurale begeleiding hebben vervallen. Hun ondersteuningsbehoefte zal dan aan de hand van de Wmo compensatieplicht opnieuw moeten worden beoordeeld.

De decentralisatie van de begeleiding beschouwen wij als een uitgelezen kans om de ondersteuning weer in de eigen omgeving van onze inwoners te organiseren en daarmee onze huidige Wmo ondersteuning te versterken en uit te bouwen. Onze inwoners met een beperking zijn zo beter dan nu in staat om naar eigen mogelijkheden mee te doen en aan te sluiten bij hun wijk en onze stad. Met hen en hun naaste omgeving bepalen we samen wat zij nodig hebben om hun zelfredzaamheid te vergroten en weer mee te doen aan onze samenleving. Van onze instellingen verwachten we dat zij **naast** onze inwoners en hun netwerk staan en hen daarbij ondersteunen. Zodoende bouwen we samen aan een stad, waarin stadgers worden uitgenodigd en uitgedaagd om ongeacht beperkingen mee te doen en elkaar te ondersteunen.

Deze uitgangspuntennotitie beschrijft binnen de kaders van de meerjaren visie Wmo en de visie op de drie decentralisaties 'Groningen voor elkaar'¹ op hoofdlijnen de decentralisatie van de extramurale AWBZ begeleiding naar de Wmo. Het gaat hierbij om wat we met de transformatie (zie 1.4) op middellange termijn willen bereiken en welke stappen en keuzen we daarin te maken hebben.

Het gaat allemaal om de mensen die ondersteuning nodig hebben om te kunnen meedoen in de samenleving. Zij zijn ervaringsdeskundig en weten heel goed waar de huidige werkwijzen te kort schieten. Bij de vernieuwing en vereenvoudiging gaan we juist die mensen opzoeken en hun ervaringen gebruiken. Die burgers geven aan dat hun 'meedoen' eenvoudiger wordt als de samenleving meer rekening zou houden met mensen met beperkingen. In de 'inclusieve' samenleving die wij nastreven wordt zelfredzaamheid en samenredzaamheid eenvoudiger, omdat we in de stad en de voorzieningen rekening houden met alle inwoners.

In dit hoofdstuk geven we kort de kernpunten van de decentralisatie weer en gaan we dieper in op de achtergronden en de betekenis daarvan voor onze visie. In hoofdstuk twee beschrijven we op basis van onze inventarisatie in juni 2011 de inhoud van de AWBZ-

¹ De beide visies beschrijven de Wmo uitgangspunten en uitgangspunten van de drie decentralisaties. In deze notie beperken we ons alleen tot de uitgangspunten die specifiek voor deze decentralisatie gelden.

begeleiding, de beleidslijnen en de relevante ontwikkelingen. In hoofdstuk drie geven we richting op het gebied van:

- de toegang tot de ondersteuning;
- de dienstverlening (de diensten die nodig zijn om de ondersteuningsbehoefte te compenseren);
- de contractering (vraagstukken rondom inkoop en/of subsidiëring); en
- monitoring/verantwoording (resultaatmeting en horizontale verantwoording).

We sluiten af met hoofdstuk vier waarin we de samenwerking tussen de Groninger gemeenten beschrijven.

1.1 Van AWBZ naar Wmo: van recht naar compensatie

Binnen de AWBZ is de aanspraak op begeleiding een verzekerd recht. Dit recht wordt vastgesteld door het CIZ (Centraal Indicatiestelling Zorg) voor volwassenen en BJZ (Bureau Jeugdzorg) voor jongeren tot 18 jaar. Op basis van dit recht wordt een individuele- of groepsvoorziening verstrekt. Met de decentralisatie van begeleiding naar gemeenten verandert dat. Er gaan geen verzekerde rechten over. De huidige *aanspraak* op AWBZ voorzieningen wordt door de Wmo vanuit de compensatieplicht benaderd als *noodzaak* (welke voorzieningen zijn noodzakelijk om zelfredzaam te kunnen zijn en te kunnen participeren). Het *recht* op een voorziening verdwijnt, de *plicht* om te compenseren komt hiervoor terug. Naast deze verschuiving van 'aanspraak' naar 'noodzaak' vindt er een verschuiving plaats van *productsturing* naar *resultaatsturing*. Waar binnen de AWBZ op productie wordt gestuurd, stuurt de Wmo op te behalen resultaten van de ondersteuning. Deze fundamentele verschuivingen werken wij in volgende hoofdstukken uit.

De met de begeleiding te bereiken resultaten worden onder de compensatieplicht van de Wmo gebracht. De gemeente Groningen bepaalt op welke manier haar inwoners die nu gebruik maken van de functie AWBZ-begeleiding straks onder de Wmo gecompenseerd worden. Vanuit deze beleidsvrijheid ontstaat ruimte om verbinding te maken met ons Wmo beleid en de uitvoeringspraktijk en de beleidsdomeinen van het jeugdbeleid, de Wet werken naar vermogen en het woonbeleid.

1.2 Kansen en risico's

De decentralisatie van de begeleiding biedt kansen om het Groningse begeleidingsaanbod te vervlechten met de Wmo om zo een optimale aansluiting te bereiken tussen de noodzakelijke (individuele) ondersteuning van onze inwoners en de huidige breed beschikbare Wmo voorzieningen en andere voorzieningen in het sociale domein in onze stad.

Naast de kansen die we zien, zijn er aanzienlijke budgettaire risico's. Dit baart ons zorgen. Op dit moment is het budget dat wij krijgen nog niet bekend. Landelijk is het financiële kader nog niet vastgesteld. Door VWS is het macro budget voorlopig bepaald op circa 2,8 miljard euro. Dit budget moet nog door een onafhankelijke derde getoetst worden. De berekening door VWS van het macrobudget leidt voor onze gemeente tot een financiële opgave die fors hoger lijkt uit te vallen dan de afgesproken 5%. Dit komt door:

- a. De doorvertaling van de pgb-maatregel in de AWBZ. Dit betekent een extra korting van 500 miljoen euro op het macrobudget. Deze korting is gebaseerd op de aanname dat één derde van de bestaande PGB-gebruikers geen gebruik meer maakt van het PGB en de instroom in de toekomst met 45% afneemt. Onze gemeente krijgt de opgave met minder middelen bestaande PGB cliënten uit de AWBZ in te laten stromen in de Wmo;

- b. De nog bestaande onduidelijkheid of de groei van de uitgaven voor extramurale begeleiding in natura binnen de afgesproken 2,5 % zal blijven. In de afgelopen jaren zijn deze uitgaven namelijk met 9% gestegen;
- c. De herverdeling van de middelen op basis van een in ontwikkeling zijnde objectieve normering van de hoogte van de begeleidingsconsumptie over de gemeenten en het tempo waarin dit zal plaatsvinden. De gemeente Groningen heeft vergeleken met andere gemeenten een bovengemiddelde begeleidingsconsumptie;
- d. De toegezegde uitvoeringskosten voor gemeenten, die niet toereikend blijken te zijn om de kosten voor deze nieuwe taak mee te bekostigen.

Over deze punten overlegt de VNG nog met de staatssecretaris. Of dit overleg zal leiden tot gewenste aanpassingen is op dit moment nog niet duidelijk. Ook kan de behandeling van de ontwerp wet in 2e en 1e Kamer der Staten Generaal nog tot aanpassingen leiden.

Het één op één overnemen van de omvang en het systeem van de extramurale AWBZ-begeleiding levert de gemeente Groningen in 2014 naar grote waarschijnlijkheid een fors tekort op. Daar komt bij dat deze decentralisatie met de andere veranderingen in het sociale domein (o.a. Werk naar vermogen, scheiden wonen/zorg, jeugdzorg) leiden tot een stapeling van maatregelen die onze meest kwetsbare inwoners direct raken.

Bureau Onderzoek en Statistiek van de gemeente Groningen heeft opdracht om op persoonsniveau en wijkniveau te onderzoeken in hoeverre er overlap is tussen inwoners met een uitkering (+ Wajong), inwoners die gebruik maken van AWBZ- begeleiding/Jeugdzorg en Wmo voorzieningen (o.a. huishoudelijke hulp). Op deze manier kan in meer of mindere mate de impact van de drie decentralisaties worden bepaald, waarop verdere beleidsontwikkeling kan worden gebaseerd.

Een exacte inschatting van de financiële risico's is vanwege de hangende besluitvorming en de bepaling van de het beschikbare budget op dit moment niet te maken.

1.3 Katalysator tot vernieuwing

De decentralisatie van de AWBZ-begeleiding zien we als een katalysator voor vernieuwing van de ondersteuning. De 'inpassing' van de begeleiding in de Wmo stimuleert ons om met onze inwoners en het maatschappelijke veld vorm te geven aan een vernieuwende ondersteuningspraktijk. Deze praktijk biedt daadwerkelijk oplossingen op maat voor de noodzakelijke ondersteuning van onze inwoners en stelt ze in staat om met hun sociale netwerk in de eigen omgeving naar vermogen volop mee te doen.

We benutten daarom de mogelijkheden van de drie decentralisaties om verbindingen te maken tussen formele- en informele ondersteuning, jeugd en ouderen en tussen dagbesteding en werk. De verschillende vernieuwingsmogelijkheden willen we gebruiken voor een effectieve en efficiënte inzet van onze beschikbare middelen en een voor onze inwoner passende oplossing (compensatie). De gemeente faciliteert en regisseert deze vernieuwing.

1.4 Transitie versus transformatie

De aanpak van de decentralisatie van de AWBZ-begeleiding vereist zorgvuldigheid vanwege de omvang en complexiteit van de veranderingen. De noodzakelijke en gewenste vernieuwing zal geleidelijk vorm krijgen. We onderscheiden daarom een transitie aanpak (korte termijn) en een transformatie aanpak (langere termijn).

De transitie heeft betrekking op de eerstkomende jaren. Deze praktische aanpak waarborgt het beschikbaar zijn van voldoende ondersteuning voor onze inwoners vanaf 1 januari 2013. De

gemeente Groningen voldoet zo aan haar compensatieplicht en onze inwoners vallen niet tussen 'wal en schip'.

De transformatie richt zich op de in te zetten vernieuwing en andere vormgeving van de wijze waarop de gemeente Groningen antwoorden biedt op ondersteuningsvragen van haar inwoners. De vertaling van onze uitgangspunten naar een opbouwen van een vernieuwende werkwijze is de kern van de transformatie. Het één op één overnemen van de AWBZ-begeleiding is geen optie vanwege de forse bezuiniging die met de decentralisatie gepaard gaat. Vernieuwing door slimme verbindingen in het sociale domein en het zo veel mogelijk vermaatschappelijken van ondersteuningsvragen maken, dat we met de beschikbare middelen de inwoners die dat nodig hebben voldoende ondersteuningmogelijkheden bieden. Wij zouden er voor kunnen kiezen om te beginnen met bestaande werkwijzen en dienstverlening. Wij willen echter vanaf het begin werken aan de vernieuwing. Bij de invoering per 1 januari 2013 willen we al gaan bouwen aan deze transformatie. De vernieuwing die wij realiseren werken we uit in verschillende samenhangende onderdelen. Onze inwoners, beroepskrachten en aanbieders leren met elkaar, vanuit de huidige situatie, een veranderende ondersteuningspraktijk vorm te geven. De zichtbare vernieuwing genereert energie en uitstraling en stimuleert ons om met elkaar te bouwen aan de vernieuwing van de ondersteuning.

1.5 Participatie in relatie tot decentralisatie AWBZ begeleiding

De Wmo is een participatiewet. De gemeente Groningen streeft ernaar dat alle inwoners volwaardig kunnen meedoen en dat niemand aan de kant hoeft te staan. Met de komst van de AWBZ-begeleiding vanaf 2013 ontvangt de gemeente middelen om de bovenstaande ambitie breder invulling te geven.

Maatschappelijke ontwikkeling

De inwoners die nu AWBZ-begeleiding ontvangen hebben met elkaar gemeen, dat zij door hun beperking, o.a. op het gebied van zelfredzaamheid en regievoering, belemmerd worden in hun deelname aan het maatschappelijk verkeer. Daar komt bij dat de samenleving steeds hogere eisen aan mensen stelt (tempo van werken neemt toe, steeds hogere beroepskwalificaties). Gevolg is dat mensen met een beperking het risico lopen versneld op achterstand te raken. Een achterstand, die niet vanzelfsprekend met gebruikmaking van eigen kracht kan worden ingelopen. In onze verzorgingsstaat zijn er voor mensen veel voorzieningen gerealiseerd. Deze ondersteuning is de laatste decennia steeds meer gedifferentieerd. Door steeds betere zorg te willen bieden, is het ondersteuningsaanbod steeds verder gespecialiseerd. De differentiatie en de specialisatie leidde tot toenemende complexiteit, problemen van onderlinge afstemming tussen hulpverleners bij mensen die ondersteuning krijgen op verschillende leefgebieden.

De inzet van onze gemeente richt zich op het (weer) meedoen van inwoners met een beperking in de (lokale) samenleving. Wij willen stimuleren dat Groningers elkaar meer bijstaan om het meedoen mogelijk te maken; om samenredzamer te worden. Het versterken van onze sociale structuur in de wijken en het ontwikkelen van goede algemene voorzieningen zijn voor ons de basis. We willen de afstemming en coördinatie van de ondersteuning vereenvoudigen tot 1 verantwoordelijk aanspreekpunt voor onze inwoner.

Het in samenhang uitvoeren van de drie decentralisaties in het sociale domein geeft een verdere impuls tot een verbeterde opzet van de sociale infrastructuur en gaat verkokering tegen.

Consequentie voor begeleiding op individueel niveau

In de relatie tussen de hulpvrager en de hulpverlener staat de beperking vaak centraal. De hulpvrager identificeert zich met de gestelde beperking en heeft daarom in de AWBZ systematiek recht op begeleiding. Door de beperking centraal te stellen en deze te vertalen naar een beschikbaar (individueel) aanbod, houden de hulpverlener en hulpvrager hun identiteit en positie als het ware in stand. Beide kunnen eenzelfde belang hebben: het in stand houden van de hulprelatie. De hulpvrager, omdat de beperking toegang biedt tot (blijvende) begeleiding en de hulpverlener, omdat de begeleiding een appèl doet op de aanwezige specialistische kennis, wat een belangrijk motief kan zijn voor het continueren van het begeleidingscontact.

Met onze visie en uitgangspunten van de Wmo verandert het bovenstaande beeld. Een ondersteuningspraktijk, die zich richt op het versterken van de draagkracht van inwoners (herwinnen regie en zelfredzaamheid, de omgeving als hulpbron) en op het (weer) kunnen participeren. Kort gezegd: een vermaatschappelijking van de begeleiding. Voor beroepskrachten betekent dit een omslag van werken en houding. De focus van de begeleiding richt zich niet zozeer op de beperking of op de voorziening, maar op het bieden van ondersteuning om te kunnen participeren en om zelfredzaam te kunnen zijn. Dit wil niet zeggen, dat de beperking niet een belangrijk vertrekpunt kan vormen voor de selectie van compenserende ondersteuning.

De bovenstaande benaderingswijze werkt door in de thema's van hoofdstuk drie: organisatie van de toekomstige toegang tot Wmo ondersteuning, de aangeboden dienstverlening, de contractering van de begeleiding en de monitoring en verantwoording van de behaalde resultaten.

Overige belangrijke thema's zoals de juridische basis (verordening) voor de uitvoering, het gebruik van informatiesystemen en de inrichting van werkprocessen pakken we in de tweede helft van 2012 op, waarbij we zoveel als mogelijk gebruik maken van de ondersteuning die het landelijk Transitiebureau biedt.

1.6 Wmo ondersteuning versus AWBZ en Zorgverzekering

De gemeente Groningen streeft naar maatwerk en naar vereenvoudiging van het aanbod. Dat betekent dat inwoners op een eenvoudige manier en via een eenduidige benaderingswijze de overeengekomen en noodzakelijke Wmo ondersteuning ontvangen. De Wmo ondersteuning bieden we ontkoerd aan onze inwoners aan.

Echter, door de decentralisatie van de AWBZ-begeleiding ontstaan ook nieuwe scheidslijnen. Bepaalde specifieke hulpverlening (bijv. palliatieve zorg) wordt vanuit de Wmo, de AWBZ én de Zorgverzekeringswet gefinancierd. Verder is op het ogenblik niet duidelijk waar de grens ligt tussen behandeling (deels AWBZ, deels Zorgverzekering) en Wmo ondersteuning. Daarnaast bestaan er verschillende combinaties tussen AWBZ (zoals persoonlijke verzorging en verpleging) en Wmo ondersteuning. Bovenstaande kan – als we daarover vooraf met de zorgverzekeraars geen duidelijke afspraken maken - leiden tot het afschuiven van de financiële last en daarmee tot problemen bij onze inwoners die deze ondersteuning nodig hebben.

We accepteren dat op de grensvlakken van de verschillende soorten wetgeving (zoals tussen de overgang van AWBZ-behandeling en Wmo ondersteuning) een grijs gebied blijft. We vinden het echter onacceptabel als onduidelijkheid tussen de verschillende partijen negatieve gevolgen zou hebben voor inwoners (zoals te laat hulp, gedeeltelijke bekostiging, lange procedures). Hierover maken we sluitende afspraken met de andere financiers, zodat het voor stadjes eenvoudig wordt. In het nieuw af te sluiten convenant met Menzis, dat naar

waarschijnlijkheid in november 2012 kan worden ondertekend, werken wij onze gezamenlijke verantwoordelijkheden uit. Samenwerking met Menzis op het gebied van *preventie* en een *wijkgerichte aanpak* staan wat ons betreft centraal in het nieuwe convenant.

1.7 Zorgvrager en zorgmijder

In beginsel richt de Wmo ondersteuning zich op de zelfredzaamheid en participatie van inwoners. Inwoners die ondersteuning vragen en tegelijkertijd over voldoende vaardigheden beschikken organiseren veelal, vanuit eigen kracht, deze benodigde ondersteuning. Voor deze inwoners faciliteert de gemeente de keuze van de ondersteuning. Een actieve rol speelt de gemeente Groningen in het bereiken van inwoners die zorg mijden. Met onze 'er op af' aanpak bewegen we de zorgmijders om hun zelfredzaamheid te herwinnen en weer mee te doen. Door de inzet van algemene voorzieningen (zoals buurtmaatschappelijk werk, buurtwelzijn, meldpunt Overlast en Zorg en OGGz) bereiken we dat zorgsignalen over burens en naasten op de juiste plek terecht komen en kunnen we zo veel mogelijk voorkomen dat er zorgvragers beeld raken.

1.8 Gemeentelijke sturing

Mede vanwege de minimale beschikbare uitvoeringskosten (vanuit het Rijk naar de gemeente) wil de gemeente zo efficiënt mogelijk werken. De werkprocessen richten we regelarm in. Tevens zetten we in op het zo doeltreffend mogelijk faciliteren en ondersteunen van de eerste treden van de 'Groninger viertrap'. Met deze inzet verbreden we de participatie mogelijkheden en dringen we specialistische individuele ondersteuning terug. De gemeente Groningen regisseert en geeft richting d.m.v. het stellen van kaders, het benoemen van te behalen resultaten en het mede bouwen aan de vernieuwde ondersteuning. Onze burgers staan centraal en niet de aanbieders of instellingen. Ons uiteindelijke streven is, dat inwoners 'eigenaar' zijn van de geboden ondersteuning en zich daar met elkaar voor inzetten. We vertrouwen erop dat de door ons geselecteerde maatschappelijke partners deze beweging steunen en mee ontwikkelen.

De beoordeling van de inzet van individuele diensten/voorzieningen en het betrekken van onze partners in het verstrekkingenproces is een verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeentelijke inzet concentreert zich in belangrijke mate op de monitoring van de te bereiken resultaten en de geleverde kwaliteit. Het oordeel van de inwoner over de geboden ondersteuning in combinatie met het bereikte resultaat zijn daarbij doorslaggevend.

We toetsen de visie en werkwijze van de instellingen aan onze Wmo uitgangspunten. Dit is voor ons de basis om met instellingen in zee te gaan en om ons langdurige relatie aan te gaan. Met deze toetsing en verbinding willen we het zwaartepunt van de ondersteuning verschuiven van de individuele ondersteuning naar gerichte collectieve ondersteuning en ondersteuning via algemene voorzieningen. Daarbij zoeken we naar stimulansen om instellingen deze beweging van individueel naar collectief te laten maken. We willen op deze wijze voor onze inwoners een breed ondersteuningsaanbod creëren.

Hoofdstuk 2: AWBZ begeleiding: inhoud, beleidslijnen en ontwikkelingen

Voordat we richting geven aan de Groningse beleidsontwikkeling van de decentralisatie van de AWBZ-begeleiding, is het van belang om te weten over om hoeveel inwoners het gaat, welke beperkingen ze hebben en welke ondersteuning ze ontvangen.

2.1 Gegevens

We gebruiken gegevens uit drie bronnen:

1. De indicaties voor de extramurale begeleiding (BG), onderverdeeld in 'begeleiding individueel' (BGI) en 'begeleiding groep' (BGG) alsmede 'kortdurend verblijf' (KVB), die voor het grootste deel worden afgegeven door het CIZ;
2. De enige doelgroep waarvoor het CIZ niet indiceert, betreft jongeren met psychiatrische grondslag (PSY). Indicaties voor deze groep worden afgegeven door Bureau Jeugdzorg (BJZ);
3. De geregistreerde gegevens bij Zorgkantoor Menzis, die betrekking hebben op de daadwerkelijk ingekochte begeleiding.

Ad. 1) Aard en omvang van de indicaties

Tabel 1: Aantal cliënten met extramurale begeleiding in de gemeente Groningen per cliëntgroep. Gegevens CIZ per 1 juli 2011.

Clïëntgroep	Aantal cliënten BGI	Gem. aantal uren p/week	Aantal cliënten BGG	Gem. aantal dagdelen BGG p/week	Aantal cliënten KVB	Gem. aantal etmalen KVB p/week
SOM 0 – 64 jaar	65	12,9	45	4,6	-	-
SOM 65 – 74 jaar	20	11,0	30	4,6	-	-
SOM 75 jaar en ouder	45	13,1	115	4,7	-	-
PG 65 jaar en ouder	25	2,7	80	5,5	-	-
PSY 18 jaar en ouder	1.805	3,0	710	4,4	15	1,2
VG 0 – 17 jaar	245	3,5	290	3,4	190	1,1
VG 18 jaar en ouder	400	4,5	150	6,6	55	1,1
ZG	115	2,7	60	3,2	5	1,3
LG	220	3,2	180	4,8	25	1,5
TOTAAL	2.940	3,7	1.660	4,5	290	1,2

Tabel 2: Aantal cliënten met een gecombineerde indicatie (meerdere functies). Gegevens CIZ per 1 juli 2011.

Clïëntgroep	Aantal cliënten	Groei cliënten t.o.v. 1 juli 2010 in %
BGI-sec	1.640	9,7
BGI + PV/VP/BH*	305	15,1
BGG-sec	375	- 6,3
BGG + PV/VP/BH	270	- 8,5
BGI + BGG	605	9,0
BGI + BGG + (PV/VP/BH)	170	13,3
KVB ² (+PV/VP/BH/BGI/BGG)	295	- 13,2

* PV=Persoonlijke Verzorging; VP=Verpleging; BH=Behandeling

² KVB= Kortdurend verblijf

Collegedebat - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

Opvallend is de forse procentuele toename in indicaties begeleiding individueel, waar er voor indicaties begeleiding groep juist een afname optreedt. Deze afname geldt ook voor het kortdurend verblijf.

Ad. 2) Jongeren met grondslag PSY

Uit de gegevens van BJZ (01-07-2011), komen **349 unieke cliënten BG** voor uit de gemeente Groningen. Op een provinciaal totaal van 1.346 betekent dit dat zo'n 26% van de provinciale cliënten uit de gemeente Groningen afkomstig is. BJZ onderscheidt een 'restcategorie' cliënten die niet herleidbaar zijn naar een Groninger gemeente. Als we deze restcategorie procentueel toekennen aan de gemeente Groningen, dan voegen we nog **196 cliënten** toe aan de eerder genoemde **349**. Opgeteld komen we op een aantal van **545 unieke cliënten BG**. BJZ indiceert elk jaar deze jongeren.

Ad. 3) Gerealiseerde begeleiding, natura en pgb

Tabel 3: Aantal cliënten met begeleiding Zorg In Natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (pgb) in de gemeente Groningen. Gegevens zorgkantoor (Menzis) per 1 januari 2012.

Omschrijving	Aantal cliënten ZIN	Aantal cliënten PGB	Aantal cliënten ZIN + PGB
Begeleiding individueel	1.295	1.773	3.068
Begeleiding groep inclusief vervoer	401	498	899
Begeleiding groep exclusief vervoer	346	353	699
Kortdurend verblijf	16	442	458
Unieke cliënten exclusief overlap PGB/ZIN			3.696
Unieke cliënten met indicatiebesluit aflopend voor 1-1-2013	406		
Unieke cliënten met indicatiebesluit aflopend in 2013	346		

Opvallend is dat de aantallen cliënten uit het Menzis-bestand een lichte daling vertonen, ten opzichte van de aantallen zoals gepresenteerd in het inventarisatie rapport. Deze daling staat haaks op de forse stijging die is terug te vinden in de rapportage van het CIZ. Nader onderzoek zal uit moeten wijzen hoe deze afwijkende bevindingen verklaard kunnen worden.

Belangrijkste bevindingen uit de Groningse verkenning AWBZ-begeleiding

- De meeste cliënten ontvangen hun begeleiding vanwege een psychiatrische of verstandelijke beperking;
- Cliënten hebben vaak meerdere beperkingen, zoals een combinatie van een verstandelijke- en psychiatrische beperking. Deze cliënten zijn over het algemeen zeer kwetsbaar.
- Veel begeleiding voor specifieke doelgroepen (zoals inwoners met zintuiglijke beperkingen, of inwoners met verslavingsproblematiek) concentreert zich in de stad Groningen. Bij andere grondslagen of beperkingen is de begeleiding meer verdeeld over alle gemeenten;
- Tevens concentreert een aantal instellingen hun dienstverlening rondom hun intramurale voorzieningen. Deze instellingen geven daarbij aan dat extramurale begeleiding aan huis niet loont als in een bepaald gebied maar een enkele cliënt is.
- Over hulpverleningsduur en doorstroming ontbreekt een duidelijk beeld. Uit de gegevens die we hebben blijkt dat het (behalve voor gezinnen) meestal om langdurige begeleiding gaat;

- We hebben maar een globaal inzicht in de producten die worden geboden. Iedere aanbieder biedt een variatie op een product of een bepaalde methodiek, met een daaraan gekoppeld tarief;
- De grenzen tussen de verschillende functies (zoals behandeling en begeleiding) zijn onduidelijk;
- Een aantal aanbieders realiseert een keten van activiteiten (bijv. inloop, dagactiviteiten, timmerwerkplaats, fietsenwerkplaats, klussen- en verhuisteam) voor hun eigen doelgroep, waarvan de vraag kan worden gesteld waarom dit niet meer gezamenlijk, voor een bredere doelgroep, wordt georganiseerd;
- Voor dezelfde productcategorieën zijn grote verschillen in overeengekomen uurtarieven die niet verklaarbaar zijn. Verschillen tot 30% komen voor;
- Voor dezelfde producten worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd, die per afzonderlijke aanbieder door het zorgkantoor worden uit onderhandeld.
- Er is sprake van seizoensinvloeden. De productie is niet gelijkmatig over het jaar verdeeld.
- De toegangsbepaling tot de begeleiding is niet eenduidig. Waar de ene aanbieder geen cliënt binnenkrijgt zonder eerst het CIZ te hebben geconsulteerd, kunnen andere aanbieders de indicaties kant en klaar bij het CIZ aanleveren (als pre-advies), waar deze op basis van 'vertrouwen' worden 'afgestempeld'. Eventuele toetsing vindt steekproefsgewijs plaats;
- Er is nauwelijks zicht op hoe en waaraan de pgb's worden besteed. Pgb's kennen een hoge mate van bestedingsvrijheid. De controle van de besteding richt zich op de vraag of er diensten geleverd zijn en niet op wat die hebben *opgeleverd*.

2.2. Inwoners die nu begeleiding vanuit de AWBZ ontvangen

Al deze inwoners hebben matige tot ernstige beperkingen op het terrein van de sociale redzaamheid, bewegen en verplaatsen, vertonen probleem gedrag of ervaren belemmeringen in hun psychisch functioneren en/ of geheugen- en oriëntatiestoornissen.

Het gaat om de te volgende te onderscheiden doelgroepen:

1. Ouderen met somatische of psychogeriatrische problematiek
2. Volwassenen met psychiatrische problematiek
3. Kinderen en volwassenen met een verstandelijke beperking
4. Kinderen en volwassenen met een auditieve en / of visuele beperking
5. Kinderen en volwassenen met een lichamelijke beperking of chronische ziekte
6. Jongeren met een psychiatrische problematiek in combinatie met opvoed- en opgroei problemen
7. Palliatieve terminale zorg
8. Muliproblem gezinnen
9. Kortdurend verblijf

Voor meer achtergronden over de problematiek en de inhoud van de geboden begeleiding verwijzen we naar 'Cliëntgroepen extramurale begeleiding AWBZ' van het Transitiebureau december 2011³.

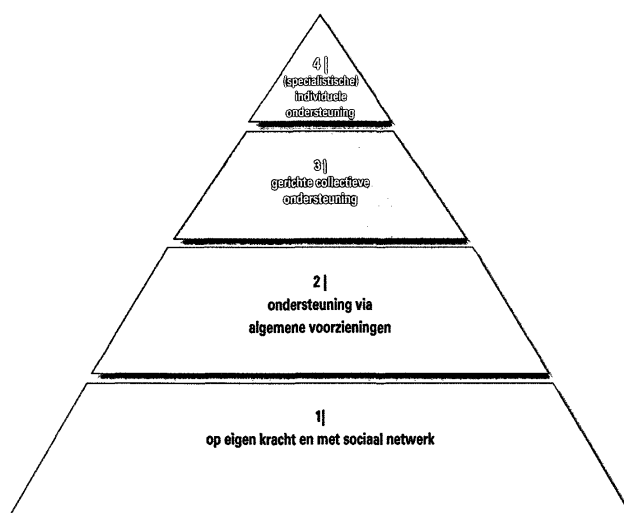
Mensen met een lichte beperking vallen sinds de pakketmaatregel in 2009 en 2010 al onder de Wmo.

2.3 Gemeentelijke beleidslijnen

³ http://www.invoeringwmo.nl/sites/default/files/110278-02_VWS_Clientgroepen_deel1_05.pdf

Voor de Wmo en de doorontwikkeling daarvan loopt op dit moment een aantal belangrijke trajecten. Het vernieuwde meerjaren beleidskader voor de komende vier jaren is gereed en tegelijkertijd wordt in de visienota van de drie decentralisaties vorm en inhoud gegeven aan de transformatieopdracht voor de gemeente op het sociale domein. De uitgangspunten en kaders uit deze visienota's voorzien de decentralisatie van de AWBZ begeleiding van de benodigde context. De relevantste beleidslijnen uit de visienota's voor de inbedding van de begeleiding in de compensatieplicht zijn:

- We hanteren consequent de methodiek van 'De Kanteling' als instrument om de ondersteuningsbehoefte van inwoners te compenseren. We werken vanuit de eigen kracht en sociaal netwerk aan de samenredzaamheid van inwoners. We doen dit in een opbouw in vier tredes.

- Wij willen met decentralisatie van de extramurale begeleiding AWBZ de beweging maken van specialistische individuele ondersteuning naar lichtere vormen van minder gespecialiseerde (collectieve) ondersteuning op maat, welke ingebed is in de eigen omgeving. We realiseren ons, dat een onze inwoners met een zware beperking grotendeels aangewezen blijven op specialistische begeleiding.
- Niet zozeer de *aanspraak* moet centraal staan, maar de *noodzaak* en het te bereiken *resultaat* voor onze inwoner (compensatieplicht). Dat geeft ruimte aan beroepskrachten om hun kundigheid en creativiteit in dienst te stellen van onze inwoners, maar stelt ook andere eisen aan het opdrachtgeverschap van de gemeente richting aanbieders.
- Geïntensiveerde samenwerking op en tussen wijk- en stedelijk niveau, gericht op een zo effectief mogelijke ondersteuning aan inwoners. We zetten in op een intensivering van de samenwerking tussen de eerste lijn met het lokale welzijns- en sportaanbod.
- *Financiële duurzaamheid* is cruciaal, vanwege de korting op het over te hevelen budget en de verwachte stijging van de ondersteuningnoodzaak in de toekomst. We willen daarmee de noodzakelijke ondersteuning van onze inwoners ook de komende jaren garanderen. Dit voorkomt onzekerheid bij onze inwoners en geeft hun een reëel toekomst perspectief.

2.4 Externe invloeden en ontwikkelingen

Hieronder schetsen we enkele belangrijke ontwikkelingen die mede bepalend zijn voor de keuzes die de gemeente maakt ten aanzien van de decentralisatie van de begeleiding.

1. Algemene tendensen in de gezondheidszorg

Meer aandoeningen zullen uit het basispakket van de zorgverzekering worden geschrapt. De eigen bijdragen worden verhoogd om gebruik van de voorzieningen te ontmoedigen (bijv. eigen bijdrage GGZ). Er zal kritisch gekeken worden naar het pakket van hulp- en geneesmiddelen. De intramurale capaciteit van de GGZ zal afnemen en inwoners met een psychiatrische aandoening zullen in toenemende mate aangewezen zijn op psychiatrische zorg thuis. Deze ontwikkelingen leiden tot een groter beroep op de gemeentelijke vangnetfunctie.

2. Veranderingen in de langdurige zorg

Naast de decentralisatie van de begeleiding zijn er nog een aantal andere veranderingen in de AWBZ aangekondigd:

- *Inperking van het pgb*

De voorwaarden voor het PGB binnen de AWBZ worden gewijzigd. Alleen mensen met een indicatie voor verblijf kunnen nog een PGB aanvragen. Deze forse ingreep zal veel mensen met ondersteuningsbehoefte treffen. Consequentie voor de Wmo kan zijn dat de kans bestaat dat mantelzorgers zwaarder zullen worden belast en dat de vraag naar mantelzorgondersteuning en vrijwillige inzet kan stijgen.

- *IQ-maatregel*

Het kabinet is voornemens mensen met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB), met een IQ tussen 70 en 85, niet meer in aanmerking te laten komen voor de AWBZ. Het kabinet wil dat de ondersteuning voor deze mensen dichterbij en meer vanuit het eigen sociale netwerk wordt georganiseerd. Gemeenten worden hiervoor maar voor de helft van het huidige bedrag gecompenseerd.

- *Scheiden wonen en zorg*

De financiële scheiding tussen wonen en zorg is een ingrijpende maatregel binnen de AWBZ. Bewoners van instellingen gaan in de toekomst gewoon huur betalen alsook een eigen bijdrage in de af te nemen zorg. Dat zal zeer geleidelijk zijn beslag gaan krijgen. In 2014 begint men met het scheiden van wonen en zorg binnen de lichtste zorgzwaartepakketten. Afhankelijk van de opgedane ervaringen wordt de scheiding op de zwaardere categorieën toegepast. Door de scheiding van wonen en zorg neemt de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het aanbod van ondersteuning aan deze inwoners toe.

- *Decentralisatie MEE-cliëntondersteuning*

MEE-cliëntondersteuning wordt gefinancierd uit een aparte AWBZ-subsidieregeling. De ondersteuning van MEE richt zich voornamelijk op cliënten met verstandelijke en lichamelijke beperkingen (waaronder ook niet aangeboren hersenletsel) en hun naasten. Het is de intentie van het Rijk om de MEE-middelen, met de daarbij behorende verantwoordelijkheden, per 1 januari 2015 naar gemeenten over te hevelen.

3. Meer ouderen, veranderende vraag

Veel gebruikers van zorg en voorzieningen zijn 75-plus. Daarnaast wonen deze mensen steeds langer zelfstandig, vaak tot op hoge leeftijd. Het aantal ouderen dat in een verpleeg- of verzorgingshuis woont, zal door het scheiden van wonen en zorg steeds verder dalen. Deze ontwikkelingen geven een stijging en een veranderende vraag naar zorg en begeleiding. Die zal op termijn veranderen. De ouderen van nu zijn niet de ouderen van de toekomst.

Hoofdstuk 3: Uitgangspunten decentralisatie AWBZ begeleiding

3.1. Toegang

De toegangsbeperking tot de ondersteuning is van cruciaal belang. Enerzijds wordt in samenspraak met de ondersteuningsvrager en zijn directe omgeving hier de meest effectieve interventie bepaald. Anderzijds werkt de toegangsbeperking als hefboom voor de financiële houdbaarheid van de ondersteuning aan onze inwoners. De gemeente, als wettelijk uitvoerder van de Wmo, heeft de eindverantwoordelijkheid voor de toegang tot de maatschappelijke ondersteuning.

Bij de toegangsbeperking komen twee centrale pijlers van ons Wmo beleid samen. Allereerst wordt hier, aan de hand van de compensatieplicht, bepaald op welke levensdomeinen compensatie noodzakelijk is: de fase van de analyse van de ondersteuningsvraag. In het verlengde hiervan wordt, met het vaststellen van de benodigde compensatie, gewerkt aan de hand van de Groninger viertrap (zie piramide op pagina 120). Dit houdt in dat bij gelijke beperking of ondersteuningsbehoefte een verschillend aanbod kan worden geformuleerd. Een dergelijke benaderingswijze houdt telkens een individuele beoordeling (maatwerk) in. Een zorgvuldige uitwerking van deze beide centrale pijlers vormt een belangrijke succesfactor voor een doeltreffende én doelmatige toegangsbeperking.

3.1.1. Resultaatgerichte uitwerking van de compensatieplicht

De kern van de toegangsbeperking draait om de compensatieplicht. Inwoners met ondersteuningsbehoefte moeten door of via de gemeente worden gecompenseerd zodat zij weer zelfredzaam zijn dan (weer) kunnen participeren. In de gewijzigde concept Wmo wettekst, met de decentralisatie van de extramurale begeleiding, ziet de compensatieplicht er als volgt uit⁴.

Artikel 4: compensatieplicht:

- 1. Ter compensatie van de beperkingen die een persoon ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie, treft het college van burgemeester en wethouders, mede ter ondersteuning van mantelzorgers, voorzieningen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die de cliënt in staat stellen:*
 - a. een huishouden te voeren;*
 - b. zich te verplaatsen in en om de woning;*
 - c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;*
 - d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan;*
 - e. dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren en het persoonlijk leven te structureren en daarover regie te voeren.*
- 2. Voorzieningen als bedoeld in het eerste lid, onder e, omvatten, voor zover noodzakelijk in verband met de beperkingen in de zelfredzaamheid, het vervoer naar en van de locatie waar begeleiding wordt aangeboden.*
- 3. Indien een persoon is aangewezen op permanent toezicht, treft het college van burgemeester en wethouders voorzieningen die de mantelzorg in staat stellen de mantelzorg voort te zetten.*

* De vet gedrukte tekst betreft de toevoeging aan de compensatieplicht, n.a.v. de decentralisatie van de begeleiding.

⁴ De aangepaste compensatieplicht zoals in hoofdstuk 3.1.1 verwoord, is ontleend aan de concept wettekst. Deze ligt nog ter vaststelling bij de Staten Generaal en kan nog aan veranderen.

Waar binnen de AWBZ in feite een ééndimensionale claimbeoordeling plaatsvindt (als u deze aandoeining heeft en voldoet aan een aantal voorwaarden, heeft u recht op deze dienst), dient binnen de reikwijdte van de Wmo compensatieplicht een integrale en persoonlijke benadering plaats te vinden. We kijken daarbij breed naar de (eigen) mogelijkheden om de ervaren beperkingen te compenseren. Deze compensatieplicht leidt tot een *resultaatverplichting* voor gemeenten. Dit houdt in dat de gemeente voor stadgers die beperkingen ondervinden in de zelfredzaamheid en/of maatschappelijke participatie, voorzieningen treft die de inwoner in staat stellen om op de vijf domeinen de resultaten, zoals omschreven in de compensatieplicht, te bereiken.

Vanuit dit uitgangspunt heeft de VNG, samen met de CG-raad (Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad Nederland) en CSO (koepel van ouderenorganisaties), de compensatieplicht geconcretiseerd in de volgende resultaten (n.b. de vet gedrukte resultaten betreffen een eerste, nog niet geformaliseerde, uitwerking van de laatste toevoeging aan de compensatieplicht, die betrekking heeft op de begeleiding):

<p>1. Het voeren van een huishouden:</p> <p>1.1 een schoon en leefbaar huis;</p> <p>1.2 wonen in een geschikt huis;</p> <p>1.3 beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften;</p> <p>1.4 beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding;</p> <p>1.5 het thuis kunnen zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren;</p> <p>1.6 het kunnen verrichten van de dagelijkse noodzakelijke activiteiten waaronder het voeren van een financiële huishouding;</p> <p>1.7 mantelzorg kunnen volhouden;</p> <p>1.8 veilig en geborgen zijn in de eigen leefomgeving;</p> <p>1.9 sterven in een huiselijke omgeving.</p> <p>2. Verplaatsen:</p> <p>2.1 zich verplaatsen in en om de woning;</p> <p>2.2 zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel.</p> <p>3. Daginvulling:</p> <p>3.1 een ingevulde dag hebben</p> <p>3.2 de mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan maatschappelijke, recreatieve en religieuze activiteiten.</p>
--

Hoewel de uiteindelijke compensatie bij een gelijke ondersteuningsbehoefte er uiteindelijk verschillend uit kan zien, zullen onze inwoners bij de toegang vanuit bovenstaande resultaatgerichte uitwerking van de compensatieplicht worden benaderd.

3.1.2. Er op af

Een ondersteuningsbehoefte begint bij het ontstaan van een *beperking*, die de zelfredzaamheid of het meedoen aan de samenleving belemmert en eindigt bij een passende (*compensatie*) oplossing. De oplossing leidt tot herstel van de zelfredzaamheid en/of het (hernieuwd) meedoen. In dit proces zijn drie elementaire stappen te onderscheiden:

1. Het signaleren en geleiden van een ondersteuningsbehoefte

Een ieder heeft wel eens een steuntje in de rug nodig. Vaak wordt dit steuntje in de eigen sociale omgeving gegeven. In veel ondersteuningsbehoeften wordt voorzien, zonder dat deze bij instellingen of de gemeente bekend zijn. Als een ondersteuningsvraag echter zodanig is dat een oplossing niet in de directe nabijheid voorhanden is, wordt veelal een beroep gedaan op 'ondersteuning buiten de deur'. Deze ondersteuning kan zich beperken tot het zoeken van informatie en advies (te verstrekken door vrijwilligers of beroepskrachten) maar kan ook een meer diepgaande analyse van de ondersteuningsbehoefte vereisen. Van belang is dan dat onze inwoners weten waar zij hun ondersteuningsvraag kunnen stellen en dat zij weten hoe wij hier mee omgegaan. Tevens is het van belang te bepalen onder wiens verantwoordelijkheid een ondersteuningsvraag in behandeling wordt genomen en vervolgens wordt afgehandeld. De gemeentelijke eindverantwoordelijkheid in het kader van informatie, advies en cliëntondersteuning (prestatievelid 3) in combinatie met onze compensatieplicht. Vanuit deze eindverantwoordelijkheid maakt de gemeente Groningen afspraken met alle organisaties waar nu ondersteuningsvragen binnen komen (zoals Stips, huisartsen, aanbieders, scholen, etc.) over de signalering en doorgeleiding van ondersteuningsvragen die onder de compensatieplicht vallen. De gemeente voert een actief 'er op af' beleid om signalen over inwoners die niet zelf een ondersteuningsvraag stellen of deze ondersteuning mijden te benaderen en hen ondersteuning te bieden. We willen bij de signalering de kundigheid van de beroepskrachten zoveel mogelijk benutten, door hen in staat te stellen de ondersteuningsvraag door te leiden naar een passende oplossing of zelf eerst ondersteuning te bieden.

Uitgangspunten:

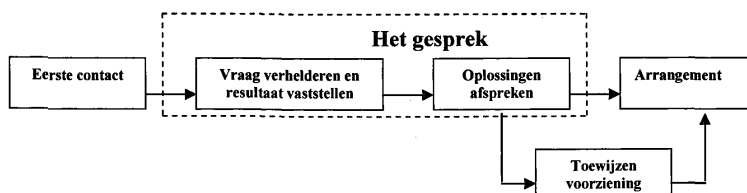
- De gemeente bepaalt, vanuit haar eindverantwoordelijkheid, wie, waar, onder welke condities besluit over compensatie;
- We stellen beroepskrachten in staat om ondersteuningsvragen te signaleren en toe te leiden naar passende oplossingen.
- De gemeente maakt bindende afspraken met alle organisaties over de verwerking (o.a. melding, behandeling en afwerking) van binnenkomende ondersteuningsvragen die compensatieplichtig zijn.

2. Het analyseren van de ondersteuningsbehoefte

Voor wat betreft het in behandeling nemen van ondersteuningsvragen van inwoners sluiten wij zo dicht mogelijk aan op het sociale systeem van de hulpvrager. Inwoners zullen zo weinig mogelijk barrières moeten ervaren, om hun ondersteuningsvraag te kunnen stellen. Klantvriendelijkheid en laagdrempeligheid zijn leidende uitgangspunten in de uitwerking van de toegang.

Als leidende interventie in deze benadering past 'het gesprek'. Dit veronderstelt dat wij met onze inwoners met een ondersteuningsvraag in gesprek gaan. Het doel daarbij is om met de ondersteuningsvrager de aard en omvang van de behoefte zo goed mogelijk duidelijk te maken. Dit gesprek (zie schema bldz. 17) verloopt in twee fasen. Een eerste fase waarin de ondersteuningsvraag integraal verduidelijkt wordt (waarbij, indien hiertoe naar de inschatting van de hulpvrager of de beroepskracht aanleiding is, onderzocht wordt of de ondersteuningsbehoefte zich afspeelt op meerdere levensdomeinen) en een tweede fase

waarin gezocht wordt naar de best passende compensatie (aan de hand van de Groninger viertrap).

Bij de analyse van de ondersteuningsbehoefte staat de vraagverheldering centraal. Tijdens de fase van vraagverheldering wordt de resultaatgerichte uitwerking van de compensatieplicht als uitgangspunt gehanteerd. De belemmeringen die een hulpvrager ervaart, om zelfredzaam te kunnen zijn of om te kunnen participeren, worden verbonden met en getoetst aan de genoemde resultaten. Een zorgvuldige analyse van de belemmeringen van de ondersteuningsvrager moet leiden tot een passende compensatie én een antwoord op de vraag wat de vrager zelf kan doen of organiseren.

Deze analyse vindt plaats onder regie en verantwoordelijkheid van de gemeente. Tijdens de bijeenkomst met zorgaanbieders, op 15 februari jongstleden, is het belang van een *onafhankelijke toegangsbepaling* door de aanwezige cliëntvertegenwoordigers nog eens benadrukt. Deze onafhankelijkheid kan het best worden geborgd binnen een context van 'democratisch toezicht' (door de gemeenteraad). Indien een ondersteuningsvraag van een inwoner dan ook uit kan monden in een door of namens de gemeente te verstrekken voorziening, zal het bepalende gesprek in elk geval worden gevoerd door een beroepskracht, die namens de gemeente handelt.

Wij willen met ingang van 2013 voor alle inwoners met een nieuwe ondersteuningsbehoefte in het licht van de compensatieplicht, op basis van de bovenstaande uitgangspunten in gesprek. De vraagverheldering voor deze inwoners met een ondersteuningsbehoefte vindt in het licht van de bovenstaande redenering plaats op basis van een binnengekomen ondersteuningsvraag, niet op basis van een *aanvraag* voor een voorziening. De vraagverheldering betreft dus geen aanvraagverheldering. Daarbij werken en ontwikkelen we vanuit de huidige Wmo werkwijze. Het uitwerken van een volledig plan om deze ambitie te realiseren, is een vervolgstap, die in de zomer van 2012, na samspraak en samenwerking met inwoners (cliënten) en instellingen, tot een afronding komt.

Vanaf eind 2013 zal met ruim 4200 inwoners een gesprek moeten worden gevoerd. Het betreft dan alle inwoners met AWBZ begeleiding. Deze gesprekken zullen gefaseerd plaatsvinden. Vanwege de grootschaligheid van deze operatie starten we met inwoners met een matige beperking en voeren we daarna gesprekken met inwoners met een zware beperking. Voor hen continueren wij in beginsel de ondersteuning zoals deze geboden wordt in de AWBZ. Een plan van aanpak zal in 2013 worden uitgewerkt. De ervaringen die we opdoen met de nieuwe 'melders' in 2013 betrekken we bij de nadere planvorming.

Uitgangspunten:

- In de toegang tot de maatschappelijke ondersteuning sluiten wij, letterlijk en figuurlijk, zo dicht mogelijk aan bij de inwoners en hun sociale systeem;
- Wij zetten in op een laagdrempelige en klantvriendelijke toegangsbevestiging;
- Het startpunt is de melding van een ondersteuningsvraag, niet een aanvraag voor een voorziening;
- Met ingang van 1 januari 2013 zal met alle inwoners met nieuwe ondersteuningsbehoeften een breed vraagverhelderend gesprek worden gevoerd om te bepalen waar compensatie nodig is om te kunnen participeren in de samenleving.
- De gespreksvoering met de cliënten van wie de indicatie met ingang van 2014 afloopt zal gefaseerd plaatsvinden, waarbij de ondersteuning voor de inwoners met de meest zware beperkingen gehandhaafd blijft;
- Gesprekken, die tot een door of namens de gemeente te verstrekken voorziening kunnen leiden, worden altijd gevoerd door een beroepskracht, die handelt namens de gemeente;
- We werken en ontwikkelen door, vanuit de huidige Wmo werkwijze.

3. Het compenseren van de ondersteuningsbehoefte

Als de ondersteuningsbehoefte voldoende is geanalyseerd, volgt de fase van het zoeken naar de meest passende oplossing. Het zoeken naar de meest passende oplossing gebeurt aan de hand van de Groninger viertrap (waarbij het startpunt de eigen kracht van de inwoner is en de individuele voorzieningen als vierde trede het sluitstuk vormen).

Het compenseren van ondersteuningsvragen is maatwerk. De beroepskracht maakt met de ondersteuningsvrager afspraken over de compenserende 'oplossing' (bijvoorbeeld in de vorm van een arrangement). Deze oplossing moet vervolgens worden georganiseerd. Voor de organisatie van de oplossing is de ondersteuningsvrager in beginsel zelf verantwoordelijk. Wanneer deze, of zijn naasten, hiertoe niet in staat is/zijn, registreert de beroepskracht de noodzakelijke ondersteuning. Tevens houdt deze beroepskracht de vinger aan de pols wanneer de ondersteuning is gestart. Dit houdt in dat de beroepskracht na een aantal maanden na de start van het arrangement bij de ondersteuningsvrager navraagt en nagaat of de ondersteuning tot de gewenste resultaten leidt.

Gemaakte afspraken over oplossingen worden schriftelijk vastgelegd, in de vorm van een bondig *persoonlijk ondersteuningsplan*. In dit plan worden afspraken over een selectie van de voor de inwoner compenserende oplossingen die betrekking hebben op te behalen resultaten verwoord.

Indien de eigen kracht, de inschakeling van het eigen netwerk en de voorhanden zijnde algemene voorzieningen onvoldoende compenseren en het domein van de (collectieve en individuele) voorzieningen wordt betreden, krijgt het gesprek een formele status. Hier treedt de verordening in werking en kunnen voorzieningen worden verstrekt/beschikt waarop bezwaar en beroep mogelijk zijn. Gedurende het gesprek is dan getoetst of een voorziening legitiem kan worden toegekend. De formele status wordt opgenomen in het persoonlijk ondersteuningsplan. We willen de afhandeling van deze formele fase zo eenvoudig en regelarm mogelijk organiseren.

Een aantal zaken is voorwaardelijk om adequaat oplossingen te kunnen registreren voor ondersteuningsvragen. Deze zaken, die wij hierna noemen, zullen de komende maanden worden uitgewerkt.

Het betreft:

- een eenvoudig bruikbare, maar uitgebreide beschrijving van voorzieningen op het gebied van werk, wonen, welzijn, en zorg. Zo'n *sociale kaart* kan door beroepskrachten en burgers worden gebruikt als wegwijzer naar de juiste voorzieningen. Wij zullen nadrukkelijk aansluiting zoeken bij datgene wat op dit terrein al voorhanden is;
- de beschikbaarheid van voldoende voorliggende, algemeen toegankelijk voorzieningen;
- de ontwikkeling van voldoende collectieve voorzieningen, die worden aangesproken alvorens het gesprek zich richt op individuele voorzieningen

Deze zaken zijn van groot belang voor het adequaat kunnen compenseren. Ontwikkelingen van compenserende mogelijkheden op dit terrein zullen stap voor stap worden toegevoegd aan 'de rugzak' van de gespreksvoerder.

4. *Veranderend vakmanschap*

De beroepskrachten zijn in de verandering heel belangrijk. Het vakmanschap van de werkers in de eerste lijn moet veel meer worden benut en waar mogelijk moeten ze met mandaat en regelruimte hun werk kunnen doen; steeds vanuit de houding de burgers te stimuleren tot zelfredzaamheid.

Wij denken dat het mogelijk is om die beroepskrachten meer verantwoordelijkheid te geven en daar zijn recent ook in de thuiszorg mooie voorbeelden van. Organisaties moeten hun beroepskrachten daar in ondersteunen en faciliteren.

Ook voor de gemeentelijke organisatie zal er veel veranderen. Momenteel zijn vier gemeentelijke diensten belast met taken op het maatschappelijk domein, dat maakt het voor ons zelf, maar ook voor onze partners en onze inwoners ingewikkeld. We zullen onze organisatie dan ook op de logica van de burger inrichten en vanuit de gemeente werken aan eenduidige en toegankelijke dienstverlening die onze inwoners ondersteunt in het vinden van passende oplossingen voor hun ondersteuningsvragen. Dat is geen geringe opgave, omdat we ook op andere organisatieonderdelen een grote ambitie hebben. Toch denken wij dat die verandering nodig en haalbaar is.

3.1.3. PGB (persoonsgebonden budget)

We willen in de ondersteuning zoveel mogelijk aansluiten bij de eigen kracht van burgers en in de vorm van algemeen beschikbare en 1^e-lijnsvoorzieningen. Als individuele voorzieningen noodzakelijk zijn dan bieden wij ze aan in de vorm van zorg in natura (ZIN) en zoveel als mogelijk via collectieve voorzieningen. Bij complexe ondersteuning of de gewenste zelfregie en keuzevrijheid van de ondersteuningvrager kan een vorm van PGB een goede en goedkopere oplossing zijn. Wij willen het beroep kunnen doen op PGB's dan ook mogelijk houden, als de wet die mogelijkheid biedt⁵. Een PGB-regeling, die tegemoet komt aan de wens van eigen regie voor inwoners die ondersteuning in de vorm van een PGB voorziening krijgen, zal in elk geval beheersbaar, uitvoerbaar en betalbaar moeten zijn.

⁵ Tot op heden heeft over de 'kan-bepaling' in de aangepaste Wmo wettekst nog geen finale besluitvorming plaatsgevonden.

Uitgangspunt:

Het PGB is beschikbaar voor inwoners bij wie de Groninger viertrap zorgvuldig is doorlopen en waarbij duidelijk is geworden dat langdurige (professionele) individuele begeleiding aantoonbaar noodzakelijk is. Dit blijkt uit het persoonlijke ondersteuningsplan (verslag van het gesprek aan de keukentafel) van de inwoner, waarin is aangegeven op welke wijze 'eigen kracht', sociaal netwerk, algemene en collectieve mogelijkheden bijdragen aan het oplossen van de hulpvraag en waaruit blijkt welk deel van de hulpvraag onbeantwoord blijft en voor individuele begeleiding in aanmerking komt.

Het proces van vraagverheldering en het ondersteuningsplan worden getoetst, waarna een beschikking voor een PGB wordt afgegeven. De toetsing wordt zo slank mogelijk vormgegeven, met optimaal gebruik van de gegevens uit het keukentafelgesprek en het ondersteuningsplan.

Met deze gekantelde werkwijze wordt in principe voorkomen dat het PGB wordt ingezet om een mantelzorger te betalen voor de bijdrage die 'gebruikelijk' mag worden verondersteld. Een aandachtspunt hierbij is de (over)belasting van mantelzorgers, omdat een deel van de AWBZ-begeleiding wordt ingezet om mantelzorgers te ontlasten. Daarbij speelt de vraag hoe ver het compensatiebeginsel reikt en hoeveel mantelzorg als gebruikelijk mag worden beschouwd.

Deze werkwijze legt de focus op de voorkant van het proces, waarmee de druk op de achterkant (verantwoording en controle) afneemt. Dit impliceert wel dat vraagverheldering en cliëntondersteuning goed ingeregeld zijn en dat het ondersteuningsaanbod op orde is.

Voor wie?

Als gevolg van de gekantelde werkwijze wordt het PGB beschikbaar gemaakt voor inwoners met een hulpvraag waarvoor individuele, langdurige begeleiding noodzakelijk is. Dit veronderstelt wel dat de inwoner, eventueel met hulp, in staat moet zijn de regie over de noodzakelijke begeleiding te kunnen voeren. Aan de inwoner of zijn vertegenwoordiger worden competentie-eisen gesteld.

Uitgangspunt:

Het PGB is beschikbaar voor inwoners die in staat zijn de regie over de begeleiding te kunnen voeren, zelf of via een vertegenwoordiger. De gespreksvoerder beoordeelt in het keukentafelgesprek de aanwezigheid van regievaardigheden* bij de inwoner of diens vertegenwoordiger. Dit wordt als criterium meegenomen in de toetsing.

* Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de 'PGB zelftest' op de website van Per Saldo.

Door deze voorwaarde worden 'bemiddelingsbureaus' geweerd uit de procedure, tenzij deze de inwoner wettelijk vertegenwoordigen.

Besteding

Bij de vraag *wie* de begeleiding op kosten van het PGB mag leveren komen de keuzevrijheid en eigen regie van inwoners maximaal naar voren. Keuzevrijheid veronderstelt dat de inwoner mag bepalen welke eisen hij stelt aan de ondersteuning en aan degene die de ondersteuning

levert. Voor inwoners is vaak niet de opleiding of deskundigheid van een hulpverlener leidend, maar de persoonlijke 'klik' en de leerbaarheid van de hulpverlener zodat hij de dingen doet op de manier die de inwoner wil (eigen regie).

Dat betekent dat de inwoner het PGB voor begeleiding in principe kan besteden bij iedereen die zich als hulpverlener aanbiedt. Er worden door de gemeente geen eisen gesteld aan deze hulpverleners als het gaat om expertise, inzetbaarheid, etc. Wel worden lichte eisen gesteld aan enkele technische aspecten (nader uit te werken), zoals de overeenkomst die de inwoner met de hulpverlener aangaat, de administratie van de aanbieder en de wijze van facturatie. In aanvulling daarop kan ook van professionele hulpverleners worden gevraagd zich in te schrijven bij de Kamer van Koophandel. Zonder deze eisen wordt de hulpverlener als mantelzorger gezien en zal een lager maximumtarief worden toegepast.

Uitgangspunt:

Het PGB kan worden besteed bij mensen die voldoen aan de eisen van de inwoner en die een overeenkomst tot betaalde ondersteuning met de inwoner willen aangaan.

Professionals moeten voldoen aan lichte administratieve eisen om een hoger tarief te kunnen hanteren. Voor niet-professionele hulpverleners geldt een lager maximumtarief.

Door de besteding van het budget vrij te geven voor iedere hulpverlener die aan de eisen van de inwoner voldoet, is het ook mogelijk om niet-professionele hulpverleners uit de directe omgeving van de inwoner in te zetten. Bijvoorbeeld mantelzorgers die een bovengebruikelijke inzet plegen en daarmee aantoonbaar (duurdere) professionele zorg voorkomen en die bijvoorbeeld minder zijn gaan werken om dat mogelijk te maken. Dit moet blijken uit het ondersteuningsplan, omdat daarin is aangegeven welke bijdrage vanuit de mantelzorg wordt geleverd die wel als gebruikelijk wordt aangemerkt.

Werkwijze

Momenteel is het PGB een werkelijk budget, dat via de bankrekening van de inwoner tot besteding leidt. Door de methodiek heeft de inwoner te maken met een administratief ingewikkelde verantwoordingstaak. De praktijk leert bovendien dat die verantwoording achteraf tot problemen kan leiden en zelfs, bij gebleken gebreken, tot terugvordering van het uitgekeerde budget. Dit veroorzaakt administratieve drukte en draagt bij aan de bureaucratie.

Er is geen noodzaak de inwoner te belasten met het werkelijke beheer van het budget. De inwoner kan een 'virtueel' budget krijgen in de vorm van vouchers of trekkingsrechten. Dit budget wordt door de gemeente gereserveerd ten behoeve van die inwoner. De persoon die de begeleiding biedt, kan na goedkeuring van de pgb-houder de geleverde uren bij de gemeente (of de door de gemeente aangewezen instantie die het budget bewaakt) declareren. De combinatie van de gekantelde werkwijze en het ondersteuningsplan vooraf (onderworpen aan toetsing door de gemeente) en de facturen van de hulpverleners achteraf (getoetst door de budgethouder en gemonitord door de betalende instantie) vormt een gedegen basis voor beheersing en vermindert de verantwoordingsdruk bij de partijen.

Uitgangspunt:

Wij zetten in op het beschikbaar stellen van het PGB in de vorm van een virtueel budget (voucher, trekkingsrecht). De hulpverlener werkt op basis van een overeenkomst met de budgethouder. De gemeente registreert het beheer van de budgetten en het bewaken van de besteding.

Tarifiering

De gemeente stelt, op basis van het gevoerde gesprek met de hulpvrager, vast welke omvang aan individuele ondersteuning (in de vorm van begeleiding) noodzakelijk is. De benodigde begeleiding wordt momenteel (in de AWBZ) vastgesteld in klassen⁶. De gemeente kan de noodzakelijke ondersteuning vaststellen in klassen of in uren. Wij onderzoeken in dit kader op welke wijze de ondersteuning het meest doelmatig kan worden vastgesteld.

Met het vaststellen van de benodigde ondersteuning wordt ook het totale kostenplaatje vastgesteld, aan de hand van het bijbehorende (nog uit te werken en vast te stellen) tarief. Wij zetten in op het hanteren van een tweetal tarieven: een tarief voor professionals en een (lager) tarief voor mantelzorgers. Ter indicatie, Per Saldo, de vereniging van budgethouders, adviseert budgethouders momenteel voor de inzet van mantelzorgers een maximumbedrag van € 20,- per uur. Vraagstukken rondom de tarifiering zullen wij, na instemming met de voorgestelde lijn, verder uitwerken.

3.1.4. Sociale teams

Ten aanzien van de toegang voeren we stadsbreed sociale teams in. De sociale teams werken op basis van het uitgangspunt: één huishouden, één plan, één regie en leggen de verbinding tussen de Wmo, het jeugdstelsel, schuldhulpverlening en werk en inkomen. Op welk niveau (stadsdeel, wijk, buurt) die teams aan het werk gaan moet afhangen van de specifieke kenmerken van een gebied. De teams moeten bestaan uit generalistische medewerkers, die ondersteuningsvragen herkennen en met de betrokken stadje het 'vraagverhelderende gesprek' kunnen voeren en met mandaat en regelruimte ondersteuning kunnen organiseren. Zij moeten een heel goed zicht hebben op beschikbare voorliggende voorzieningen, zodat ondersteuning zo veel als mogelijk in de basisvoorzieningen en de 1e lijn worden kan worden georganiseerd. Maar waar nodig moet ook kunnen worden doorgeleid.

Hoe de sociale teams precies gaan werken, over welke competenties de medewerkers moeten beschikken en hoe het team zich verhoudt tot bestaande instellingen gaan we nog uitwerken.

We bouwen in ieder geval voort op samenwerking zoals die rond een aantal voorzieningen (Stips, CJG's) al vorm heeft gekregen; we saneren wat overbodig is geworden. We ontwikkelen met onze partners in de stad. Daarbij maken we ook gebruik van de ervaringen in andere steden. In ieder geval zullen deze teams voor onze inwoners herkenbaar en aanklambaar zijn en waar nodig zelf ondersteuning kunnen bieden.

In verschillende gemeenten wordt namelijk al geëxperimenteerd of gewerkt met sociale teams. In Groningen doen we dat nog niet systematisch, hoewel de werkwijze van sociale teams op onderdelen wel wordt toegepast. Bijvoorbeeld in de krachtwijken, met de 'achter de voordeur'-aanpak. In 14 wijken zijn teams Buurtwelzijn actief, waarin generalistische medewerkers van MJD, Stiel en Humanitas samenwerken. Verder hebben we in De Wijert en Corpus den Hoorn met de Wmo consultants de gekantelde werkwijze toegepast, waarbij op

⁶ Een uitgebreide toelichting op de werkwijze hieromtrent is weergegeven in ons rapport 'Inventarisatie extramuraal AWBZ-begeleiding'

basis van 'keukentafelgesprekken' waarnodig de verbinding is gelegd naar partners in de wijken.

De toegevoegde waarde van een sociaal team ligt in de bekendheid met de wijk en met de instellingen in de wijken en de aanpak van ondersteuning waar sprake is van meervoudige ondersteuningsvragen.

We willen in september 2012 in twee stadsdelen beginnen met een sociaal team. We onderzoeken welke kennis en vaardigheden we standaard nodig hebben en selecteren daarop de (generalistische) beroepskrachten. We bepalen ook welke specialistische kennis we op afroep tot onze beschikking hebben. We realiseren de sociale teams binnen de huidige budgettaire kaders.

Voor meervoudige, complexe problematiek waarin gecoördineerde interventies noodzakelijk zijn en er ook sprake is van overlast of onveiligheid wordt een speciaal stadsbreed interventieteam ingericht. Onze ervaringen tot nu toe met de multi-probleemgezinnen aanpak (De Ploeg) is dat de gekozen generalistische multidisciplinaire aanpak lijkt te werken. De ondersteuning van dit team door specialisten (gedragswetenschappers), die een adviserende rol vervullen, werkt daarin goed.

Uitgangspunten:

- We organiseren in alle stadsdelen sociale teams, die werken op basis van het uitgangspunt: één huishouden, één plan, één regie.
- We richten stadsbreed interventie team(s) in.

3.2. Ondersteuning

We kiezen ervoor om voorzieningen algemeen en collectief aan te bieden indien ze passend compenseren. De ondersteuning is algemeen, tenzij de aard van de beperking of specifieke deskundigheid ondersteuning door middel van een voorziening noodzakelijk maakt.

Arrangementen ontstaan door combinaties tussen eigen kracht/samenredzaamheid, algemene, collectieve en/of individuele voorzieningen. Dienstverlening leidt, in overleg met de inwoner, tot omschreven participatie resultaten die gemeten worden.

We kiezen ervoor om de Groninger samenleving zo breed mogelijk te mobiliseren om ervoor te zorgen dat iedere stadler kan meedoen en zich welkom voelt.

Het stelsel van voorzieningen in de stad moet zo zijn ingericht zijn dat die samenredzaamheid optimaal wordt gestimuleerd. Daarvoor is – zoals we in de visie 'Groningen voor elkaar' schreven - een vernieuwing van de basisvoorzieningen noodzakelijk. Waarin de werkers in de 1^e lijnsvoorzieningen een efficiënt gebruik kunnen maken van de expertise uit de 2^e lijn, zodat juist die 1^e lijnsvoorzieningen beschikbaar komen voor onze burgers. Dat vraagt een optimale samenwerking tussen partijen in die 1^e lijn: algemeen maatschappelijk werk, (buurt)welzijnsvoorzieningen, onderwijs, Centra voor Jeugd en Gezin en steun- en informatiepunten (Stips). Wij zien daar generalistische werkers, die vanuit hun vakmanschap met een grote regelruimte en mandaat hun werk kunnen doen. Niet werkend vanuit aanbod, maar vanuit de vraag van de burgers. Buurtzorg (thuiszorgorganisatie) is daarvan een inspirerend voorbeeld voor die wijze van werken.

Collegedebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

In Groningen zien we dat er rond die voorzieningen ook een actieve betrokkenheid van burgers is georganiseerd door middel van vrijwilligerswerk. Het is belangrijk daarin te blijven investeren.

We willen speciaal aandacht besteden aan de (specialistische) individuele ondersteuning. Deze ondersteuning is maatwerk en vereist (specialistisch) vakmanschap van de beroepskracht. We zien een grote verscheidenheid aan voorzieningen en gespecialiseerd aanbod. We streven naar individuele ondersteuning met een sterke vereenvoudiging van de huidige grote diversiteit aan producten in de AWBZ-begeleiding. We onderscheiden daarin dienstenaanbod voor groepen en een dienstenaanbod voor individuen.

De aanbieders richten zich met hun diensten op de gevolgen van een specifieke beperking (bijv. doofheid) en de participatie mogelijkheden van de inwoner. Soms is dat logisch omdat de beperking dermate ernstig is dat deze mogelijkheid tot participatie nauwelijks aanwezig is en compensatie alleen d.m.v. een individueel- of groepsaanbod kan plaatsvinden. Maar we willen onderzoeken of daar ruimte zit om het aanbod te vereenvoudigen. In 2012 starten we met een aantal partijen een experiment met arbeidsmatige dagbesteding, waarin we onderzoeken of verschillende aanbieders (zoals NOVO, Werkpro, Iederz) hun voorzieningen voor bredere doelgroep kunnen inzetten. Dit experiment moet leiden tot een samenhangend aanbod voor onze inwoners die, van uit de Wmo en Wet werk naar vermogen aangewezen zijn op deze arbeidsmatige dagbesteding

Voor de vaststelling van individuele ondersteuning is een deskundige beoordeling nodig. Deze beoordeling is het resultaat van een gesprek met de betreffende inwoner (en relevante naasten), waar methodisch en volgens dezelfde filosofie de totale situatie van de inwoner in beeld wordt gebracht. We streven naar overeenstemming met de inwoner over de weg waarlangs de resultaten gehaald worden, welke (actieve) inzet van de inwoner wordt verwacht en welke diensten/arrangement ter compensatie door de gemeente in aanvulling op de inzet van de inwoner worden verleend. De beoordeling vindt onafhankelijk plaats van het aanbod en objectificeert de aangeboden compensatie. De beoordeling wordt vastgelegd in een beschikking. Voor deze dienstverlening is een eigen bijdrage verschuldigd. De gemeente legt de termijn van levering en de voorwaarden waaronder deze levering plaatsvindt vast.

Bij individuele ondersteuning kan door de gemeente de aangeboden diensten in de vorm van een PGB (of een vergelijkbare regeling) aan de inwoner worden aangeboden.

Groningen maakt over de levering van deze ondersteuning voor inwoners met zware beperking(en) met weinig participatie mogelijkheden afspraken met de aanbieder die gespecialiseerd is in deze beperking. Veelal zal hier sprake zijn van een aanbod wat (boven)regionaal is en waar we gezamenlijk met andere Groninger gemeenten (inkoop) afspraken over hebben gemaakt.

De gemeente maakt afspraken met andere financiers over Wmo dienstverlening die gecombineerd met andere financiering (AWBZ, Zorgverzekering) voor de inwoner tot het beste resultaat leidt. Te denken valt aan combinaties van behandeling en begeleiding, palliatieve zorg en kortdurend verblijf. De diensten worden waar mogelijk als eenheid aangeboden en financieel aan de achterkant onderling verrekend.

3.2.1. Vervoer

Indien het CIZ het in de huidige situatie medisch noodzakelijk acht, krijgt de cliënt naast de begeleiding óók vervoer geïndiceerd. In de praktijk wordt deze ‘medische noodzaak’ ruim geïnterpreteerd; wanneer een cliënt zich niet of moeilijk zelfstandig kan verplaatsen, krijgt deze ook vervoer toegewezen. Het aantal cliënten met extramurale zorg, inclusief begeleiding, vormt ruim een kwart van de totale AWBZ-zorg. Inwoners die hiervan gebruik maken vormen een zeer gedifferentieerde groep. Zorgaanbieders kopen nu hoofdzakelijk vervoer in zonder onderscheid te maken tussen intra- of extramurale cliënten. In één rit kunnen intra- en extramurale cliënten door elkaar zitten. De kosten van het vervoer omvat naar schatting circa 30% van de totale kosten van ‘begeleiding groep’.

In Groningen maken zo’n 900 inwoners die vanuit de AWBZ gebruik maken van extramurale begeleiding momenteel gebruik van vervoer van en naar de dagopvang. Dit betreft zowel inwoners met begeleiding in natura als inwoners met een PGB.

De decentralisatie van het AWBZ-vervoer vormt een complex vraagstuk. Inwoners van de gemeente Groningen nemen bij meerdere aanbieders – en niet alleen binnen de eigen gemeente – dagbesteding af. Zorgaanbieders hebben vaak meerdere dagbestedinglocaties die ieder cliënten ontvangen uit meerdere gemeenten. Met name de sectoren gehandicaptenzorg en de GGZ zijn (boven-)regionaal georganiseerd.

De gemeente heeft o.a. de volgende keuzes bij het regelen van het toekomstige vervoer van en naar de dagbesteding:

- Organisatie van de dagbesteding (wat lokaal, wat regionaal);
- Mate van keuzevrijheid dagbestedinglocatie per inwoner;
- Coördinatie van vervoer en uitvoeren van zaken zoals mutatiebeheer;
- Mate en wijze van integratie met ander doelgroepenvervoer;
- Mate en wijze van intergemeentelijke samenwerking.

In VGG-verband is afgesproken dat we, mede met het licht van bovenstaande beleidskeuzes, het thema AWBZ-vervoer in beginsel intergemeentelijk oppakken. In hoofdstuk vier lichten we de intergemeentelijke samenwerking nader toe.

Uitgangspunten:

- Als er meerdere bekostigingssystemen naast elkaar bestaan, maken wij bindende afspraken over een zo eenvoudig mogelijke afwikkeling;
- Voorwaarde voor de uitwerking van arrangementen is dat het voor de onze inwoners het zo eenvoudig mogelijk wordt gemaakt;
- Het zoeken naar antwoorden op de verschillende openstaande beleidsmatige vraagstukken van het vervoer van en naar de dagbesteding, doen wij in intergemeentelijk verband.

3.3 Contractering

Contractvormen

We willen naar een zo simpel mogelijk systeem van bekostiging. Een systeem dat de juiste prikkels geeft om de gewenste resultaten te behalen. We onderscheiden daarin subsidierelaties, privaatrechtelijke contracten (inkoop met bekende en vooraf bepaalde aanbieders) en privaatrechtelijke contracten die het resultaat zijn van een aanbesteding (zie bijlage).

Om de transformatie te doen laten slagen is intensieve samenwerking van de gemeente met aanbieders en tussen aanbieders een voorwaarde. De intensivering van deze samenwerking is een belangrijke voorwaarde om te komen tot nieuwe dienstverleningscombinaties die ruimere mogelijkheden voor inwoners bieden om beperkingen te compenseren.

Aanbesteden werkt vaak remmend op de samenwerking, vergroot de bureaucratie en biedt vooral kansen voor (grotere) aanbieders die de aanbestedingsprocedures goed beheersen, wat tot een verschraving van het aanbod kan leiden. Uitgaande van het bovenstaande wil de gemeente alleen aanbesteden als dit noodzakelijk is, met een voorkeur voor een lichte vorm van aanbesteden.

We handhaven de wijze van subsidiëren d.m.v. Programma's van Eisen (PvE). We onderzoeken in welke mate de subsidiesystematiek gehanteerd kan worden voor collectieve dienstverlening (trede 3).

Contractering / inkoop bij individuele dienstverlening (trede 4)

De keuze van het model (of combinatie van modellen), zoals gepresenteerd in de bijlage, is afhankelijk van nog te maken keuzen. Deze keuzen hebben te maken met de (strategische) relatie die we met (sommige)aanbieders willen aangaan, welke (strategische) positie de aanbieder heeft en welke prikkels we willen inbouwen (bijv. concurrentieprikkel door de keuze vrijheid van de inwoner).

N.a.v. aantal en inhoud van de diensten en de betrokken aanbieders kunnen we pas definitief beslissen over welk model of combinatie van modellen de voorkeur heeft.

Selectie aanbieders van ondersteuning

We willen met voor ons belangrijke aanbieders een langdurig partnerschap aangaan. De gemeente gaat in zee met aanbieders die voldoen aan de eisen en voorwaarden die de gemeente stelt. Deze eisen bevatten minstens de volgende aspecten:

- vertaling Wmo visie binnen de instelling in een dienstverleningsconcept (klant centraal, eigen kracht, gekanteld werken, maatwerk),
- prominente invloed van afnemers van dienstverlening bij het beleid van een aanbieder,
- kwaliteit van de dienstverlening/diensten, vertaald in meetbare resultaten,
- beroepskrachten die (ook) gericht zijn op het betrekken van de omgeving bij de dienstverlening (vergroten samenredzaamheid),
- het inzetten van vrijwilligers en ervaringsdeskundigen naast de beroepskrachten,
- bij PGB aanbieders: aangesloten zijn bij een landelijk kwaliteitssysteem (certificering),
- bereidheid om samen met andere aanbieders arrangementen te bieden,
- financieel gezond en transparante bedrijfsvoering,
- verantwoordelijkheid tonen voor en ingebed zijn in de Groninger samenleving en voorkomen dat inwoners terugvallen.

We willen met deze voorwaarden en eisen komen tot een gemeentelijk keurmerk. Deze aanbieders leveren diensten aan inwoners van de gemeente Groningen. De inwoners van Groningen krijgen op deze manier meer keuze en maatwerk met een gegarandeerde kwaliteit.

Het thema contractering werken wij uit met de Groninger gemeenten. In hoofdstuk vier wordt dit nader toegelicht.

We onderkennen dat de transities tot grote veranderingen zullen leiden die ook impact zullen hebben op bestaande organisaties en op de manier waarop de gemeente is georganiseerd. We willen minder bureaucratie en meer regelruimte en mandaat. We willen eenvoudiger

beoordeling en indicatiestelling. We willen een beweging nastreven waarin voorliggende (basis-)voorzieningen en collectieve vormen van ondersteuning voorgaan op individuele specialistische ondersteuning. We willen werken met sociale teams.

De budgetten krimpen.

De veranderingen en de bezuinigingen zullen grote impact kunnen hebben op bestaande aanbieders en instellingen. Verschuiving van capaciteit en verandering van competenties en functies.

Uitgangspunten:

- De bestaande infrastructuur van ondersteuning is waardevol en inwoners zijn gemiddeld ook tevreden over de ondersteuning die ze krijgen. We betrekken de mensen om wie het gaat en aanbieders bij de transitie. Aanbieders en instellingen moeten aan voorwaarden voldoen;
- We laten nieuwe aanbieders toe, wanneer ze aantoonbare meerwaarde kunnen bieden aan het bestaande aanbod.;
- De uitwerking van het onderdeel contractering werken wij in uit met de Groninger gemeenten.

3.4 Verantwoording en monitoring

Verantwoording is noodzakelijk, maar is blijkt ook een belangrijke kostenpost. Gedetailleerde rapportages en registraties brengen voor onze inwoners en organisaties administratieve lasten met zich mee. De verantwoording willen wij zo eenvoudig inrichten. Het oordeel van cliënten over de dienstverlening is essentieel in de rapportage (in de ontwerp wettekst wordt ook nadrukkelijk gesproken over cliënt ervaringsonderzoeken). In de noodzakelijke verantwoording zal meer aandacht worden besteed aan het bereikte resultaat en minder aan een gedetailleerde verantwoording van ureninzet en specificaties van ondersteuning.

Op grond van de Wmo houdt de gemeenteraad toezicht op de uitvoering van de Wmo. Het toezicht houdt het verantwoorden van de uitgaven in (= verticale verantwoording) en het monitoren van de kwaliteit van de uitvoering van de activiteiten (= horizontale verantwoording). Voor de verticale verantwoording sluiten we aan bij de bestaande verantwoordingssystematiek. Bij de decentralisatie van de begeleiding willen we meer inzetten op horizontale verantwoording. De horizontale verantwoording geeft antwoord op de vraag hoe succesvol aanbieders geweest zijn om de beperkingen in voldoende mate (in de ogen van onze inwoners) te compenseren. We willen deze systematiek opzetten met aanbieders op grond van de afgesproken resultaten. Het gaat om een evenwicht te bereiken tussen de verantwoording en de administratieve last voor aanbieder, inwoner en gemeente.

Hieronder geven we een overzicht van mogelijke kwaliteitsaspecten met indicatoren en meetmethoden. In de wet is de gemeente verplicht om een gestandaardiseerd cliëntonderzoek te organiseren. Dit cliëntonderzoek wordt landelijk ontwikkeld.

Collegebrief - Kaders_jeugdzorg_en_uitgangspunten_nota_decentralisatie_AWBZ

Kwaliteitsaspect	Voorbeeld indicatoren	Methode
Horizontale verantwoording		
Nakomen van afspraken uit de (subsidie) overeenkomst	Tijdigheid leveren Samenwerken derden Klachten	Integrale of steekproefcontrole Ervaring derden Meta- analyse van klachten
Effectkwaliteit	Niveau(stijging) van participatie	Cliëntervaringsonderzoek Monitorgesprek cliënt
Uitvoeringskwaliteit	Bejegening Tevredenheid dienstverlening Mate van integraal werken	Cliëntervaringsonderzoek Panelgesprekken Cliëntinterviews Beoordeling via internet
Verticale verantwoording		
Verantwoording en administratieve transparantie	Tijdigheid en juistheid facturen Tijdigheid en juistheid verantwoording	Steekproefcontrole Accountantsverklaring

Uitgangspunt:

We richten met aanbieders een systeem in van horizontale verantwoording in, zodat we kunnen met hen kunnen beoordelen of de afgesproken resultaten zijn behaald.

Hoofdstuk 4: Intergemeentelijke samenwerking

De Vereniging Groninger Gemeenten (VGG) faciliteert al enige tijd een proces waarin de gemeenten in de Provincie Groningen afstemming zoeken in de voorbereiding op de decentralisatie. De samenwerking is geen doel op zich. Het gaat er om dat we samenwerking zoeken waar dat tot voordelen leidt. Voordelen in de kwaliteit van bovenlokale voorzieningen, maar ook financiële voordelen door bundeling van expertise en inkoopkracht.

In verschillende bijeenkomsten is ambtelijk geïnventariseerd op welke thema's intergemeentelijke samenwerking wenselijk is. De volgende thema's zijn aangemerkt, waarop de Groninger gemeenten willen inzetten om gezamenlijk verder te verkennen, verdiepen en mogelijk uit te werken:

- bijzondere groepen
- afstemming Wmo/AWBZ/Zvw
- vervoer
- contractering (subsidie/aanbesteding)
- kwaliteitscriteria

Overkoepelend is afgesproken dat de Groninger gemeenten in ieder geval breed kennis delen. Een voorstel om op deze thema's in gezamenlijkheid onderzoek te doen, gericht op een gecoördineerde uitwerking, wordt in april door de VGG voorgelegd in het bestuurlijk overleg.

Uitgangspunt:

- We werken de thema's bijzondere groepen, afstemming Wmo/AWBZ/Zvw, vervoer, contractering en kwaliteitscriteria bij voorkeur uit met de Groninger gemeenten.

BIJLAGE

Overzicht relevante opdrachtgevermodellen:

Juridische titel	Opdrachtgevermodel	Toelichting
Overeenkomst	Zeeuws model	De gemeente contracteert alle aanbidders die voldoen aan bepaalde criteria. De cliënt kiest vervolgens de aanbieder.
	Dynamisch selectiemodel	De gemeente contracteert continu iedere aanbieder die voldoet aan bepaalde criteria. Elke cliënt wordt gezien als één separate opdracht. Aan de hand van de criteria zoals wachttijd, cliënttevredenheid en cliëntvoorkeur in het selectiemodel waarop de cliënt invloed kan hebben, volgt automatisch de keuze voor een bepaalde aanbieder.
	Bestuurlijk aanbesteden	De gemeente treedt in overleg met alle aanbidders die voldoen aan bepaalde criteria. In een onderhandelingsproces bepalen gemeente en aanbidders de voorwaarden voor prijs en kwaliteit.
	Dialogmodel	De gemeente treedt in overleg met alle aanbidders die voldoen aan bepaalde criteria. Tijdens een dialoogproces bepaalt de gemeente in samenspraak met aanbidders de voorwaarden in de overeenkomst voor prijs en kwaliteit. Tijdens het dialoogproces kunnen aanbidders nog afvallen.
	Catalogus model	De gemeente contracteert alle (eventueel een beperkt aantal) aanbidders die voldoen aan bepaalde criteria. De cliënt krijgt vervolgens keuzeinformatie (catalogus) en een ranking van aanbidders die volgt uit bepaalde prestatieindicatoren voorgelegd op basis waarvan hij een keuze voor een aanbieder maakt. Kiest de cliënt niet, dan kiest de gemeente aan de hand van de prestatieindicatoren.
	Eén-op-één contract	De gemeente sluit een overeenkomst af met één aanbieder voor het leveren van verschillende vormen van ondersteuning. De gemeente nodigt geen andere aanbidders uit voor het uitbrengen van een voorstel. Dit model kan de gemeente ook in geval van enkele aanbidders toepassen.
	Afspraak per cliënt	De gemeente consulteert de aanbidders op hun competenties, maar sluit geen overeenkomst op voorhand af. Zodra een cliënt of groepen van cliënten zich aan dienen, contracteert de gemeente een bepaalde aanbieder en maakt nadere afspraken over de invulling van de ondersteuning op cliënt of groepsniveau.
	Mini-competitie	De gemeente contracteert aan de hand van bepaalde criteria een beperkt aantal aanbidders. Per opdracht (cliënt) brengen de gecontracteerde aanbidders binnen de vastgestelde overeenkomst een voorstel uit voor de aanpak. Aan de hand van bepaalde gunningscriteria bepaalt de gemeente wie de opdracht gaat uitvoeren.
	Klassiek aanbesteden	Aan de hand van bepaalde selectie- en gunningscriteria contracteert de gemeente door middel van het doorlopen van een aanbestedingsprocedure één of meer aanbidders.
	Veiling model	De gemeente contracteert alle aanbidders die voldoen aan bepaalde criteria. Deze aanbidders mogen deelnemen aan de veiling. Per opdracht (cliënt) volgt een veilingronde waar aanbidders aan kunnen deelnemen. De aanbieder met de laagste prijs krijgt de opdracht.
Subsidie	Beleidsgestuurde contractfinanciering	De gemeente subsidieert één of meerdere aanbidders aan de hand van meetbare resultaten die bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen. Tevens vindt periodiek bijsturing plaats aan de hand van de gemeentelijke beleidscyclus.
	Subsidietender	De gemeente subsidieert één of meerdere aanbidders aan de hand van bepaalde toekenningscriteria. De aanbidders concurreren met elkaar voor het verkrijgen van de subsidie.
	Klassieke subsidie (al of niet in combinatie met een uitvoeringsovereenkomst)	De gemeente subsidieert een aanbieder voor het uitvoeren van bepaalde activiteiten. De gemeente kan een uitvoeringsovereenkomst afsluiten met de gesubsidieerde aanbieder voor het maken van aanvullende afspraken. De subsidie kan de gemeente verlenen in lumpsum, product-, project- of activiteitenvorm.

Collegiebrief - Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

Bestuursdienst

Afdeling Bedrijfsbureau Persoonsgerichte Zorg & Welzijn
Steller H. van der Meijs
Onderwerp Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 49 19 Bijlage(n) 0

Ons kenmerk HV12.3044976

Datum 26 APR 2012 Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In deze brief informeren wij u over de Europese aanbesteding van het collectief Wmo-vervoer en het woon-werkvervoer van werknemers Iederz.

Het huidige vervoercontract voor beide vervoerstromen van de gemeente Groningen met Personenvervoer Groningen BV (PVG) loopt op 7 januari 2013 af. Gezien de omvang van de opdracht is een Europese aanbesteding volgens de Europese richtlijn diensten verplicht.

In 2013 vindt de decentralisatie van de begeleiding AWBZ plaats, inclusief vervoer. In onze oriëntatie hebben we de mogelijkheid onderzocht om het AWBZ-vervoer mee te nemen in de aanbesteding.

Vanaf oktober 2011 zijn de voorbereidingen voor de aanbesteding in volle gang. Eind juni 2012 vindt publicatie (Europees) plaats van de aanbesteding. Streefdatum gunning is 2 oktober 2012 en ingangsdatum vervoercontract 7 januari 2013.

In deze brief staan we stil bij de mogelijkheid om het AWBZ-vervoer te betrekken bij de aanbesteding. Met name gaan we in op de combinatie in de aanbesteding van het collectief Wmo-vervoer en het woon-werkvervoer van werknemers Iederz. Daarbij worden de uitgangspunten beschreven die wij willen hanteren. Tot slot gaan wij in op de besluitvorming en de consultatie.

Woon-werkvervoer Iederz

Vanuit de CAO Wet Sociale Werkvoorziening (CAO WSW) is Iederz verplicht een vervoersvoorziening ter beschikking te stellen aan haar werknemers. Medewerkers die niet in staat zijn zelfstandig te reizen, worden door de vervoerder vervoerd van woonadres naar het werkadres en vice versa. De eigen bijdrage, die betaald moet worden, is opgenomen in de CAO WSW en wordt door Iederz ingehouden op het loon van de medewerker.

Collegedebat - Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

Bladzijde
Onderwerp

2
Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese
aanbesteding vervoer

Vervoer begeleiding AWBZ

Het huidige AWBZ-vervoer is gericht op thuiswonende cliënten die een deel van de dag ondersteunende of activerende (groep)begeleiding in een dagopvang ontvangen en geïndiceerd zijn voor vervoer. Er is daarbij sprake van een gecombineerde indicatie. Het vervoer wordt nu onder andere in natura door de instellingen georganiseerd, die de dagopvang verzorgen. Daarnaast hebben cliënten een Persoonsgebonden Budget (PGB). Voor zowel natura als PGB geldt dat declaratie plaats vindt bij het Zorgkantoor. Op grond van informatie van het zorgkantoor (1 oktober 2011) krijgen 905 cliënten een bijdrage voor het vervoer (in de vorm van natura of PGB) naar de plek van begeleiding c.q. dagactiviteiten.

Reden om in eerste instantie het gedecentraliseerde AWBZ-vervoer te betrekken in deze nieuwe aanbesteding is de veronderstelling dat synergievoordelen mogelijk zijn, wat voor de gemeente kan leiden tot lagere kosten.

Tijdens de marktconsultatie hebben we uitgebreid gesproken met verschillende uitvoerders van het AWBZ-vervoer, waaronder Noorderbrug, NOVO en Zorgkantoor. We constateren dat er op dit moment nog veel onduidelikheden zijn. Wij kunnen bijvoorbeeld in onvoldoende mate inzichtelijk maken wat de vervoerbewegingen in de toekomst zullen zijn, aangezien daar nog beleid op wordt ontwikkeld. Daarnaast zijn veel vervoersbewegingen in het huidige AWBZ-vervoer regionaal. Dit maakt het voor de opdrachtnemer heel lastig om een beeld te krijgen van deze taak en daarbij een goede prijsstelling te maken. Daarbij is het onduidelijk wat het beschikbare gemeentelijke budget wordt en dient nader beleid geformuleerd te worden over toepassing van het Persoonsgebonden budget (PGB). Kortom, er zijn na een uitgebreide analyse op dit moment teveel onzekere factoren om formeel het AWBZ-vervoer te betrekken bij deze aanbesteding. Wel willen we het tussentijds toevoegen van AWBZ-vervoer mogelijk maken door een optie hiertoe te vragen, gebaseerd op beschikbare cijfers van het huidige AWBZ-vervoer. Deze optie telt niet mee in de gunning en is voor de gemeente vrijblijvend.

Uitgangspunten bij de aanbesteding

Sinds de start van het vervoercontract met PVG op 1 september 2007 is het aantal pashouders gestegen van 8170 naar 8934 (2011). Het aantal ritten is ook vermeerderd, van 287.015 in 2007 naar 303.409 ritten in 2011. De kosten zijn ook evenredig gestegen, namelijk van 2.664.000 euro in 2007 naar 2.931.000 euro in 2011. Overigens heeft in 2010 een uitbreiding plaats gevonden van het collectief vervoer Wmo door ook (in bepaalde mate) medische ritten mogelijk te maken.

In de aanloop naar het huidige vervoercontract met Personenvervoer Groningen BV (PVG) hebben wij in belangrijke mate ingezet op de kwaliteit van het vervoer. Daarbij vormde het 'op tijd rijden' een belangrijk onderdeel.

Collegedebrief - Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

Bladzijde
Onderwerp

3
Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese
aanbesteding vervoer

De uitvoeringskwaliteit heeft daarbij een belangrijke invloed op de te betalen vergoeding door de gemeente. Voor de huidige aanbesteding willen wij wat goed is behouden en wat beter kan verbeteren. Daarbij willen we ook aansluiten op landelijke ontwikkelingen en ingaan op adviespunten van de adviesorganen.

Wij zijn begonnen met een uitgebreide marktconsultatie van de verschillende "Stakeholders", zoals adviesorganen, vervoerders en opdrachtgevers (w.o. zorgaanbieders).

December 2011 heeft een oriënterend gesprek plaats gevonden met vertegenwoordigers van het platform Wmo, de ouderenraad en de adviesraad voor het gehandicaptenbeleid. In dit overleg zijn de ervaringen van het huidige contract en de wensen voor het nieuwe contract besproken. Vervolgens is een ruwe schets van mogelijke uitgangspunten opgesteld, die de adviesorganen vervolgens hebben becommentarieerd. In deze ruwe schets is ook nog het AWBZ-vervoer meegenomen.

In deze brief willen we verschillende uitgangspunten (vertrekpunten in het nieuwe bestek) aan u voorleggen en toelichten. Het gaat om het volgende:

1. Looptijd contract
2. Gunningcriteria
3. Operationele tijden
4. Vervoergebied en reikwijdte
5. Eigen bijdrage(n)
6. Bonus-/malus
7. Personeelseisen en werving
8. Voertuigeisen
9. Klachten

Ad 1. Looptijd vervoercontract

Om een stevige basis te creëren voor een nieuw vervoercontract (zekerheid vervoerder en klant) wordt in het bestek uitgegaan van een contractduur van 4 jaar met een optie om met twee jaar te verlengen.

Ad 2. Gunningcriteria

In de afweging naar de inschrijver kijken we naar degene die de meest voordelige inschrijving heeft gedaan, gelet op een weging van prijs 50% en kwaliteit 50%. In het laatste bestek was dit prijs 40% en kwaliteit 60%.

Door aan de voorkant de minimale kwaliteitseisen nadrukkelijk te benoemen, waaraan een inschrijver zich volledig moet conformeren, kan volgens ons met een percentage van 50% worden volstaan. In het bestek worden de gewogen elementen verder toegelicht.

Collegiebrief - Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

Bladzijde 4
Onderwerp Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

Ad 3. Operationele tijden

Het Wmo-vervoer wordt het gehele jaar, zeven dagen per week (ongeacht zon- en feestdagen) aangeboden. Wij willen bij de aanbesteding uitvragen wat de kosten zijn bij verschillende situaties van openstelling centrale en het bieden van vervoer (vb. 24 uur per dag of tussen 06.00 uur tot 01.00 uur).

Ad 4. Vervoergebied/reikwijdte

Het huidige vervoergebied omvat een gebied van 6 zones rondom het woonadres van de pashouder, de zone waarin het woonadres van de pashouder is gelegen daaronder begrepen. Het gaat daarbij om de laatst geldende OV-zonering, die vele jaren heeft gegolden voor de gebruikers van het openbaar vervoer in de stad. De gemiddelde lengte van een zone is 4,25 km.

De gemeente heeft een taak ten aanzien van het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel. Voor het zogenaamde bovenlokaal vervoer is het Ministerie van VWS verantwoordelijk voor een aansluitende vervoersvoorziening. Op dit moment is dit Valys. Valys regelt het vervoer wanneer de pashouder een vervoersbehoefte heeft die verder reikt dan 5 OV-zones vanaf het woonadres van de pashouder of wanneer het vertrekadres is gelegen op een afstand van meer dan 5 OV-zones vanaf het woonadres van de pashouder.

In deze aanbesteding willen we een verandering doorvoeren aangaande de verplaatsingsseenheid. We sluiten daarbij aan op landelijke ontwikkelingen. Zo bepalen we de reisafstand niet meer in zones maar in kilometers (km). Dit laatste is in de lijn van veranderingen bij het openbaar vervoer met de invoering van de OV-chipcard. Daarbij betaalt de gebruiker exact de prijs die past bij de verstrekte dienst oftewel de verreden kilometers. We handhaven het vervoergebied van zes zones, zijnde 25,5 km. Wil men verder reizen dan kan dit aansluitend via Valys of tegen commercieel tarief.

Ad 5. Eigen bijdrage

In het huidige contract wordt door gebruikers van het collectief vervoer een bijdrage per zone betaald die gelijk is aan het aloude 45 strippenkaarttarief. Kortom, de tariefstelling van het openbaar vervoer wordt gevolgd waarop overigens in 2012 geen verhoging heeft plaats gevonden.

Bij de omzetting van zones naar kilometers wordt voor de tariefstelling ook aangesloten bij het huidige openbaar vervoer. Het openbare busvervoer kent in Groningen Drenthe de volgende tariefstelling in eurocenten: basis- c.q. opstaptarief van 83 en per kilometer 13,2. De gevolgen voor de gebruiker van het collectief vervoer zijn eenzelfde als voor de gebruiker van het openbaar vervoer met OV-chipcard. De prijsstelling in de nieuwe situatie is afhankelijk van de daadwerkelijk gereden aantal kilometers en kan daarmee hoger of lager uitvallen dan het tarief wat nu wordt betaald.

Collegebrief - Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

Bladzijde 5
Onderwerp Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

Ten behoeve van het reserveren van een rit is voor de duur van het contract het huidige 0900 telefoonnummer beschikbaar. De kosten van dit nummer bedragen voor de gebruiker € 0,05 per minuut. Daarnaast wordt een apart emailadres ter beschikking gesteld.

We stellen niet, zoals de adviesorganen willen, een lokaal nummer beschikbaar. Eerder hebben we gekozen voor een 0900-nummer omdat deze meer capaciteit aankan en storingen makkelijker te verhelpen zijn. Daarbij merken we op dat dit tarief relatief laag is gehouden.

Ad 6. Bonus-/malus

In de basis gaan wij uit van een goede en constructieve samenwerking. Mocht de vervoerder echter zijn verplichtingen niet goed nakomen of in gebreke blijven bij het invullen van gemaakte afspraken dan willen we instrumenten in handen hebben om de vervoerder te dwingen tot het nakomen van gemaakte afspraken. Ten opzichte van de huidige bonus/malus is een verfijning doorgevoerd in de systematiek. Dit is vooral bedoeld om de kwaliteit van het vervoer, waarin het 'op tijd rijden' cruciaal is, te bevorderen.

Ad 7. Personeelseisen en -werving

De Odrachtnemer, dan wel eventuele onderaannemer, dient voor de uitvoering van het doelgroepenvervoer de verplichtingen voortvloeiende uit de Nederlandse wettelijke voorschriften inzake arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden, waaronder de algemeen verbindend verklaarde Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) voor het Taxivervoer stipt na te komen. Indien de vervoerder in het kader van deze aanbesteding gedurende de looptijd van de overeenkomst nieuwe chauffeurs in dienst neemt, verplicht de vervoerder zich om bij het Matchloket (Servicebureau Social Return) van de gemeente Groningen te informeren of er chauffeurs beschikbaar zijn.

Ad 8. Voertuigeisen

We streven ernaar in het bestek zoveel mogelijk regels op te nemen die wij belangrijk vinden ten aanzien van (duurzaam) energieverbruik en de luchtkwaliteit (conform het collegeprogramma).

Ad 9. Klachten

Goede afhandeling van klachten is belangrijk voor zowel de vervoerder, de gebruikers en de gemeente als opdrachtgever. Dit krijgt extra aandacht in het bestek. In de offerte dient de vervoerder een eigen klachtenprocedure aan te geven, als wegingonderdeel van de gunning. We willen de huidige werkwijze rondom de gemeentelijke klachtenprocedure handhaven, waarbij gebruikers een klacht bij ons indienen. Wij bewaken de afhandeling richting vervoerder. Indien de gebruiker niet tevreden is over de klachtafhandeling dan kan de gebruiker naar een onafhankelijke klachtencommissie.

Collegedebrief - Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

Bladzijde 6
Onderwerp Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer

Besluitvorming en consultatie

Een Europese aanbesteding vereist een strakke planning naar 7 januari 2013 en zorgvuldigheid in de informatieverstrekking. Het aanbestedingstraject kan verdeeld worden in drie blokken, te weten:

1. Basis voor de aanbesteding in de vorm van uitgangspunten;
2. Technische vertaling in het bestek en publicatie;
3. Beoordeling offertes en gunning.

De raad bepaald het kader voor de aanbesteding. Wij vragen u op grond van de beschreven uitgangspunten in bijgevoegde collegedebrief om uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Het college is vervolgens verantwoordelijk voor de aanbestedingsprocedure en de gunning aan een vervoerder.

Het aanbestedingstraject ziet er -in grote lijnen- als volgt uit:

April /mei	<ul style="list-style-type: none">• Formele besluitvorming en afstemming uitgangspunten aanbesteding via PO, college, commissie O&W en raad• Invulling en vormgeving bestek
Juni	<ul style="list-style-type: none">• Vaststelling en publicatie bestek via PO en college
Juli	<ul style="list-style-type: none">• Kennisgeving bestek aan raad en adviesorganen (delen)
Augustus	<ul style="list-style-type: none">• Offertetraject en beoordeling hiervan
September	<ul style="list-style-type: none">• Besluitvorming gunning via PO en college
Oktober	<ul style="list-style-type: none">• Kennisgeving gunning aan raad en adviesorganen• Definitieve gunning 2 oktober 2012
Januari 2013	<ul style="list-style-type: none">• Start nieuwe vervoerovereenkomst

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. P. (Peter) Rehwinkel

Handwritten signature of Peter Rehwinkel.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Handwritten signature of Maarten Ruys.

Bijlage - lijst ingekomen stukken O&W 9 mei

Lijst ingekomen stukken

Raadscommissie Onderwijs en Welzijn 9 mei 2012

COLLEGEBRIEVEN

Nr.	Datum	Onderwerp	Advies
1.	21 maart 2012	Toezeggingen raadscommissie Onderwijs en Welzijn 7 maart 2012: onderhoud atletiekbaan	Vka
2.	5 april 2012	Evaluatie van de Moesstraat.	Vka
3.	13 april 2012	Vernieuwde aanpak problematische jeugdgroepen.	Vka
4.	13 april 2012	Evaluatie nieuw eigen bijdrage beleid individuele Wmo-voorzieningen.	vka
5.	13 april 2012	Ondertekening 'Samenwerkingsovereenkomst Versterking Adviesorganen Wmo'	Vka
6.	16 april 2012	Voornemen tot verzelfstandiging Muziekschool.	Betrekken bij presentatie op 29 mei a.s.
7.	20 april 2012	Jaarrapportage 'Individuele Wmo-voorzieningen' 2011.	Vka
8.	20 april 2012	Cultuurnota-advies Kunstraad.	Betrekken bij presentatie op 29 mei a.s.

OVERIGE INGEKOMEN STUKKEN

Nr.	Datum	Afzender en onderwerp	Advies
9.	4 april 2012	Kopie van de brief van de Openbaar Onderwijs Groep Groningen aan het College: Fusie Catamaran – Tweemaster	Vka
10.	10 april 2012	Onderwijsraad: 'Advies Artikel 23 Grondwet in maatschappelijk perspectief' + Jaarboekje 2011 'Vrijheid maakt het verschil'	Vka
11.	17 april 2012	CNV Publieke Zaak, cluster Zorg: zorgen over de ontwikkelingen rond de huishoudelijke verzorging in het kader van de WMO	Vka
12.	17 april 2012	CBK Groningen: Jaarverslag 2011	Vka
13.	18 april 2012	Meerschop Paterswolde: verzoek om eventuele op- of aanmerkingen op de conceptbegroting 2013 van het Meerschop binnen 6 weken kenbaar te maken	Evt. op- of aanmerkingen via de griffie doorgeven! (stuk is meegezonden met de vergaderset)

Verslag - O&W 4 april

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING ONDERWIJS EN WELZIJN

Datum: 4 april 2012
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 20.00 – 22.30 uur

Aanwezig: de heer **D. Jager (voorzitter, VVD)**, de dames E. van Lente (PvdA), A. Postma (GroenLinks), G.E.J. Copini-Van der Meulen (D66), M. Wilschut (Partij voor de Dieren), de heren R. van der Schaaf (PvdA), M.D. Blom (VVD), J. Evenhuis (VVD), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), A. Sijbolts (Stadspartij) *tot B2*, J.P. Dijk (SP) *t.v.v. mw. H. Rademaker*, P.S. de Rook (D66) *tot B2*, R. Bolle (CDA), M. Verhoef (ChristenUnie), J.B. Houwing (Student en Stad)

Namens de griffie: mevrouw G. Mulder (commissiegriffier)

Namens het college: de dames E. Pastoor (PvdA), J.A. Visscher (SP), de heer T. Schroor (D66) *tot B1*, F. de Vries (PvdA)

Afwezig m.k.: de dames M. Dekker (PvdA), H. Rademaker (SP), de heer J. Bolhuis (Stadspartij)

Insprekers: mevrouw Kiki (op persoonlijke titel)

Verslag: de heer J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

0. Presentatie onderzoeksrapport 'Het belang van cultuurstad Groningen'

De heer Marlet presenteert zijn onderzoeksrapport en beantwoordt vragen vanuit de commissie.

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent het reguliere deel van de vergadering om 20.40 uur en heet iedereen hartelijk welkom.

Wethouder De Vries:

- Is in gesprek met de sportclubs van sportpark Corpus den Hoorn over varianten van de op handen zijnde verhuizing van het trainingscomplex van FC Groningen.
- Verwacht begin mei een finaal gesprek en presenteert de keuzes aan de raad voor besluitvorming in juni.
- Wijst erop dat de investeringen van FC Groningen ook de breedtesport ten goede komen door de aanleg van extra velden en kleedruimten.
- Noemt als mogelijke varianten de verhuizing of fusie van één van de clubs.
- Verwacht ombouw van het sportpark in de zomer voor het seizoen 2013-2014.
- Constataert voldoende belangstelling voor een workshop over het onderhoud van sportaccommodaties op 7 juni 2012.

Wethouder Schroor:

- Biedt aan een bijeenkomst met de Kunstraad te organiseren om te spreken over het onlangs uitgebrachte advies. Er is voor 6 miljoen euro aangevraagd op een budget van 3 miljoen euro.
- Verwerkt het advies in een concept-Cultuurnota en plant inspraak vanaf juni en besluitvorming in november.
- Meldt dat bij de revitalisering van de grote zaal in de Oosterpoort boven het plafond asbest is aangetroffen. De directie handelde snel, er is geen gevaar geweest voor de gezondheid en volgende week starten de inventarisatie en schoonmaak.

Dhr. Evenhuis (VVD):

- Pleit voor een hoorzitting met culturele instellingen op het moment dat zij kennis hebben genomen van de concept-Cultuurnota.

Wethouder Pastoor:

- Bezocht op 28 maart 2012 de minister van Onderwijs met als resultaten: een ambtenaar die de bedreigde Gilde-opleidingen komt bekijken; het toestaan van entree-opleidingen in een Groninger variant; en het op de kaart zetten van Groningen als onderwijsstad.
- Kreeg groen licht van het Rijk voor een innovatieve aanpak ter bestrijding van voortijdig

Verslag - O&W 4 april

- schoolverlaten met drie ROC's, AOC Terra en de drie ROC-regio's. Nadere informatie volgt.
- Kondigt een brief aan over de motie 'Groningen: onderwijsstad van Nederland'.

A.2. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A.3. Langetermijnagenda en lijst toezeggingen, initiatiefvoorstellen en moties

Mw. Van Lente (PvdA):

- Mist crowdfunding op de LTA voor mei.

De lijsten worden conform de wijzigingsvoorstellen vastgesteld.

A.4. Conformstukken

Geen conformstukken.

A.5. Rondvraag

Mw. Kiki (inspreker op persoonlijke titel):

- Staat al tweeënehalf jaar onder politieke curatele zonder beleidsmatige basis.
- Wil niet langer een speelbal zijn van het college en verzoekt om mediation.

Dhr. Dijk (SP):

- Vraagt of het college bereid is serieus te kijken naar mogelijke oplossingen voor klachten van leraren en leerlingen over de school aan de Kluiverboom.

Dhr. Van der Schaaf (PvdA):

- Sluit aan bij de vraag van de SP. Signalen van schoolbestuur en gemeente komen niet overeen met die van ouders en leraren.
- Wil weten of de planologische procedure van nieuwbouw voor De Starter eindelijk in gang gezet is. De school wacht al zes jaar.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Is positief over de recente bijeenkomst over onderwijs en vindt het voor herhaling vatbaar.

Dhr. Bolle (CDA):

- Informeert naar de status van gesprekken met het bijzonder onderwijs over doorbetaling en met O2G2 over nog openstaande punten, zoals SLA.

Dhr. Van der Veen (GroenLinks):

- Verzoekt de commissie te informeren over de problematiek rond dakloze asielzoekers en de aantallen in de noodopvang.

Mw. Van Lente (PvdA):

- Krijgt signalen uit het mbo over de toegankelijkheid van vooral BBL in relatie tot de huishoudtoets. Wat is een mogelijke oplossing?

Wethouder Pastoor:

- Antwoordt dat een BBL'er maximaal 1056 euro per maand mag verdienen voordat het meetelt met de huishoudtoets. Het lijkt dus eerder een voordeel te zijn.
- Besprekt volgende week in het college een stappenplan voor de afwikkeling van openstaande punten met O2G2 en doorbetaling bijzonder onderwijs. Nadere informatie volgt.
- Had de indruk dat problemen op de Kluiverboom niet samenhangen met het gebouw, maar met het nieuwe onderwijsconcept en huisvesting met meerdere partners. Een oplossing is in eerste instantie aan directie en personeel.
- Laat zich nader informeren over de aard van ervaren problemen op de Kluiverboom.
- Meldt dat het bouwplan voor De Starter in een vergevorderd stadium is. Het is aan O2G2 vergunningen aan te vragen.
- Bereidt een voorstel voor om weer een bijeenkomst over onderwijs te organiseren met de raadscommissie, onderwijs- en opvanginstellingen.

Wethouder Visscher:

- Werkt nauw samen met DT&V, IND, INLIA en Vluchtelingenwerk om te voorkomen dat uitgeprocedeerde asielzoekers tussen wal en schip vallen doordat de keten niet sluit.
- Wijst op de lobby van burgemeesters uit LOGO-gemeenten richting de provincie.

Verslag - O&W 4 april

- Zet het onderwerp ook in VGG-verband op de kaart.
- Stelt voor de zorgelijke problematiek rond asielzoekers te agenderen.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Kadernota 'Op naar schoolgebouwen van de toekomst' (raadsvoorstel 27 maart 2012)

Dhr. Van der Schaaf (PvdA):

- Is blij dat er na de motie uit juni 2011 nu een plan ligt om tot een aanvalsplan te komen.
- Complimenteert het college met de omslag vanuit ambitie en niet vanuit budget te denken.
- Vindt dat de benodigde middelen op termijn beschikbaar gesteld moeten worden. In elk geval moet het bedrag voor onderwijshuisvesting vanuit het Rijk volledig besteed worden.
- Begrijpt de inzet op basisonderwijs, maar bepleit ondanks de andere aard van problemen en verantwoordelijkheden ook het speciaal en voortgezet onderwijs aan te pakken.
- Ziet als voordeel van energiebesparingen dat er meer geld overblijft voor onderwijskwaliteit.
- Wijst erop dat kinderen op een school met een goed binnenklimaat 15% beter presteren en ziet daarom graag een snelle uitvoering.
- Koppelt aan de inspirerende prijsvraag over het schoolgebouw van de toekomst graag een tentoonstelling over scholenbouw, bijvoorbeeld op de Driebond.
- Vindt een snelle en volledige uitvoering van de nota absolute prioriteit.

Mw. Postma (GroenLinks):

- Is enthousiast over het plan en vindt het terecht dat het basisonderwijs aan de beurt is.
- Vindt de prijsvragen leuk, maar welke van de twee wordt nu het streefmodel?
- Vraagt zich bij een aantal oudere gebouwen af hoe realistisch het is met een opknopbeurt het niveau van de school van de toekomst te bereiken.
- Is blij met de aandacht voor bewegingsonderwijs.
- Vindt het belangrijk de evaluatie Vensterscholen te betrekken.
- Verwacht dat een discussie over doordecentralisatie voor basisonderwijs van de baan is, aangezien de gemeentelijke regie juist sterker zal worden.
- Wijst erop dat de verordening ongeschikt is om ruimhartig om te gaan met scholen.

Dhr. Dijk (SP):

- Kan zich grotendeels vinden in de nota, maar waakt voor het creëren van te hoge verwachtingen door het krappe tijdsplan in relatie tot uitwerking van masterplannen per school.
- Vindt het prima wanneer scholen van elkaar verschillen, maar stoort zich aan de passage over onderlinge concurrentie. Samenwerken is een beter doel dan elkaar kapot concurreren.
- Noemt het verstandig rekening te houden met de asociale bezuinigingen op speciaal onderwijs. Naast fysieke beperkingen verdienen ook gedragsproblemen ruimtelijke aandacht.
- Leest dat onderwijshuisvesting meegenomen kan worden als onderdeel van wijkvernieuwing en is benieuwd aan welke wijken en scholen het college dan denkt.

Mw. Wilschut (Partij voor de Dieren):

- Is blij met aandacht voor beweging, het concentreren van voorzieningen, toegankelijkheid en duurzaamheid.
- Vraagt in hoeverre groene daken en zonnecollectoren gestimuleerd worden.
- Wijst op de heilzame en ontstressende werking van natuurlijke schoolpleinen.
- Ziet liever op elke school een breed aanbod voor kinderen om alle aspecten van het leven te kunnen ontdekken dan profilering in stromingen als sport of techniek.
- Hoopt op een concrete uitwerking met scenario's en een duidelijke kostenspecificatie.

Dhr. Houwing (Student en Stad):

- Wijst op de situatie bij de Kluiwerboom, waarbij het gebouw voldoet aan de wetgeving maar niet aan gebruikerswensen. Helpt overleg vooraf dergelijke situaties voorkomen?
- Sluit zich aan bij de vraagtekens van SP bij de haalbaarheid van de tijdsplanning.

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- Sluit aan bij de complimenten over de heldere nota en de goede samenwerking.
- Vindt het verstandig met flexibele accommodaties de verlengde schooldag inhoud te geven.
- Steunt de aandacht voor duurzaamheid en binnenklimaat.

Verslag - O&W 4 april

- Kan zich voorstellen de uitwerking wijkgericht aan te pakken om voorzieningen en accommodaties op elkaar af te stemmen.
- Is voor talentontwikkeling, maar wijst erop dat het lastig is voor ouders te beslissen welk profiel goed bij hun vierjarige kind past. Concurrentie op kwaliteit is beter.

Dhr. Bolle (CDA):

- Sluit aan bij de complimenten voor het stuk.
- Vraagt waarom gekozen is voor het onderhoudsniveau van 2009.
- Is benieuwd welke prognoses de basis vormen voor aanpassingen en of ze onomstreden zijn.
- Informeert naar de definitie van een wijk, gezien het uitgangspunt in elke wijk één basisschool te hebben. Hoe speelt dit bij Driebond en de school in Meerstad?
- Vraagt waarom de in 2010 geïnventariseerde knelpunten in het bewegingsonderwijs niet sneller aangepakt kunnen worden.
- Wil weten wat het college verstaat onder gemeentelijke regierol.
- Vraagt of de berekening van de 31-43 miljoen euro gecheckt is door VOS/ABB.
- Steunt de ambities, maar beslist per concreet voorstel over toekenning van middelen.

Dhr. De Rook (D66):

- Is blij dat het college uitgaat van een eigen visie en zich niet verschuilt achter wettelijke verplichtingen, al had dat jaren geleden al moeten gebeuren.
- Vindt het van lef getuigen in financieel moeilijke tijden aan Groningen Onderwijsstad te werken en geeft dit bij herijking van ambities prioriteit.

Dhr. Sijbolts (Stadspartij):

- Vraagt zich af of de staat van onderhoud van scholen wel zo goed is als de nota beschrijft, gezien de negatieve uitkomsten van provinciaal onderzoek en de discussie rond Driebond.
- Ondersteunt het uitgangspunt van flexibele schoolgebouwen en Vensterschool nieuwe stijl.
- Betwijfelt het nut van een prijsvraag. Goede voorbeelden zijn wellicht elders te vinden.
- Vindt het positief de plannen binnen reguliere budgetten te realiseren.
- Vraagt hoe het staat met nieuwbouwplannen voor de Tamarisk.
- Hoopt dat de knelpunten in het bewegingsonderwijs opgelost worden. Wanneer komt het masterplan?
- Komt in de raad mogelijk terug op ideeën van Bredero-leerlingen over duurzaamheid.

Dhr. Evenhuis (VVD):

- Complimenteert de vele ambities, maar is benieuwd of alles werkelijkheid kan worden.
- Vraagt hoe schoolbesturen denken over de ruime bandbreedte van 31-43 miljoen euro.
- Is benieuwd of het bedrag wel gegarandeerd is gezien de bijna maandelijkse tegenvallers.
- Vindt de PvdA voorzichtig wat betreft het doorbetalen van rijks gelden. Op welke termijn wil de fractie dat voor 100 procent gaan doen? VVD steunt het uitgangspunt wel.
- Steunt verduurzaming van schoolgebouwen en hoopt dat de wethouder belemmeringen voor zonnecollectoren weg zal nemen.

Wethouder Pastoor:

- Dankt de commissie voor de complimenten.
- Formuleerde juist een krachtige ambitie van toekomstbestendige scholen om de aangenomen motie uit te voeren.
- Wil ook buiten gebaande paden middelen zoeken en denkt bijvoorbeeld aan wijkvernieuwing bij CiBoGa, de Oosterparkwijk en de binnenstad.
- Zal na vaststelling van de nota met schoolbesturen per school gaan werken aan masterplannen.
- Heeft met een redelijk oude school goede ervaringen om het gebouw binnen de richtlijnen op te knappen zodat het weer in topconditie is.
- Antwoordt dat profilering van scholen is toegestaan. Zo doen De Starter en de Tamarisk veel aan techniek. Concurrentie op profielen sluit samenwerking en een breed programma niet uit.
- Verwacht dat scholen aangeven waar rekening mee gehouden moet worden, zoals fysieke beperkingen en gedragsproblemen van kinderen.
- Probeert bewegingsonderwijs, de evaluatie Vensterschool, Groningen Onderwijsstad en schoolzwemmen integraal te verbinden met de drie decentralisaties.

Verslag - O&W 4 april

- Belooft zo snel mogelijk met een datum te komen wat betreft uitwerking van de knelpunten bij bewegingsonderwijs.
- Wijst op twee werkgroepen die werken aan duurzaamheid en binnenklimaat. Een mooi voorbeeld zijn zuinige TL-buizen. Een bank biedt gunstige leningen en medewerkers van Iederz hangen de nieuwe lampen op. Meer voorbeelden volgen.
- Verwijst naar pagina 17 wat betreft het niveau van 2009 van 7,5.
- Is betrokken bij planvorming over de Tamarisk en neemt de kadernotitie als uitgangspunt.
- Hoopt samen met de raad hobbels voor de verwezenlijking van de ambities te slechten.
- Gaat ervan uit dat bij het aanpakken van locaties veel checks plaats zullen vinden.
- Sluit het inzetten van zonnecollectoren niet uit en gaat dit onderzoeken.
- Probeert rekening te houden met groene schoolpleinen en kent goede voorbeelden.
- Beoogt met de prijsvraag een concept te verkrijgen voor nieuwe scholen en lijkt het daarom niet verstandig het aan een bestaande school te koppelen.

Het raadsvoorstel wordt als conformstuk geagendeerd voor de raad van 25 april 2012.

B.2. Hoorzitting Krachtwijken/wijkenaanpak: nader te nemen stappen

Mw. Postma (GroenLinks):

- Vindt het belangrijk succesvolle projecten, zoals Jasmijn werkt, voort te zetten.
- Is benieuwd hoe ervaringen ingezet kunnen worden voor de decentralisaties.
- Pleit voor betere afstemming tussen diensten en meer speelruimte voor medewerkers, opdat de gemeentelijke regierol vervuld kan worden. Kan stadsdeelcoördinatie hier een rol in spelen?
- Is benieuwd of het verstrekken van één integrale opdracht aan meerdere organisaties een oplossing is tegen versnippering en voor een effectieve uitvoering. Of is er meer nodig?

Mw. Copini (D66):

- Ziet een wijkaanpak en verbetering van de leefomgeving pas succesvol zijn als de gemeente binnen diensten en beleidsterreinen weet af te stemmen en één helder aanspreekpunt heeft.
- Noemt als basis krachtige partners met een gezamenlijke visie in helder geformuleerde doelstellingen, liefst SMART.
- Pleit voor gedurfde keuzes wat betreft voortzetting van projecten met oog voor maatschappelijk rendement. Kleine initiatieven kunnen ook veel waarde hebben.
- Is trots op de goed verlopen participatie, zoals de succesvolle wijkstemdagen.

Dhr. Houwing (Student en Stad):

- Kiest voor voortzetting van effectieve projecten die echt wat opleveren voor een wijk.
- Pleit ervoor één organisatie verantwoordelijk te maken bij het verstrekken van een opdracht.

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- Sluit aan bij de bijdrage van Student en Stad.
- Stelt voor succesvolle projecten uit te breiden naar andere geschikte plekken in de stad.
- Vindt een organisatiestructuur met een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheid en beslissingsbevoegdheid essentieel bij de drie decentralisaties.
- Hecht aan een communicatieplan voor de decentralisaties, zodat burgers weten waar ze terecht kunnen. Kan het aantal loketten minder? Het is belangrijk aan te sluiten bij bestaande structuren. Bij de WMO gebeurt al veel.

Mw. Wilschut (Partij voor de Dieren):

- Complimenteert de vele goede projecten en de inzet van medewerkers.
- Vindt communicatie belangrijk. Een duidelijk herkenbaar aanspreekpunt leidt tot betere samenwerking en meer succes.
- Heeft liever minder projecten met zorgvuldige begeleiding en een grotere slaagkans.
- Pleit ervoor het belang van vrijwilligers niet te vergeten.

Dhr. Bolle (CDA):

- Sluit aan bij de bijdrage van de ChristenUnie.
- Pleit ervoor gelden te oormerken bij de decentralisaties om het overzicht te behouden.

Dhr. Dijk (SP):

- Wijst op de maatschappelijke en economische waarde van een goede wijkaanpak: een prettige

Verslag - O&W 4 april

stad met weinig criminaliteit of sociale problemen waar mensen graag komen.

- Hecht aan één aanspreekpunt met mandaat om besluiten te nemen.
- Constaneert vooral behoefte aan een praktische aanpak van de gemeente met snelle acties.
- Vraagt of het wel mogelijk is de wijkaanpak goed voort te zetten met minder geld.

Mw. Van Lente (PvdA):

- Hecht aan de wijkaanpak en het belang van één contactpersoon.
- Wijst op de verschillen tussen wijken, die noodzaken tot een goede cultuur van contacten met instellingen en Stadgers. Er is niet één vaste structuur die overal werkt.

Wethouder De Vries:

- Ziet veel overeenkomsten tussen de hoorzitting en eerdere rapporten.
- Proeft waardering voor resultaten als vernieuwende projecten op het sociale domein, terwijl de route moeizaam begon door de plotselinge verstevigde rijksaandacht.
- Wijst op een recent rapport van het Centraal Bureau voor Volkshuisvesting, waaruit blijkt dat Groninger corporaties bovengemiddeld investeerden in het fysieke domein.
- Wil zo veel mogelijk projecten op eigen kracht en budget voortzetten met het liefst een olievlekwerking naar andere wijken.
- Noemt als voorbeeld MPG De Ploeg. Deze aanpak zal een vervolg krijgen.
- Wil ervaringen met participatie meenemen, het verheft mensen tot dynamische en weerbare burgers.
- Erkent de afnemende budgetten bij gemeente en corporaties. De decentralisatie van taken biedt ook kansen. Het college probeert door beter te regisseren met minder bureaucratie en middelen samen met participatie van burgers en organisaties tot een wijkvernieuwing nieuwe stijl te komen met minder tegenstelling tussen het sociale en fysieke domein.
- Zoekt ook naar voortzetting van projecten binnen reguliere budgetten door werkwijzen over te nemen. Maatschappelijke partners zullen hetzelfde moeten doen.
- Gaat binnenkort met college en corporaties de heil op om te spreken over de vraag hoe resultaten van de wijkaanpak na 2014 met minder geld te borgen.

Wethouder Visscher:

- Wijst op de raadscommissie over de drie decentralisaties volgende week.
- Ziet na een valse start in MPG De Ploeg nu een aanpak waar straks de hele stad profijt van zal hebben.
- Noemt het een nuttige ervaring mensen weer aan het werk te krijgen via onder meer het schuttingproject en Stee in stad. Dat helpt straks bij de kanteling naar eigen kracht en samenredzaamheid.
- Vindt het winst dat mensen die nauwelijks achter de voordeur vandaan kwamen, weer waardering hebben gekregen in projecten als Jasmijn werkt.
- Beamt dat kennen en gekend worden essentieel zijn bij de decentralisaties met oplossingen dicht bij de wijkbewoners.
- Is van plan niet eindeloos te experimenteren, maar geslaagde projecten stadsbreed uit te rollen.

De voorzitter concludeert dat de fractie van GroenLinks zelf met een voorstel met te nemen vervolgstappen komt.

C. HUISHOUELIJK DEEL

C.1. Ingekomen stukken

Geen agenderingen.

C.2. Vaststelling verslag 7 maart 2012

Mw. Van Lente (PvdA):

- Op pagina 4 doelde mw. Dekker op schriftelijke vragen over ouderenhuisvesting, niet over WMO taxivervoer.

Het verslag wordt conform deze wijziging vastgesteld.

De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging om 22.30 uur.